

**KADIN GİYİMİNE YÖNELİK YENİ BİR TEKNİK ÇİZİM
STANDARDİZASYON ÖNERİSİ GELİŞTİRİLMESİ**

Yüksek Lisans Tezi

Nihal EKİCİ

Eskişehir, 2017

**KADIN GİYİMİNE YÖNELİK YENİ BİR TEKNİK ÇİZİM
STANDARDİZASYON ÖNERİSİ GELİŞTİRİLMESİ**

Nihal EKİCİ

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Moda Tasarımı/Endüstriyel Sanatlar Anabilim Dalı

Danışman: Doç. Dilek ALKAN ÖZDEMİR

Eskişehir

Anadolu Üniversitesi

Fen Bilimleri Enstitüsü

Mart, 2017

JÜRİ VE ENSTİTÜ ONAYI

Nihal Ekici'nin "KADIN GİYİMİNE YÖNELİK YENİ BİR TEKNİK ÇİZİM STANDARDİZASYON ÖNERİSİ GELİŞTİRİLMESİ" başlıklı tezi 03.03.2017 tarihinde aşağıdaki jüri tarafından değerlendirilerek "Anadolu Üniversitesi Lisansüstü Eğitim-Öğretim ve Sınav Yönetmeliği"nin ilgili maddeleri uyarınca, Endüstriyel Sanatlar Anabilim Yüksek Lisans tezi olarak kabul edilmiştir.

	Unvanı-Adı Soyadı	İmza
Üye (Tez Danışmanı)	: Doç. Dilek Alkan Özdemir	
Üye	: Prof. Dr. Mustafa Erdem Üreyen	
Üye	: Yrd. Doç. Zehra Doğan Sözüer	

.....
Enstitü Müdürü

ÖZET

KADIN GİYİMİNE YÖNELİK YENİ BİR TEKNİK ÇİZİM STANDARDİZASYON ÖNERİSİ GELİŞTİRİLMESİ

Nihal EKİCİ

Endüstriyel Sanatlar Anabilim Dalı
Anadolu Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, Mart, 2017

Danışman: Doç. Dilek ALKAN ÖZDEMİR

Teknik çizim tasarımcı ile üretici ve müşteri arasında bir görsel iletişim ve bilgi aktarımı sağlar. Ülkemizde giyim sektörü için, elde ya da bilgisayar destekli tasarım (CAD) yardımı ile hazırlanan teknik çizimlerde standart değer sağlayan bir çalışma bulunmamaktadır. Bu tez çalışması bu ihtiyaçtan yola çıkarak hazır giyim endüstrisine yönelik; tasarımcı-modelist arası dil birliği oluşturma, olası iletişim sorununu en aza indirmeye ve bunlardan kaynaklanan hataların üretim sürecine taşınmasını önlemek amacıyla hazırlanmıştır. Çalışma ile yetişkin kadın giyiminde 36 beden için hazırlanmış silüet, teknik beden şablonu (baz), üst grup, alt grup, iç giyimi ve dış giyim için teknik çizimler üzerinde örnek şablonlar oluşturularak standardizasyon önerileri sunulmuştur. Sonuçta öngörülen standart kurallar çerçevesinde örnek bir teknik föy; numune üretimi için ihtiyaç duyulacak; renk, kumaş, aksesuar bilgileri gibi gerekli tüm detaylar eklenerek, üretim süreci kapsamında öncelikli olarak modeliste iletilmek üzere, hazır hale getirilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Mesleki teknik çizim, Tasarımcı, Modelist, Teknik föy.

ABSTRACT

DEVELOPING A NEW PROPOSAL TOWARDS STANDARDIZATION OF TECHNICAL DRAWING ON FEMALE GARMENT CLOTHING

Nihal EKİCİ

Industrial Arts Program

Anadolu University, Graduate School of Science, March, 2017

Supervisor: Assoc. Prof. Dilek ALKAN ÖZDEMİR

Fashion technical drawing provides visual communication and conveys information between designers, manufacturers and customers. Survey on national printed and online resources has shown that fashion design industry lacks a standard technical drawing reference for both by hand and computer aided design (CAD) approaches. In this thesis, creating a common language between fashion designer and modeler has been aimed; in order to reduce possible communication errors in between, and to eliminate propagation of those errors into production line of a garment factory. Silhouette, technical body template (base), tops, bottoms, underwear and outwear of a size 36 adult female has been considered and technical drawings of all garments are included with their standardized sample templates. Lastly, necessary information for prototyping; such as, color, fabric, accessory details have been added on a technical specification sheet for a specific example, ready to be conveyed to the modeler in the manufacturing process.

Keywords: Technical drawing in fashion, Designer, Modeler, Technical specification sheet.

TEŞEKKÜRLER

Öncelikli olarak tezimin başlık ve içerik belirlenmesinde büyük katkılarından dolayı; Anadolu Üniversitesi Öğretim Üyelerinden Sayın Prof. Dr. Mustafa Erdem Üreyen Hocam'a ve yine tezimin her aşamasıyla yakından ilgilenen Danışman Hocam Sayın Doç. Dilek Alkan Özdemir'e teşekkürlerimi bir borç bilirim.

Öğretim Görevlisi sıfatıyla çalışmakta olduğum İstanbul Gelişim Üniversitesi, Güzel Sanatlar Fakültesi'ndeki Hocalarıma; özellikle Yrd. Doç. Semral Ekizoğlu'na ve tezin hazırlanması esnasında almış olduğum idari izinler konusunda yardımlarını esirgemeyen İdari Personel'e, eleştirilerini ve desteklerini esirgemeyen kıymetli mesai arkadaşlarıma teşekkürlerimi sunarım.

Ek olarak tezimde çeşitli konularda fikirsel açıdan katkıları bulunan ESAD-Matosinhos'daki eğitmen/profesörlere ve özellikle Professora Ana Gonçalves'e teşekkür ederim.

Son olarak akademik rol-model olarak kabul ettiğim Sevgili Babam'a ve hayatım boyunca desteğini her an hissettiğim Biricik Annem'e en derin sevgilerimi, saygılarımı ve teşekkürlerimi sunuyorum.

Nihal Ekici

ETİK İLKE VE KURALLARA UYGUNLUK BEYANNAMESİ

Bu tezin bana ait, özgün bir çalışma olduğunu; çalışmamın hazırlık, veri toplama, analiz ve bilgilerin sunumu olmak üzere tüm aşamalarında bilimsel etik ilke ve kurallara uygun davrandığımı; bu çalışma kapsamında elde edilemeyen tüm veri ve bilgiler için kaynak gösterdiğimi ve bu kaynaklara kaynakçada yer verdiğimi; bu çalışmanın Anadolu Üniversitesi tarafından kullanılan “bilimsel intihal tespit programı”yla tarandığını ve hiçbir şekilde “intihal içermediğini” beyan ederim. Herhangi bir zamanda, çalışmamla ilgili yaptığım bu beyana aykırı bir durumun saptanması durumunda, ortaya çıkacak tüm ahlaki ve hukuki sonuçlara razı olduğumu bildiririm.

.....
Nihal Ekici

İÇİNDEKİLER

	<u>Sayfa</u>
BAŞLIK SAYFASI	i
JÜRİ VE ENSTİTÜ ONAYI	ii
ÖZET	iii
ABSTRACT	iv
TEŞEKKÜRLER	v
ETİK İLKE VE KURALLARA UYGUNLUK BEYANNAMESİ	vi
İÇİNDEKİLER	vii
ŞEKİLLER DİZİNİ	ix
1. GİRİŞ	1
1.1. Problem	1
1.2. Çalışmanın Amacı ve Önemi.....	2
1.3. Yöntem	2
2. TEMEL KAVRAMLAR	4
2.1. Moda Tasarımı	4
2.2. Mesleki (Moda) Teknik Çizimi	8
2.3. Standardizasyon	11
2.3.1. Standartların geliştirilmesi süreci	12
2.3.2. Standart geliştirme standardı	14
2.3.3. TSE'nin teknik çizim ile ilgili çalışmaları	15
3. MESLEKİ TEKNİK RESİM İÇİN STANDARDİZASYON ÖNERİSİ	16
3.1. Teknik Çizim Elemanlarının Standardizasyonu	16
3.1.1. Teknik çizimde renk/ton elemanları	16
3.1.2. Teknik çizimde çizgi elemanı	17
3.1.3. Mevcut çizimlerle karşılaştırma	21
3.2. Teknik Çizim Yöntemi Standardizasyonu	22
3.2.1. Mevcut teknik çizim yöntemlerinin incelenmesi	22
3.2.2. Teknik çizim şablonu geliştirme ve uygulama	26
4. TEKNİK ÇİZİM ÖRNEKLENDİRMELERİ	39
4.1. Temel Kadın Kıyafetlerinin Teknik Çizimleri	39
4.2. Detayların Teknik Çizimleri	96
4.2.1. Yaka detayı	97

4.2.2. Kol detayı	100
4.2.3. Manşet detayı	101
4.2.4. Cep detayı	102
4.2.5. Pili detayı	103
4.2.6. Fırfır, gode, volan ve drape detayları	104
4.2.7. Yırtmaç detayı	105
4.2.8. Ribana, lastik ve büzgü detayı	106
4.2.9. Kup detayı	107
4.2.10. Roba detayı	107
4.2.11. Diğer detaylar	108
5. TEKNİK FÖY SUNUMU	110
5.1. Mevcut Teknik Föylerin İncelenmesi	110
5.2. Teknik Föy Tasarımı	113
5.2.1. Teknik föy bileşenleri	113
5.2.1.1. Renk gösterimleri	114
5.2.1.2. Materyal gösterimleri	114
5.2.1.3. Baskı, desen, aplike ve nakış çözümlemeleri	115
5.2.1.4. Bakım talimatları	115
5.2.1.5. Aksesuar (aksesuar, bağlama parçası ve süs) gösterimleri	119
5.2.2. Teknik föy geliştirme	123
5.2.2.1. Teknik çizim sayfası	124
5.2.2.2. Kumaş/materyal sayfası	124
5.2.2.3. Aksesuar sayfası	124
5.2.2.4. Aplike, nakış, baskı, desen detayları sayfası	125
5.2.3. Örnek teknik föy çalışması	130
6. SONUÇ ve ÖNERİLER	134
KAYNAKÇA	136
ÖZGEÇMİŞ	138

ŞEKİLLER DİZİNİ

Şekil 2.1. Moda tasarımcısı türleri	6
Şekil 2.2. Kadın spor giyimi üzerine hazırlanmış kısa eşofman altı teknik çizim örneği	7
Şekil 2.3. Elde çizilen teknik çizim örneği	9
Şekil 2.4. Float (flat) çizim örneği	10
Şekil 2.5. Bilgisayar destekli renkli teknik çizim örneği	11
Şekil 2.6. Yeni Bir Standart Belirleme Algoritması	13
Şekil 2.7. TSE'nin teknik çizim konu başlıklı çalışmaları	15
Şekil 3.1. Siyah ton; K:100 değerinde, Siyah ton; K:20 değerinde	17
Şekil 3.2. Renk ve kumaş giydirmeye gösterimi	17
Şekil 3.3. Kesim gösterimi; kalınlık değeri: x birim	18
Şekil 3.4. (a), (b), (c) Farklı duruşlarda katlama gösterimleri; kalınlık değeri: x/2 birim	19
Şekil 3.5. (a) Dikiş gösterimi; kalınlık değeri: x/2 birim, (b) Zincir dikişi ön ve arka gösterimi, (c) Çift iğne dikişi ön ve arka gösterimi, (ç) Üçlü iğne dikişi ön ve arka gösterimi	19
Şekil 3.6. (a) Gizli dikiş ön ve arka gösterimi, (b) Gizli kumaşın ön ve arka dikişleri gösterimi, (c) Eğimli dikiş ön ve arka gösterimleri, (ç) Poneriz: Sağlamlama dikişi gösterimi	20
Şekil 3.7. (a) Tığ işi; ön-arka gösterimleri, (b) Zig zag dikiş gösterimi, (c) Overlok gösterimi, (ç) Dokuma kumaş için dikişsiz saçaklı kenar gösterimi	20
Şekil 3.8. Mevcut teknik resimlerde tanımlanamayan çizgiler a1 [19new], b1 [8new], c1, a2, b2, c2	21
Şekil 3.9. Teknik çizim yöntemi örneği	22
Şekil 3.10. Teknik çizim yöntemi örneği	23
Şekil 3.11. Teknik çizim yöntemi örneği	24
Şekil 3.12. Teknik çizim yöntemi örneği	24
Şekil 3.13. Teknik çizim yöntemi örneği	25
Şekil 3.14. Teknik çizim yöntemi örneği	25
Şekil 3.15. 36 beden kadın silüeti	27
Şekil 3.16. Kadın silüeti üzerinde teknik çizim şablonu geliştirme	28

Şekil 3.17. Teknik çizim şablonu	29
Şekil 3.18. Moda illüstrasyonu	30
Şekil 3.19. Teknik çizim aşamaları: i. basamak	31
Şekil 3.20. Teknik çizim aşamaları: ii. basamak	32
Şekil 3.21. Teknik çizim aşamaları: iii. basamak	32
Şekil 3.22. Teknik çizim aşamaları: iv. basamak	33
Şekil 3.23. Teknik çizim aşamaları: v. basamak	33
Şekil 3.24. Teknik çizim aşamaları: vi. basamak	34
Şekil 3.25. Teknik çizim aşamaları: vii. basamak	34
Şekil 3.26. Siyah-beyaz teknik çizim hatları	35
Şekil 3.27. Teknik çizim aşamaları: ix. basamak	36
Şekil 3.28. Teknik çizim aşamaları: x. basamak	36
Şekil 3.29. Siyah-beyaz teknik çizim	37
Şekil 3.30. Renkli teknik çizim aşamaları	38
Şekil 3.31. Kumaş giydirmeli teknik çizim aşamaları	38
Şekil 4.1. Tişört teknik çizimi; ön-arka görünüş	40
Şekil 4.2. Spor atlet teknik çizimi; ön-arka görünüş ve baskı detayı	40
Şekil 4.3. Gömlek teknik çizimi; ön-arka görünüş	42
Şekil 4.4. Bluz teknik çizimi; ön-arka görünüş	43
Şekil 4.5. Askısız üst bluz teknik çizimi; ön-arka görünüş	44
Şekil 4.6. Boyundan bağlamalı bluz teknik çizimi; ön-arka görünüş	44
Şekil 4.7. Büstiyer korse teknik çizimi; ön-arka görünüş	45
Şekil 4.8. Süveter teknik çizimi; ön-arka görünüş	45
Şekil 4.9. Kazak teknik çizimi; ön-arka görünüş	46
Şekil 4.10. Hırka teknik çizimi; ön-arka görünüş ve triko kumaş detay çizimi	47
Şekil 4.11. Elbise teknik çizimi; ön-arka görünüş ve fisto kumaş detay çizimi	49
Şekil 4.12. Elbise teknik çizimi; ön-arka görünüş	50
Şekil 4.13. Etek teknik çizimi; ön-arka görünüş ve kumaş detayı çizimi	51
Şekil 4.14. Kloş etek teknik çizimi; ön-arka görünüş	52
Şekil 4.15. Parçalı etek teknik çizimi; ön-arka görünüş	53
Şekil 4.16. Pantolon etek teknik çizimi; ön görünüş	54
Şekil 4.17. Pantolon etek teknik çizimi; arka görünüş	55
Şekil 4.18. Tayt teknik çizimi; ön-arka görünüş	56

Şekil 4.19. Pantolon teknik çizimi; ön-arka görünüş	57
Şekil 4.20. Kot pantolon teknik çizimi; ön-arka görünüş	58
Şekil 4.21. Tulum teknik çizimi; ön-arka görünüş	60
Şekil 4.22. Şalvar teknik çizimi; ön görünüş	61
Şekil 4.23. Şalvar teknik çizimi; arka görünüş	62
Şekil 4.24. Yelek teknik çizimi; ön-arka görünüş	63
Şekil 4.25. Bolero teknik çizimi; ön-arka görünüş	64
Şekil 4.26. Pelerin teknik çizimi; ön-arka görünüş	65
Şekil 4.27. Ceket teknik çizimi; ön-arka görünüş	66
Şekil 4.28. Spor mont teknik çizimi; ön-arka görünüş	67
Şekil 4.29. Yağmurluk/Trençkot teknik çizimi; ön görünüş ve astar kumaş detay çizimi	68
Şekil 4.30. Yağmurluk/Trençkot teknik çizimi; arka görünüş	69
Şekil 4.31. Parka teknik çizimi; ön görünüş	70
Şekil 4.32. Parka teknik çizimi; arka görünüş	71
Şekil 4.33. Kaban teknik çizimi; ön görünüş ve kumaş detayı çizimi	72
Şekil 4.34. Kaban teknik çizimi; arka görünüş	73
Şekil 4.35. Şal teknik çizimi; katlamalı ön-arka görünüş	74
Şekil 4.36. Atkı teknik çizimi; katlamalı ön-arka görünüş çizimi	74
Şekil 4.37. Kaşkol teknik çizimi; katlamalı ön-arka görünüş ve kumaş detayı çizimi ..	75
Şekil 4.38. Fular teknik çizimi; katlamalı ön-arka görünüş	76
Şekil 4.39. Bere teknik çizimi; ön-arka görünüş	76
Şekil 4.40. (a) Parmaksız eldiven teknik çizimi; ön sol-sağ ve arka sol-sağ görünüşler (b) eldiven teknik çizimi; ön sol-sağ ve arka sol-sağ görünüşler	77
Şekil 4.41. Atlet teknik çizimi; ön-arka görünüş	77
Şekil 4.42. Kaşkorse teknik çizimi; ön-arka görünüş	78
Şekil 4.43. Külot çeşitlerinin teknik çizimleri; ön-arka görünüşler	79
Şekil 4.44. Seyyar astar etek teknik çizimi; ön-arka görünüş ve dantel kumaş detayı	80
Şekil 4.45. (a) Sütyen, (b) Sporcu sütyeni , (c) Askısız sütyen teknik çizimi; ön-arka görünüşleri	81
Şekil 4.46. (a) Babet çorabı teknik çizimi; sol-sağ üst ve sol-sağ alt görünüşler, (b) Ucu açık babet çorabı teknik çizimi; sol-sağ üst ve sol-sağ alt	

görünüşler	82
şekil 4.47. (a) Patik orap, (b) soket çorap, (c) diz boyu soket çorap teknik çizimi	83
şekil 4.48. Külotlu orap teknik çizimi; ön-arka görünüş ve file kumaş detayı	85
şekil 4.49. Mayo teknik çizimi; ön-arka görünüş ve baskı detayı	86
şekil 4.50. Bikini teknik çizimi; n st-alt ve arka st-alt görünüşler ve baskı detayı	87
şekil 4.51. Sabahlık teknik çizimi; n görünüş	88
şekil 4.52. Sabahlık teknik çizimi; arka görünüş	89
şekil 4.53. Bornoz teknik çizimi; n görünüş	90
şekil 4.54. Bornoz teknik çizimi; arka görünüş	91
şekil 4.55. Gecelik teknik çizimi; n görünüş	92
şekil 4.56. Gecelik teknik çizimi; arka görünüş	93
şekil 4.57. Pijama teknik çizimi; st-alt n, st-alt arka görünüş ve ekose kumaş detayı	94
şekil 4.58. Eşofman st teknik çizimi; ön-arka görünüş	95
şekil 4.59. Eşofman altı teknik çizimi; arka görünüş	96
şekil 4.60. Yakasız yaka çeşitlerinin teknik çizimleri	98
şekil 4.61. Bedene takılan yaka çeşitlerinin teknik çizimleri	99
şekil 4.62. Bedenden çıkan yaka çeşitlerinin teknik çizimleri	100
şekil 4.63. Kol eşitlerinin teknik çizimleri	101
şekil 4.64. Manşet detaylarının teknik çizimleri	102
şekil 4.65. Cep eşitlerinin teknik çizimleri	103
şekil 4.66. Pili eşitlerinin çizimleri; (a) akordiyon pili, (b) bıçak pili, (c) tl ters pilikaşe, (d) tsz ters pilikaşe, (e) tl pilikaşe, (f) tsz pilikaşe, (g) nervür	104
şekil 4.67. (a) Fırır/farba, (b) gode, (c) volan ve (d) drape detay çizimleri	105
şekil 4.68. (a) Açık yırtmaç, (b) kapalı yırtmaç	106
şekil 4.69. (a) Ribana, (b) lastik, (c) lastik, (d) lastik, (e) lastik, (f) büzgü	107
şekil 4.70. Kup detayı örneklerinin teknik çizimi (a), (b)	107
şekil 4.71. Roba detayı örneklerinin teknik çizimi (a), (b)	108
şekil 4.72. İlik (a), parçalı ilik (b), apolet (c), köprü (d), patlet (e) detay örnekleri ..	109
şekil 5.1. rnek teknik fy-1	110
şekil 5.2. rnek teknik fy-2	111

Şekil 5.3. Örnek teknik föy-3	112
Şekil 5.4. Örnek teknik föy-4	112
Şekil 5.5. Örnek teknik föy-5	113
Şekil 5.6. Örnek renk gösterimleri	114
Şekil 5.7. Örnek kumaş gösterimi	114
Şekil 5.8. Örnek baskı gösterimi	115
Şekil 5.9. Yıkama sembolleri	116
Şekil 5.10. Ağartma sembolleri	116
Şekil 5.11. Profesyonel temizleme sembolleri; kuru temizleme	117
Şekil 5.12. Profesyonel temizleme sembolleri; ıslak temizleme	117
Şekil 5.13. Kurutma sembolleri	118
Şekil 5.14. Ütü sembolleri	119
Şekil 5.15. İki delikli, kaplamalı, dört delikli, tahta düğme ve ilik detayı çizimleri ..	120
Şekil 5.16. Çıt çıt, mıknatıs çıt çıt, rivet, perçin ve kuşgözü teknik çizimleri	120
Şekil 5.17. Gizli fermuar, fermuar, kemer tokası, kanca-kopça, cırt cırt bant çizimleri	121
Şekil 5.18. Stoper, püskül, bağcık ucu aparatı, ponpon, bağcık, saçak, kurdele çizimleri	122
Şekil 5.19. Yapıştırma ve dikme taş çizimi	122
Şekil 5.20. Zincir çizimi, pul çizimi, payet çizimi	123
Şekil 5.21. Tül şerit ve dantel bant çizimleri	123
Şekil 5.22. Örnek teknik föy; teknik çizim sayfası (1/4)	126
Şekil 5.23. Örnek teknik föy; kumaş/materyal sayfası (2/4)	127
Şekil 5.24. Örnek teknik föy; aksesuar sayfası (3/4)	128
Şekil 5.25. Örnek teknik föy; baskı, aplike, etiket vb. detayları sayfası (4/4)	129
Şekil 5.26. Moda illüstrasyonu	130
Şekil 5.27. Teknik föy sayfası-1	131
Şekil 5.28. Teknik föy sayfası-2	132
Şekil 5.29. Teknik föy sayfası-3	133

1. GİRİŞ

En genel anlamıyla moda; “hâkim örf veya stil” olarak tanımlanmaktadır [1]. Öte yandan birçok kaynakta farklı kelimelerle ifade edilmiş moda tanımlamaları mevcuttur. Örneğin “değişiklik gereksinimi veya süslenme özentiisiyle toplum yaşamına giren geçici yenilik” bu tanımlamalardan biridir [2]. Modayı; “insanların düşünce ve davranış biçimlerini yakından etkileyen olayların bütünü ve toplumun büyük bir kesimi tarafından kabul görmüş düşünce ve davranış biçimlerinin, giyim tarzına yansması” olarak tanımlayan kaynaklar da bulunmaktadır [3].

Tasarım ise; “bir objenin, sistemin veya ölçülebilir bir insani etkileşimin (mimari paftalar, mühendislik çizimleri, ticari süreç şemaları, devre diyagramları ve örgü desenleri gibi) inşasını sağlayacak planın oluşturulması” olarak tanımlanmaktadır [4]. Tasarımın bir başka tanımı ise “belirli bir beklentiye yerine getirmek amacıyla kullanılan yol haritası veya stratejik yaklaşım” olarak verilir. Tasarım bu esnada spesifikasyonları, planları, parametreleri, maliyetleri, aktiviteleri, işlevleri ve bunların nasıl yapılacaklarını; yasal, politik, sosyal, çevresel, güvenlik ve ekonomik kısıtlar dahilinde başarmanın yollarını tanımlamalıdır [5].

Moda tasarımı; giysi ve aksesuarları tasarlama ve bu esnada tasarımcının öngörmüş olduğu stili uygulama sürecidir [6]. Sanat ve tasarım arasındaki çizgi, uygulama alanı farklılıklarından dolayı belirsiz olmakla beraber, bu tezin ana teması olan moda tasarımı bir endüstriyel sanat dalı olarak ele alınacaktır.

Moda Tasarım sürecinin önemli bir aşamasını teknik tasarım oluşturmaktadır. Teknik tasarım ayrıca ticarileştirme sürecinin de önemli bir aşamasıdır. Tasarımların analizlerini, tasarım detaylarını, CAD çizimlerinin oluşturulmasını ve çeşitlemesini, giysinin bedene oturmasının anlaşılmasını ve üretim aşamasıyla, iletişim gibi pek çok konu teknik tasarımın ilgi alanları içerisine girmektedir [7]. Bu tez çalışmasıyla, giysi tasarımı konulu teknik tasarımın günümüzdeki en yaygın iletişim aracı olan mesleki teknik çizim konusuna yeni bir standardizasyon önerisi sunulmuştur.

1.1. Problem

Teknik çizimler tasarımcı ve üretici arasında, tasarımcı ile müşteri arasında, tasarımcı ve sokaktaki insan arasında bir görsel iletişim ve bilgi biçimleridir [8]. Mimari ve mühendislik alanlarında teknik çizim, gerek uluslararası kuruluşlar gerekse Türk Standartları Enstitüsü tarafından, standartları belirlenmiş ve teknik açıdan oldukça katı

kurallara haiz bir konudur. Ancak moda tasarımı alanında henüz yapılan bir standardizasyon çalışmasına rastlanmamıştır.

Bu çalışmada, yeni bir teknik çizim standardizasyon önerisi geliştirilerek, bu standardın moda tasarım endüstrisinde kullanılması önerilmektedir. Çalışmanın ileriki bölümlerinde sunulduğu üzere standart belirleme işlemi oldukça detaylı ve uzmanlık gerektiren bir konudur ve birçok kurumun beraber çalışmasını gerektirecek niteliktedir. Bu sebeple çalışmanın temel amacı moda tasarımı mesleki teknik çizimi alanında var olan standart eksikliği problemlerini vurgulamak ve öneri niteliğinde bir standardizasyon çalışması sunmaktır.

1.2. Çalışmanın Amacı ve Önemi

Günümüzde Bilgisayar Destekli Tasarım programları vasıtasıyla yürütülen tasarım süreçleri sayesinde insani yetenek faktöründen kaynaklı hataların en aza indiği gerçeği şüphesizdir. Diğer tasarım branşlarında olduğu gibi, moda tasarım sürecinde de önemli bir yere sahip olması gereken tasarımın teknik boyutuna, yapılan yerel literatür taramaları ve lisans eğitimi veren üniversite müfredatlarının incelenmesi gibi çeşitli araştırmalardan da görüldüğü üzere, ülkemizde gereken önemin verilmediği anlaşılmaktadır.

Uluslararası ölçekte yapılan literatür taramalarında ise birçok kaynağa ulaşılmıştır. Fakat teknik resim gibi standart okunabilir olması gereken bu çizimler, incelenen tüm kaynaklarda yazarın inisiyatifinde tanımlanmış, standart bir dil yakalanamamıştır.

Öte yandan ülkemiz dünyanın en büyük ve gelişmiş tekstil ve hazır giyim endüstrileri arasında yer almaktadır. Ancak her iki sektörde fason imalata dayanmaktadır. Tasarım ve markalaşma konusundaki eksiklikler ülkemizin bu alandaki gelişimini olumsuz etkilemektedir. Bu nedenle markalaşma, tasarım ve yüksek katma değerli ürün üretimi konusunda devlet teşvikleri de bulunmaktadır. Giysi tasarımı alanında en temel tasarım araçlarından bir tanesi teknik çizimdir. Ülkemizde bu alanda geliştirilmiş bir standart bulunmamaktadır. Bu tip standartlar markalaşma ve özgün tasarım geliştirme konularında tasarımcı ve üreticilere faydalı olacak araçlardır. Bu ihtiyaçtan yola çıkarak bu tez kapsamında teknik resim konusunda yeni bir standart önerisi geliştirilmeye çalışılmıştır.

1.3. Yöntem

Bu çalışmada; tasarımcı ile modelist arasında var olan/olası anlam kargaşaları vurgulanmış, çizimde standartlaşmaya gidilerek bu hataların minimuma indirilmesi hedeflenmiştir. Bu amaç doğrultusunda kadın giyimine yönelik endüstriyel kullanım düşünülerek, 36 beden şablon geliştirilmiş ve bu şablon üzerinde, her bir ürün grubu (üst, alt, iç, dış giyim) için örnek çizimler ve ayrıca bu ürün gruplarında model çeşitlemesine yardımcı olması için detayların çizimlerine yer verilmiştir. Nihayetinde ise üretim için gereken; teknik resim, kumaş, aksesuar bilgisi, renk kodu, baskı, aplike gibi kıyafetin üretilmesi için gerekli tüm detaylardan oluşan teknik bir föy hazırlanarak teknik tasarımcının sorumluluğundaki süreç tamamlanmıştır.

İlk bölümde, moda ile ilgili mesleki terminolojiye yer verilmiş, moda tasarımcısı türleri tanımlanarak görev ve sorumlulukları aktarılmıştır. Bir alt başlık oluşturularak çalışmanın temel kişisini oluşturan; teknik tasarımcının sorumluluğundaki teknik çizimin temellerine değinilmiş ve diğer alt başlıkta ise standardizasyonun tanımı yapılarak, mesleki çizim için önemi ve gerekliliği vurgulanmıştır.

İkinci bölümde, literatür taraması yapılmış, şablon üzerinde çizim yöntemini kullanan kaynaklardaki şablonlar incelenmiştir. Nihayetinde bu çalışmada verilen teknik çizimler için, gerekli referans değerlere sahip, özgün bir şablon geliştirilmiştir. Buna ek olarak çizim elemanlarından renk/ton ve çizgi anlamlandırmaları yapılmış ve örnek kullanım oluşturması için şablon üzerinde, basamaklar halinde teknik çizim alıştırması yapılmıştır.

Üçüncü ve dördüncü bölümlerde, ilk bölümde yer alan basamaklar doğrultusunda yapılan teknik çizimler, teknik tasarımcıya referans oluşturması amacıyla, her bir ürün grubu için tekrarlanmıştır. İkinci bölümde temel ürün grupları çizimlerine odaklanılırken, üçüncü bölümde ise bu ürün gruplarının çeşitlemelerinde kullanılması hedeflenen detay çizimlerine yer verilmiştir.

Beşinci ve son bölümde, önerilen standartlar doğrultusunda, teknik tasarımcının sorumluluğunda olan teknik föy tanımlanmış, literatür taraması ile teknik föy örneklerine yer verilmiş, nihayetinde ise özgün bir teknik föy geliştirilmiştir. Belirlenen bir tasarım için örnek bir teknik föy hazırlanarak, geliştirilen bu mesleki yöntem öneriye sunulmuştur.

Sonuç bölümünde ise tezin getirdiği yeniliklere özet olarak değinilmiş, öneriler geliştirilmiş ve konu hakkında yapılabilecek daha ileri çalışmalara değinilmiştir.

2. TEMEL KAVRAMLAR

Bu bölümde sunulan kavramlar üç ana başlık altında toplanabilir. Bunlar sırasıyla; moda tasarımı, mesleki teknik çizim ve standardizasyondur. Birinci alt başlıkta, moda, moda tasarımı, moda tasarımcı türleri gibi moda tasarımının temel elemanları tanımlanarak, süreç içerisindeki görevleri vurgulanmıştır. İkinci alt başlık altında; mesleki teknik çizim tanımlaması yapılarak moda tasarım sürecindeki yeri açıklanmıştır. Son alt başlıkta ise başlı başına farklı bir uzmanlaşma alanı olan standardizasyon konusunda özet bilgiler sunulmuş, yeni bir standart geliştirme sürecinin basamaklarına yer verilerek Türkiye’de konu alanında geçmiş standardizasyon çalışmalarına değinilmiştir.

2.1. Moda Tasarımı

Moda, giysi dalı olarak ele alındığında kapsam itibariyle “vücudu kapatmanın özelleşmiş bir çeşididir” [9]. Moda tasarımı konusu ise; giysi ve aksesuarları tasarlama ve bu esnada tasarımcının öngörmüş olduğu stili uygulama sürecidir. En basitleştirilmiş tanımı ile giyim (giysi, kıyafet, ya da elbise olarak da bilinir); vücut için genellikle kumaştan yapılmış bir örtü ve diğer aksesuarlardır. Aksesuar denince akla; bir gardırop tamamlamak için kullanılanlar veya dekoratifler (mücevher gibi) veya yararlılar (örneğin bir saat gibi) veya günlük hayatımızda gerekli olanlar (ayakkabı gibi) gelir. En yaygın moda aksesuarları; çanta, ayakkabı, eldiven eşarp, şapkalar, kemer, eldiven, çorap (soket, külotlu çorap, içlikler ve tayt), mücevher (küpe, kolye, bilezikler (bilek, kol ve ayak bileği için), yüzük, hızmalar ve saatler), güneş gözlüğü, iğneler, boyun bağları, kravatlar, kravat iğneleri ve askılardır [6].

Moda tasarımı, genellikle toplumda sürekli değişen eğilimler tarafından dikte edilir ve kültürel normlardan etkilenir. Bazı moda tasarımcıları tasarım mekanizması olarak toplumsal eğilimleri reddedip tamamen kendi vizyonunu kullanmayı tercih ederken diğerleri mevsimsel bazda tamamen toplumsal eğilimlere bağlı kalmaktadırlar. Genellikle moda tasarımcılarının giysiler için sadece kavram geliştirme ve kroki çalışmaları yaptıkları düşünülse de, gerçekte tasarım sürecinin çok daha çeşitli yönleri ile yakından ilgilidirler. Giyim tasarımcısı ürün geliştirme tarafında çalışan ve koleksiyon tasarımı yapan koca bir ekibin içerisinde oldukça önemli bir rol oynamaktadır. Bu ekibin içerisinde; vücut oranlarındaki uzmanlıklarını kullanarak giyim üretimi için tam boyutlu kağıt kalıpları yapmakla ve tekstil-kumaş bilgilerini

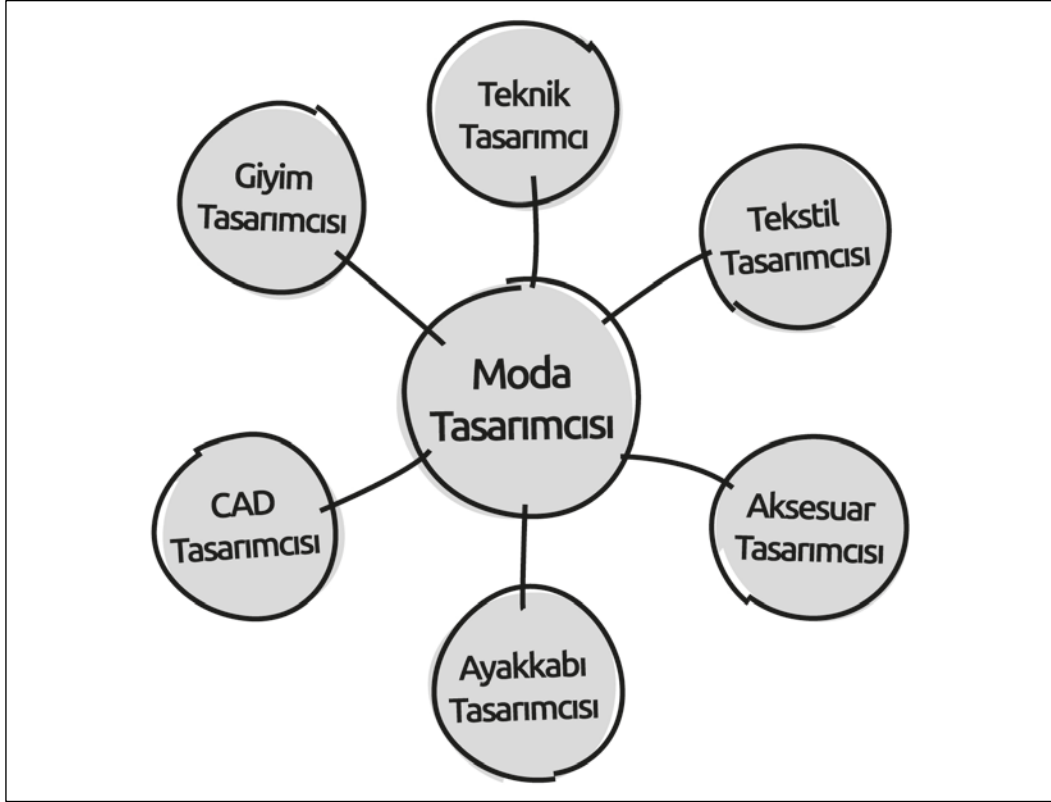
kullanarak tasarımcının hazırladığı giyim eskizlerini yorumlamakla görevli modelistler, prototip ve örnek üretmekle görevli terziler ve dikiş ustaları bulunur [6].

Mesleki bir tanım itibariyle moda tasarımcısı; sezonluk giyim ve aksesuar koleksiyonları, kullanıcıları dikkate alarak kurgulayan ve tasarlayan kimse olarak değerlendirilmiştir. Moda tasarımcılarının istihdam edildiği yerler; giyim veya aksesuar üreticileri, *couture* evler, moda atölyeleri veya tasarım stüdyoları, mağazalar, butikler ve diğer perakendeciler, üniversiteler ve müzeler (araştırmacı) olarak sıralanabilir [6]. Bir diğer yaklaşım da ise moda tasarımcısı; “giyim alanı ile ilgili, teknik, sanatsal bilgi ve beceriye sahip, tüketici istekleri, moda ve kullanım alanına uygun giysi tasarlayan kişi” olarak tanımlanmaktadır [10].

Moda tasarım sürecinde yer alan elemanlardan modelist ise “birim yöneticisi denetiminde, hazır giyim sektöründe temel kadın, erkek ve çocuk giyim modellerinin ölçü tablosunu, ana ve serili kalıplarını hazırlayan, numune üretimi yapılmasını sağlayan kişi” olarak tanımlanmaktadır [11]. Bir diğer yaklaşımda “stilistin çizdiği modellerin temel kalıplarını çıkaran, bu temel kalıplar üzerine model uygulayan (pili, büzgü, roba vb.), kumaş paylarını, cıtt, pens yerlerini, kumaş ve aksesuarları belirleyen, kalıbı kumaşa uygulayan, prototip çalışmaya yol gösteren kişi” olarak tanımlanmaktadır [10].

Tasarım çoğu teknik kaynakta; “artistik bir şekilde planlama ve icraat” olarak tanımlanmaktadır. Moda tasarımcısı bakış açısı ile tasarım; hakiki, revize ya da yapay bir ihtiyaç, bir analiz-kritik mekanizması ve işlevin grafiksel bir betimlemesini içermektedir. Daha önceden tasarlanmış bir ürünün, elde veya makinalarla fazla miktarda üretilmesine seri üretim (manufacture) denir. Endüstri devriminden günümüze çoklu disiplinli mühendislik ve tasarımsal branşlar muazzam bir evrime uğramıştır. Bununla birlikte ayırık ürünlerin geliştirilmesi sürecinde standartlaştırma uygulamaları ihtiyacı katlanarak artmıştır. Bu ihtiyacın içerisine tasarım ve üretim fonksiyonlarına ilişkin metodoloji, kullanılan materyaller, tasarlanan ürünün şekil ve boyutları, bilgisayar destekli üretim (CAM) ortamına geometrik veri aktarımı ve geri dönüşüm prosedürlerinin tamamı girmektedir. Tasarım, imalat ve üretim süreçlerinin çoğu adımı, standardizasyon önemli bir unsur olmasına rağmen bazı özel adımlar, standartlaştırılmazlar ve organizasyona özel standartlar mevcut olabilir. Bunlarla birlikte standardizasyon hiçbir zaman gelişimi kısıtlayıcı bir faktör haline dönüşmemelidir [12].

Toplam altı çeşit moda tasarımcısı türü bulunmaktadır ve bunlar Şekil 2.1’de özetlenmiştir.

Şekil 2.1. Moda tasarımcısı türleri [6]

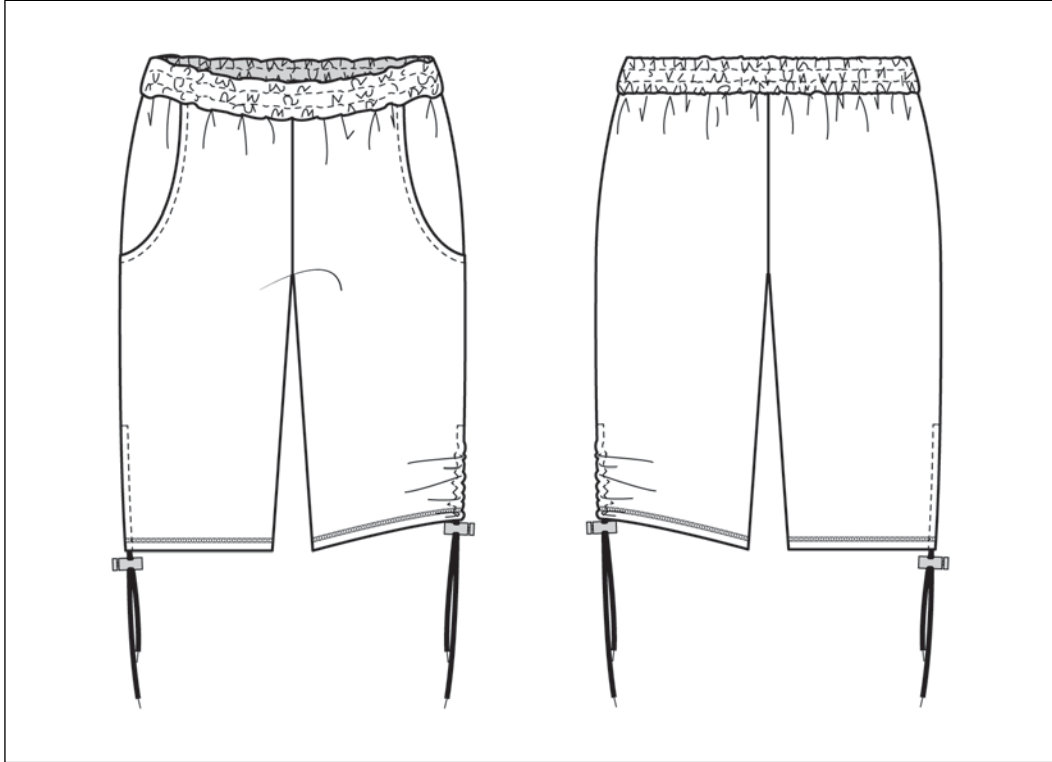
Bir giyim ya da elbise tasarımcısı; kadın, erkek, çocuk veya bebekler için elbise, gündelik giyim, ferdi, takım elbise, spor giyim, örme, gece kostümleri, resmi kıyafetler, dış giyim, gelinlik, iç giyim, hamile elbiseleri ve mayo tasarlar ve genellikle söz konusu fonksiyon alanlarından birinde uzmanlaşır [6].

Bir ayakkabı tasarımcısı giysiyi tamamlamakta kullanılacak çeşitli ayakkabı stillerini tasarlar. Bu stiller içerisinde: iskarpin, takunya, mokasen, sapan sırt, pompalar, gece elbisesi ayakkabısı, sandalet, kamalar, babetler, çizme, spor ayakkabı ve kayak takımları örnek gösterilebilir [6].

Bir aksesuar tasarımcısı giyim tamamlamak için kullanılacak çanta, kemer, eşarp, şapka, gözlük ve çorap gibi ürünleri tasarlar [6].

Teknik tasarımcı bir veya birden fazla ürün kategorisinde teknik özelliklerin oluşturulması ve korunmasından ve uyumda tutarlılık sağlanmasından sorumludur. Teknik tasarımcı; tasarım ve personel toplantılarına katılır, provaları yönetir, örnek

üretimi için gerekli ölçüm ve özellik bilgilerini içeren teknik föyleri hazırlar ve bu föyleri ilgili bilgisayar yazılımlarına işler. Bunlara ek olarak; teknik çizimler üretir (Bkz. Şekil 2.2), örnek veya seri üretim için teknik föyleri yurtiçi veya yurtdışındaki fabrikalara/üreticilere dağıtır, yapılan ölçümlerin, doğruluğunu kontrol eder, provalar yapar, ilk ve tezgâh örneklerini üretir, seri üretim öncesi ve sonrası örnekleri hazırlar, sunum mankeni üzerinde uyum provaları yapar, ürün değişikliklerini üretici firmalara/fabrikalara/kaynak ofislerine bildirir ve bu işlemleri ürün onaylama işlemi tamamlana dek sürdürür. Teknik tasarımcı örnek onay sürecini takip etmekle ve katı bir üretim takvimine harfiyen uymakla yükümlüdür. Olası üretim hataları ve kalite problemleriyle ilgilenir ve marka değerini koruyucu öneriler üretir [6].

Şekil 2.2. Kadın spor giyimi üzerine hazırlanmış kısa eşofman altı teknik çizim örneği

Bir bilgisayar destekli tasarımcı (CAD) baskılar ve desenler oluşturmakla sorumludur. Baskı ve desenleri özgün sanat eserlerinden, yeniden renklendirmelerden ve tekrarlamalardan faydalanarak oluşturur. Büyük sorumluluklarından biri öncül beyin fırtınası toplantılarına katılıp kavramları, temaları, kumaşları, silüetleri ve renk hikayelerini anlamaktır. Bu konulara tasarım ekibi tarafından nihai karar verildikten

sonra CAD tasarımcısı bilgisayar ortamında düz teknik çizimleri, kataloğu, detay çizimleri, hikâye panosunu ve renk panosunu oluşturur, renk paletini üretir ve nihai tasarım onaylanıncaya kadar bu işlemleri tekrar eder. Bütün bunlara ek olarak CAD tasarımcısı sürekli olarak tasarım, alım-satım, tekstil ar-ge, uluslararası iletişim ve baskı stüdyosu bölümleri ile irtibat halinde olmak durumunda ve yapılan tüm tasarım değişikliklerini kayıt altına almakla görevlidir [6].

Bir tekstil tasarımcısı giysi yapımında kullanılan dokuma, örme, baskılı kumaşlar, süsler ve işlemler için kumaş tasarımlarını tasarlamak ve üretmek için CAD yazılımı kullanır. Başlıca sorumlulukları kumaş, silüetler ve renk trendlerini araştırmalarıdır. Ek olarak, çeşitli uluslararası ve ülke genelinde kumaş fuarlarına katılırlar, prototipleri ve baskıları gözden geçirirler, nihai tasarımları onaylarlar ve yurtdışı fabrikaları ile iletişim kurarlar [6].

2.2. Mesleki (Moda) Teknik Çizimi

Sanatsal anlamda modacının temel işlevi elle çizim yetenekleri sergilemektir, ancak içinde bulunulan teknoloji çağında elle çizim yeteneklerine, dijital (bilgisayar) tasarım yeteneklerini de eklemek daha doğru bir tanım olur. Photoshop ve Illustrator gibi yazılımların kullanımı, tasarım ve sunum opsiyonlarını çok geniş bir yelpazeye yaymakla beraber bu işlemleri oldukça basitleştirmekte ve gerekli yerlerdeki vurguyu artırabilmektedir [13].

Teknik çizim yaygın olarak; mimari, iç mimarlık, mühendislik, endüstriyel tasarım gibi birçok alanda 3-boyutlu ürünlerin görsel ifadelerinde kullanılmaktadır. “Teknik çizimde objelerin ifade edilmeleri çizgiler ile yapılır. Çizgiler teknik resmin alfabesidir. Çizimi okuyan teknik elemanların resmi iyi anlayabilmesi için çizgi tipleri ile bazı durumlar ve olgular belirtilmiş olur” [14].

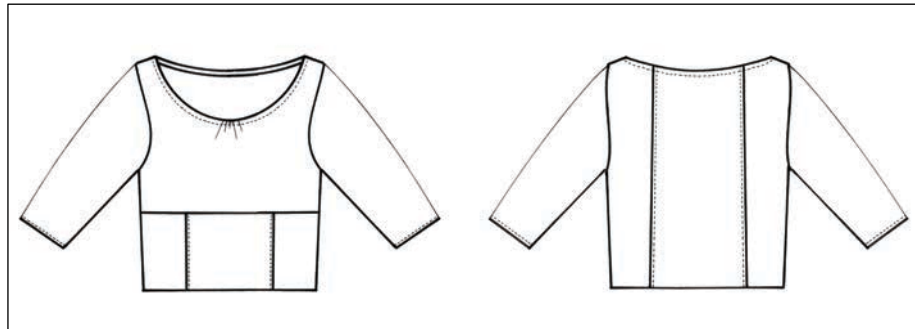
Moda tasarım sürecinde teknik çizim, giysinin görsel olarak sunulması için kullanılan yöntemlerden biridir. Diğerler çizim yöntemleri; taslak çizim ve moda illüstrasyonlarıdır. Her bir yöntemin belirli işlevlerin yanı sıra kendine özgü çizim teknikleri ve gereklilikleri vardır. Taslak çizim; eksik, kaba, oranlı olması gerekmeyen, hazırlıksız yapılan çizimdir. İllüstrasyon ise amacı teknik bilgi vermekten çok tasarımı çekici hale getirmek olan çizimdir, giysi giyildiğinde görünümü ve orantıyla ilgili bilgileri vermek amacıyla bir figür üzerinde ifade edilir [8]. Ayrıca bu çizimlerde giysilerin üzerindeki yapısal özelliklerin tamamının yer alması gerekir [15]. Hazır giyim

endüstrisinde, tasarım ofisinde (tasarım geliştirme ve koleksiyon panolarında), üretimde (maliyet ve teknik özellik tablolarında) ve pazarlamada (stil katalogları ve fiyat listeleri) yaygın olarak kullanılır [8].

İnsan bedeni üzerinde tasarlanmış bir kıyafetin yükseklik, genişlik, derinlik sahibi hacimsel görünümünün, kağıt üzerinde yükseklik ve genişlik sahibi hacimsiz görünüme çevrilerek, ön ve arka görünüşleri aslını temsilen çizgisel olarak resmedilmelidir. Yan görünüm ise bütünsellik durumlarında ihtiyaç duyulsa da kullanımı itibariyle iki boyutlu çizim için uygun değildir. Bu yüzden bütünselliği verilmek istenen yan detayların (örneğin yan baskı) bölgesel haliyle ayrıca ifade edilmesi daha doğru olacaktır.

Moda tasarımında iki tip teknik çizim yönteminden bahsedilebilir. Bunlardan birincisi elde teknik çizim, ikincisi ise bilgisayar destekli tasarım programlarıyla yapılan dijital teknik çizimlerdir. Bu teknik çizim yöntemleri aşağıda incelenmiştir.

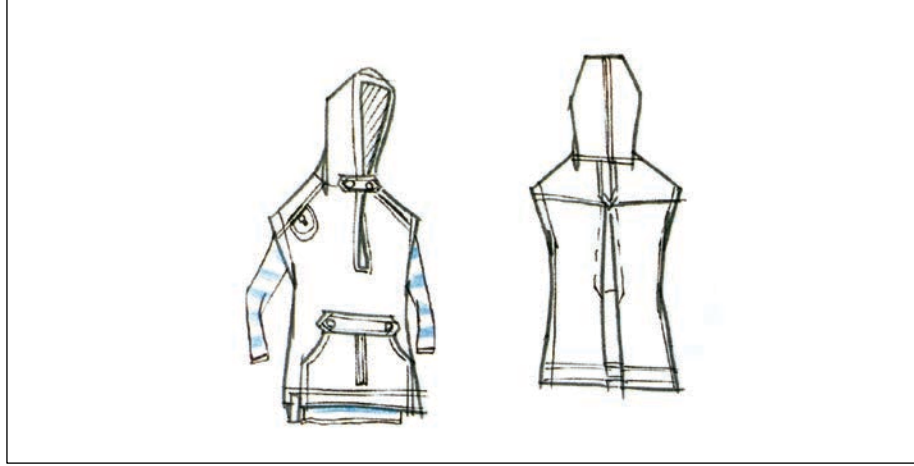
Geçmişte rapidograf denilen her bir çizgi kalınlığı için üretilmiş kalemler kullanılırken, günümüzde bilgisayar destekli yazılımlar ile istenilen özellikte çizgiler çizmek mümkündür. Çizgiler “Tekniğin Dili” olarak tanımlanan teknik çizimin en önemli sözcüklerini oluşturmaktadır [16]. Günümüzde de elde çizilen teknik çizim; cetvel, pergel, pistole, milimetrik kağıt, rapido vb. yardımcıları vasıtasıyla çizilmektedir. Bu nedenle kusursuzluğu söz konusu değildir. (Bkz. Şekil 2.3.) Bu yüzden artık tercih edilmese de olası durumlarda (bilgisayar programının veya kullanım bilgisi olmadığı vb.) kullanıldığı takdirde, teknik çizimi okuyacak kişinin varsayımı dahilinde yorumlanacağı için, hata olasılığının da yüksek olacağı göz ardı edilmemelidir.

Şekil 2.3. Elde çizilen teknik çizim örneği

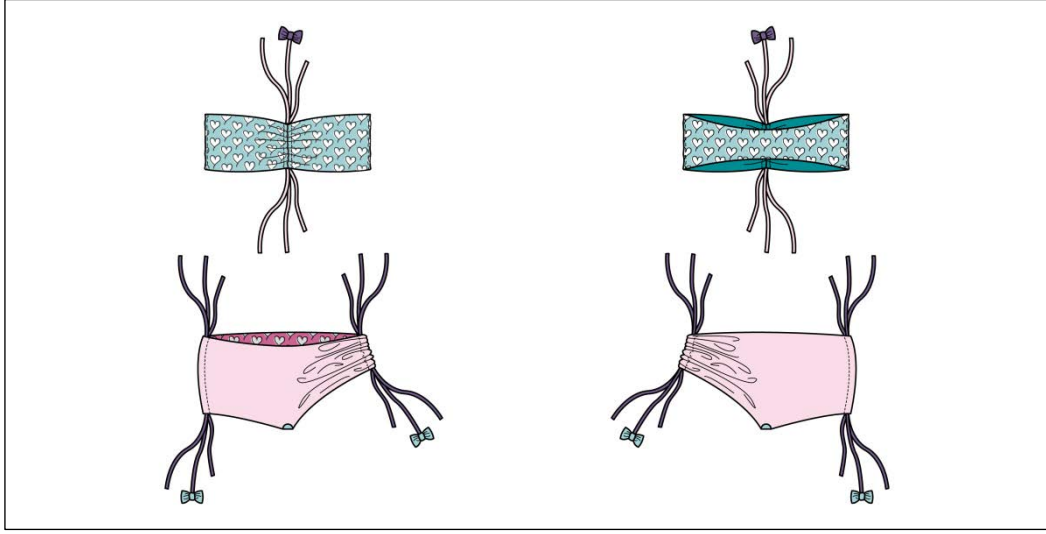
Öte yandan serbest elle çizilen teknik çizimler, float (flat) olarak da bilinir ve

nispeten hareket ve boyutlu çizilebilir [17] (Bkz. Şekil 2.4). Fakat bu tarz çizimler illüstratif yaklaşımla resmedildiği için teknik eskiz olarak adlandırılır ve teknik çizim disiplinindeki ölçü hassaslığının dışında kaldığı için tasarım sürecinde tercih edilmemelidir.

Şekil 2.4. Float (flat) çizim örneği Hopkins, J., *Moda Çizimi*, 2013 [18]

Vektörel tabanlı bilgisayar destekli tasarım programları (Adobe® Illustrator®, CorelDRAW®, Macromedia® FreeHand® vb.) yardımıyla çizilen teknik resimler, detaylı ve kusursuz çizimlerdir. Moda tasarımı için üç boyutlu çizim ve animasyonlar günümüzde hızla yaygınlaşmaktadır. Bu gerçeği göz önüne aldığımızda dijital teknik çizimlerin önemi daha iyi anlaşılmaktadır. Şekil 2.5'te bilgisayar destekli tasarım programı kullanılarak hazırlanan teknik çizim örneğine yer verilmiştir.

Şekil 2.5. Bilgisayar destekli renkli teknik çizim örneği

Teknik Çizimlerin oluşturulması, giysi kalıplarının çizilmesi, numunenin oluşturulması ve giysinin üretime geçirilmesinden evvel gerçekleştirilen son adımdır. Bu yüzden bu çizimlerde şekil, duruş ve yapısal detaylar, hassas şekilde işlenmelidir. Bu tür teknik resimleri çizerken hedef resmin daima doğruyu yansıtmasıdır [15].

2.3. Standardizasyon

Standart, belirli ölçülere, yasaya, kullanıma uygun anlamında kullanılan kelimedir. Üretimi yapılan her cins mal ve hizmetin belirli kurallara bağlanması ve seri üretim sistemine uygunluğun sağlanması amacıyla yapılandırılmıştır. Her ülkenin kendi standart organizasyonu (DIN: Almanya, ASA: Amerika, JIS: Japonya, CSA: Kanada, VSM: İsviçre, GOST: Rusya vb.) vardır. Türkiye’de standartlaştırma Türk Standartları Enstitüsü (TSE) tarafından yapılmaktadır. Teknik Çizim Standardı, TS 88 standart numarası ile yayınlanmıştır [19].

Günümüzde standardizasyon, yani teknik bilgi ve prosedürlerin formülize edilmesi, başlı başına bir mühendislik dalı olarak düşünülebilir. Standart dediğimiz kavramın kelime manası, norm olarak kabul edilen kalite seviyesi yani mükemmeliyetidir. Teknik bilgilerin standartlar halinde sunulmasının en önemli nedeni ticareti kolaylaştırmaktır. Başlıca avantajları, aşağıdaki şekilde sıralanabilir:

- İletişim ve ticarete kolaylık sağlanmasında,
- Tasarım sistemlerinin inşa edilmesinde ve operasyonunda,

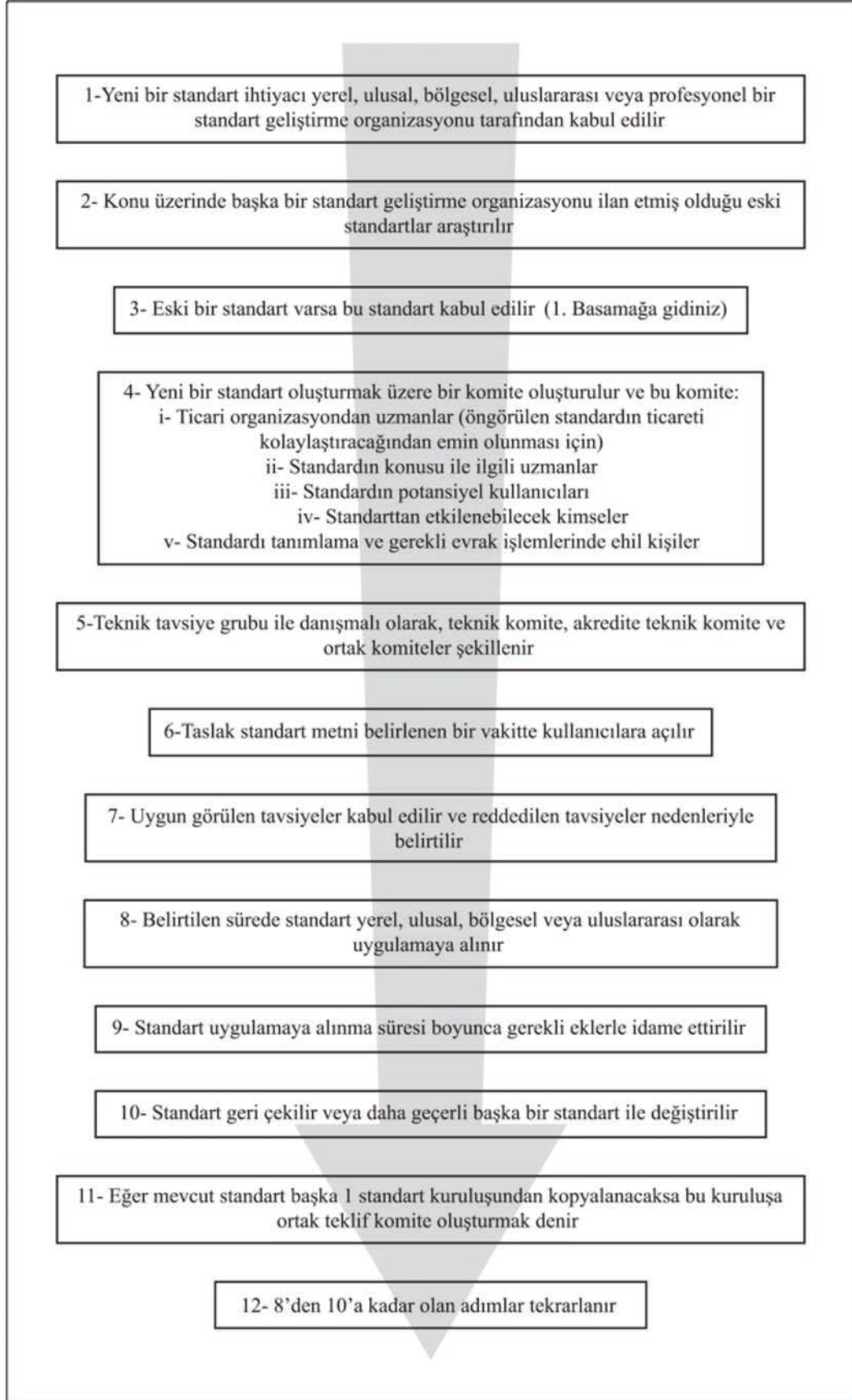
- Üretim sistemlerinin üretilmesinde ve operasyonunda,
- Çalışanların eğitiminde,
- Tasarım ve üretim araçlarının idamesinde,
- Ürünün güvenilirliğinin sağlanmasında (temel tasarım hesaplarından ve satış sonrası geri besleme),
- Yönetim stratejileri geliştirmeye hazır olmaları vb. [12].

Takip eden bölümlerde; öncelikle oldukça uzun ve profesyonel uzmanlık gerektiren standart geliştirme süreci hakkında özet bilgiler verilecek ve daha sonra İngiliz Standart Geliştirme Örgütü'nün yayınlamış olduğu “Standart Geliştirme Standardı” adlı yayından bahsedilecektir.

2.3.1. Standartların geliştirilmesi süreci

Standart geliştirmek, otoritesi kabul görmüş organizasyonların görevidir. Bu organizasyonlar içerisinde “teknik komite” (technical committee) olarak adlandırılan bir grup profesyonel standart geliştirme görevini üstlenir. Teknik komite organizasyonun bir parçası değilse ve organizasyon tarafından dışarıdan görevlendirildiyse, bu tür komitelere “akredite standart komite” (accredited standard committee) adı verilir. İki veya daha fazla organizasyon bir standart üzerinde beraber çalışıyorlarsa, bu durumda birleşen komitelere “ortak teknik komite” (joint technical committee) denir. Bahsedilen bu komiteler bazı özel konularda uzmanlardan yararlanabilir. Bu uzmanlara ise “teknik tavsiye grubu” (technical advisory group) denir. Akredite standart geliştirme organizasyonu, standardı yayma dışında, standart geliştirme işlevlerinin tamamından yükümlüdür. Sadece standartları ilan etme konusunda üst organizasyonun onayına gereksinim duyar [12].

Standart geliştirme işlemi oldukça uzun bir süreçtir ve çeşitli alt organizasyonların ve teknolojilerin kullanılması gerekebilir. Amaçları bazen tamamen yeni bir konsensüs geliştirmek olabileceği gibi bazen de eski bir fikri rasyonelize etmek olabilir [12]. Yeni bir standart geliştirme süreç basamakları bir algoritma haline getirilip Şekil 2.5’te sunulmuştur. İngiliz Standartları Enstitüsü standart geliştirme konusunda, standart oluşturmak üzere “Standart Geliştirme Standardı” adlı bir eser yayımlamıştır ve bu eser standart belirleme işleminin temel felsefesini içerdiğinden aşağıdaki bölümde bu konuya değinilmiştir.

Şekil 2.6. Yeni Bir Standart Belirleme Algoritması [12]

2.3.2. Standart geliştirme standardı

İngiliz Standartları Enstitüsü'nün yayınladığı “Standart Geliştirme Standardı” üç kısımdan oluşmaktadır. İkinci ve üçüncü bölümlerin odaklandığı konu başlıkları bu çalışmanın ana temasından uzak olduğundan, sadece birinci bölümün özet bilgileri aşağıda sunulmuştur.

1.Bölüm: “İçerik, amaçlar ve genel prensipler kılavuzu” genel standart belirleme prensiplerini ve ilgili güvenlik prosedürlerini içerir. Ticari şartnamelerde standartların nasıl kullanılacağını ortaya koyar, ilgili yasal konuları ihtiva eder ve gerekli tanımlamaları yapar.

Bölüm 1’de belirtildiği üzere standardizasyonun amaçları aşağıdaki gibi sıralanabilir:

- 1- Ürünlerin ve servislerin kalitesini artırmak,
- 2- Hayatın (sağlık, güvenlik, çevre) kalitesini artırmak,
- 3- Kaynakların etkin kullanımı,
- 4- Ticari koşulların iyileştirilmesi.

Aynı kaynağa göre standart geliştirmede aşağıdaki prensiplere uyulmalıdır:

- 1- Standart gerekli veya istenir olmalıdır,
- 2- Standart kullanılmalıdır,
- 3- Standart mümkün olan en geniş kitle tarafından kabul görülmelidir,
- 4- Standartlar tarafsız olmalıdır,
- 5- Standartlar planlanmalıdır.

Yine aynı kaynağa göre, standart geliştirilirken aşağıdaki güvenlik prosedürü idame edilmelidir:

- 1- Uluslararası anlaşmalar,
- 2- Konsensüs/anlaşma,
- 3- Dengeli katılım,
- 4- Şeffaflık,
- 5- Çizim ve sunum kuralları,
- 6- Telif hakları [12].

Buraya kadar verilen bilgiler standartlaşmanın önemi ve genel prensipleri hakkında idi. Aşağıdaki bölümde ise Türk Standartları Enstitüsü'nün sadece “Teknik Çizim” hakkındaki çalışmalarının kısa bir özeti sunulmaktadır.

2.3.3. TSE'nin teknik çizim ile ilgili çalışmaları

Yapılan taramada Türk Standartları Enstitüsü'nün teknik resim ile ilgili toplam beş adet mevcut standardı tespit edilmiştir. Aşağıdaki tabloda özeti verilen başlıklar kapsamındaki konular, TSE tarafından koruma altına alınmaktadır [19].

Bu prensipler; mimari resimler, yapı mühendisliği resimleri, bina teknik resimleri, inşaat teknik resimleri, peyzaj teknik resimleri ve şehir planlama resimleri vb. inşaat dokümanlarındaki çizgi tiplerini ve bunların uygulama alanlarındaki disiplinleri kapsar [19]. Ancak halen moda tasarımı teknik çizimi hakkında herhangi bir standart çalışmasına rastlanmamıştır.

<u>TS 11398</u>	Teknik resim - Ölçülendirme, terimler, genel kurallar, giriş ve izin
<u>TS ISO 128-1</u>	Teknik resim: Gösterilişle ilgili genel prensipler, Çizgiler için temel kurallar
<u>TS 88-20 EN ISO 128-20 (Eski no: TS 88-20 ISO 128-20)</u>	Teknik resim: Gösterilişle ilgili genel prensipler, CAD sistemleri ile çizgilerin çizilmesi
<u>TS 88-22 ISO 128-22</u>	Teknik resim; Gösterilişle ilgili genel prensipler; Kılavuz çizgileri ve referans çizgileri için temel kurallar ve uygulamalar
<u>TS 88</u>	Teknik resim; Genel kurallar

Şekil 2.7. TSE'nin teknik çizim konu başlıklı standartları

Bu bölümde standart geliştirme sürecinin önemini vurgulamak amacıyla, başlı başına bir mühendislik alanı olan standardizasyonun temel terminolojisi ve esasları özet halinde sunulmuştur. Türk Standartları Enstitüsü'nün teknik çizim konu başlıklı çalışmalarının kısa özeti Şekil 2.7'de sunulmuştur.

Bir sonraki bölümde, yukarıda verilen literatür tarama bilgilerine dayanarak, bu çalışmanın ana teması sunulmaktadır.

3. MESLEKİ TEKNİK RESİM İÇİN STANDARDİZASYON ÖNERİSİ

Bu bölümde, mesleki teknik çizim için; renk/ton elemanları, çizgi elemanları anlamlandırılarak standardizasyon önerisi olarak sunulmuştur. Sonrasında mevcut teknik resimler ile mukayese edilerek bu resimlerdeki belirsiz çizgilere örnek verilmiş ve bu sayede renk/ton ve çizgi elemanlarının önemi vurgulanmıştır. Bölümün son kısmında ise literatür taramasına yer verilerek, mevcut teknik çizim yöntemleri araştırılmış, bu yöntemlere eleştiriler yapılmış ve bu eleştiriler doğrultusunda yeni bir teknik çizim şablonu geliştirilmiştir. Son olarak bir moda resmi ele alınarak, geliştirilen şablon üzerinde örnek bir teknik çizim çalışması basamaklar halinde resmedilmiştir.

3.1. Teknik Çizim Elemanlarının Standardizasyonu

Teknik olarak resmedilecek bir tasarım, okuyucusu için; sade, yoruma kapalı, anlam kargaşası oluşturmayacak şekilde ifade edilmelidir. Bu yüzden başlıca tanımlanması gereken husus, çizimde kullanılan temel öğeler olan renk/ton ve çizgi değerlerinin anlamları olarak düşünülmüştür. Teknik çizim, eskiz aşamasında kalacaksa; siyah-beyaz, bir sunumda kullanılacaksa; renkli ya da kumaş giydirmeli şekilde, kullanım amacına uygun olarak resmedilir. Renk-ton ve çizgi değerleri, teknik çizimde tanımlanmak istenen elemanlara (kumaş kesim yeri, kat yeri, kumaş arkası) netlik kazandırır. Aşağıdaki bölümde bu öğeler için tanımlamalara yer verilerek çizgi ve renkler için standart kullanım önerileri sunulmuştur.

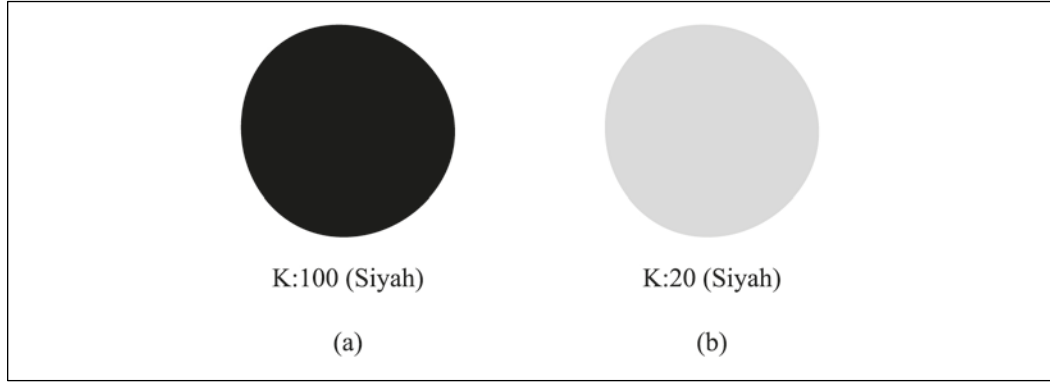
3.1.1. Teknik çizimde renk/ton elemanları

Teknik çizim standart kullanımlarında konturlar için K:100 değerinde siyah ton tercih edilmiştir (Şekil 3.1). Dolgularda kullanılmak üzere K:20 ton değeri için tanımlama yapılmış ve örnekler sunulmuştur.

Dolgu rengine ilave edilecek K:20 değerindeki siyah ton;

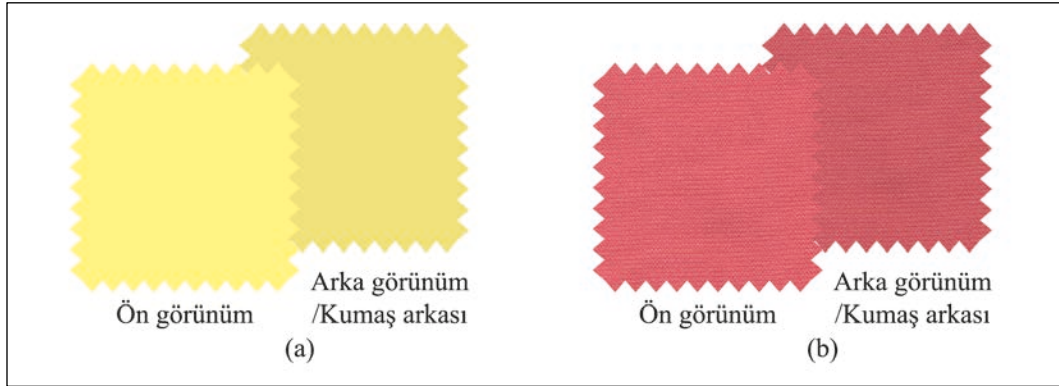
- (i) ön görünümündeki arka iç detay,
- (ii) arka görünümündeki ön iç detay
- (iii) kumaş arkası

olarak tanımlanmıştır. Bu sayede çizimde detayların ait oldukları yerler ayırt edilmesi hedeflenmiştir.

Şekil 3.1. Siyah ton; K:100 değerinde, Siyah ton; K:20 değerinde

Renkli ve kumaş giydirmeli teknik çizim için bahsi geçen renk gösterimi Şekil 3.2.'de verilmiştir. Örnek kullanım ise bölüm sonunda basamaklar halinde resmedilen teknik çizimde verilmiştir.

Şekil 3.2. Renk ve kumaş giydirme gösterimi

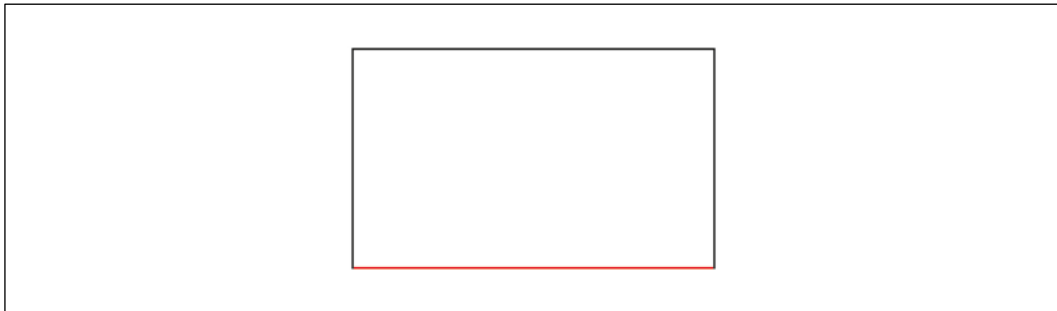
3.1.2. Teknik çizimde çizgi elemanı

Mühendislik, mimarlık gibi diğer disiplinlerde vurgulanan; “çizgiler teknik çizimin ana elemanıdır” ve “çizgiler, kalınlık ve şekil olarak farklı anlamlar oluştururlar” [14] ifadeleri moda tasarımı mesleki teknik çizimi için de geçerlidir. Buna ilave olarak, Mühendislik ve Mimarlık bilim dallarında var olan “Cisimlerin ya da mekanik parçaların üretiminde, temel verileri içeren teknik çizimlerin, bu cisimleri üretecek teknisyenler tarafından iyi okunabilmesi için çizgilerin doğru ve kurallarına uygun kullanılması gerekir” [14] ifadesi moda teknik resmi için; “kıyafetlerdeki cep, aksesuar, beden parçaları gibi bileşenlerin, bunların üretimi için süreç basamağında yer alan sıradaki kişinin; modelistin, yani kalıp çıkartacak elemanın, benzer şekilde iyi

okuyabilmesinin sağlanması gerekir” olarak uyarlanmıştır. Bu çalışmada sunulan öneri, diğer disiplinlerin kendi içlerinde var olan standart uygulamalarının bir benzerini, kıyafet teknik çizimine uygun hale getirilip sunulmasıdır.

Bu okumayı güçlendirmek, imalatla hataları ortadan kaldırmak için çizgiler, kalınlık ve biçim olarak standart kurallara (TS 88 Teknik Resim) uygun olarak çizilmelidir. Bir teknik çizim kağıdı üzerindeki çizime bakıldığında, farklı kalınlık ve tipte çizgiler, semboller ve yazılar görülür. Standart kalınlık ve tipteki çizgiler, çizimin ana anlamını oluşturur ve “çizim okuma”yı kolaylaştırır. Teknik çizimden yararlanılarak üretilmiş bir cisme bakıldığında, bu çizgilerden bazılarının cismin kenarlarını oluşturduğu kolayca anlaşılabilir. Cisme dışından bakıldığında görülebilen ve görülemeyen kenarları ayrı çizgiler temsil eder. Üretimi gerçekleştiren teknisyene yardımcı olacak çizgiler; boyutlandırma çizgileri, bir deliğin merkezini belirten çizgiler, yüzey kalitesini belirten semboller, cisim üzerinde görülmez dolayısıyla bunlar sanal çizgilerdir [16]. Standartı var olan disiplinlerden yola çıkılarak “Giysi Teknik Çizimi” için; çizginin doğrusallığı; eğriselliği, kalınlık; incelik değerleri, bölünmüşlüğü; bütünselliği gibi görünümlerinden faydalanarak, standart bir teknik okuma sağlanması için belirli tanımlamalar yapılmıştır. Bu kapsamda tanımlanan elemanlar aşağıdaki şekillerde vurgu amacıyla kırmızı renkte belirtilmiş ve şekil açıklamalarına yer verilmiştir.

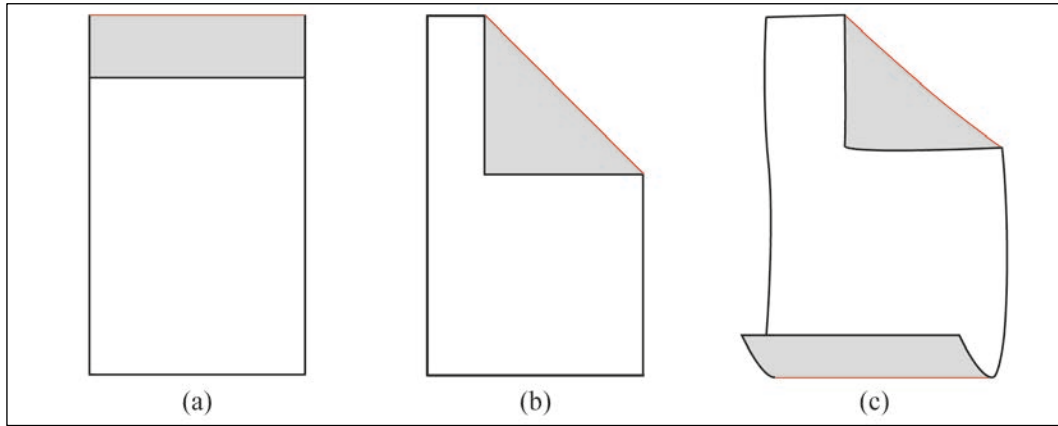
Öncelikle, Şekil 3.3.’te kıyafetlerde kesim yerlerinde kullanılmak üzere kalınlık değeri 1 birim olan temel çizgi tanımlaması yapılmıştır. Tüm yardımcı çizgiler; katlama, dikiş, gizli dikiş, gizli kumaş, bu kalınlık değerine oran yapılarak çözümlenmiştir.

Şekil 3.3. Kesim gösterimi; kalınlık değeri: x birim

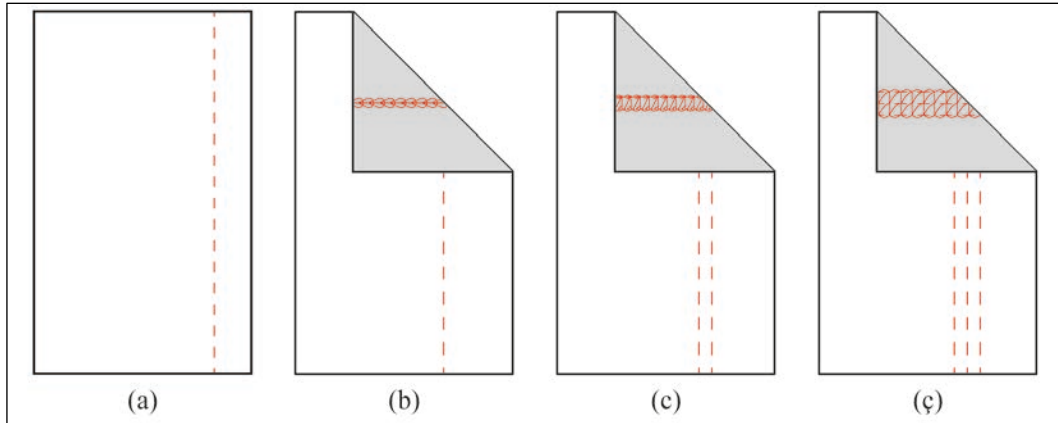
Katlama gösterimi için, kalınlığı kesim çizgisine oranı 0.5 (yarım) birim olan çizgi kullanılmıştır. (Bkz. Şekil 3.4) Bu sayede mevcut çizimlerden farklı olarak

katlama yerleri ayırt edilebilir niteliktedir.

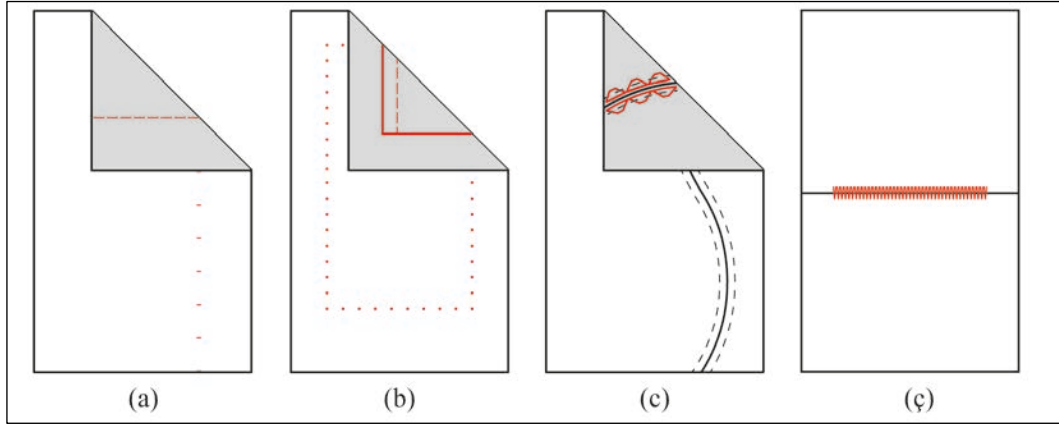
Şekil 3.4. (a), (b), (c) Farklı duruşlarda katlama gösterimleri; kalınlık değeri: $x/2$ birim

Düz dikiş; “kesilen kenarın bir kere katlanıp dikilmesiyle oluşturulan en basit kenar türü” olarak tanımlanmaktadır [20]. Zincir dikiş; “zincire benzeyen, birbirine geçmiş halkalar oluşturan, basit bir dikiş tekniği” olarak tanımlanmaktadır [20]. Şekil 3.5’te kıyafetlerde kullanılan temel dikiş tipleri; düz dikiş, zincir dikiş, çift iğne ve üç iğne dikişi olmak üzere diğer yardımcı çizgiler olarak sırayla resmedilmiştir.

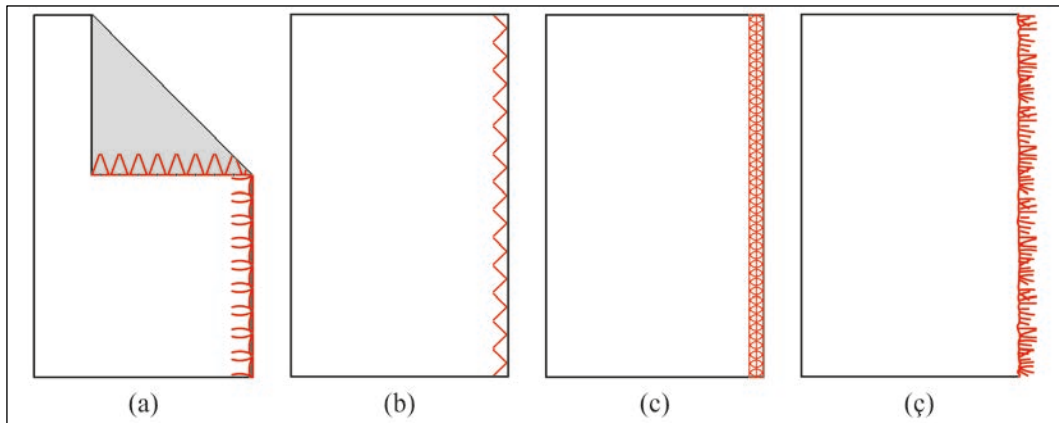
Şekil 3.5. (a) Dikiş gösterimi; kalınlık değeri: $x/2$ birim, (b) Zincir dikişi ön ve arka gösterimi, (c) Çift iğne dikişi ön ve arka gösterimi, (ç) Üçlü iğne dikişi ön ve arka gösterimi

Şekil 3.6’de kıyafetlerde kullanılan temel dikiş tipleri; gizli dikiş, gizli kumaş dikişi, eğimli dikiş, sağlamlama dikişi olan ponteriz; diğer yardımcı çizgiler olarak sırayla teknik ifade ile resmedilmiştir.

Şekil 3.6. (a) Gizli dikiş ön ve arka gösterimi, (b) Gizli kumaşın ön ve arka dikişleri gösterimi, (c) Eğimli dikiş ön ve arka gösterimleri, (ç) Poneriz: Sağlamlama dikişi gösterimi

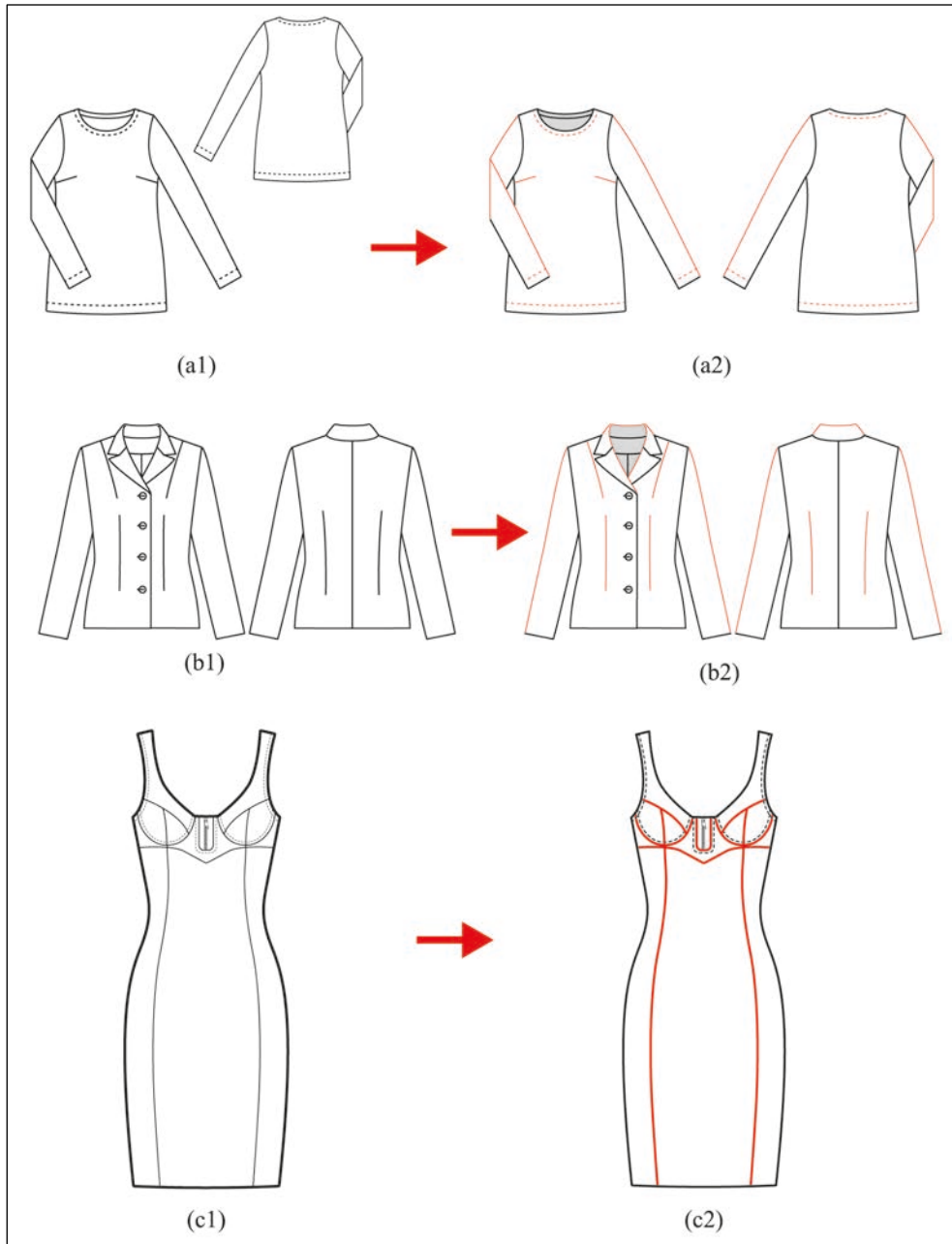
Kenar dikişi; “kumaş bitimlerine işlenen, kumaşların çıkışmasını engellemek amacıyla ya da dekoratif amaçla yapılan dikişler” olarak tanımlanmaktadır. Overlok ise “açık uçlar ve kenarlarda, çözülmeyi önlemek amacıyla kullanılan dekoratif özelliği de bulunan dikiş türü” olarak tanımlanmaktadır. Uygulanması için, overlok makinesi veya serger denilen özel bir alete ihtiyaç duyulan bu dikiş türü, giyim üretim, sektöründe yaygın olarak kullanılmaktadır [20]. Zig zag dikiş; “kenarların aşınmasını engellemek amaçlı işlevsel ya da dekoratif amaçla uygulanan, el ya da makineyle, zig zag şekil oluşturacak açıda yapılan dikiş” [20] olarak tanımlanmaktadır. Şekil 3.7’de tığ işi, zig zag, overlok kenar temizleme ve dikişsiz bitirilen kenar teknik ifade ile resmedilmiştir.

Şekil 3.7. (a) Tığ işi; ön-arka gösterimleri, (b) Zig zag dikiş gösterimi, (c) Overlok gösterimi, (ç) Dokuma kumaş için dikişsiz saçaklı kenar gösterimi

3.1.3. Mevcut çizimlerle karşılaştırma

Bu bölümde, ilgili kaynaklardan alınan üç teknik resim üzerinde (Bkz. Şekil 3.8 (a1), (b1) ve (c1)) inceleme yapılmıştır. Tespit edilen; tanımsız ve varsayıma açık çizgiler; çalışmanın önerisinde sunulan standart değerlerle yeniden çizilerek, kırmızı renkte vurgulanmıştır (Bkz. Şekil 3.8 (a2), (b2) ve (c2)). Kırmızı ile belirtilen çizgilerin kesim ya da katı göstermek üzere kalınlık değerlerinin düzeltilmesi ile bu sorunun giderileceği vurgulanmaktadır.

Şekil 3.8. Mevcut teknik resimlerde tanımlanamayan çizgiler a1 [21], b1 [8], c1[22], a2, b2, c2

3.2. Teknik Çizim Yöntemi Standardizasyonu

Bu bölümde öncelikle mevcut teknik çizim yöntemleri incelenmiştir. Bu yöntemler doğrultusunda yeni bir teknik çizim şablonu geliştirilmiştir. Son olarak örnek bir moda illüstrasyonundan yola çıkılarak; çalışmada esas alınan teknik çizim yöntemi işlem basamaklarıyla açıklanmıştır.

3.2.1. Mevcut teknik çizim yöntemlerinin incelenmesi

Bu bölümde yerel ve uluslararası ölçekte literatür taraması yapılmış, incelenen kaynakların teknik çizim yöntemleri öncelikli olarak ele alınarak, çalışmada geliştirilen yöntemle karşılaştırılmıştır.

İncelenen ilk yerel kaynak “İTKİB, Hazır Giyimde Teknik Çizim” [23] kitabı olup, bu kaynağın içeriğinde öncelikle temel giysi gruplarının ölçüm yerleri verilmiştir. (Bkz. Şekil 3.9.) Yöntem sadece temel giysi gruplarını içermesi nedeniyle ve ölçümlerin

Şekil 3.9. Teknik çizim yöntemi örneği [23]

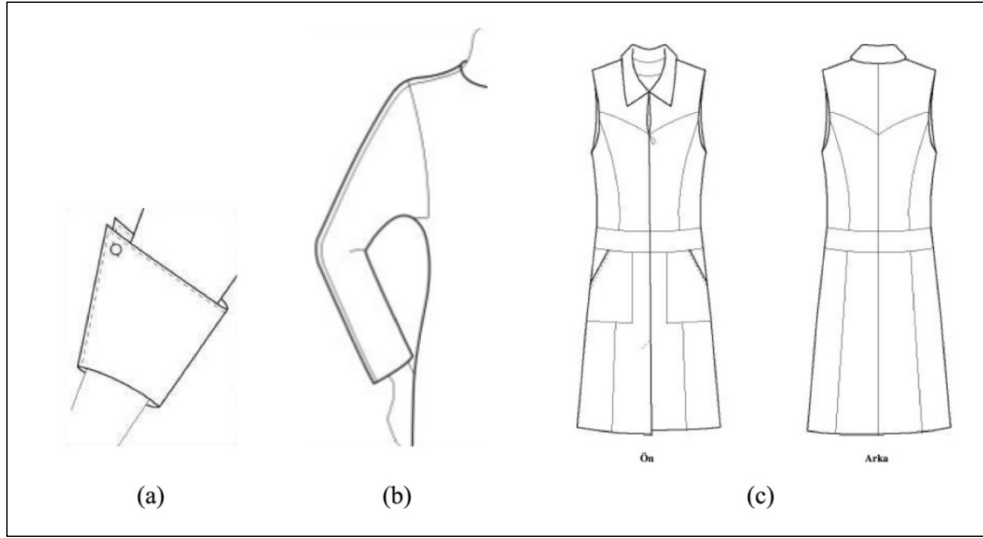
tasarımcıyı hesaplamalarla kısıtladığı düşüncesiyle kullanışlı bulunmamıştır.

Yine aynı kaynakta “temel giysi formları için numuneden çizim” yöntemi sunulmuştur. (Bkz. Şekil 3.10.) Bu yöntemde; ölçüm yerleri var olan ürünler üzerinden ölçümler yapılarak çizim yöntemi izlediğinden, yeni bir tasarımın çizimi hakkında yol gösterici nitelik taşımadığı için bu yöntem kısıtlı olarak değerlendirilmiştir.

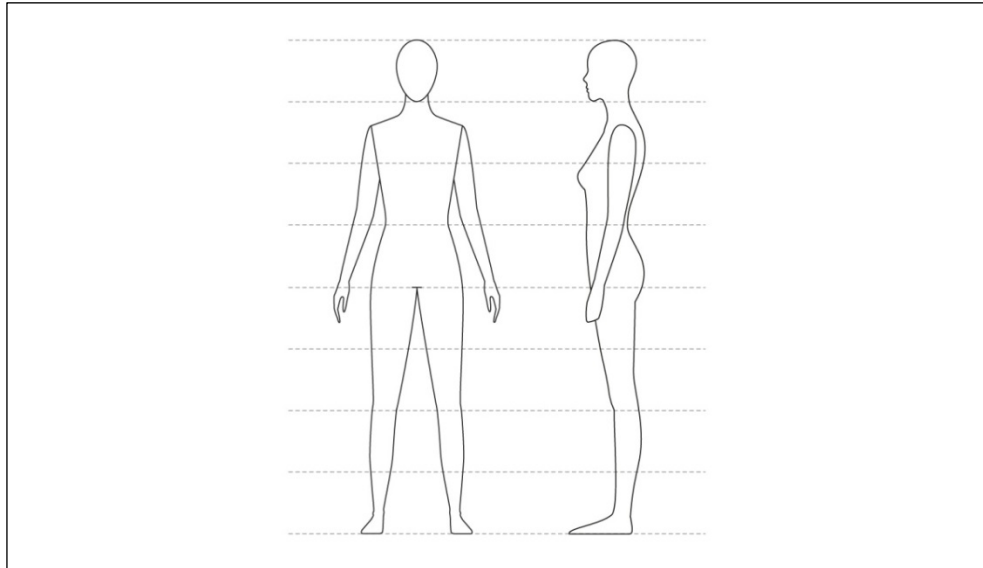
Şekil 3.10. Teknik çizim yöntemi örneği [23]

İkinci yerel kaynak olan Milli Eğitim Bakanlığı yayınlarından “Giysi Teknik Çizimleri II” [24] modülünde, giysi detaylarının teknik çizimlerine yer verilmiş, teknik resmin temel gerekliliklerinden olan düz (flat) çizimin detaylarda göz ardı edilmesi (Bkz. Şekil 3.11.(a)), teknik çizim için gerekli olan şablonun kullanıma sunulmamış olması, çizimlerin silüet üzerinde gösterilmesi (Bkz. Şekil 3.11 (b)) nedenleriyle eksik bulunmuştur. Temel ürün grupları için örnek çizimler sunulması çalışmaya örnek teşkil etmiştir (Bkz. Şekil 3.11 (c)).

Şekil 3.11. Teknik çizim yöntemi örneği [24]

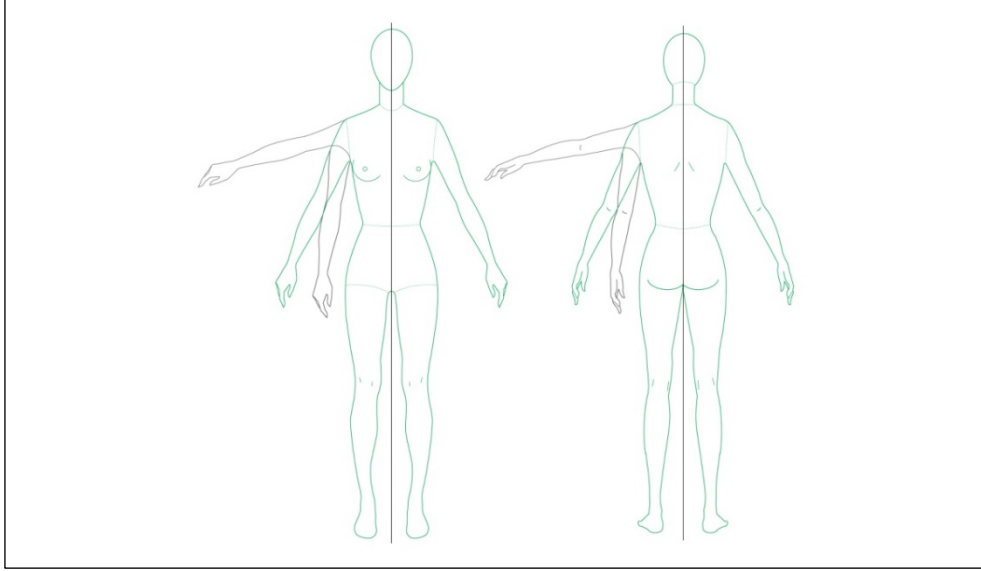
Bir diğer kritik uluslararası kaynaklardan “Technical Drawing for Fashion” [8] olup, buradaki teknik resimler yöntem olarak Şekil 3.12.’de gösterilen çizim şablonu üzerinden kullanıma sunulmuştur. Kullanılan şablondaki teknik çizim için gerekli referans çizgilerinin yetersiz olması ve insan silüeti baz alınması nedeniyle eksik bulunmuştur.

Şekil 3.12. Teknik çizim yöntemi örneği [8]

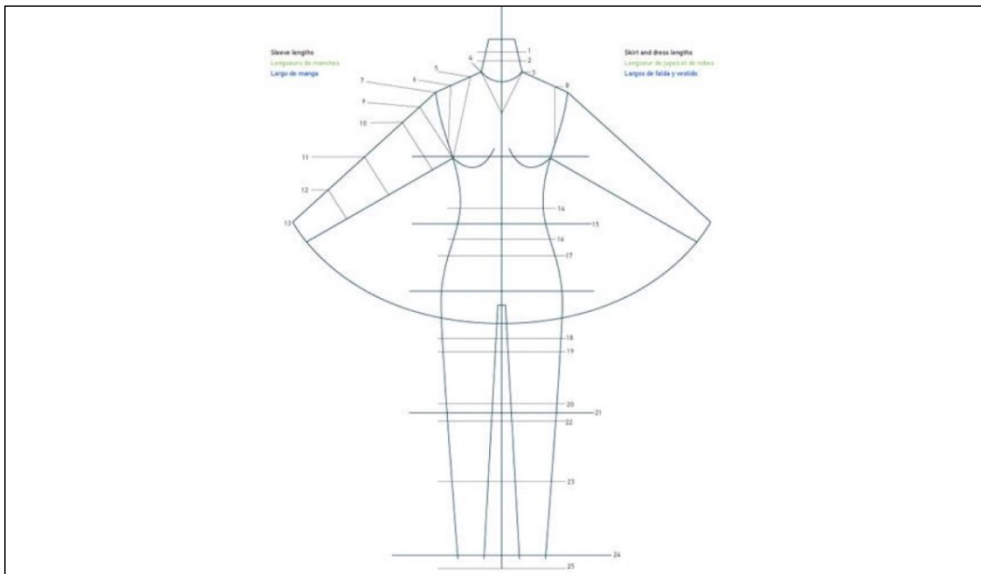
Dördüncü kaynak olarak bir diğer uluslararası yayın “The Spec Manual” [22] ele

alınmıştır. (Bkz. Şekil 3.13) Bu kaynakta, bir önceki kaynakta olduğu gibi insan silüeti üzerinden çizim yapılması ve yardımcı çizgilerin eksik olması nedenleri ile yetersiz bulunmuştur.

Şekil 3.13. Teknik çizim yöntemi örneği [22]

Son olarak “Technical Drawing for Fashion Design” [25] kaynağı incelenmiş olup, yöntem olarak Şekil 3.14’te verilen teknik şablon üzerinde çizim yöntemini temel aldığı, referans çizgilerine verdiği önem nedeniyle çalışma için örnek teşkil etmiştir.

Şekil 3.14. Teknik çizim yöntemi örneği [25]

3.2.2. Teknik çizim şablonu geliştirme ve uygulama

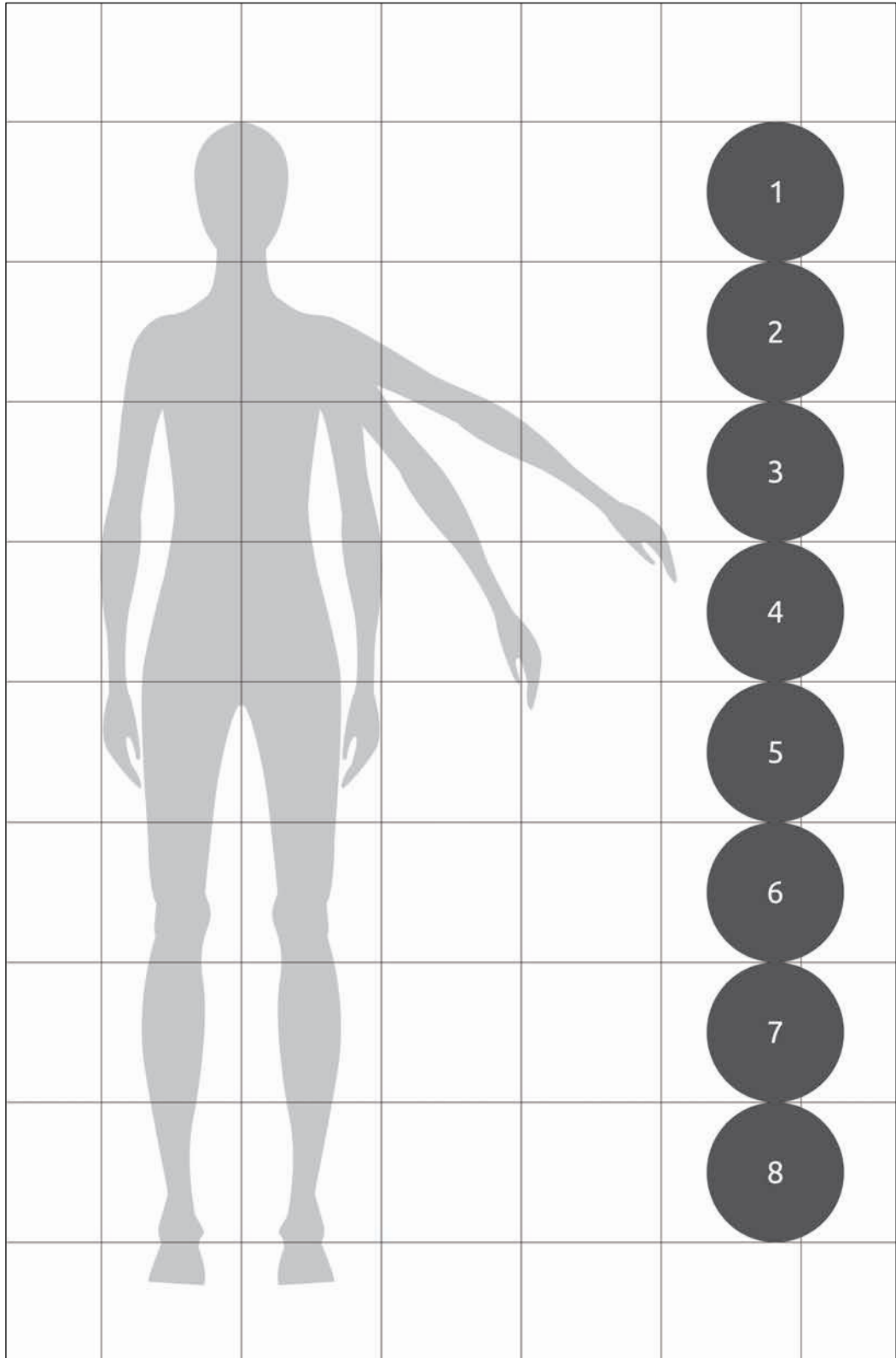
Teknik çizim sürecinin ilk aşamasında düzgün bir şablon ya da beden formu çizmek için biraz zaman ayrılması gerekir. Bu çerçeve kusursuz olarak tamamlandığında, tüm teknik çizimleri üretmek için bir temel olarak kullanılabilir [8].

Çizimin standart bir ölçeğe sahip olması için insan bedeni temel alınarak oluşturulmuş, gerekli referans değerlere sahip, bir teknik şablon üzerinde çizilmesi esastır. “Seri üretim giysilerde, kişiye özel üretilen ve kişinin tam ölçülerine göre dikilen giysilerden farklı olarak genel ölçüler kullanılır. 36 beden bir giysi örnek verilecek olunursa, bu giysinin tüm detaylarının ölçüleri 36 beden giysinin ölçüleri ile orantılı olmalıdır. Bu ölçüler giysi içinde hem figüre hem de figür haricindeki bölümlere referans oluşturması için kullanılır” [15]. Bu sayede her çizim için ölçeklendirme yapılmasına gerek kalmadan, şablondaki belirteçler (bel hattı, $\frac{3}{4}$ kol çizgisi gibi) yardımıyla çizim tamamlanır. Buna ek olarak ürün çeşitlendirmeleri yapılırken de çizimler birbirleriyle orantı içerisinde olur. Üst kalıbı aynı olan bluzun çeyrek kollu ve kolsuz model çeşitlemesi buna örnek gösterilebilir.

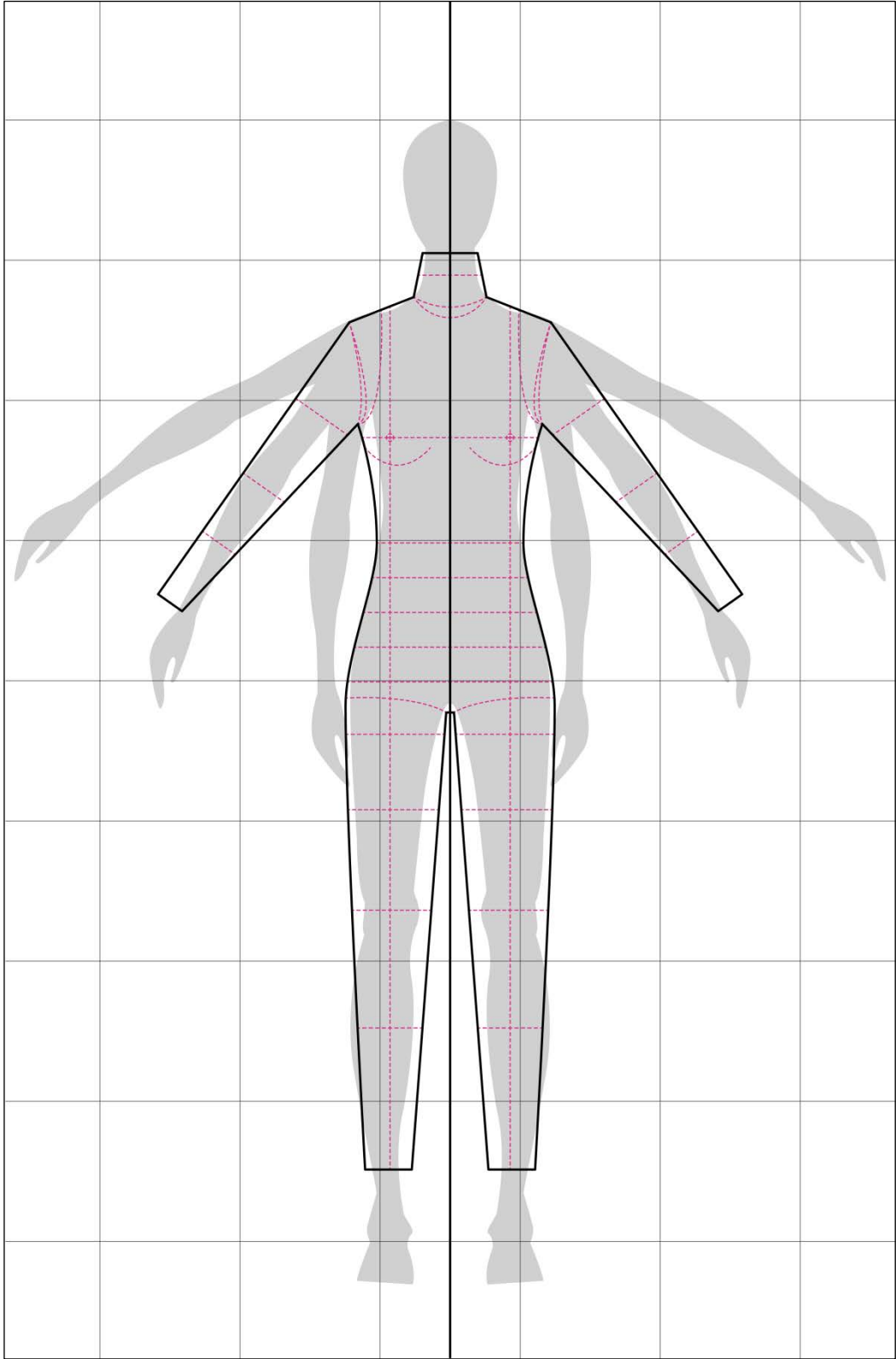
“Neredeyse her özel tasarım alanının veya moda kategorisinin giysilerin teknik özelliklerinin ölçülmesine ilişkin kendine has kriterleri bulunur” [15]. Bu nedenle standart bir kullanım ne yazık ki söz konusu değildir. Bu çalışmadaki öneri mesleki teknik resmin standart kullanımını sağlamak için bir yöntemin geliştirilmesidir.

Kadın giyiminde endüstriyel kullanım düşünülerek, temel kalıp oluşturulması amacıyla, 36 beden insan figürü üzerinden yola çıkılmıştır (Bkz Şekil 3.15).

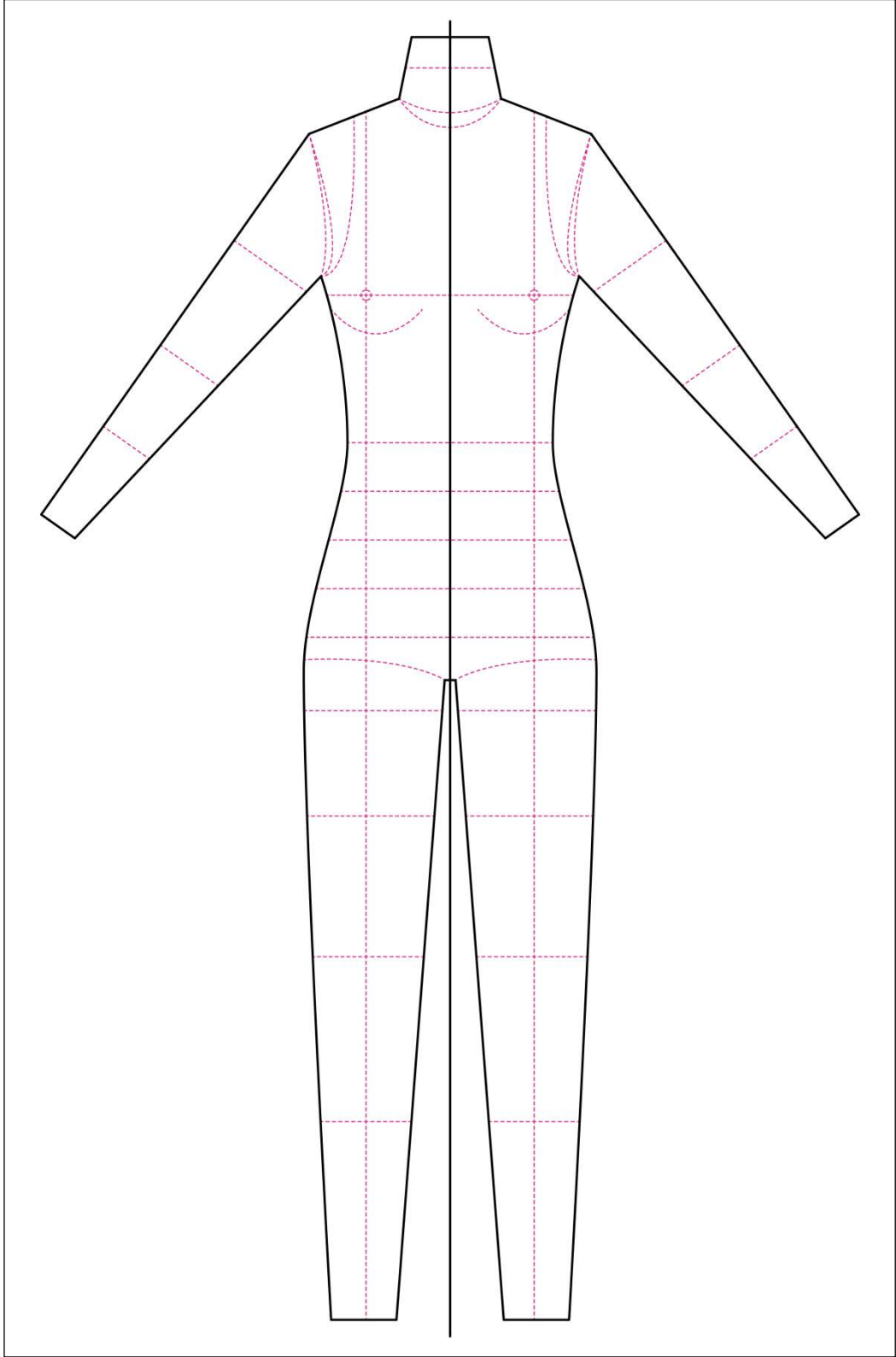
Şekil 3.16’da figür üzerinde geliştirilen şablon; dış hatlar ve boyun, kol, göğüs, bel, kalça, bacak hatlarında $\frac{1}{2}$, $\frac{1}{4}$, $\frac{3}{4}$ uzunluktaki yerleri kırmızı renkte kesik çizgilerde belirtilmek üzere, çizim yardımcıları olarak kullanıma sunulmuştur. Şablonun son hali Şekil 3.17’de verilmiş olup, çalışmadaki teknik çizimler bu şablona ölçeklenerek sunulmuştur.

Şekil 3.15. 36 beden kadın silüeti

Şekil 3.16. Kadın silüeti üzerinde teknik çizim şablonu geliştirme

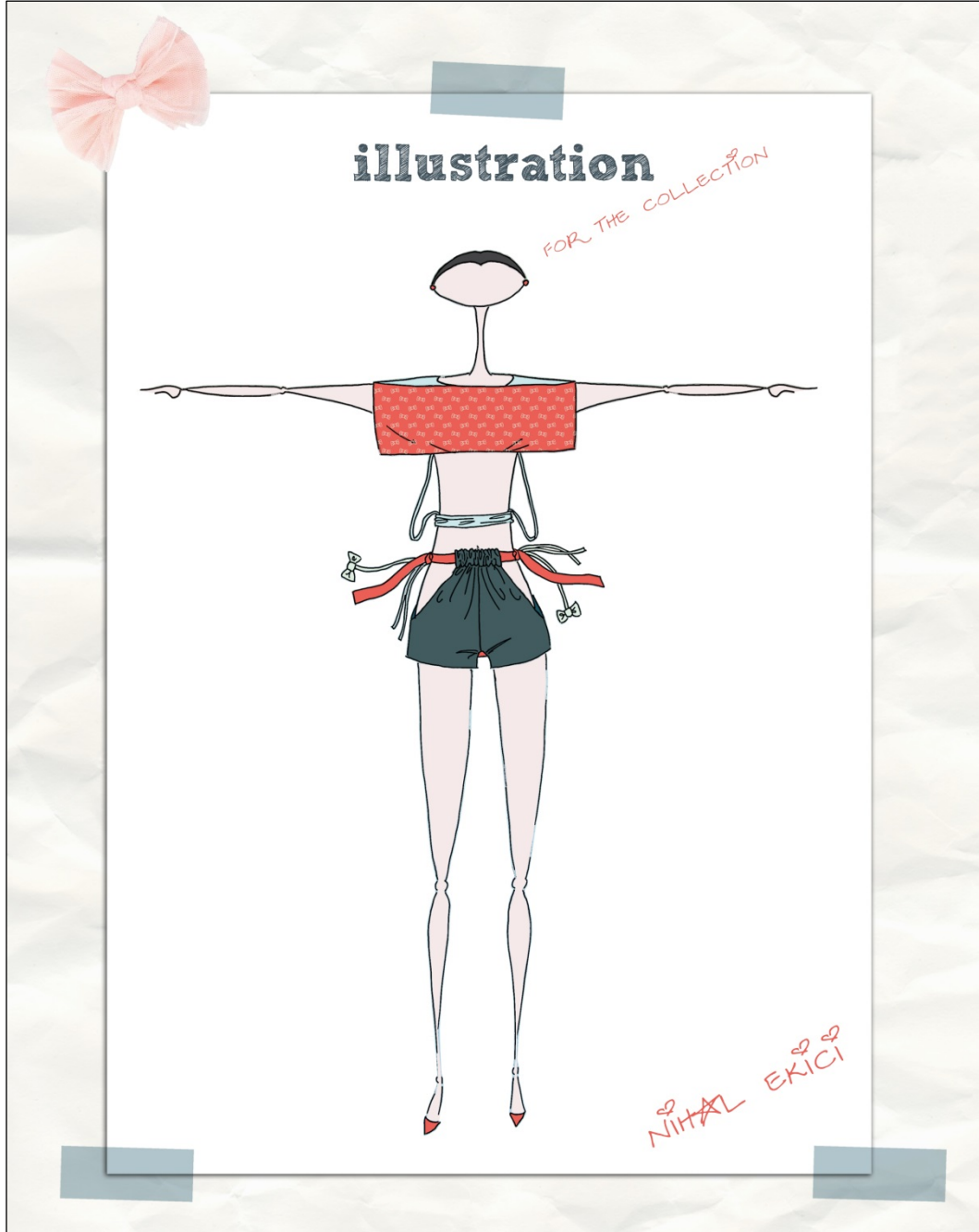

Şekil 3.17. Teknik çizim şablonu

Bu bölümde örnek bir tasarım için (Bkz. Şekil 3.18); 3. bölümün başında verilen

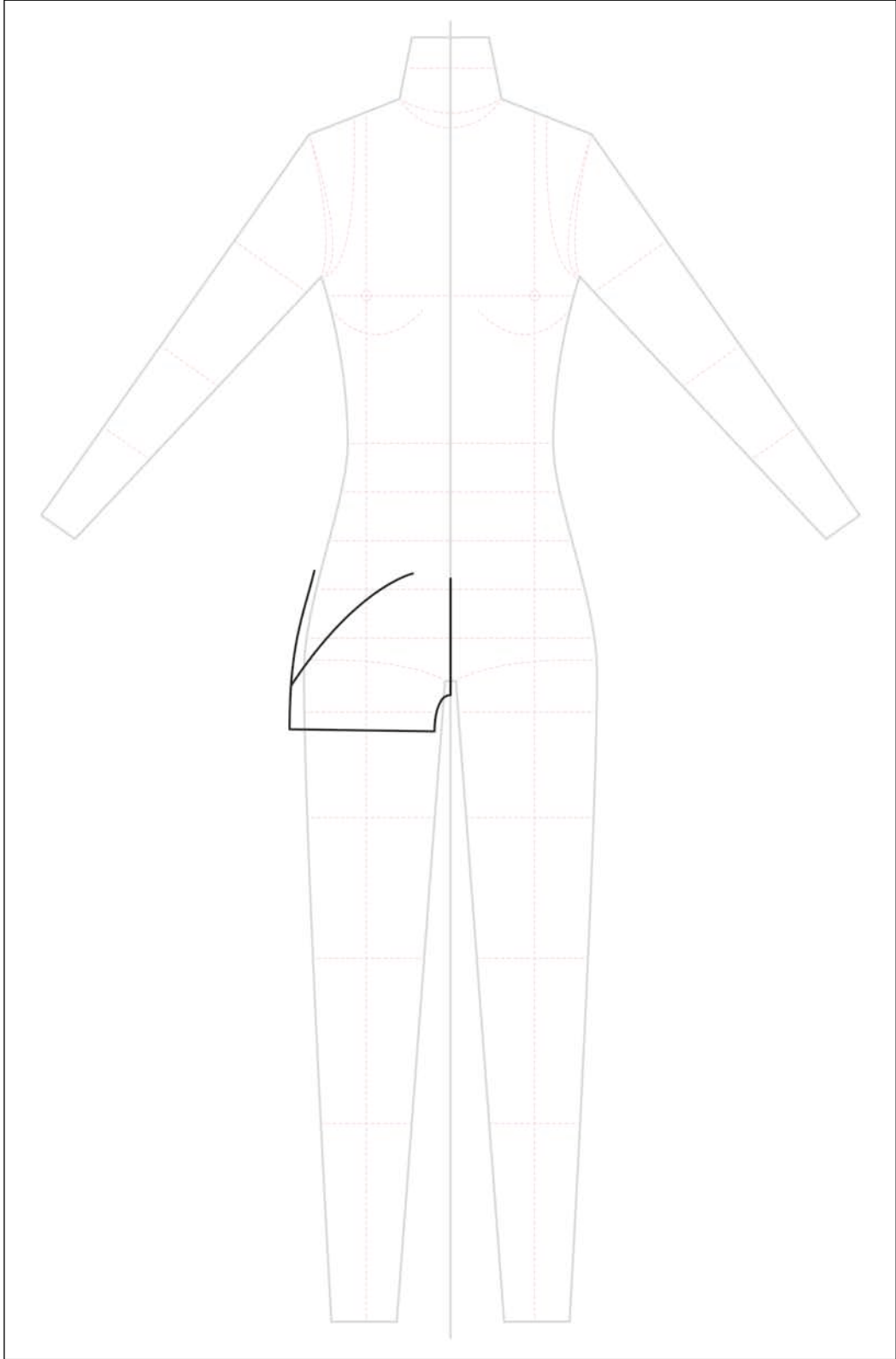
standardizasyon önerileri dikkate alınarak, geliştirilen şablon üzerinde, teknik çizim süreci basamaklar halinde resmedilerek açıklanmıştır.

Öncelikle Şekil 3.18’de verilen illüstrasyona bakılarak tasarımın analizi yapılır.

Şekil 3.18. Moda illüstrasyonu

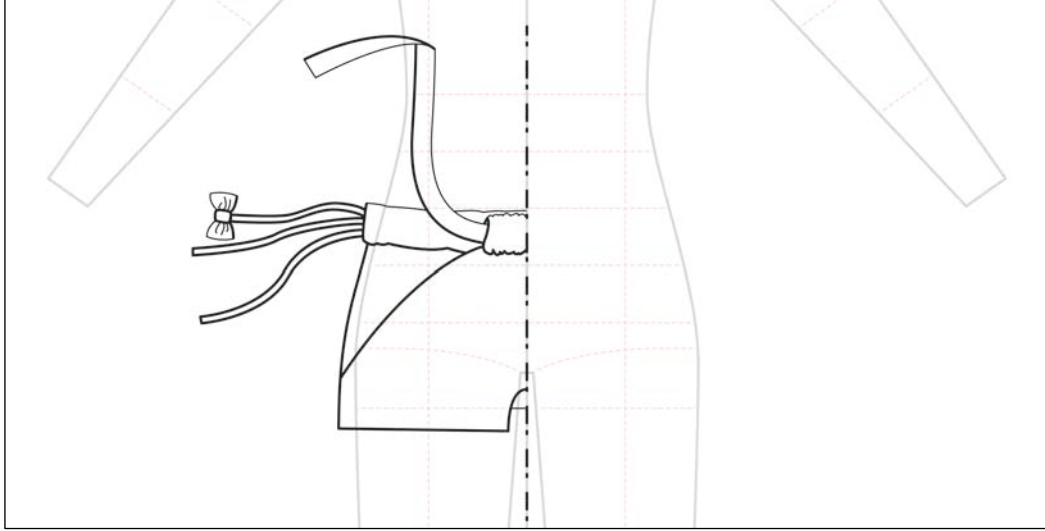
Sırasıyla teknik şablonun, teknik çizimle karışmaması için opasitesi düşürülür ve sabitlenir. (Şekil 3.19). Çizime tek bir yön seçilerek başlanır.

Şekil 3.19. Teknik çizim aşamaları: i. basamak

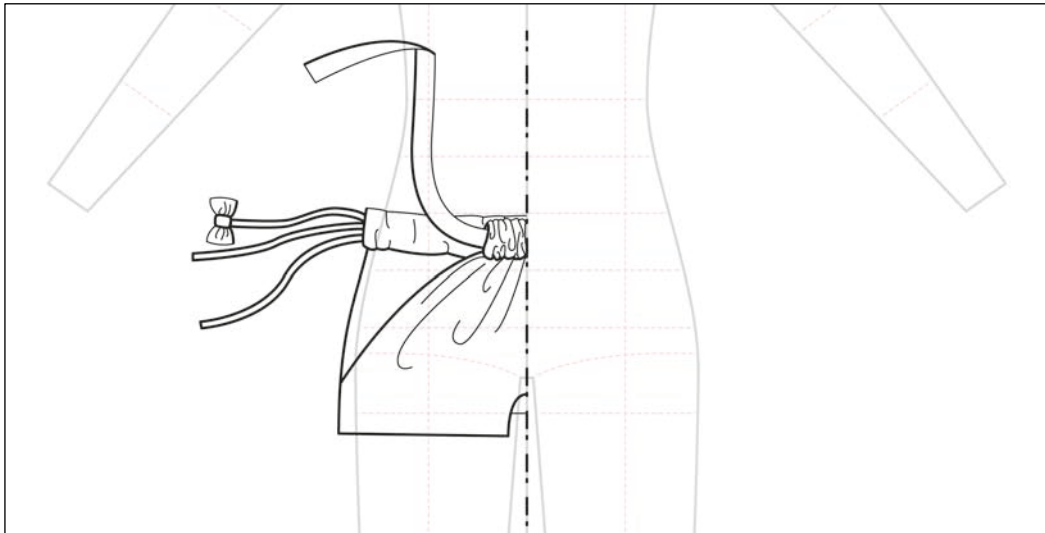
Simetri çizgisi belirlenir, referans çizgiler yardımıyla ana hat çizgileri çizilir

(Şekil 3.20). Kesim olan yerler x birim kalınlığında, kat olan yerlerde $x/2$ birim kalınlığında çizgilerle ifade edilmektedir.

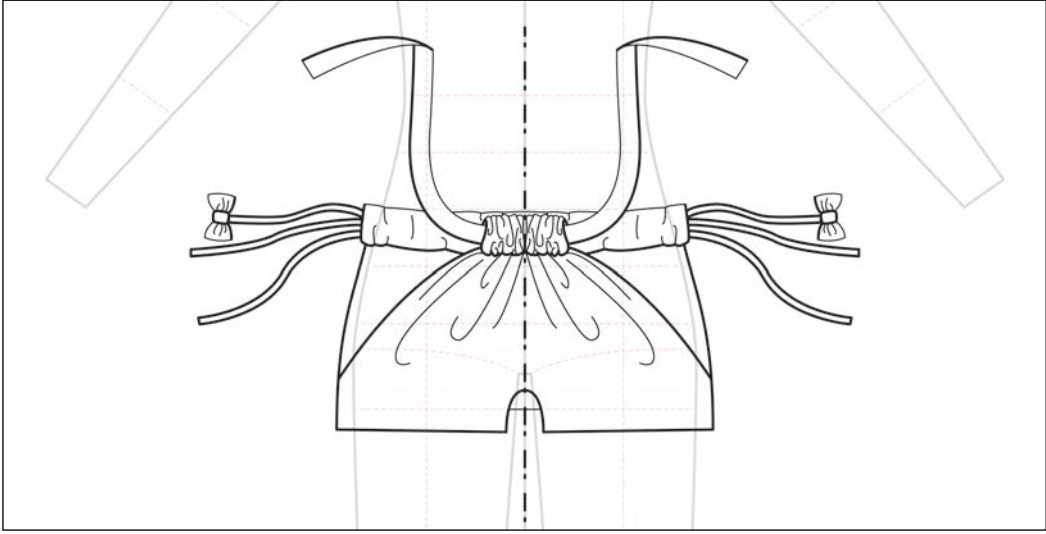
Şekil 3.20. Teknik çizim aşamaları: ii. basamak

Kıyafette yer alan $x/2$ birim kalınlığındaki çizgisel detaylar (örn. büzgü) eklenerek tek yönlü çizim tüm ayrıntılarıyla simetri çizgisine kadar tamamlanır (Şekil 3.21).

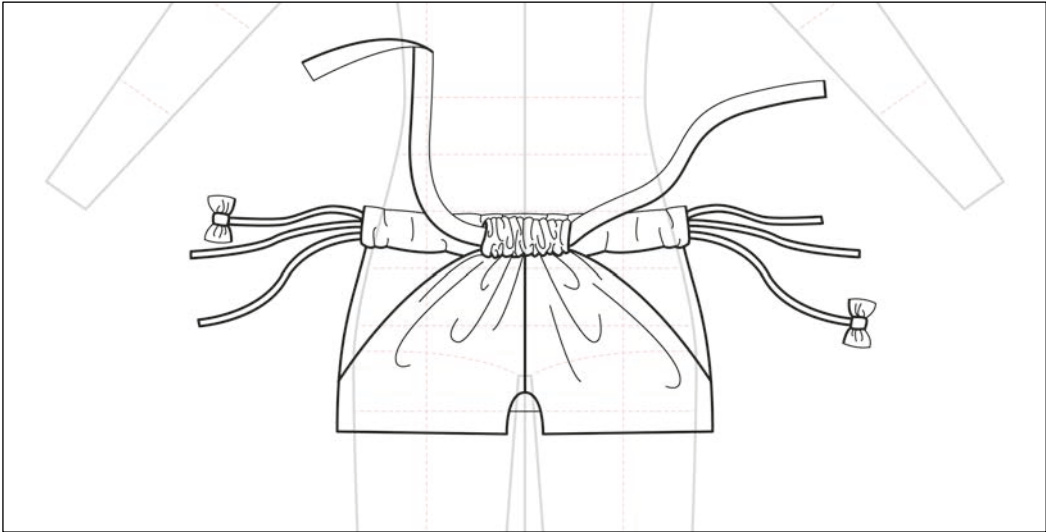
Şekil 3.21. Teknik çizim aşamaları: iii. basamak

Çizim yansıtılarak bütün görünüşü elde edilir (Şekil 3.22).

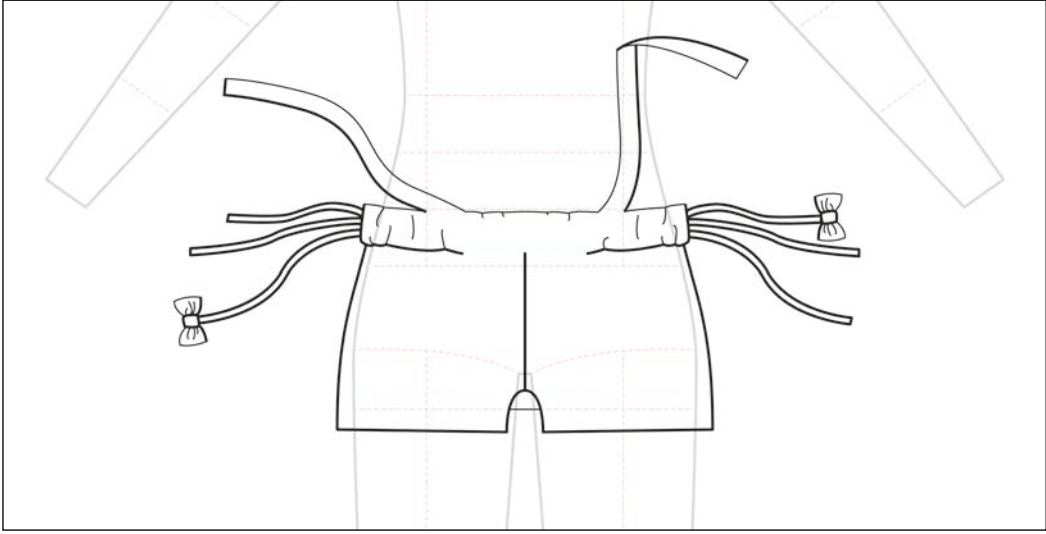
Şekil 3.22. Teknik çizim aşamaları: iv. Basamak

Elde edilen bütün görünüşten simetrik olmayan çizgiler çıkarılarak gerekli eklemeler yapılır ve böylelikle ön görünüşe ait çizim tamamlanır (Şekil 3.23).

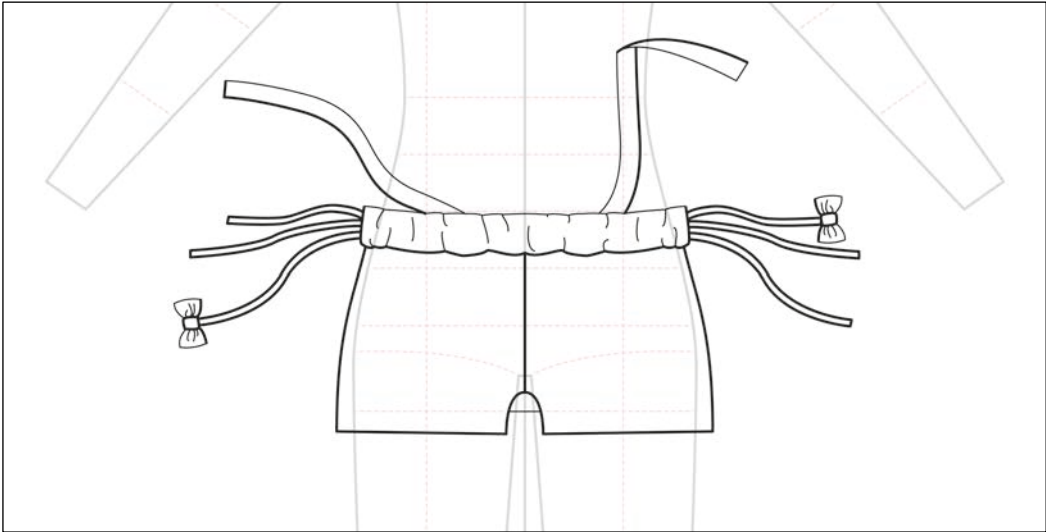
Şekil 3.23. Teknik çizim aşamaları: v. basamak

Ön görünüşten arka görünüşe geçerken, öncelikle çizim dikey olarak yansıtılır, elde edilen çizgilerden arka görünüşte olmayanlar çıkarılır (Şekil 3.24).

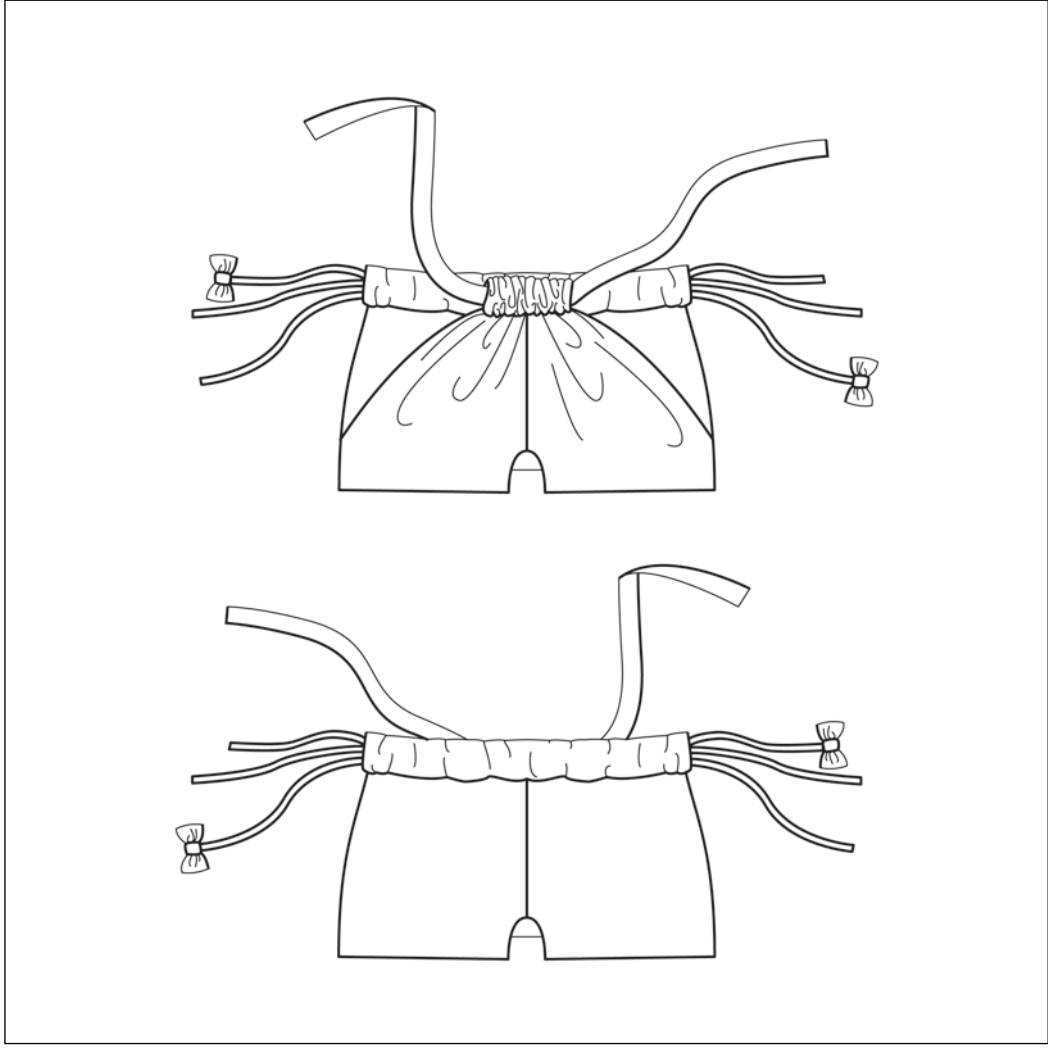
Şekil 3.24. Teknik çizim aşamaları: vi. basamak

Tasarımda bulunan dikiş, kesim, kat arka detaylar, teknik resme eklenerek arka görünüş tamamlanır (Şekil 3.25).

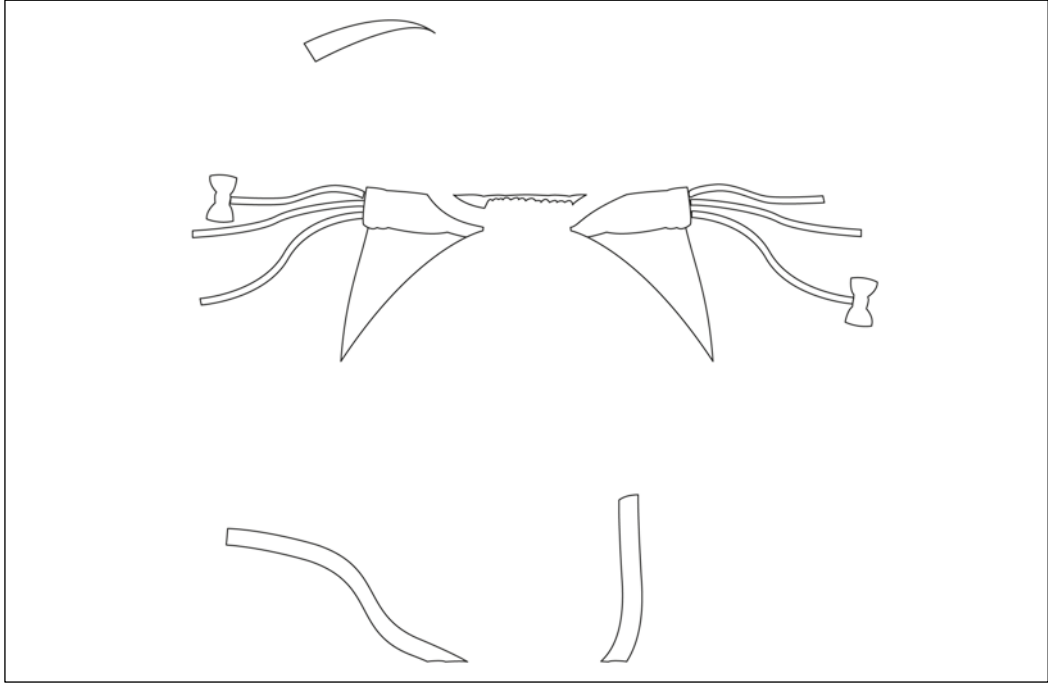
Şekil 3.25. Teknik çizim aşamaları: vii. Basamak

Çizgi değerlikleri ile tüm hatları tamamlanmış resimde sıradaki basamak; resim şablondan çıkartılarak, renk değerlikleri yardımıyla, görünüşlerde hangi bileşenin önde, hangisinin arkada kaldığını göstermektir (Şekil 3.26).

Şekil 3.26. Siyah-beyaz teknik çizim hatları

Bunun için öncelikle çizimin kopyası alınır. Ön çizimde görünen arka; arka çizimde görünen ön detay hatları belirlenir, gereksiz çizgiler silinir (Şekil 3.27).

Şekil 3.27. Teknik çizim aşamaları: ix. basamak

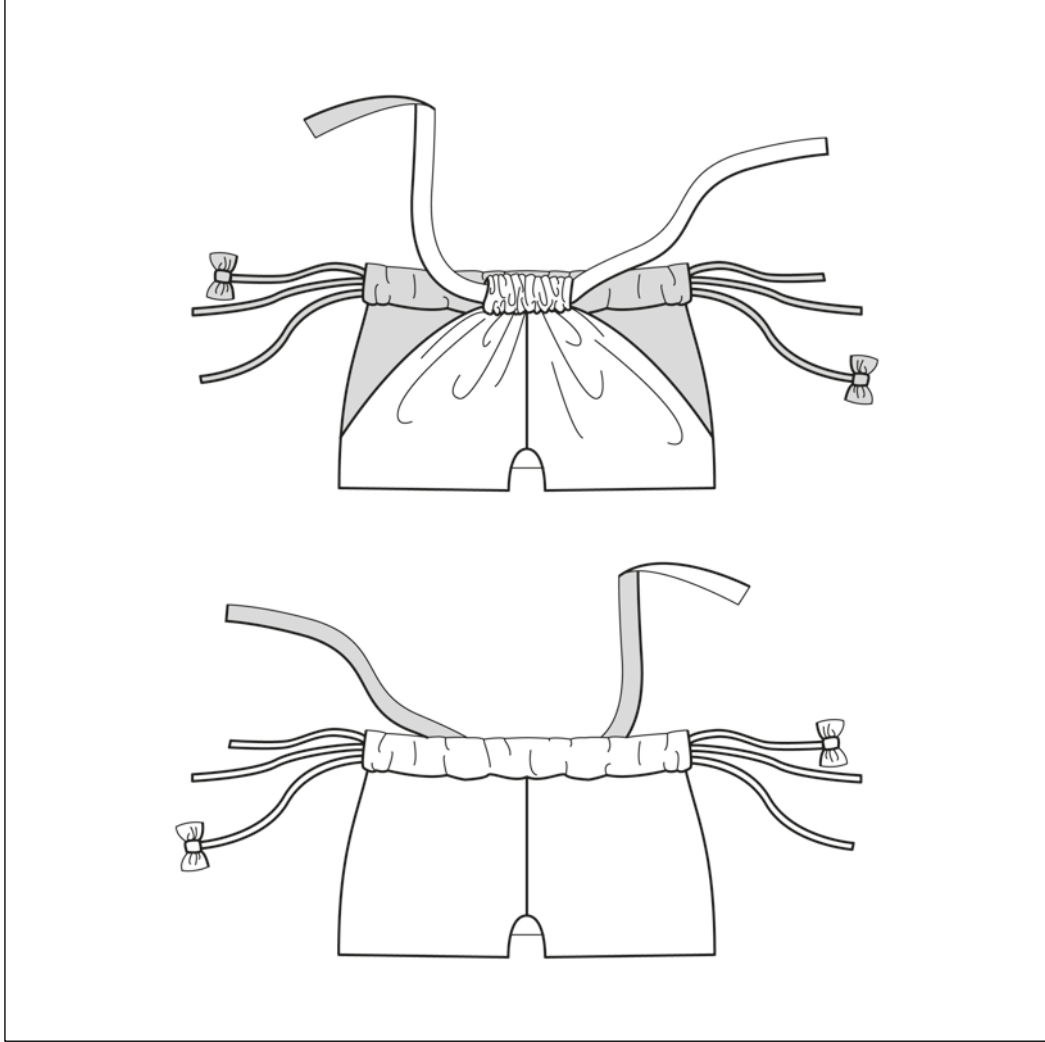
Daha sonra arka detay anlamında; K:20 siyah dolgu tonu verilir (Şekil 3.28).

Şekil 3.28. Teknik çizim aşamaları: x. basamak

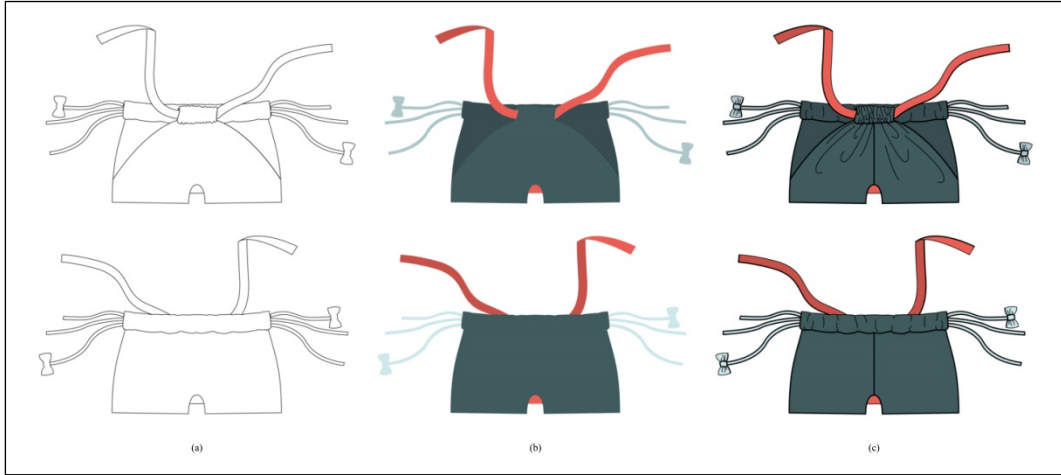
Elde edilen detaylar ana çizim ile birleştirilir ve siyah beyaz teknik resim ön ve

arka görünüşler olarak tamamlanır (şekil 3.29). Resmin analizi; kumaş kesimi, kumaş katı, duruş detayları; çizgi kalınlıkları ile arka ve ön detaylar ise; ton değerleri ile yapılmaktadır.

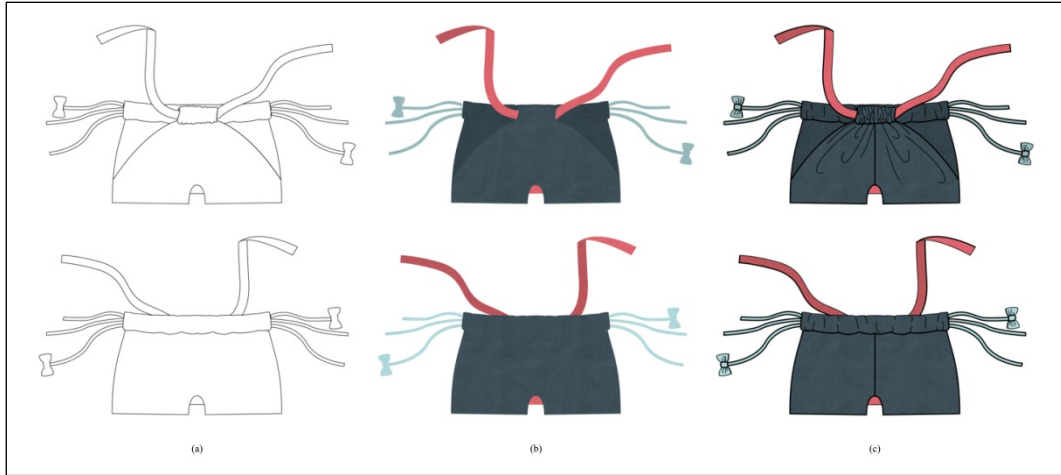
şekil 3.29. Siyah-beyaz teknik çizim

Burada ise renkli çizim için ana çizimin bir kopyası daha alınır ve dış hatlar haricindeki tüm detay çizgileri silinir (şekil 3.30 (a)). Belirlenen bu alanlara dolgu renkleri verilerek şekil 3.28’de tanımlanan arka detay siyah tonu ile bu dolgu renkleri birleştirilir (şekil 3.30 (b)). Ana çizim önde kalacak şekilde tüm renk ve ton elemanları birleştirilerek renkli teknik çizim ön ve arka görünüşler olarak tamamlanır (şekil 3.30 (c)).

Şekil 3.30. Renkli teknik çizim aşamaları

Burada kumaş giydirmesi için ana çizimin bir kopyası alınır ve dış hatlar haricindeki tüm detay çizimleri silinir (Bkz. Şekil 3.31. (a)). Ana çizim önde kalacak şekilde tüm kumaş ve ton elemanları birleştirilerek (Bkz. Şekil 3.31. (b)) kumaş giydirmeli teknik çizim ön ve arka görünüşler olarak tamamlanır (Bkz. Şekil 3.31. (c)).

Şekil 3.31. Kumaş giydirmeli teknik çizim aşamaları

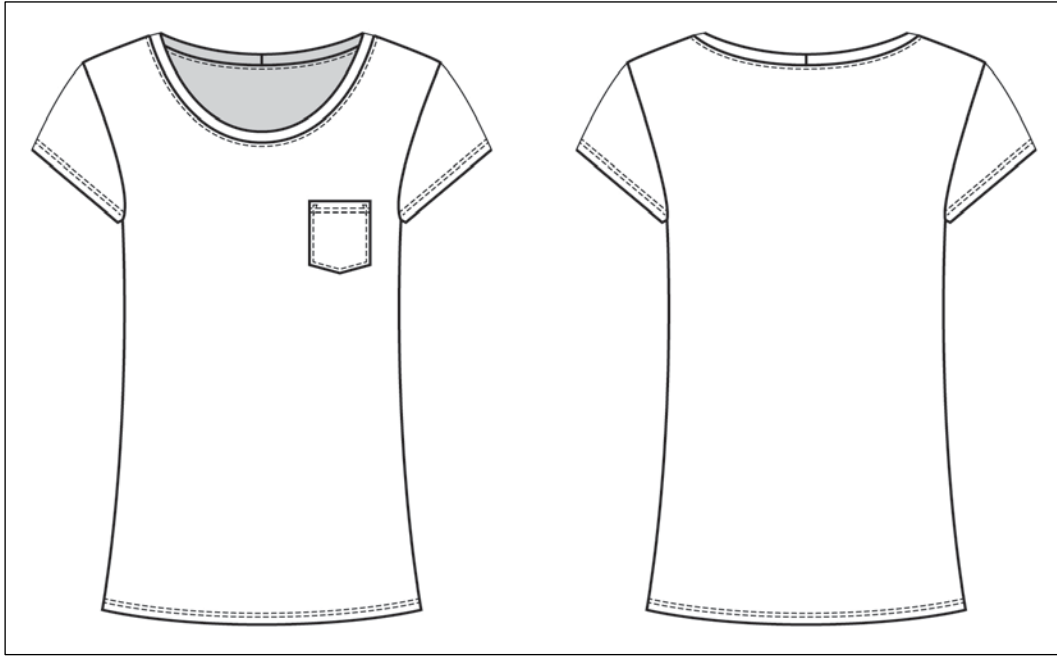
4. TEKNİK ÇİZİM ÖRNEKLENDİRMELERİ

Öncelikle kadın giyimine yönelik, günlük hayatta sıklıkla kullanılan temel kıyafetler araştırılmıştır. Bu temel kıyafetler üst grup; tişört, atlet, gömlek, bluz, askısız bluz, büstiyer korse, boyundan bağlı bluzlar, süveter, kazak, hırka, elbise, alt grup için; etek çeşitleri, pantolon etek, pantolon çeşitleri, tayt, tulum, şalvar, dış giyim grupları için; yelek, bolero, pelerin, ceket, mont, trençkot, parka, kaban, tamamlayıcı grup; şal, boyun atkısı, fular, bere, eldiven çeşitleri, iç giyim; atlet, külot çeşitleri, astar, kaşkorse, sütyen çeşitleri, ikili takımlar, çorap çeşitleri, plaj giyimi; mayo, bikini, ev giyimi; sabahlık, bornoz, gecelik, pijama, eşofman, kategorileri olarak tespit edilmiştir. Çizimler en temel halleri ile resmedilmiştir. Burada amaç bu temel çizimlerden yola çıkarak tasarımcının çeşitleme yapabilmesi ve yeni tasarımları için referans oluşturmastır. Belirtilen ürün grupları için verilecek çizimler, bu amaca uygun basit örneklerden oluşmaktadır.

4.1. Temel Kadın Kıyafetlerinin Teknik Çizimleri

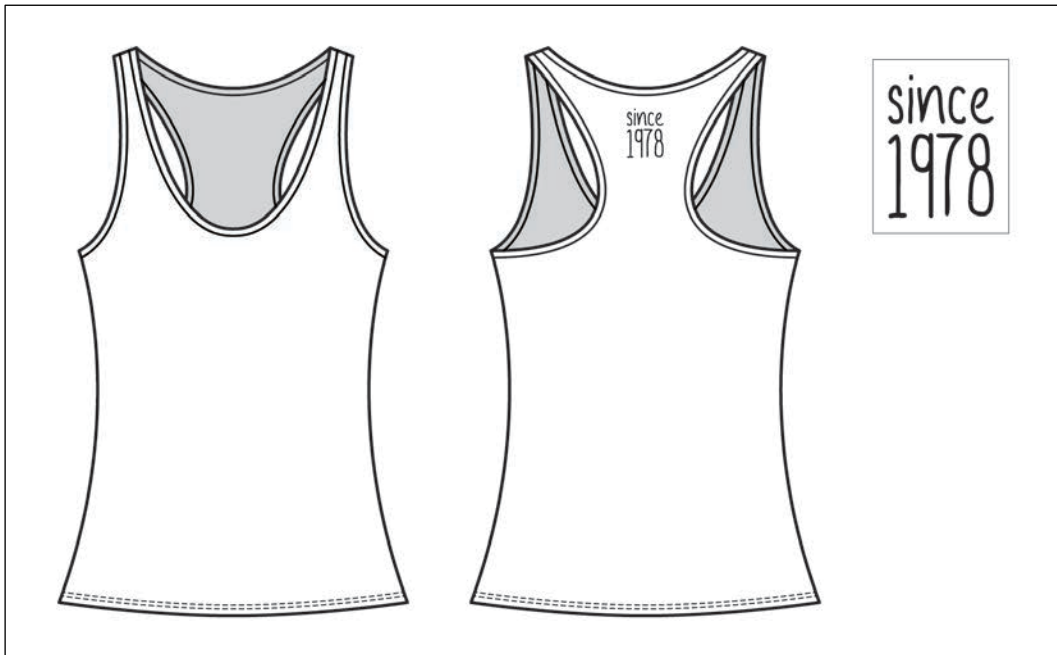
Tespit edilen kategoriler, üst grup, alt grup, dış giyim, iç giyim, plaj giyimi kategorilerinde olmak üzere, yöntem olarak bir önceki bölümde verilen çizgi, renk/ton değerlikleri ile çizim işlem basamakları dikkate alınarak, ön ve arka görünüş için resmedilmiştir. Bu çizimlerde hedeflenen esas amaç tasarımcıya verilecek temel teknik resimleme alışkanlığı olacaktır. Bu sayede tasarımcı teknik resmini çizmek istediği bir tasarımın çözümlemesi için verilen çizimlerden yola çıkabilecek ve belirli referans değerleri kullanıp, standart resimlemenin dışına çıkmayacaktır ve bu sayede çizimlerde standart değerler korunacaktır.

Tişört; “genellikle kısa kollu, pamuklu spor giysi” [2] ve “yuvarlak boyunlu, yakasız, kısa kollu, baştan geçirilerek giyilen ve aşağı yukarı bel hizasına kadar inen hafif üst” [20] olarak tanımlanmaktadır. “Tişörtler genellikle pamuk veya pamuk karışımlarından yapıldığı gibi viskon, ipek, bambu ve diğer materyallerden de üretilmektedir. Adını düz olarak serildiğinde T harfine benzemesinden almıştır” [20]. Şekil 4.1’de basit tişört tasarımı; kesim, dikim, katlama ve kumaş arkası detayları, standardizasyon önerisine bağlı kalınarak teknik ifade ile resmedilmiştir.

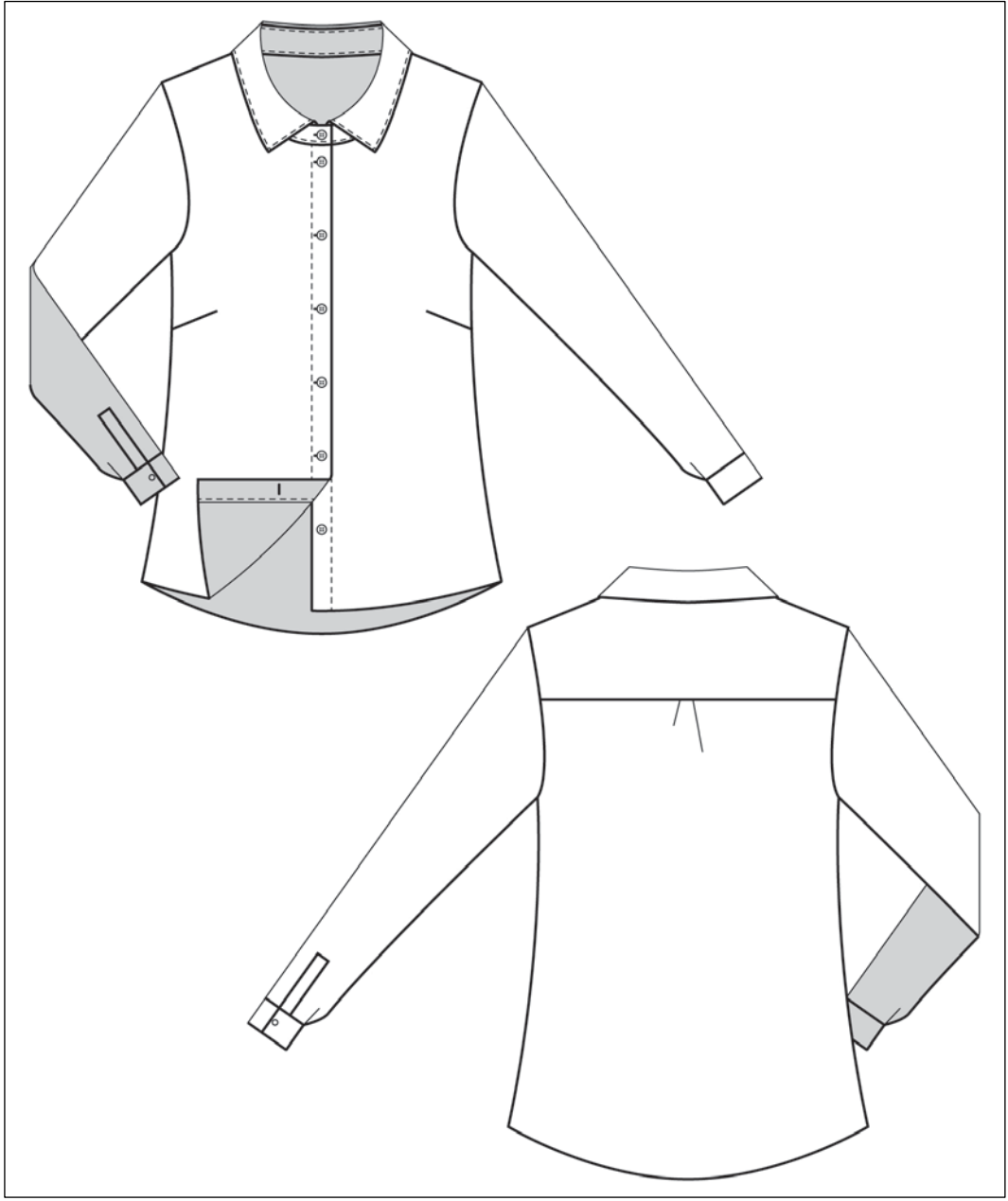
Şekil 4.1. *Tişört teknik çizimi; ön-arka görünüş*

Atlet; “kadın ve erkekler tarafından giyilen, genellikle parlak renkli kolsuz tişört” olarak tanımlanmaktadır [26] ve “fanılanın eş anlamlısı” olarak da bilinmektedir [20]. Şekil 4.2’de ön ve arka görünümü verilen temel formda bir atlet, standardizasyon önerisine bağlı kalınarak teknik ifade ile resmedilmiştir.

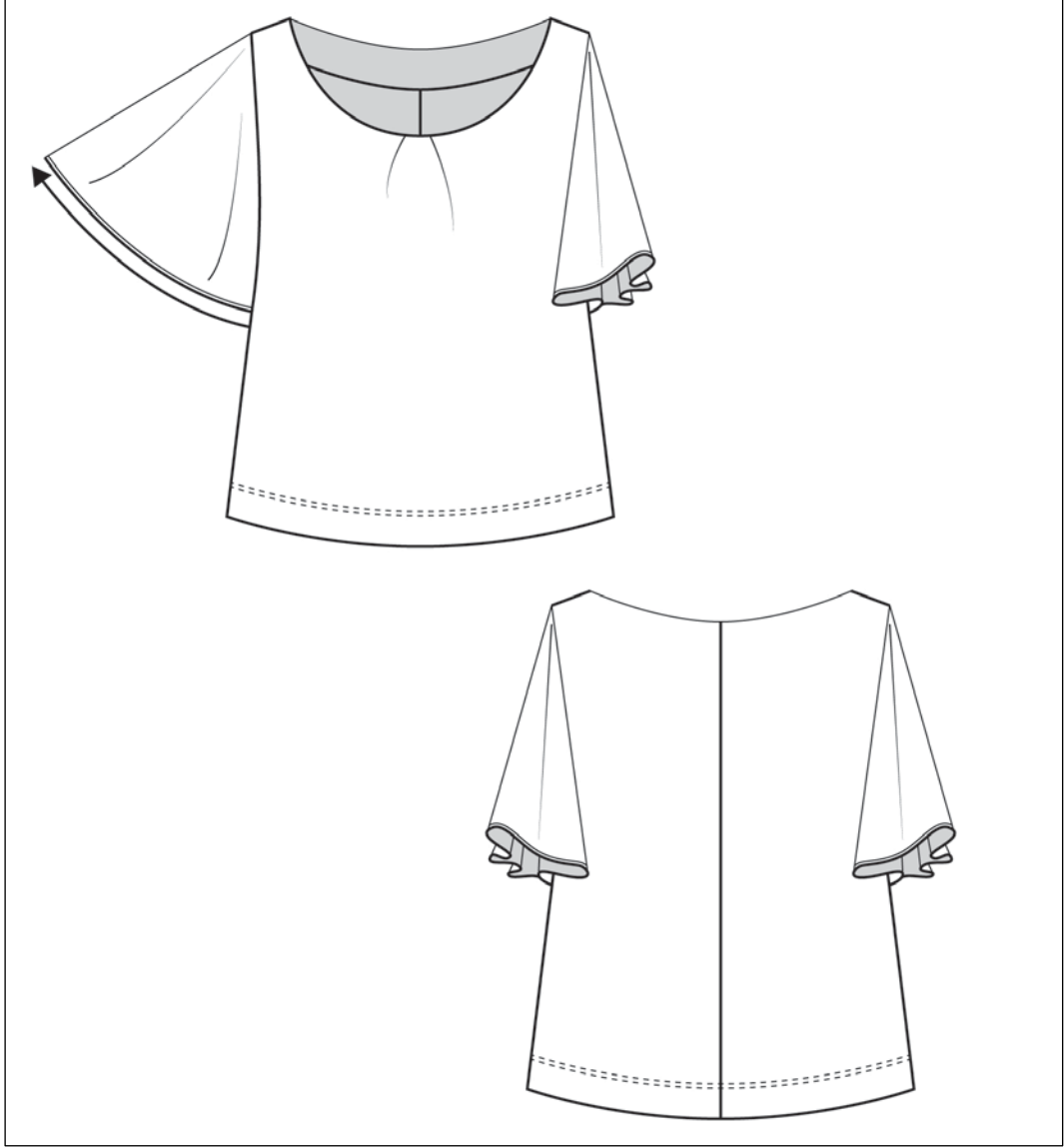
Şekil 4.2. *Spor atlet teknik çizimi; ön-arka görünüş ve baskı detayı*

Gömlek; “yakası ve manşetleri bulunan, önden düğmeleri iliklenen, kısa ya da uzun kollu üst giysi” olarak tanımlanmaktadır. Orta çağdan beri çeşitli şekillerde giyilen gömlekler önceleri yakasız ve iç gömlekleri olarak kullanılmakta olup, günümüzde içe ve dışa giyilen türleri bulunmaktadır. Kimi türlerinde pantolonun içine sokulan gömlek kuyrukları bulunur, çoğu türünde ise bir veya iki tane göğüs cebi vardır. İpek, keten, pamuk, saten, yün ve yapay elyaf ve polipamuk gibi karışımlardan üretilmektedirler” [20]. Şekil 4.3’te ön ve arka görünümü verilen gömlek; katlı kol gösterimi ve iç detay gösterimleri ile standardizasyon önerisine bağlı kalınarak teknik ifade ile resmedilmiştir.

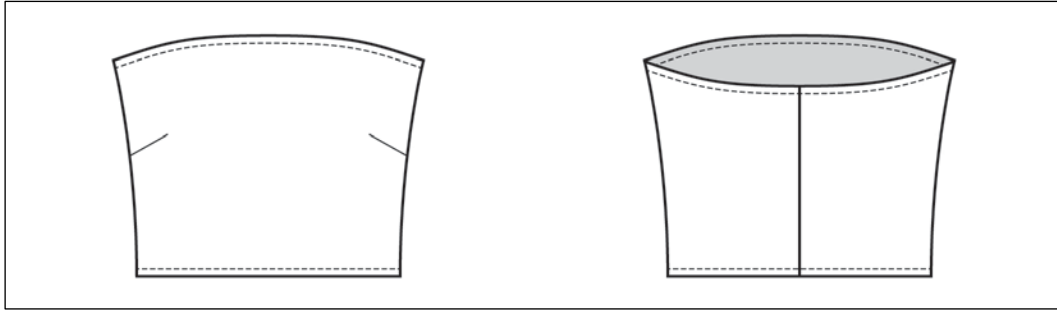
Şekil 4.3. Gömlek teknik çizimi; ön-arka görünüş

Bluz; “uzun veya kısa kollu, genellikle d  meli ve yakalı, gömlek görünümünde fakat daha bol kesim, kadın üst giyim elbisesi” olarak tanımlanmaktadır [20]. “Pamuk, ipek ya da polyester gibi sentetik liflerden üretilen bluzlarda d  meler sol tarafta yer almaktadır. Yakalı-yakasız, kollu-kolsuz  e itleri bulunmaktadır” [26]. Şekil 4.4’te  n ve arka görünümleri verilen bluz tasarımı, standardizasyon önerisine ba lı kalınarak teknik ifade ile resmedilmiştir. Burada  n görünüşte belirtilen kolun açık hali, ölçülendirme doğru ifade edilmesi açısından önem teşkil etmektedir.

Şekil 4.4. Bluz teknik çizimi; ön-arka görünüş

Askısız/Straplez; “belden veya göbekten başlayarak koltukaltına kadar uzanarak göğüsleri kapatan, dar askısız ve önü boru şeklinde kadın giysisi” olarak tanımlanmaktadır. 1970’lerden beri popüler olan bu giysi kullanılan esnek materyal sayesinde kaymamaktadır [20]. Şekil 4.5’te askısız bluz; kesim, dikim, pens, kumaş arkası gibi detayları içermektedir ve bu öğeler standardizasyon önerisine bağlı kalınarak teknik ifade ile resmedilmiştir.

Şekil 4.5. Askısız üst bluz teknik çizimi; ön-arka görünüş

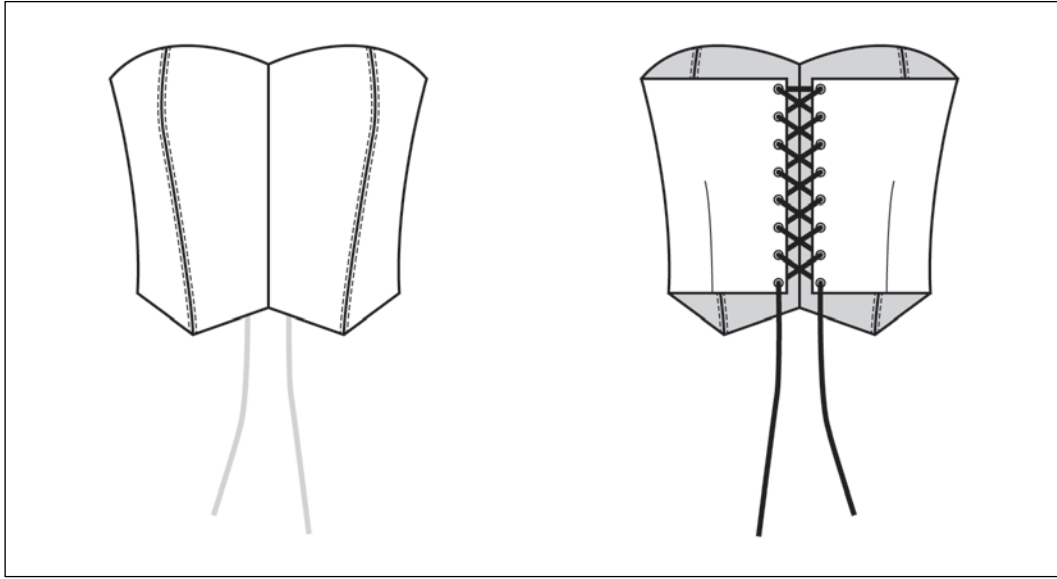
Şekil 4.6’da ön ve arka görünümü verilen boyundan bağlı bluz, standardizasyon önerisine bağlı kalınarak teknik ifade ile resmedilmiştir. Ölçülendirmede net görünüm sağlanması amacıyla, volanlı gelen etek kısmının açık hali ve dökümlü hali resimlemede ayrıca belirtilmiştir.

Şekil 4.6. Boyundan bağlamalı bluz teknik çizimi; ön-arka görünüş

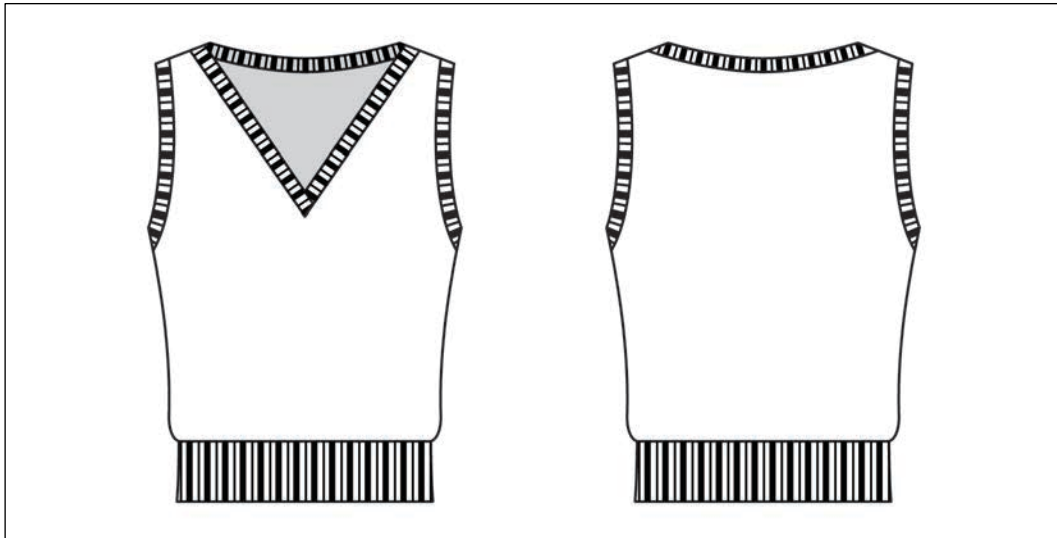
Büstiye; “kadınların ceket vb. kıyafetlerinin içinde kullanılan çarpıcı, göz alıcı, işlemeli kumaştan yapılmış askılı veya askısız üstlük” [2] “korse veya kamisole benzeyen, genellikle iç çamaşırı olarak giyilen, dar, kolsuz ve çoğunlukla askısız üstlük” [20] olarak tanımlanmaktadır. Şekil 4.7’de ön ve arka görünüşleri verilen

büstiye standardizasyon önerisine bağlı kalınarak teknik ifade ile resmedilmiştir.

Şekil 4.7. Büstiyer korse teknik çizimi; ön-arka görünüş

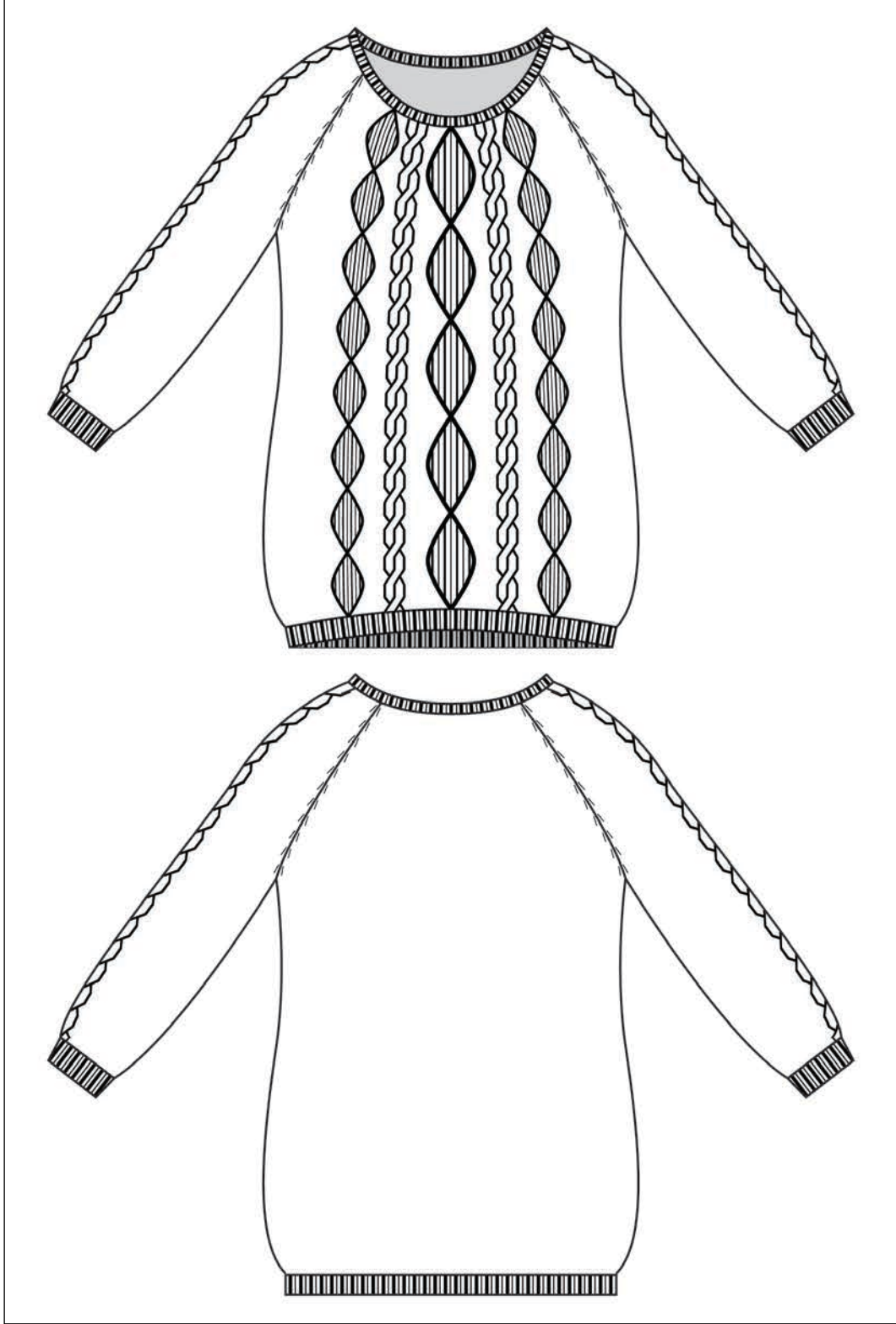
Süveter; “genellikle altına gömlek veya bluz giyilen kolsuz kazak” [2] olarak tanımlanmaktadır. “Süveterler, başta yün olmak üzere çeşitli elyaf türlerinden farklı yaka türleri ile yapılmaktadırlar” [20]. Şekil 4.8’de ön ve arka görüşleri verilen süveter standardizasyon önerisine bağlı kalınarak teknik ifade ile resmedilmiştir.

Şekil 4.8. Süveter teknik çizimi; ön-arka görünüş

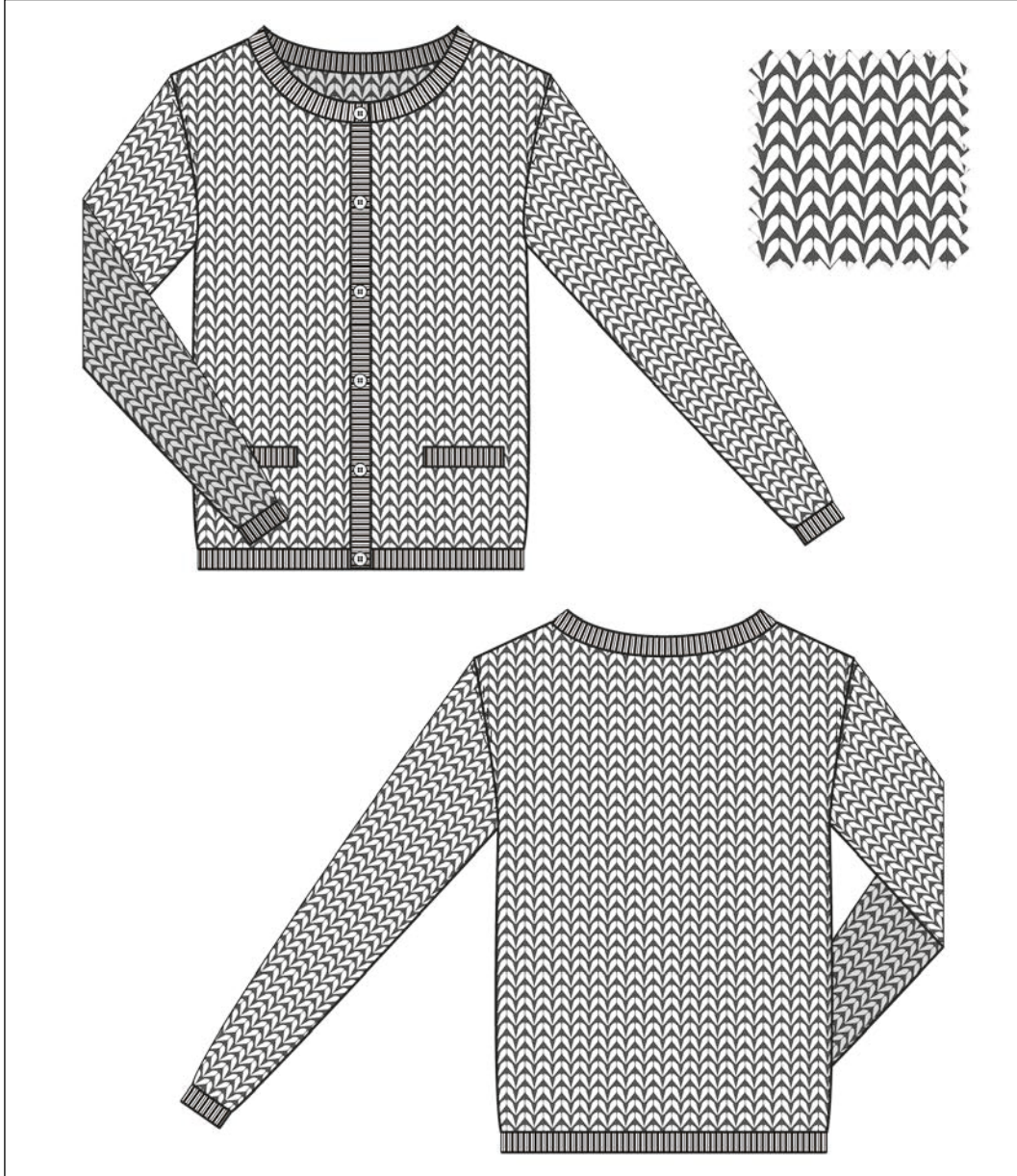
Kazak; baştan geçirilerek giyilen, genellikle kollu, örme üst giysisi olarak

tanımlanmaktadır [2]. Şekil 4.9’da ön ve arka görünüşleri verilen kazak standardizasyon önerisine bağlı kalınarak teknik ifade ile resmedilmiştir.

Şekil 4.9. Kazak teknik çizimi; ön-arka görünüş

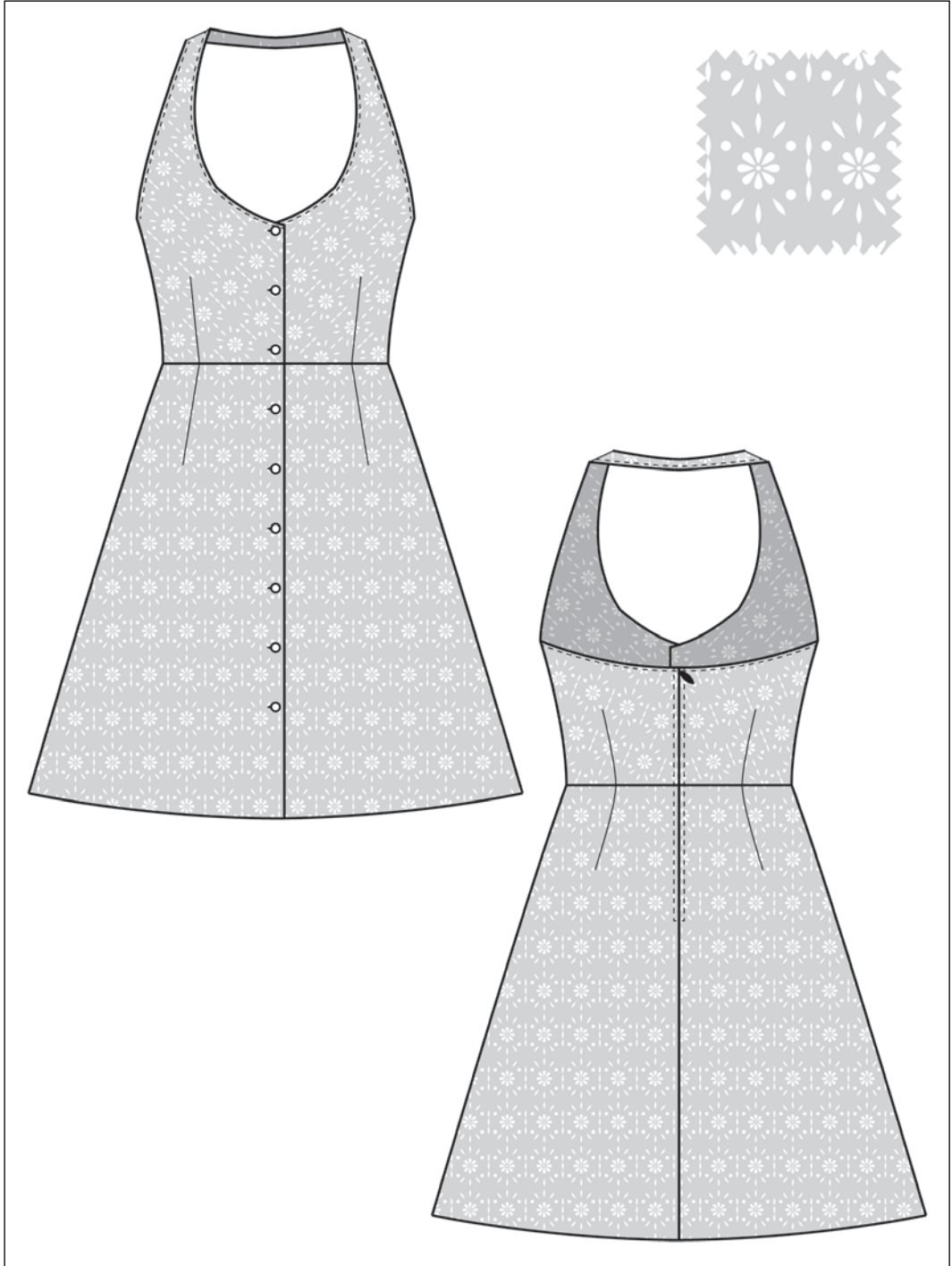
Hırka; “genellikle soğuktan korunmak için giyilen, kumaştan, bazen içi pamukla beslenmiş, ceket biçiminde, önden açık, kollu üst giysisi” [2] ve ”genellikle uzun kollu, yakasız, yünden örülme, önü düğmelerle bazen de fermuarla kapatılan bir çeşit süveter” [20] olarak tanımlanmaktadır. Şekil 4.10’da ön ve arka görünümü verilen hırka standardizasyon önerisine bağlı kalınarak teknik ifade ile resmedilmiştir.

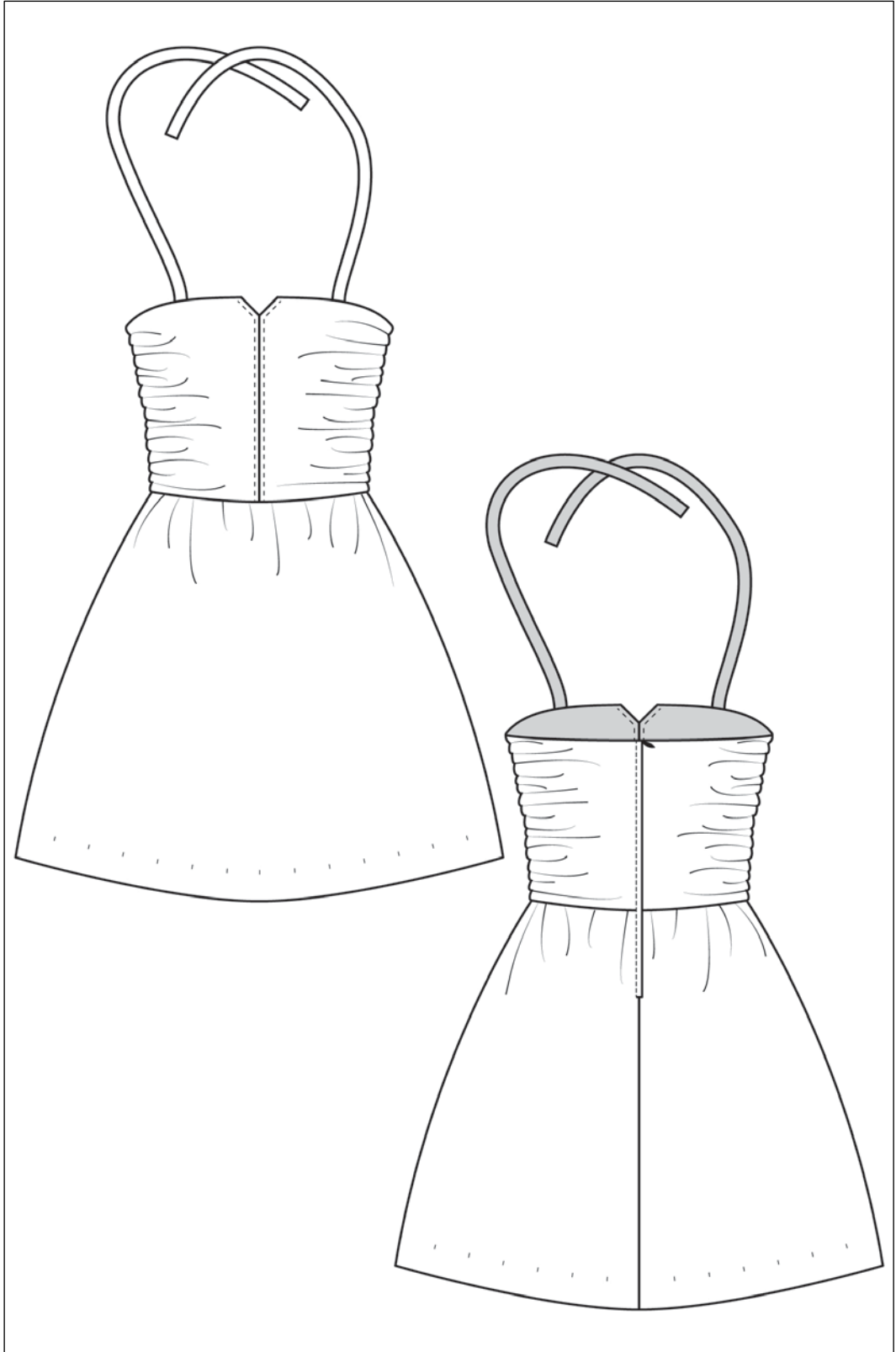
Şekil 4.10. Hırka teknik çizimi; ön-arka görünüş ve triko kumaş detay çizimi

Entari (elbise); “etek ve korsajdan oluşan, genellikle kadınlar tarafından giyilen kıyafet” olarak tanımlanmaktadır [20]. “Genellikle kadınların giydiği elbise, kot, jarse,

poplin, gibi ince ile orta kalınlıkta kumaşlardan ya da ipek, saten yün ve kadife gibi diğer malzemelerden hazırlanmaktadır” [26]. Boyundan bağlı; “giysinin üst kısmının yanlarından başlayarak boynun arkasından dolanıp, enseden destek alan, tek şeritten oluşan giysi boyun stili” olarak tanımlanmaktadır [20]. Fisto kumaş “hatlar belirlendikten sonra materyalin kesilerek, açılan bölgelere kafes işi nakışla desen oluşturulması ile elde edilen kumaş” olarak tanımlanmaktadır [20]. Şekil 4.11 ön ve arka görünüşleri verilen boyundan bağlamalı ve fisto kumaş örneği verilen elbise tasarımı ve Şekil 4.12’de boyundan bağlamalı elbise tasarımı standardizasyon önerisine bağlı kalınarak teknik ifade ile resmedilmiştir.

Şekil 4.11. *Elbise teknik çizimi; ön-arka görünüş ve fisto kumaş detay çizimi*

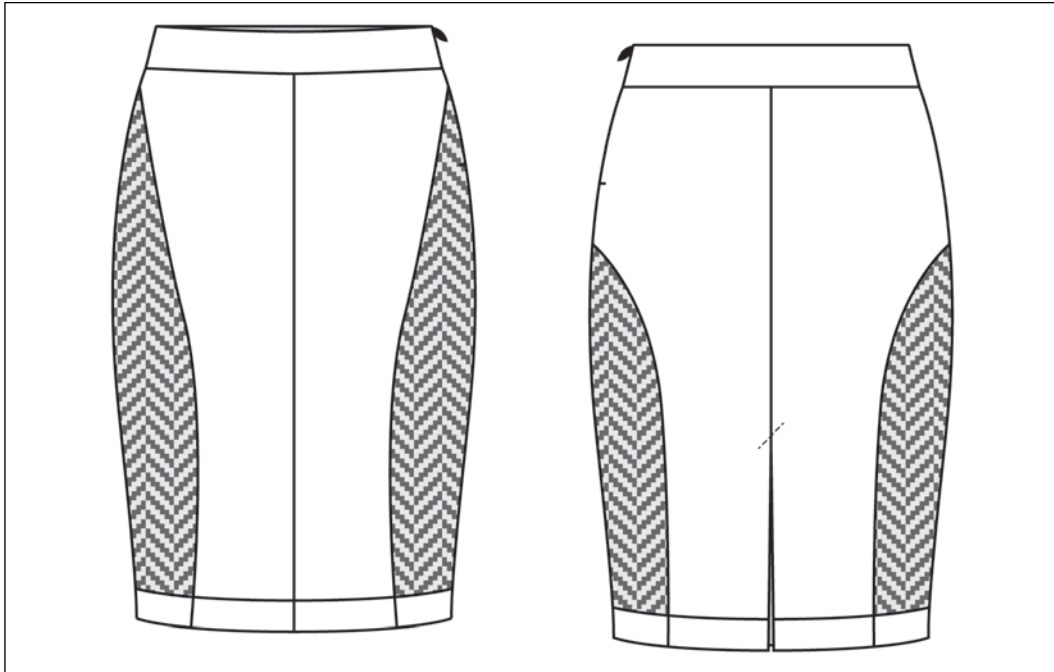

Şekil 4.12. *Elbise teknik çizimi; ön-arka görünüş*

Etek; “boru veya koni şekilli, belден tutturulan, genellikle kadınların ve genç

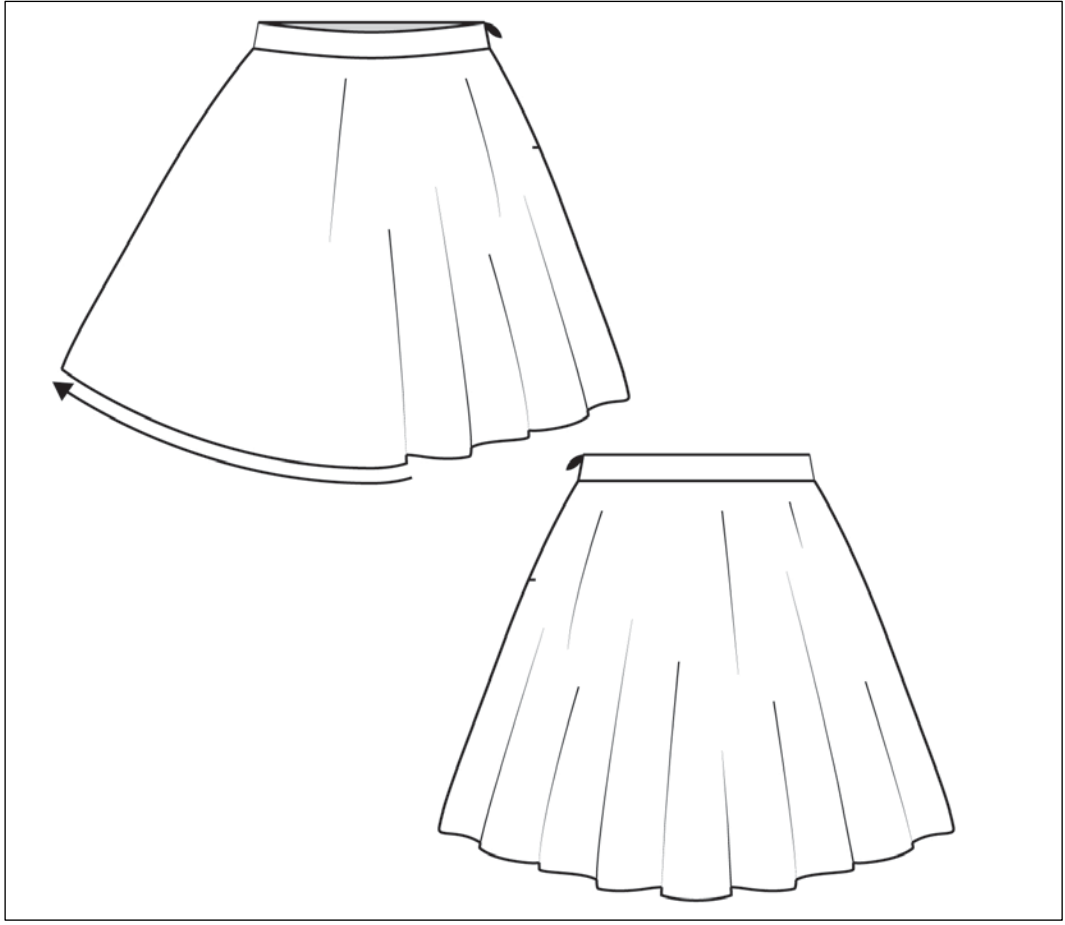
kızların giydiği, çeşitli uzunluklarda bulunan alt beden giysisi” [20] ve “bedenin belden aşağısına giyilen, değişik biçimlerde, genellikle kadın giysisi, eteklik” [2] olarak tanımlanmaktadır. “Bir giysinin belden aşağı sarkan kısmı” için de kullanılmaktadır [20].

Kalem/Boru Etek: “20.yy’ın ortalarından itibaren kullanılan, diz boyunda ve kimi zaman önünde veya arkasında bir yırtmaç bulunan dar etek” olarak tanımlanmaktadır [20]. Şekil 4.13’te ön ve arka görünüşü verilen klasik düz dar etek çeşitlerinden kalem etek standardizasyon önerisine bağlı kalınarak teknik ifade ile resmedilmiştir.

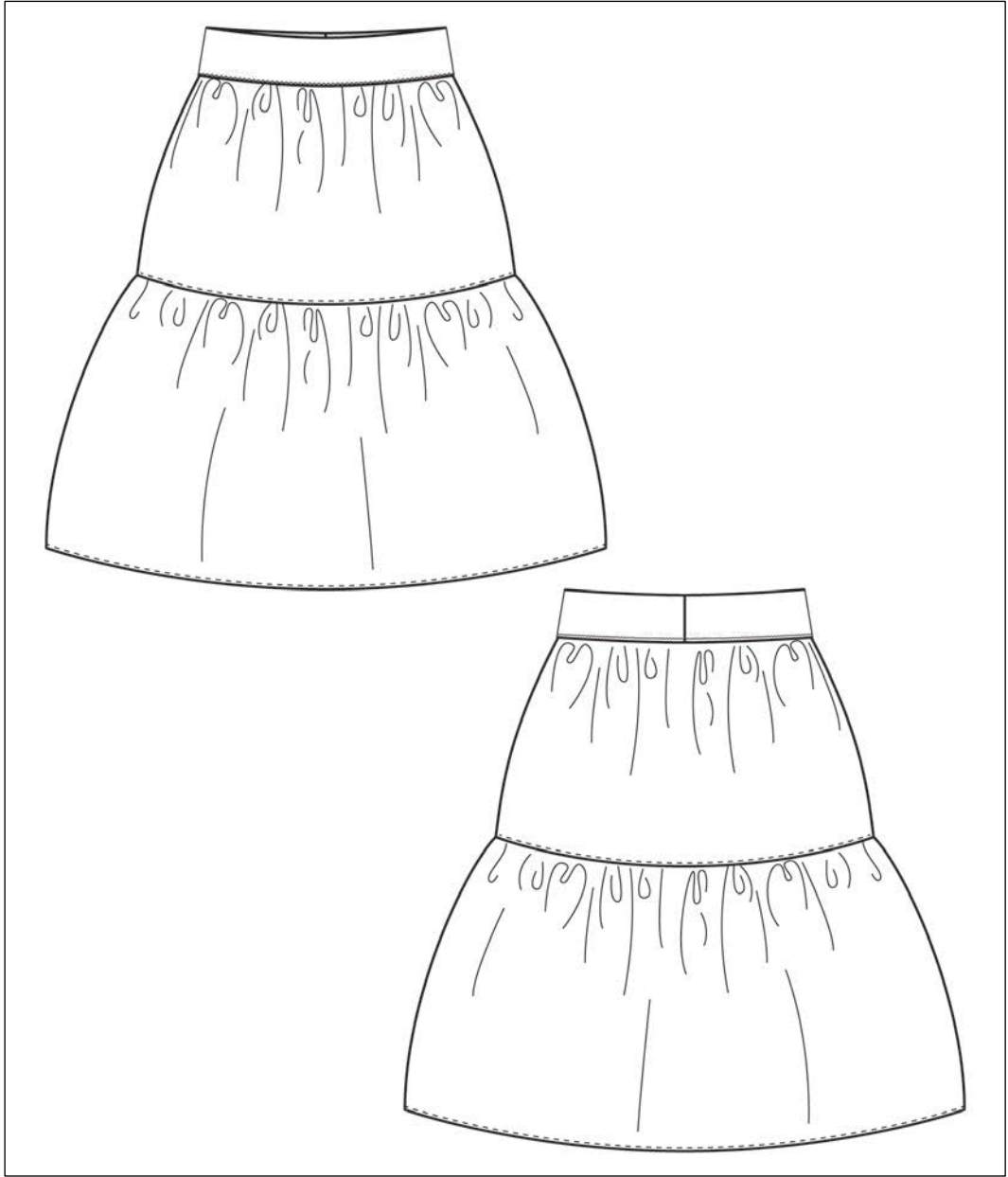
Şekil 4.13. Etek teknik çizimi; ön-arka görünüş ve kumaş detayı çizimi

Kloş etek: “19.yy ortalarında popülerleşmiş, kalça hattından etek ucuna doğru genişleyen, evaze etek” olarak tanımlanmaktadır [20]. Şekil 4.14’te ön ve arka görünüşü verilen kloş etek standardizasyon önerisine bağlı kalınarak teknik ifade ile resmedilmiştir. Yine diğer çizimlerde olduğu gibi, kloş eteğin açık hali, ölçülendirme netlik kazanması için açık şekilde resmedilmiştir.

Şekil 4.14. Kloş etek teknik çizimi; ön-arka görünüş

Şekil 4.15’te ön ve arka görünüşü verilen parçalı etek çeşidi, standardizasyon önerisine bağlı kalınarak teknik ifade ile resmedilmiştir.

Şekil 4.15. Parçalı etek teknik çizimi; ön-arka görünüş

Şekil 4.16. *Pantolon etek teknik çizimi; ön görünüş*

Pantolon etek; “17.yy’ın başlarından itibaren kullanılmaya başlanan terim başlarda erkeklerin giydiği jokey pantolonu için kullanılsa da, günümüzde kadınların giydikleri, etek gibi sarkması için uzun kesilmiş, şortlar ve pantolonları tanımlamak için de kullanılmaktadır” [20]. Şekil 4.16’da ön görünümü, Şekil 4.17’de arka görünümü verilen pantolon etek standardizasyon önerisine bağlı kalınarak teknik ifade ile resmedilmiştir. Burada paça genişliği net ifade edilmek istendiği için ön görünüşte tek paçası açık, diğer paçası ise duruşunu göstermek üzere dökümlü hali ile resmedilmiştir.

Şekil 4.17. Pantolon etek teknik çizimi; arka görünüş

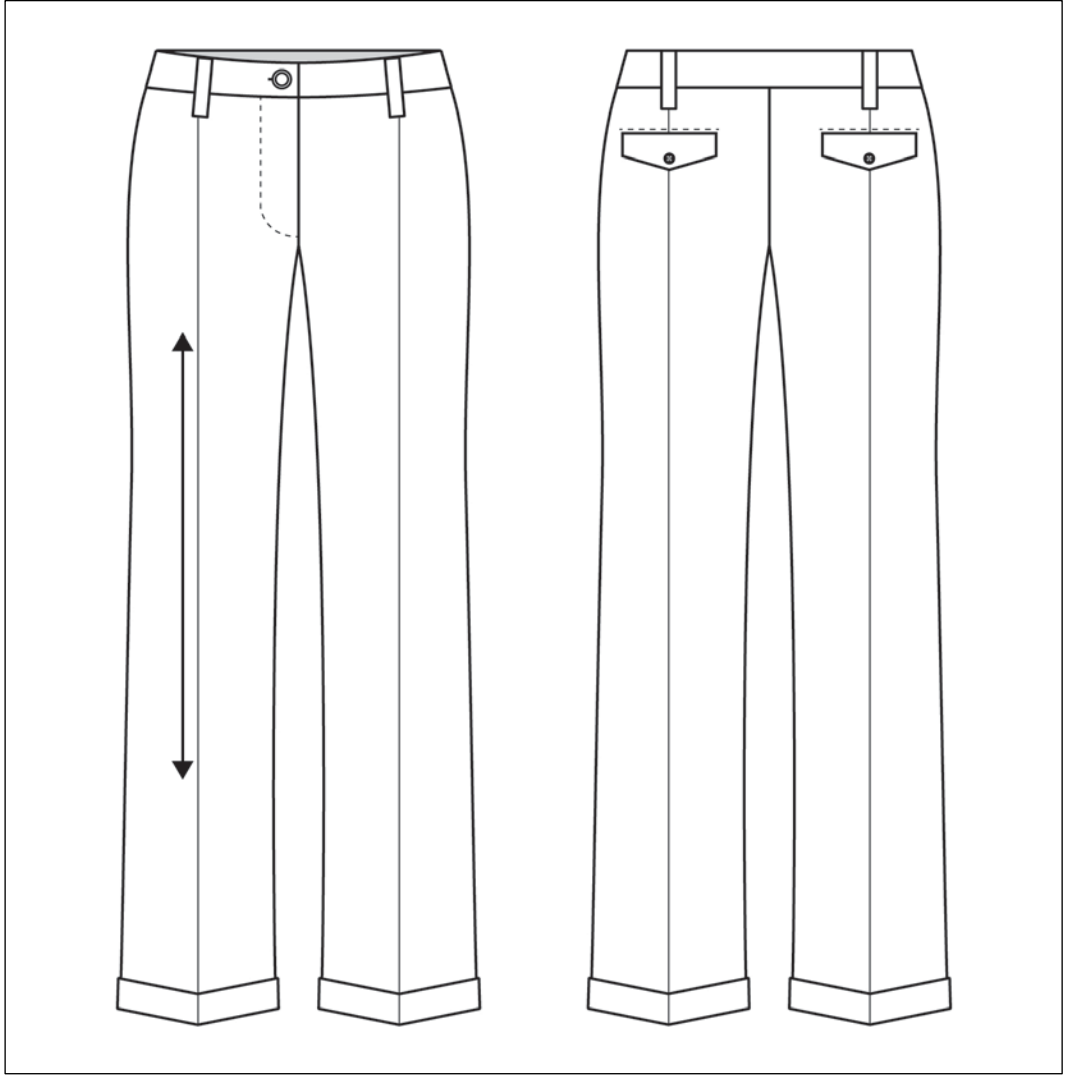
Tayt; “bacakları sıkı saran özel kumaştan yapılmış bir pantolon türü” [2] ve “külotlu uzun çoraba benzeyen, ayak bacak ve kasıkları örten ve bele kadar çıkan, dar tek parça giysi” [20] olarak tanımlanmaktadır. Aslen dansçılar, akrobatlar ve diğer sahne göstericileri tarafından giyilen taytlar, 1960’lardan beri kadın ve çocuk giyiminde oldukça sık kullanılmaktadır. Tipik olarak naylondan, çoğu zaman içine belli miktar elastan karıştırılarak üretilmektedir. İpliklerin doğrusal yoğunluğunu 9000 metresinin gram cinsinden ağırlığı şeklinde ifade eden, çorapların kalınlığının belirlenmesinde de kullanılan ölçü birimi "denye" olarak tanımlanmaktadır. Saydam/mat; denye ile ölçülen çeşitli kalınlıklarda, farklı renk ve desenlerde üretilmektedir. 40 denyenin altındaki tayt kalınlıklarında, külotlu çorap/nylons terimi de kullanılmaktadır [20]. Şekil 4.18’de ön

ve arka görünüşü verilen tayt, standardizasyon önerisine bağlı kalınarak teknik ifade ile resmedilmiştir.

Şekil 4.18. *Tayt teknik çizimi; ön-arka görünüş*

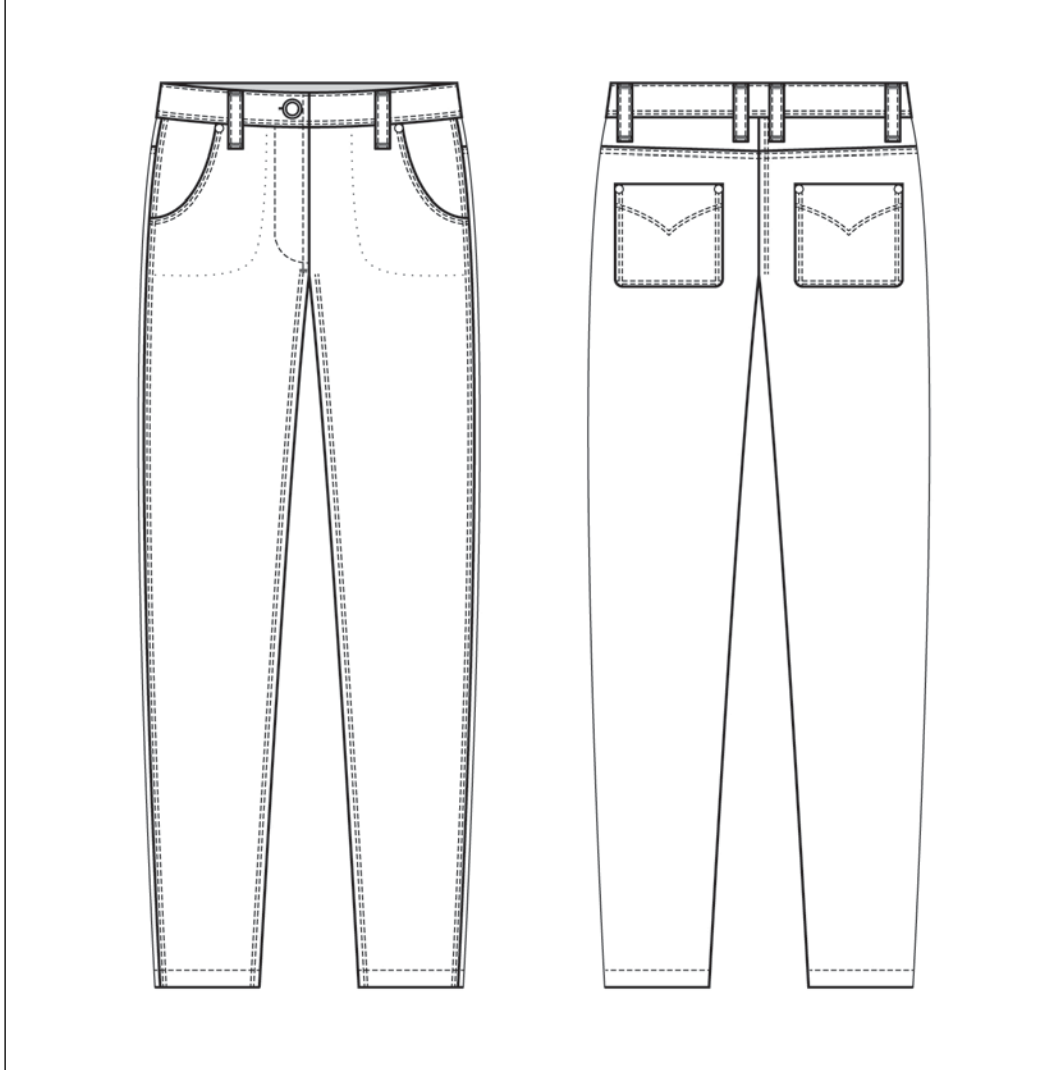
Pantolon; “belden başlayan ve genellikle paçaları ayak bileklerine kadar inen giyecek” [2] ve “belden bileklere kadar inen, kasıklarda bacaklar için iki kola ayrılan, alt vücuda giyilen giysi” [20] olarak tanımlanmaktadır. Pek çok farklı stilde ve materyalde üretilen pantolonlar, genellikle cep ve aşağı kaymasını engellemek için dar ya da esnek bir bel bulundurlar veya kemer ile tutturulurlar. Antik çağlardan beri giyilen pantolonlar, 20.yy’ın ortalarından beri her iki cins tarafından da tercih edilmektedir [20]. Şekil 4.19’da ön ve arka görünümü verilen klasik pantolon standardizasyon önerisine bağlı kalınarak teknik ifade ile resmedilmiştir.

Şekil 4.19. Pantolon teknik çizimi; ön-arka görünüş

Denim; “renkli çözü ve beyaz ya da boyanmamış atkı ipliklerinden dokunmuş, çeşitli boyutlarda üretilen, dayanıklı pamuk dimi kumaş” olarak tanımlanmaktadır. “polyester gibi sentetik ya da elastan gibi esnek liflerin kullanılarak da yapılır ve bu durumda esnek denim adını alır. Aslen koruyucu iş giysileri yapımında kullanılan, ancak artık yaygın olarak jean ve ceket gibi günlük giyimde de tercih edilen bir materyaldir. Fransa’nın güneyindeki Nimes şehrinde üretilen kumaş anlamına gelen “serge de nimes”in kısaltmasıdır” [20]. Kot Pantolon; “gergin noktalarında perçinlerle desteklenen aslen denim kumaş ve benzeri dayanıklı kumaşlardan üretilen sağlam pantolon” olarak tanımlanmaktadır. İlk defa 1873’te ABD Kaliforniya’da Levi Strauss tarafından üretilmiş olan bu pantolon türü, önceleri sağlam yapılarından dolayı ağır iş

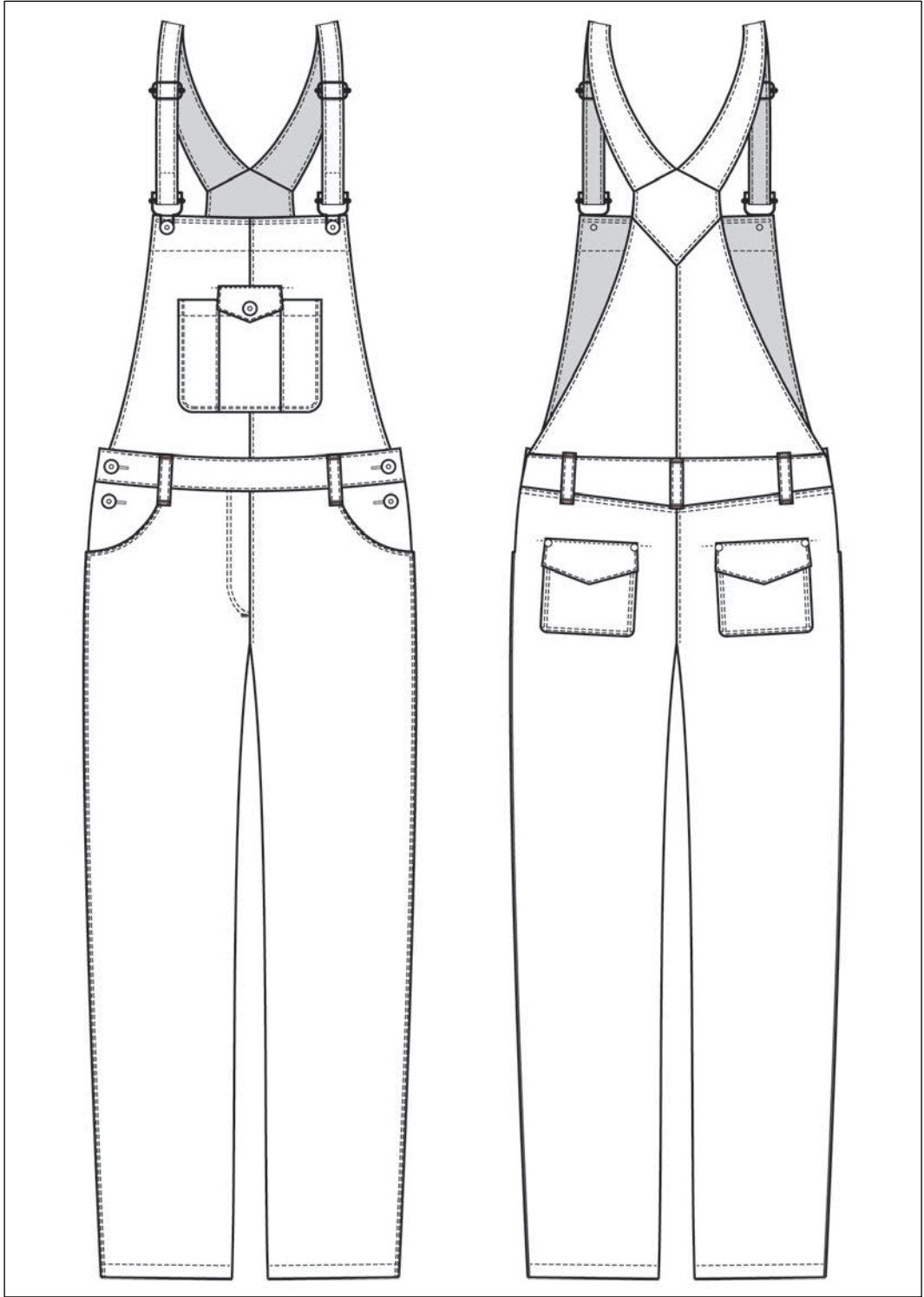
giysisi olarak piyasaya sürülmüştür. Farklı renkte üretilseler de çoğunlukla mavi renkte üretilirler ve bu yüzden blue jeans olarak da bilinmektedirler [20]. Şekil 4.20’de ön ve arka görünümü verilen denim(kot) pantolon, standardizasyon önerisine bağlı kalınarak teknik ifade ile resmedilmiştir.

Şekil 4.20. Kot pantolon teknik çizimi; ön-arka görünüş

Tulum; “göğüs ve pantolon bölümü bitişik giysi” [2] ve “Tek parçadan oluşan uzun ve bacaklı, kısa veya uzun kollu, göğüs kısmında fermuar, düğme, cırtcirt ya da çıtçitlarla iliklenen giysi” [20] olarak tanımlanmaktadır. “Denim veya ağır pamuktan üretilen iş tulumları, geleneksel olarak ağır işçiler tarafından kullanılmaktadırlar ve alet edevat taşımak için pek çok cebe sahiptir”. Giysilerin üzerine kir, kötü hava gibi etkilere koruma amacıyla giyilmektedir [20]. Bir diğer tanımlamada tulum; “göğsü

kapatmaya yarayan, omuz askılı bir parça ile birleşen pantolon” olarak ifade edilmektedir. “Aslen patiskadan, günümüzde ise denim ya da benzeri dayanıklı materyallerden yapılır. Salopet olarak da bilinmektedir” [20]. Şekil 4.21’de ön ve arka görünümü verilen tulum, standardizasyon önerisine bağlı kalınarak teknik ifade ile resmedilmiştir.

Şekil 4.21. Tulum teknik çizimi; ön-arka görünüş

Şalvar; “genellikle ağı çok bol olan, bele bir uçkurla bağlanan, geniş bir pantolon türü” [2] ve “geniş ve beli uçkur ile büzülen, bacaklara doğru giderek daralan ve bileklere tam oturan bol ve hafif pantolon” [20] olarak tanımlanmaktadır. Uçkur ise

“kıyafet kenar çevresindeki delikten girerek, çekildiğinde ağzı büzmeye ya da kapatmaya yarayan ip, kordon veya kurdele” [20] olarak tanımlanmaktadır. Şekil 4.22’de ön ve Şekil 4.23’te arka görünümü verilen şalvar, standardizasyon önerisine bağlı kalınarak teknik ifade ile resmedilmiştir.

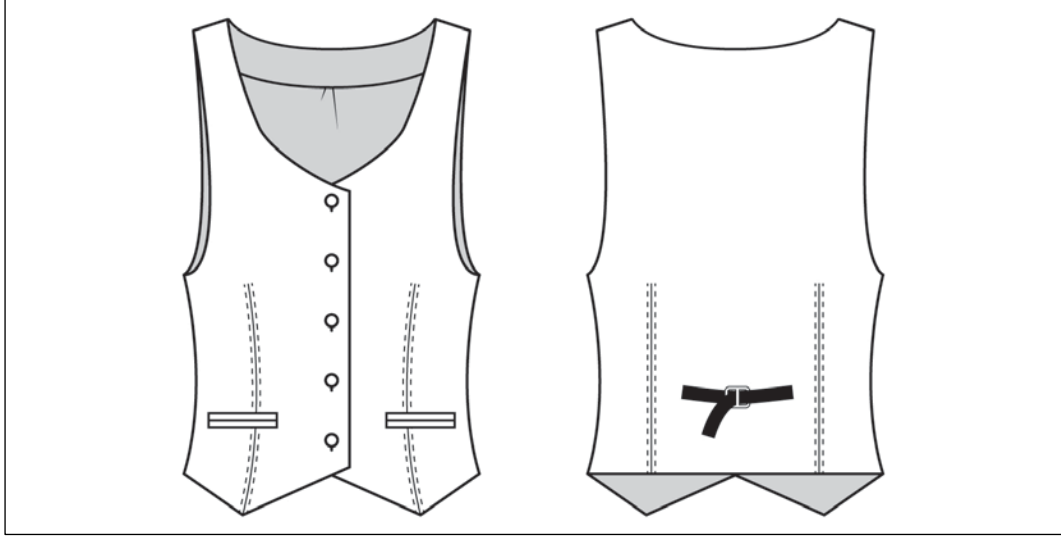

Şekil 4.22. Şalvar teknik çizimi; ön görünüş

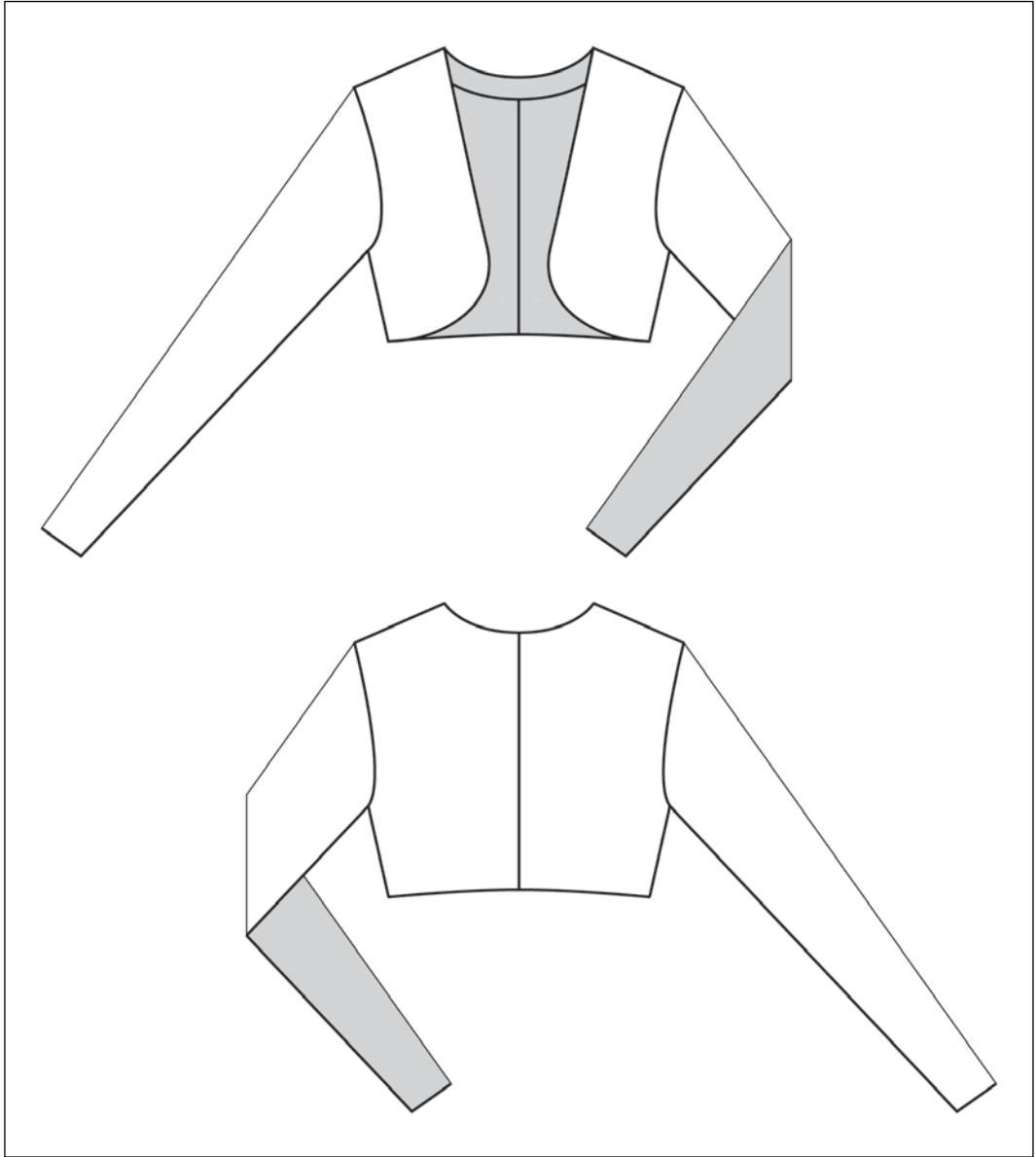
Şekil 4.23. Şalvar teknik çizimi; arka görünüş

Yelek; “ceket altına giyilen kolsuz ve kısa giysi” [2] ve “frenk gömleği üzerine ya da üç parçalı takımda ceketin altına giyilen dikey, düğmeli, ön açıklığı bulunan, bel hizasına uzanan kolsuz üst giysi” [26] olarak tanımlanmaktadır. “İlk türleri dize kadar uzanan ve önden düğme ile iliklenen bu giysi zamanla kısalarak bugün yelek olarak bilinen formuna gelmiştir [20]. “Kemerden çok pantolon askısıyla giyilmektedir ve kol saati icat edilmeden önce cep saati için bir cebi bulunmaktadır.” [26]. Şekil 4.24’te ön ve arka görünümü verilen yelek, standardizasyon önerisine bağlı kalınarak teknik ifade ile resmedilmiştir.

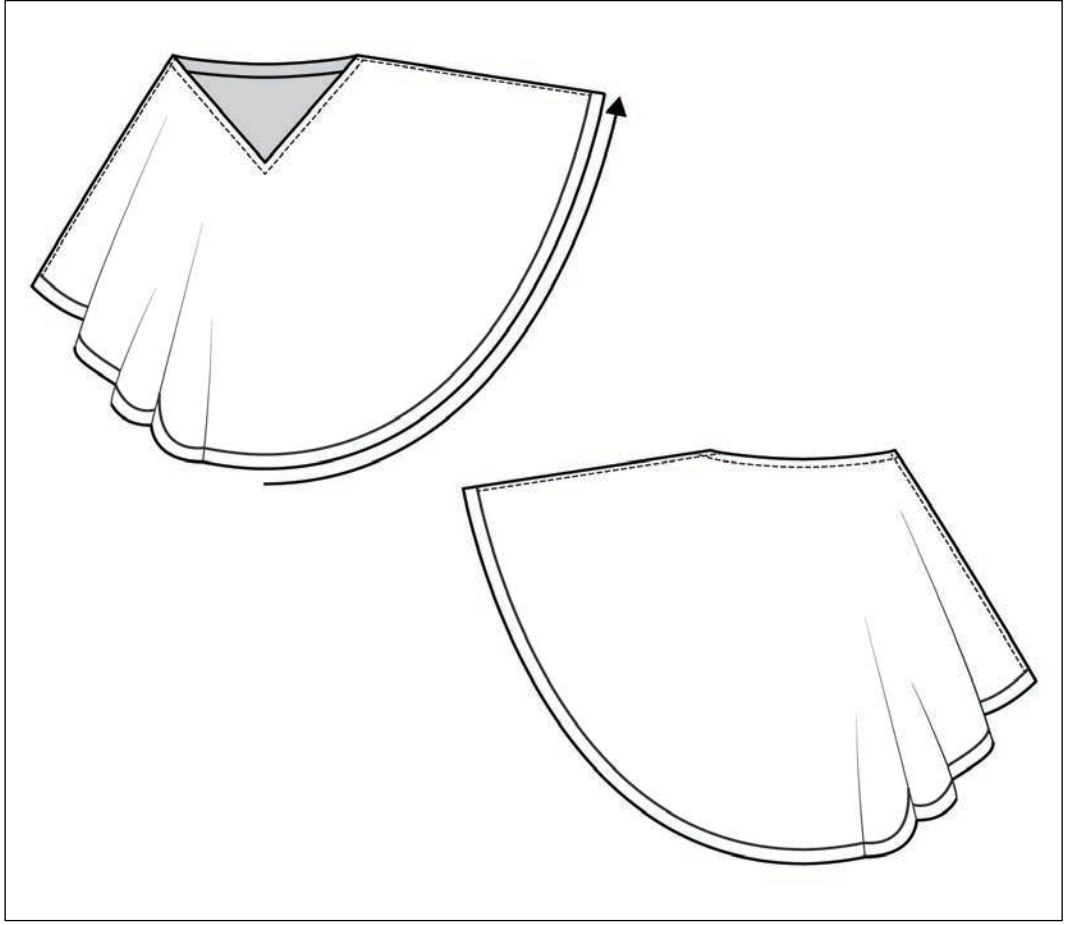
Şekil 4.24. Yelek teknik çizimi; ön-arka görünüş

Bolero; “kısa kadın ceketı” [2] ve “önü iliklenmeden giyilen, kollu/kolsuz, nadiren yakalı, kısmen bele kadar uzanan çok kısa ceket” olarak tanımlanmaktadır [20]. Şekil 4.25’te ön ve arka görünümü verilen bolero, standardizasyon önerisine bağlı kalınarak teknik ifade ile resmedilmiştir.

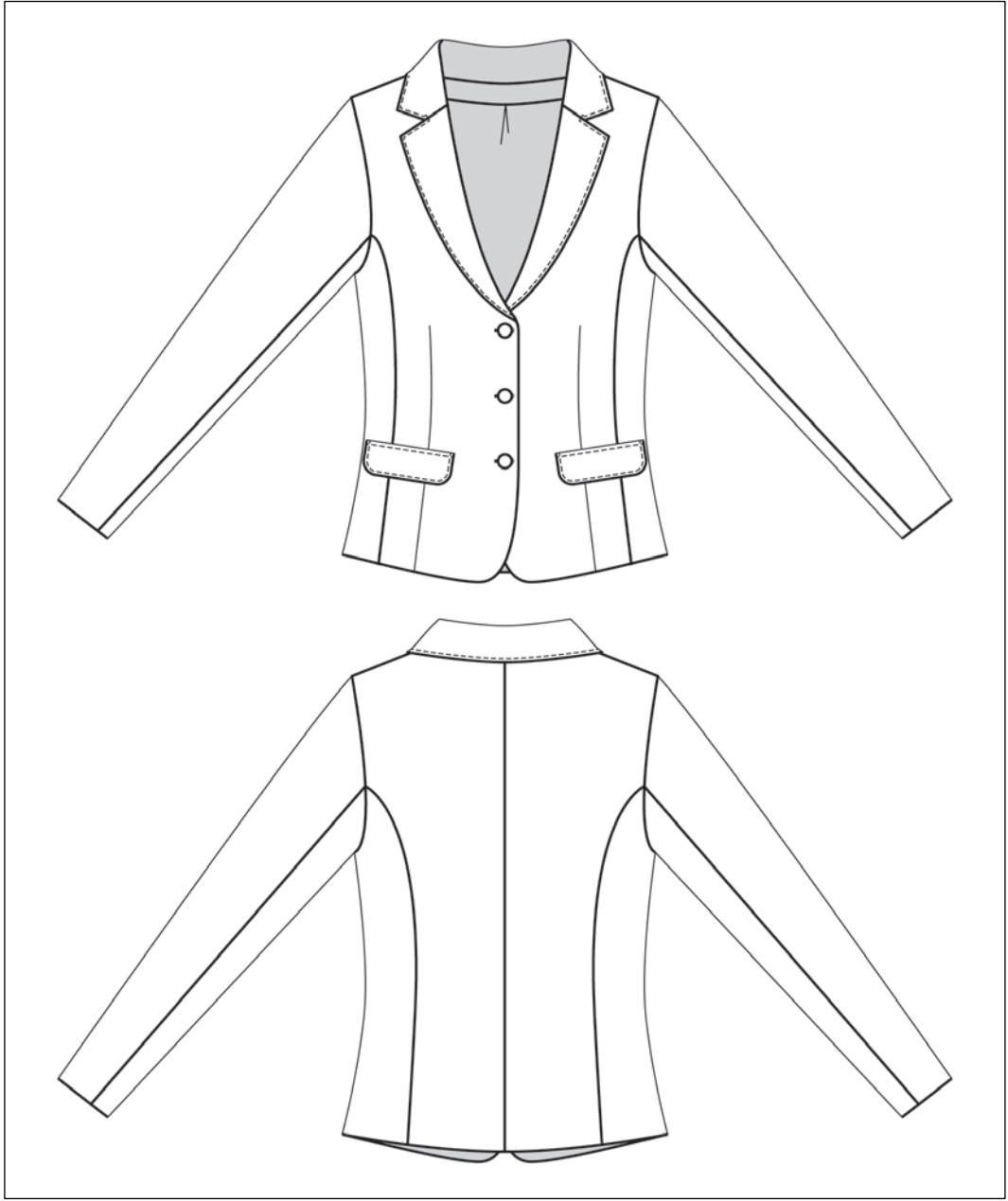
Şekil 4.25. Bolero teknik çizimi; ön-arka görünüş

Pelerin/Panço; “omuzlardan aşağı dökülen, geniş, kolsuz bir tür üstlük” [2] ve “baş ve bazen kollar için bir ağzı olan, tek kat kumaştan oluşan bir dış giyim” olarak tanımlanmaktadır [26]. “Ortasında giyenin kafasının geçtiği, büyük ve genellikle kare şeklindeki bu dış giysi, ortaya çıktığı Güney Amerika’da geleneksel olarak yünden yapılır, renkli desenlerle dokunur ve kenarlarında püsküller bulunur. Kökeni Araukanya dilinde yünlü kumaş anlamına gelen “pontho”dan almıştır” [20]. Şekil 4.26’da ön ve arka görünüşleri verilen pelerin, standardizasyon önerisine bağlı kalınarak teknik ifade ile resmedilmiştir.

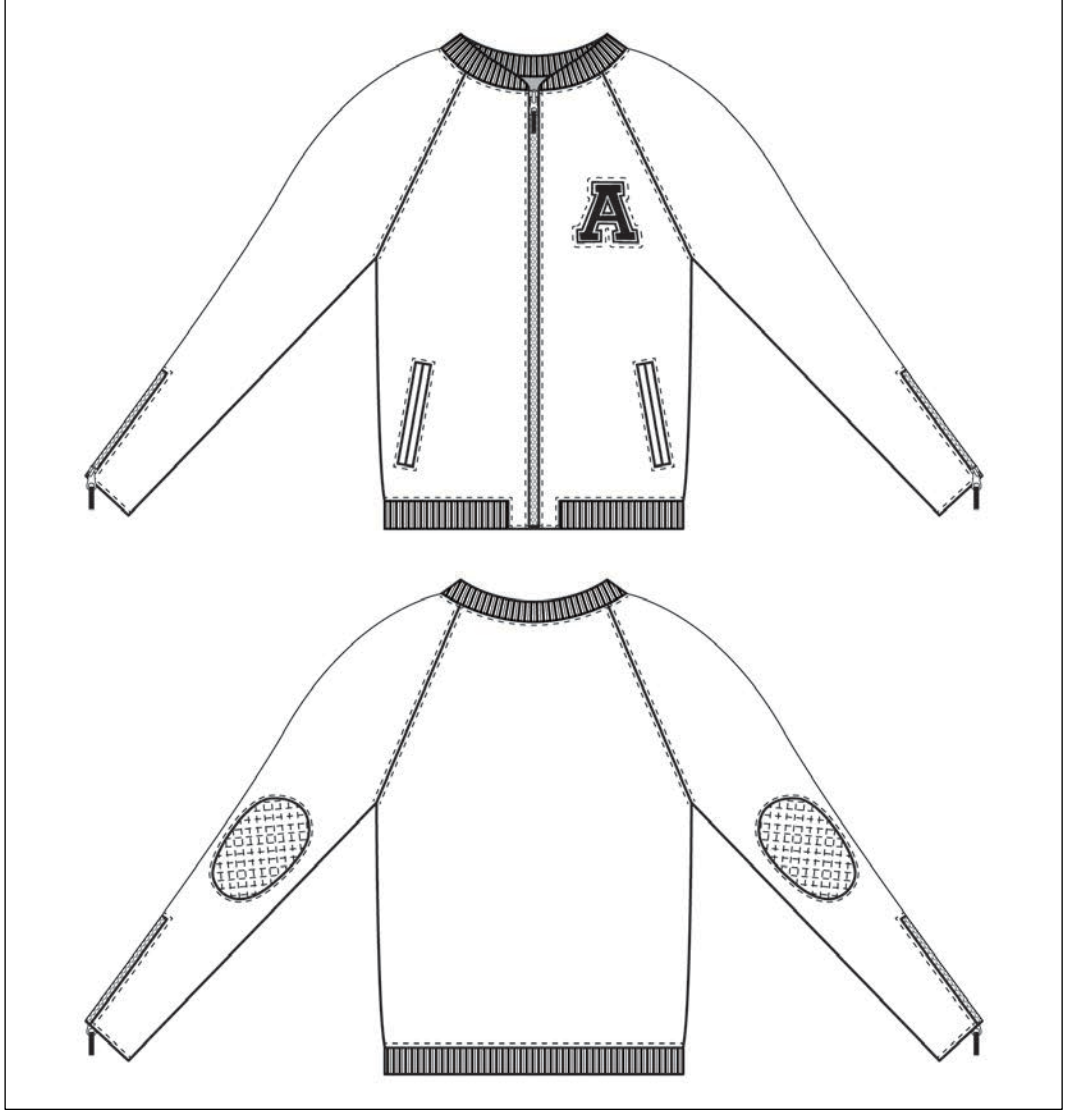
Şekil 4.26. Pelerin teknik çizimi; ön-arka görünüş

Ceket; “ilk defa 15.yy’da doublet üzerine giyilen kollu, üst vücut giysisi” [20] ve “erkeklerin ve kadınların giydiği, genellikle önden düğmeli, kalçayı örten, kollu üst giysisi” [2] olarak tanımlanmaktadır. Genellikle önden iliklenmekte ve paltoya çok benzer ancak daha hafif ve kısadır; kalça hattından daha aşağıya inmez, takım elbisenin parçası da olarak da kullanılmaktadır [20]. “Ceketler uzun kollu olup genellikle önde ve yanda cep taşırlar. Ceket modelleri kruvaze, harrington, kot, deri, şnorkel, parka ve rüzgarlık şeklinde çeşitlilik göstermektedir” [26]. Şekil 4.27’de ön ve arka görünimleri verilen ceket, standardizasyon önerisine bağlı kalınarak teknik ifade ile resmedilmiştir.

Şekil 4.27. Ceket teknik çizimi; ön-arka görünüş

Mont; “kumaştan veya deriden yapılan, genellikle belden kemerli, üstünde cepleri bulunan, gömlek, hırka vb. üzerine giyilen kısa, hafif giysi” olarak tanımlanmaktadır [2]. Kapitone; “iki ya da daha fazla kumaş tabakasının genellikle araları dolgu malzemesiyle doldurularak çizgiler halinde birbirleriyle kesişmesini içeren teknikte dikiş uygulaması” [20] olarak tanımlanmaktadır. Bu tanımlar doğrultusunda Şekil 4.28’de ön ve arka görünümü verilen mont, kollarındaki kapitone dikiş detayları ile birlikte, standardizasyon önerisine bağlı kalınarak teknik ifade ile resmedilmiştir.

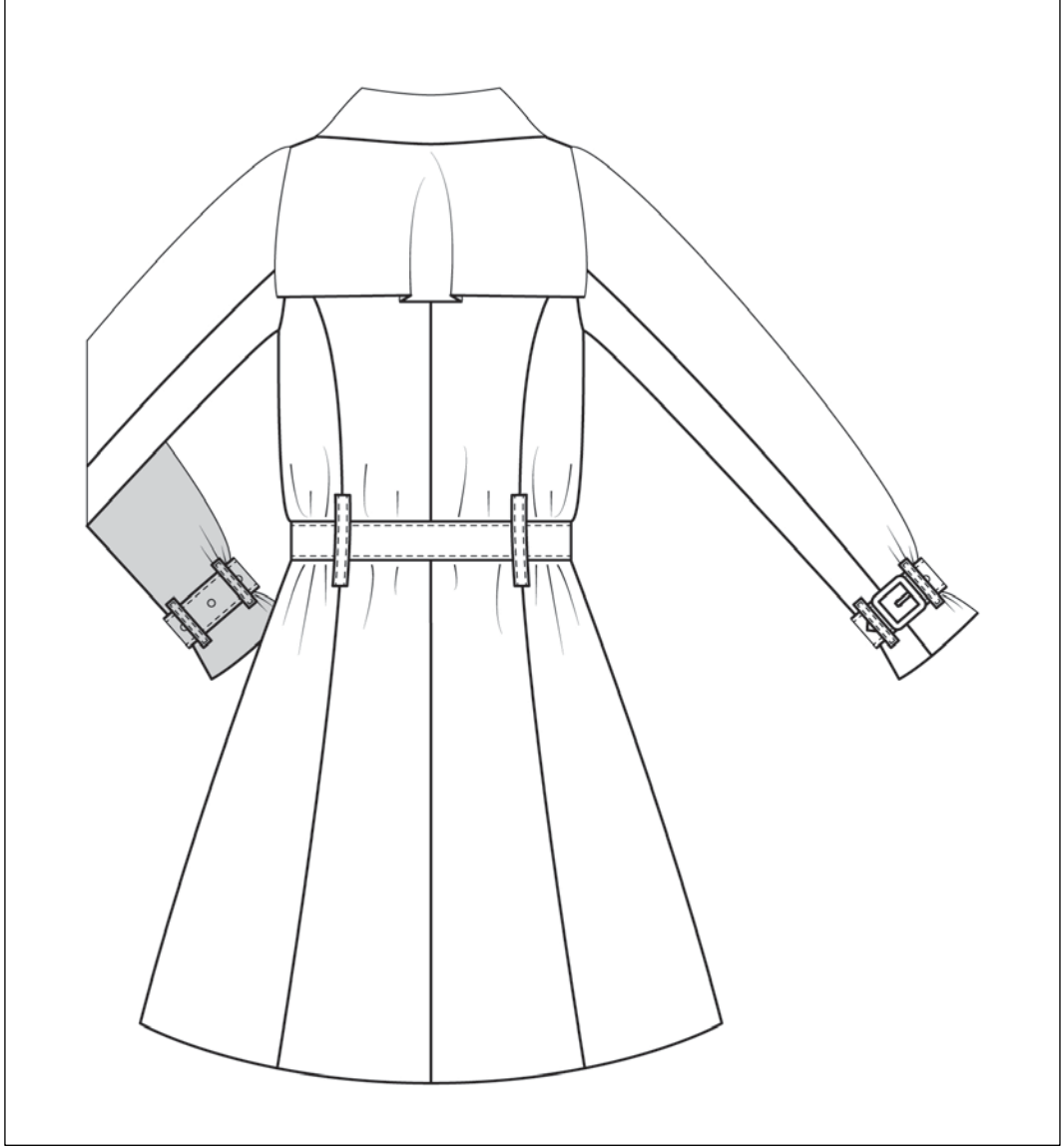
Şekil 4.28. Spor mont teknik çizimi; ön-arka görünüş

Yağmurluk; “su geçirmeyen ya da suya dayanıklı maddelerden yapılarak, giyeni yağmur altında kuru tutmaya yarayan palto” ve “Hint kauçuğu ile birleştirilerek genellikle yün gibi su geçirmez hale getirilmiş kumaşlar ile yapılan paltolar için kullanılan terim” olarak tanımlanmaktadır. Adını kauçuk kumaşının keşifçisi ve patentini alan ve 1823 yılında yağmurluk olarak toplu üretimini yapan, İskoç kimyager Charles Mackintosh’tan almaktadır. Machintosh ve Trençkot en bilindik yağmurluk örneklerindendir” [20]. Trençkot; “aşağı yukarı dizlere kadar inen, yakası, apoletleri, şerit cepleri ve kemeri bulunan, kimi zaman reglan kollu, bol kesimli, kruvaze yağmurluk” [20] ve “Thomas Burberry tarafından tasarlanmış, su geçirmez dayanıklı

pamuklu kumaştan dikilen, kemerli ve kruvaze, diz hizasında yağmurluk” [26] olarak tanımlanmaktadır. “Gabardin, deri, poplin, yapay elyaf ve karışımlarından üretilmektedir” [20]. “Kauçuk kaplı kumaştan dikilen yağmurluktan farklı olarak trençkotun su geçirmezliği, sıkı dokunmuş gabardin kumaş yapısıyla sağlanmaktadır. Su damlacıkları giysi yüzeyine çarpıp akmaktadır.” [26]. Şekil 4.29’da astar kumaş detayı da içeren ön görünümü ve Şekil 4.30’da arka görünümü verilen yağmurluk/trençkot standardizasyon önerisine bağlı kalınarak teknik ifade ile resmedilmiştir.

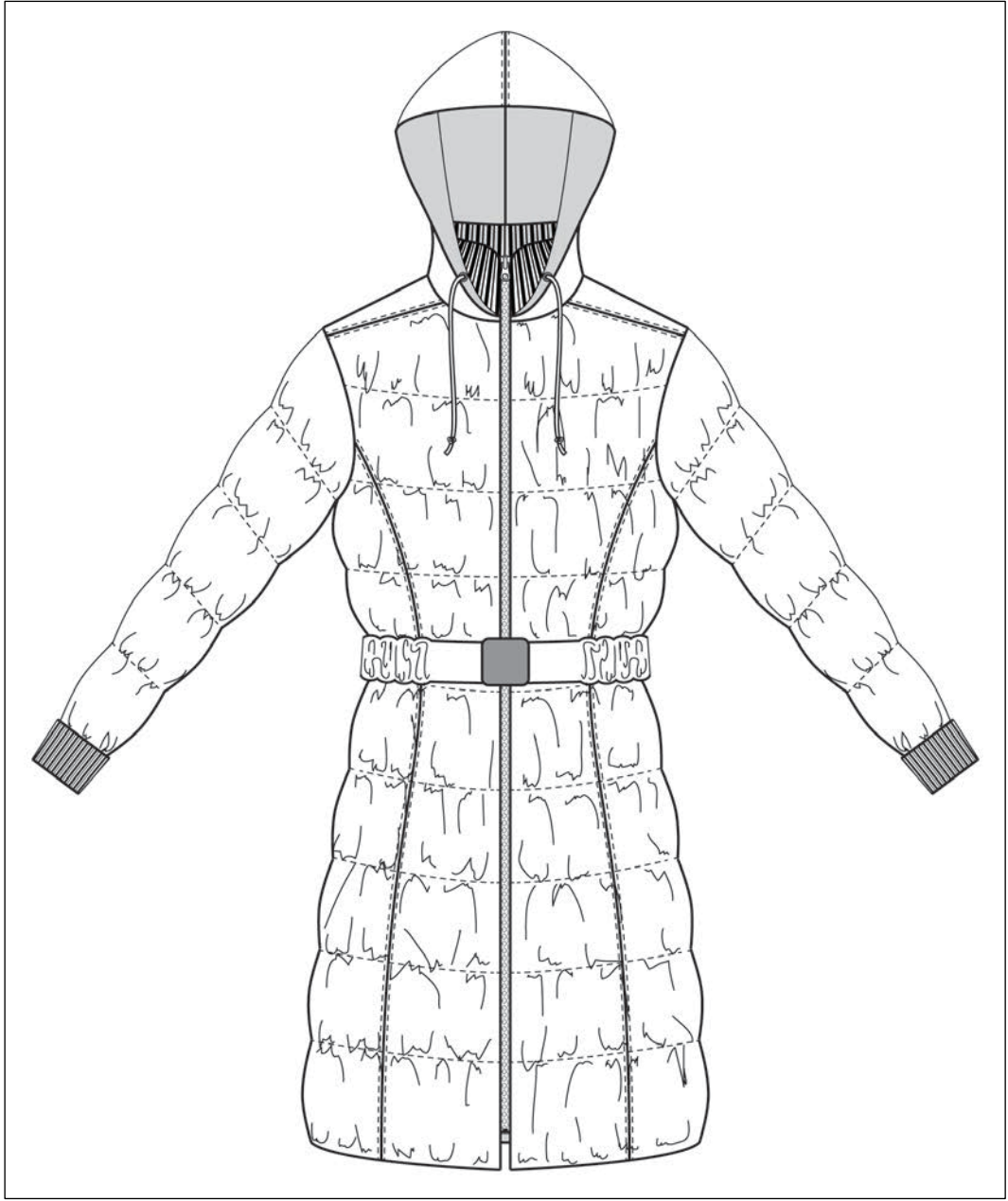

Şekil 4.29. Yağmurluk/Trençkot teknik çizimi; ön görünüş ve astar kumaş detay çizimi

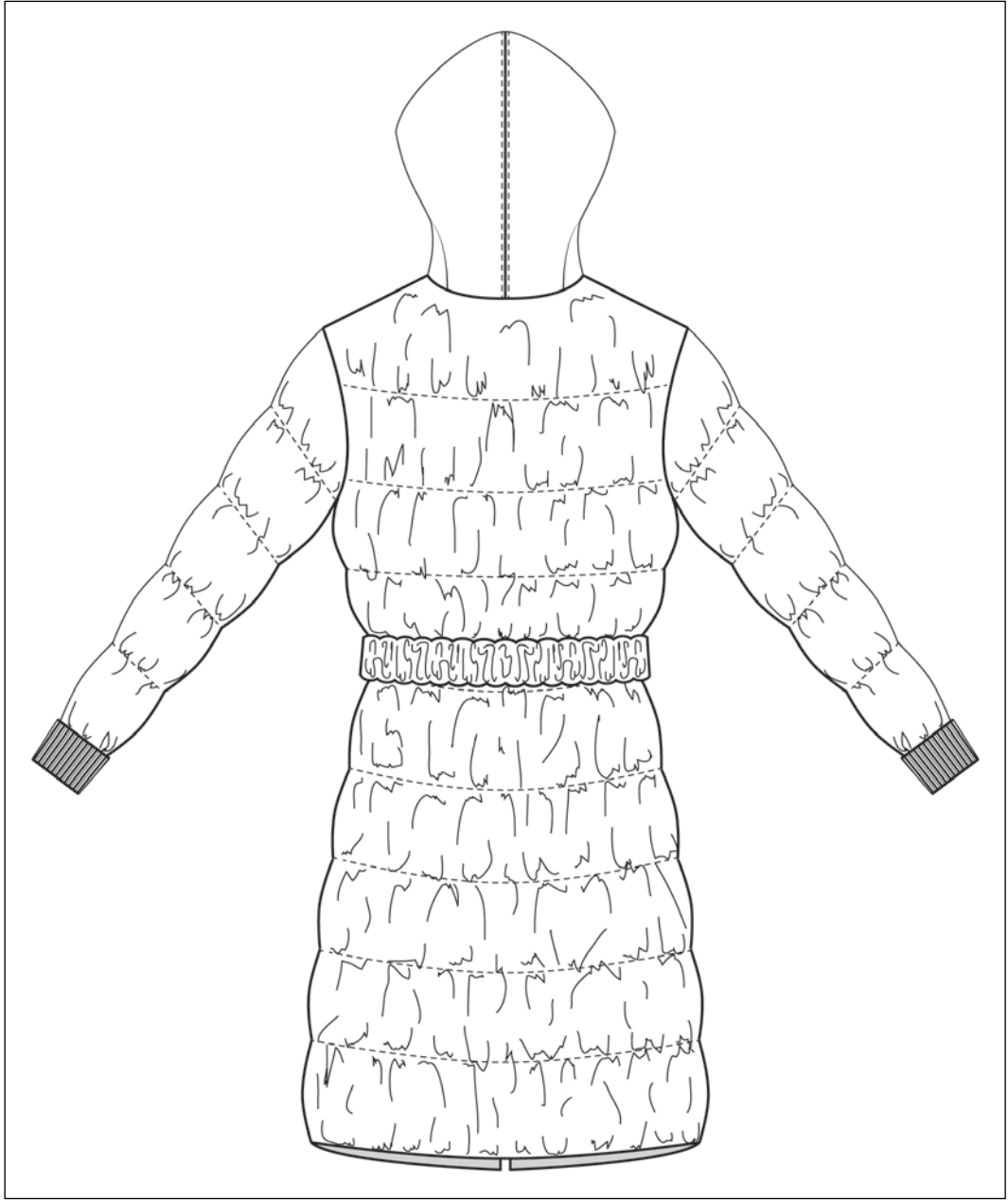

Şekil 4.30. Yağmurluk/Trençkot teknik çizimi; arka görünüş

Parka: “aslen Eskimolar tarafından sıcak tutması amacıyla giyilen, fok veya rengeyiği deri ve kürküden yapılan, kalça boyunda, kapüşonlu ceket” olarak tanımlanmaktadır. Modern parkalar genellikle yapay elyaf ya da yünden, önü fermuarlı ve/veya düğme ya da çıt çıtlı yapılır ve kapüşon kısmının çevresinde sahte kürk süsleme bulunmaktadır” [20]. Şekil 4.31’de ön ve Şekil 4.32’de arka görünüşleri verilen parka, standardizasyon önerisine bağlı kalınarak, teknik olarak resmedilmiştir.

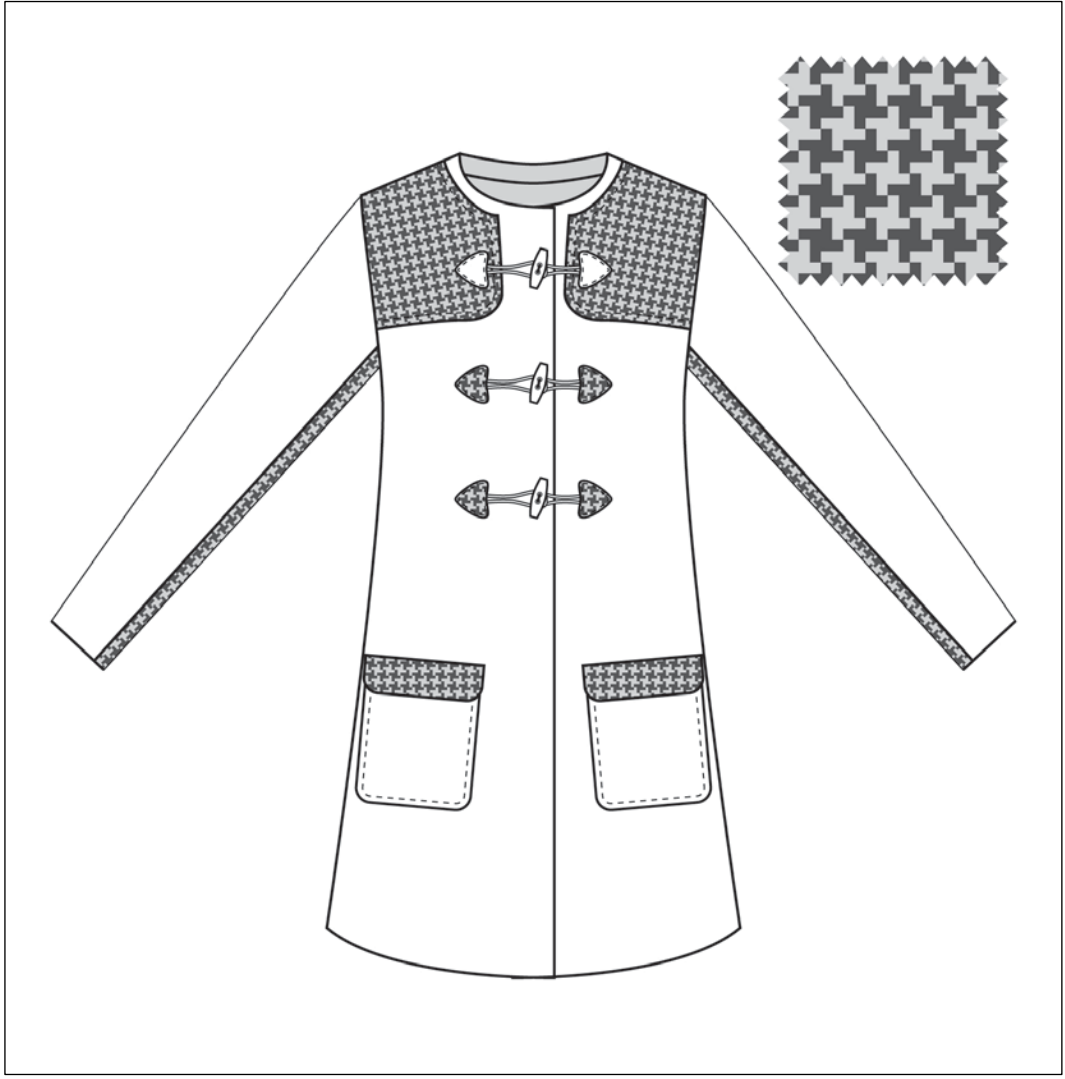

Şekil 4.31. Parka teknik çizimi; ön görünüş

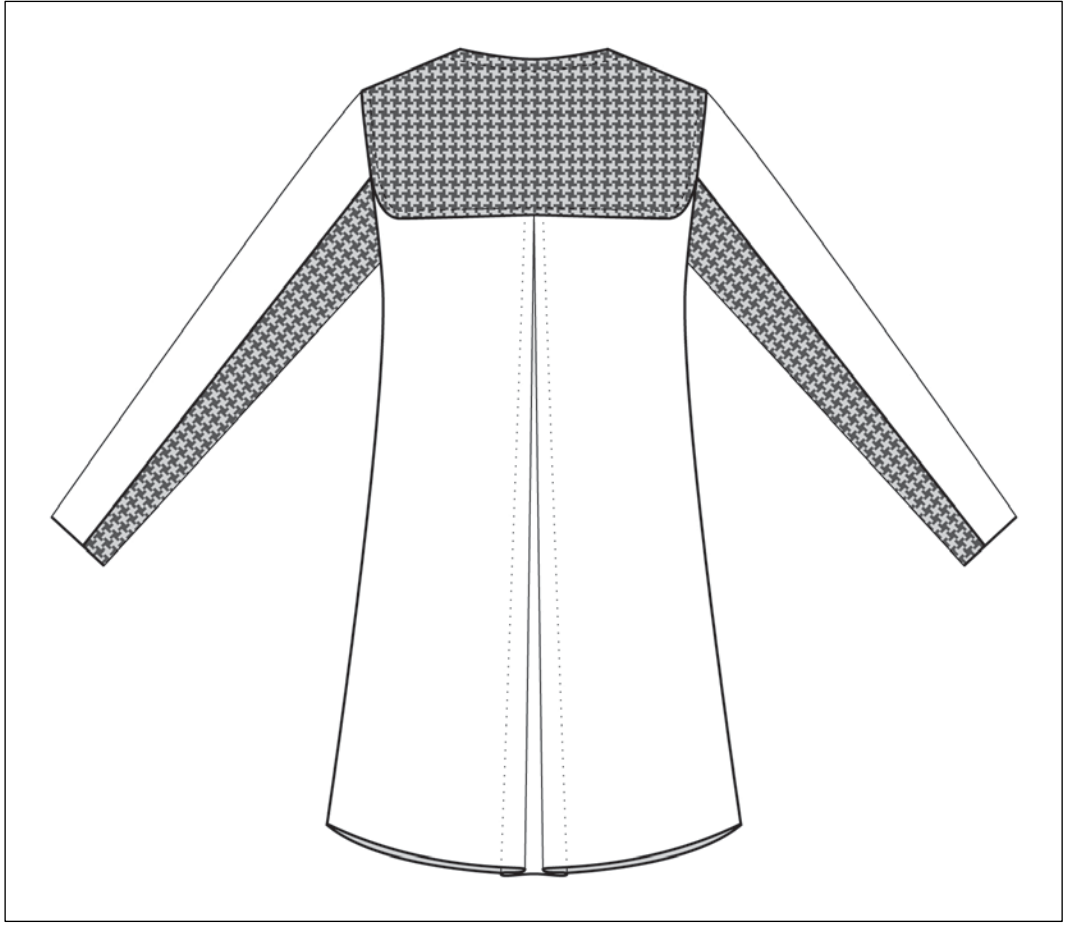

Şekil 4.32. Parka teknik çizimi; arka görünüş

Kaban; “çeşitli kumaşlardan yapılmış, kalçaya kadar inen ve paltoya benzeyen üst giysisi” [2] ve “Orta Çağ’dan itibaren kullanılan, omuzlardan kalça hattı ile ayaklar arasındaki bir noktaya inen, önden ya da yandan kapanan, kollu üst giysi” [20] olarak tanımlanmaktadır. Şekil 4.33’te ön görünüşü ve Şekil 4.34’te arka görünüşleri verilen kaban tasarımı, standardizasyon önerisine bağlı kalınarak teknik ifade ile resmedilmiştir.

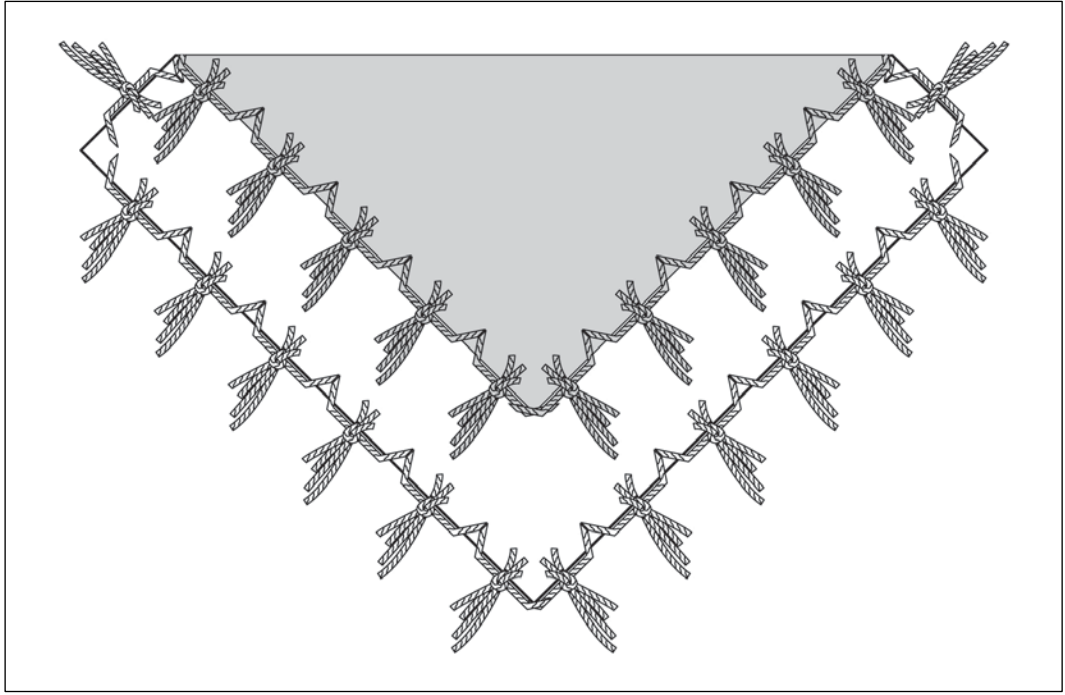

Şekil 4.33. *Kaban teknik çizimi; ön görünüş ve kumaş detayı çizimi*

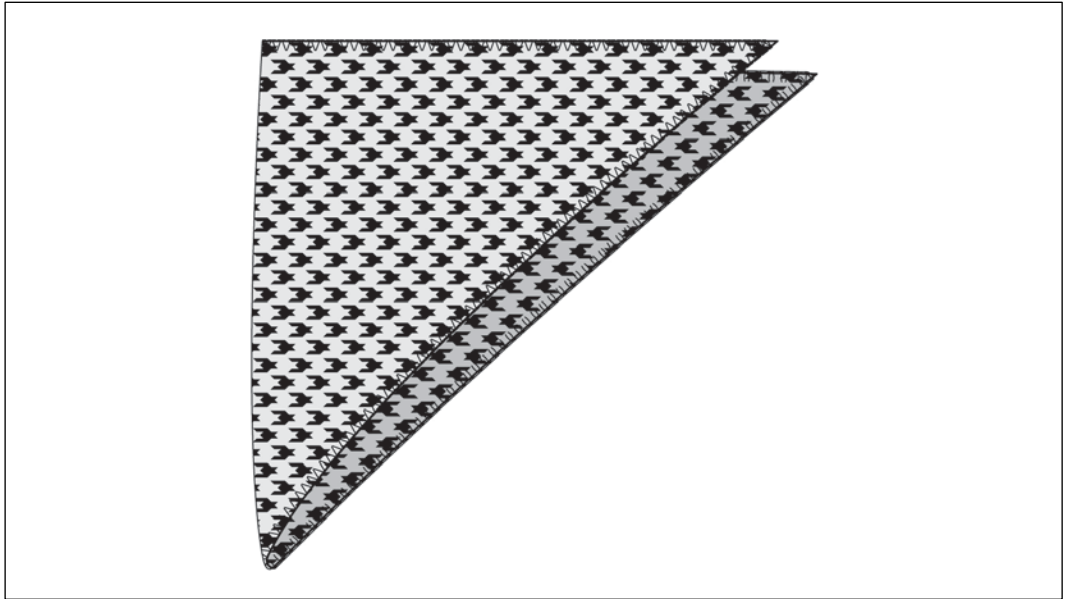
Şekil 4.34. Kaban teknik çizimi; arka görünüş

Boyunbağı; “atkı, eşarp, kravat, yaka, fırfır, boğazlı yaka gibi boyuna takılarak giyilen aksesuar veya giysi” olarak tanımlanmaktadır [20]. Bir boyunbağı çeşidi olan şal; “kadınların omuzlarını örtmek için kullandıkları geniş atkı” [2] olarak tanımlanmaktadır. “Çoğunlukla kare şekilli, baş örtülerek veya boyuna bağlanarak giyilen dekoratif ya da güneş, yağmur gibi etkenlere karşı koruma amaçlı kullanılmaktadır” [20]. Bu tanımlamalar doğrultusunda, Şekil 4.35’te ön ve arka görünümü katlamalı olarak verilen şal, standardizasyon önerisine bağlı kalınarak teknik ifade ile resmedilmiştir.

Şekil 4.35. Şal teknik çizimi; katlamalı ön-arka görünüş

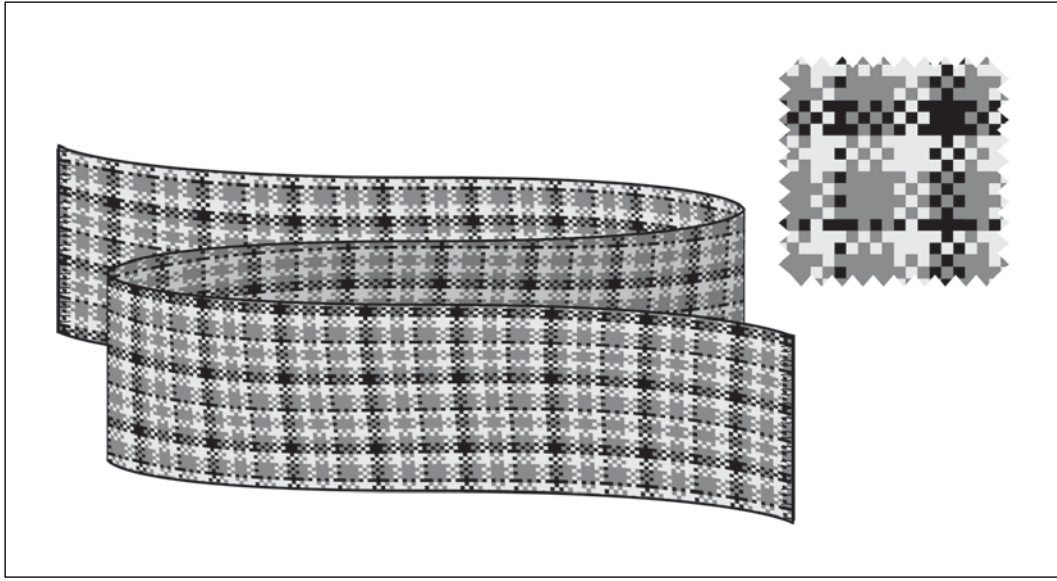
“Bir boyunbağı çeşidi olan atkı, genellikle uzun, ince ve kare veya üçgen şekildedir” [20]. Şekil 4.35’te ön ve arka görünümü katlamalı olarak verilen atkı, standardizasyon önerisine bağlı kalınarak teknik ifade ile resmedilmiştir.

Şekil 4.36. Atkı teknik çizimi; katlamalı ön-arka görünüş çizimi

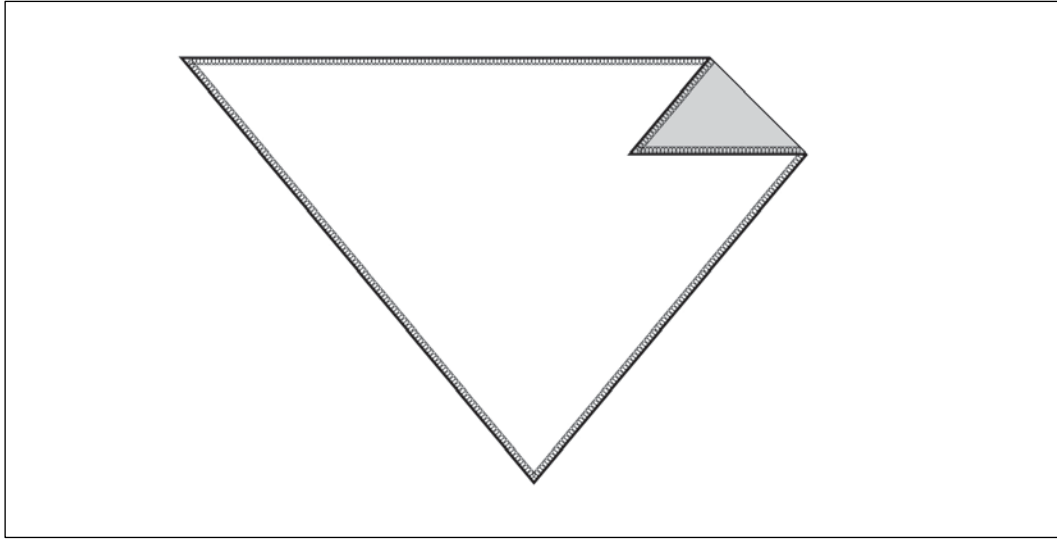
Kaşkol; “16. ve 17.yy’larda kadınların boyunlarına ve kafalarının alt kısımlarına

sardıkları, yaygın olarak güneş, soğuk, rüzgar gibi etkenlerden korumak amaçlı kullandıkları eşarp” [20] ve “soğuğa karşı omuzlara, başa, sırta veya boyna alınan örtü, bürgü” [2] olarak tanımlanmaktadır. “Yün, ipek ve viskon gibi materyallerden yapılan, boynunu sıcak tutması için sarılan, uzun ve kalın atkı ya da boyun sargılarını nitelemek için de kullanılmaktadır” [20]. Bu tanımlamalar doğrultusunda, Şekil 4.37’de ekose kumaş detayı ile ön ve arka görünüşü katlamalı olarak verilen atkı standardizasyon önerisine bağlı kalınarak teknik ifade ile resmedilmiştir.

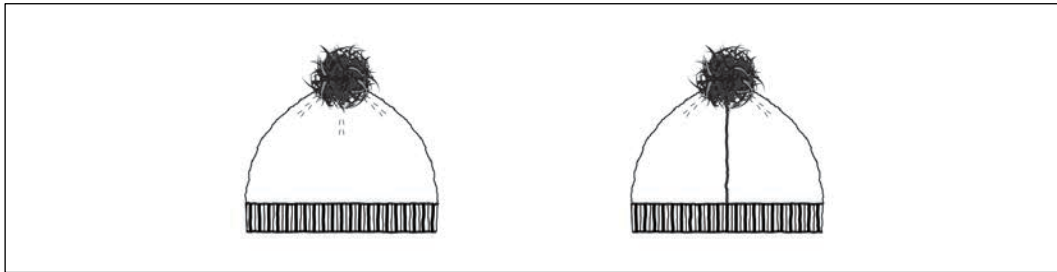
Şekil 4.37. Kaşkol teknik çizimi; katlamalı ön-arka görünüş ve kumaş detayı çizimi

Fular; “genellikle boyna bağlanan, bir tür ince ipek kumaş” [2] ve “boyuna, omuzlara bazen de başa sarılarak giyilen, sıcaklık, görsellik, dini inanış ya da saç toplu tutmak için kullanılan aksesuar” [20] olarak tanımlanmaktadır. Bu tanımlama doğrultusunda, Şekil 4.38’da ön ve arka görünüşü katlamalı olarak verilen fular standardizasyon önerisine bağlı kalınarak teknik ifade ile resmedilmiştir.

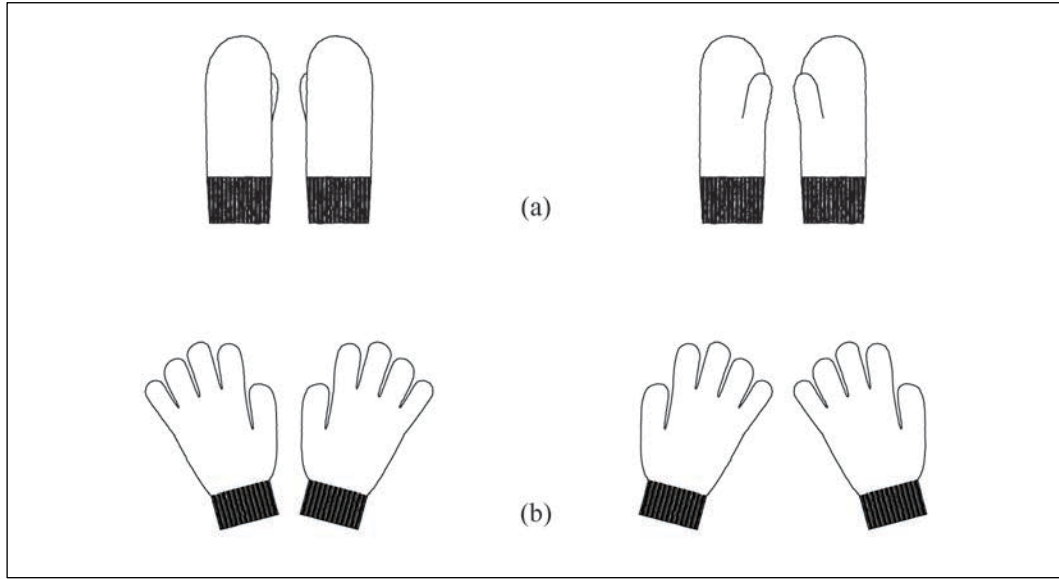
Şekil 4.38. Fular teknik çizimi; katlamalı ön-arka görünüş

Bere; “yuvarlak, yassı ve sipersiz başlık” [2] ve “kökeni Antik Yunan ve Roma’ya dayanan yuvarlak, düz ve kenarsız başlık” [20] olarak tanımlanmaktadır. Şekil 4.39’da ön ve arka görünüş olarak verilen bere, standardizasyon önerisine bağlı kalınarak teknik ifade ile resmedilmiştir.

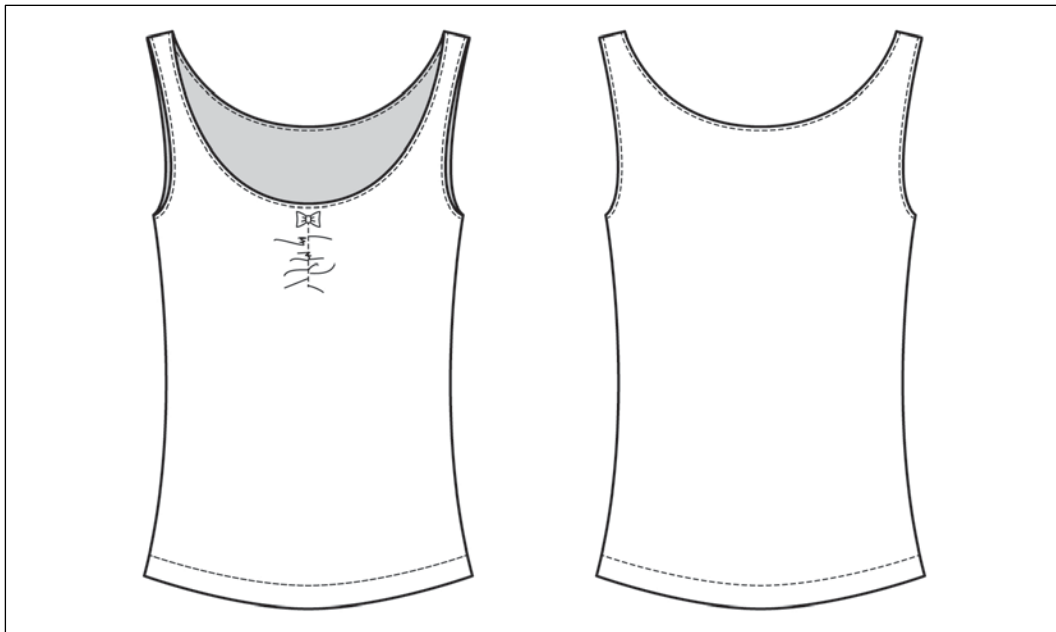
Şekil 4.39. Bere teknik çizimi; ön-arka görünüş

Eldiven; “dış etkilerden korumak için ele giyilen kumaş, deri veya kauçuktan yapılan el giysisi” [2] ve “her parmağın ayrı ayrı geçebileceği kısımlara sahip, eli sıcak tutmak, süslemek ya da hijyenik tutmak için kullanılan giysi” olarak tanımlanmaktadır [20]. Parmaksız eldiven; “elin dört parmağını delik bir bölmeye, başparmağı ise ayrı bir bölmeye alan eldiven” olarak tanımlanmaktadır [20]. Bu tanımlar doğrultusunda, Şekil 4.40’da (a) ön sağ-sol, arka sağ sol görünüşleri verilen parmaksız ve (b) ön sağ-sol, arka sağ sol görünüşleri verilen parmaklı olmak üzere; eldiven çeşitleri standardizasyon önerisine bağlı kalınarak teknik ifade ile resmedilmiştir.

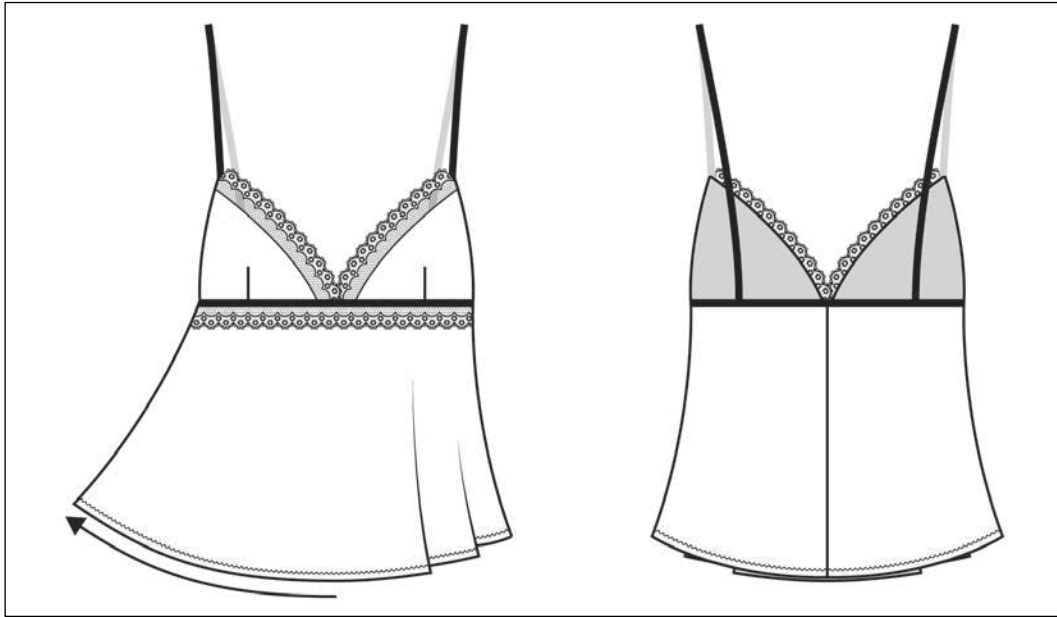
Şekil 4.40. (a) Parmaksız eldiven teknik çizimi; ön sol-sağ ve arka sol-sağ görüşler (b) eldiven teknik çizimi; ön sol-sağ ve arka sol-sağ görüşler

Atlet; “ince omuz askılı, hafif kolsuz üstlük fanila” ve “gömlek altına giyilen, dar kesim örgü, iç çamaşırları” olarak tanımlanmaktadır. Çoğunlukla pamuk veya pamukla karıştırılmış sentetik elyaflardan üretilir [20]. Şekil 4.41’de ön ve arka görüşleri verilen atlet standardizasyon önerisine bağlı kalınarak teknik ifade ile resmedilmiştir.

Şekil 4.41. Atlet teknik çizimi; ön-arka görüş

Kaşkorse; “ten üzerine giyilen ince kadın fanilas4 olarak tanımlanmaktadır [2] ve “bele ya da diyaframa kadar uzanan, omuz askıları ile desteklenen, dar, kolsuz, kadın iç amaşı4r4ı” [20] olarak tanımlanmaktadır. “19.yy’da korselerin üstüne giyilmiş olsa da günümüzde tek başlarına dış giyim eşyas4ı olarak kullanılmaktadır. İpek, saten ve pamuk gibi materyallerden genellikle elastan karış4tırılarak üretilmektedir” [20]. Şekil 4.42’de ön ve arka görünümü verilen kaşkorse tasarımı standardizasyon önerisine bağlı kalınarak teknik ifade ile resmedilmiştir.

Şekil 4.42. Kaşkorse teknik çizimi; ön-ar4a görünüş

Köl4t; “1930’ların başından beri kullanılan, kısa, dar iç amaşı4r4ı” ve “kasık bölgesini örten, kimi zaman da bacaklardan aşığı inen, tipik olarak pamuk veya pamukla karış4tırılmış yapay liflerden yapılan iç amaşı4r4ı” olarak tanımlanmaktadır [20]. G-String; “kalça arasından geçen ve basen civarında bir bantla tutturulan dar kül4t” olarak tanımlanmaktadır [26]. İlk defa 19.yy’ın sonlarında, Afrika ve benzeri sıcak iklimlerde giyilen, bel kemeri ile desteklenen ince peştamal için kullanılmış bir terimdir. Günümüzde iç amaşı4r4ı ve mayo olarak da giyilmektedir [20]. Korse; “kalçadan göğse kadar uzanan, göğüs hizasının tam altında biten ya da kimi zaman göğüsleri de örten, vücudu destekleyen veya çekici bir şekilde sokan, dar giysi” olarak tanımlanmaktadır.

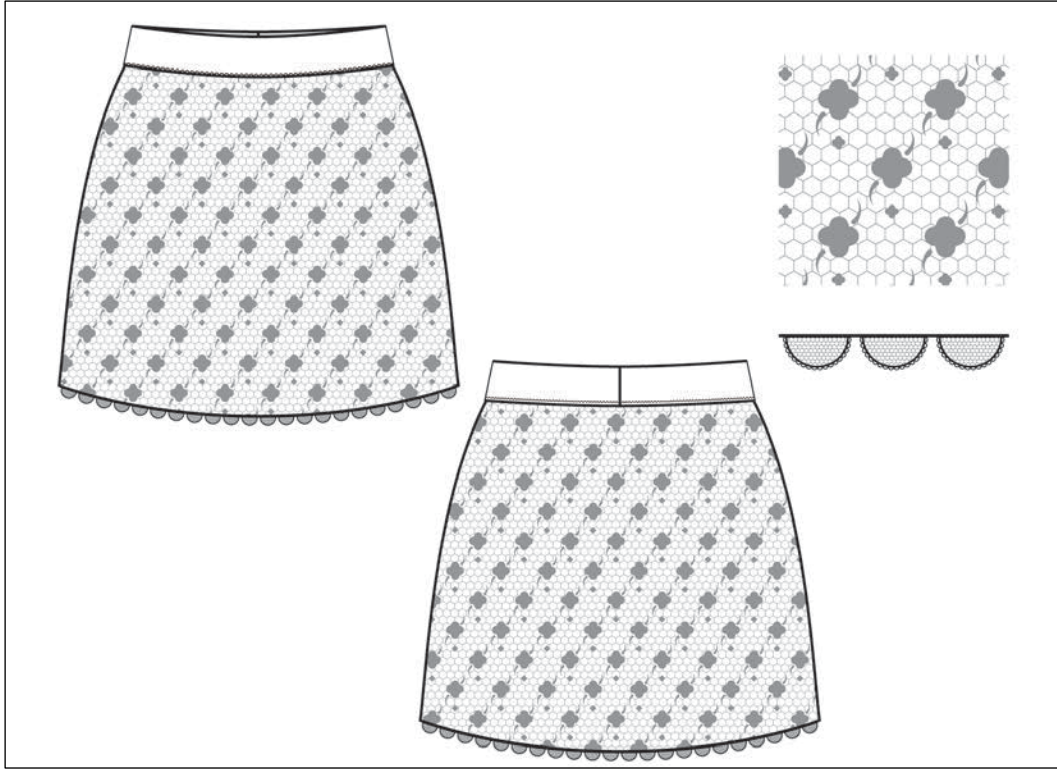
Yukarıdaki tanımlamalar doğrultusunda Şekil 4.43’te ön ve ar4a görünüşleri verilen kül4t çeşitleri standardizasyon önerisine bağlı kalınarak teknik ifade ile

resmedilmiştir.

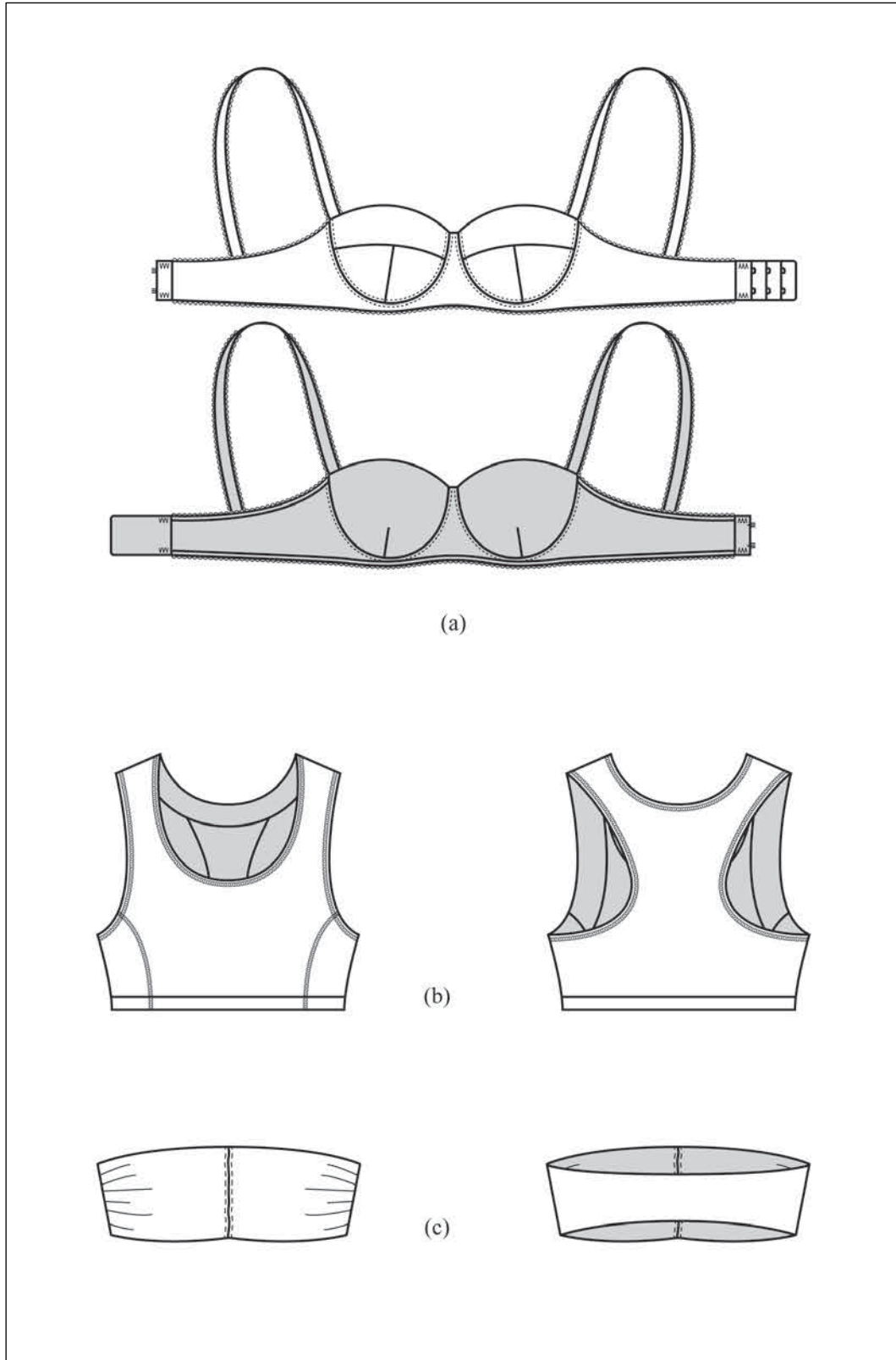
Şekil 4.43. *Külot çeşitlerinin teknik çizimleri; ön-arka görünüşler*

Astar; “kullanım yerlerine göre giysi ya da ayakkabıların iç yüzeyinin tamamı ya da bir kısmını kaplayan, sıcak tutmaya, dış kumaşın desteklenmesi/korumasına ya da estetik bir görüntü sağlamaya yarayan tabaka” [20] olarak tanımlanmaktadır. Şekil 4.44’te, kumaş ve dantel detayları ile ön ve arka görünüşleri verilen astar etek, standardizasyon önerisine bağlı kalınarak teknik ifade ile resmedilmiştir.

Şekil 4.44. Seyyar astar etek teknik çizimi; ön-arka görünüş ve dantel kumaş detayı

Sütyen; “göğsü kaldırmak ve desteklemek için tasarlanmış iç giyim parçası” olarak tanımlanmaktadır. “Sütyen iki kup, orta panel, gövdeyi saran bant ve genellikle iki omuz askısından oluşmaktadır; naylon, elastan, polyester gibi sentetik liflerin gelişmesiyle, daha hafif, daha esnek ve dikişsiz olmaya başlamıştır [26]. Askısız; “askıları olmadan yapılan kadın giysileri için kullanılan bir sıfat”tır. “Askısız sütyen, askısız elbise gibi omuz askısı olmayan ürünlerde kullanılmaktadır”. Sporcu sütyeni; “spor ve egzersiz sırasında göğüsleri destekleyen ve hareketlerini en aza indiren sütyen çeşidi” olarak tanımlanmaktadır. İlk defa 70’lerin sonlarına doğru üretilmiş olan bu sütyenler, havadar ve esnek kumaşlardan üretilmektedir [20]. Bu tanımlar doğrultusunda, Şekil 4.45’te sütyen, sporcu sütyeni ve askısız sütyen, standardizasyon önerisine bağlı kalınarak teknik ifade ile resmedilmiştir.

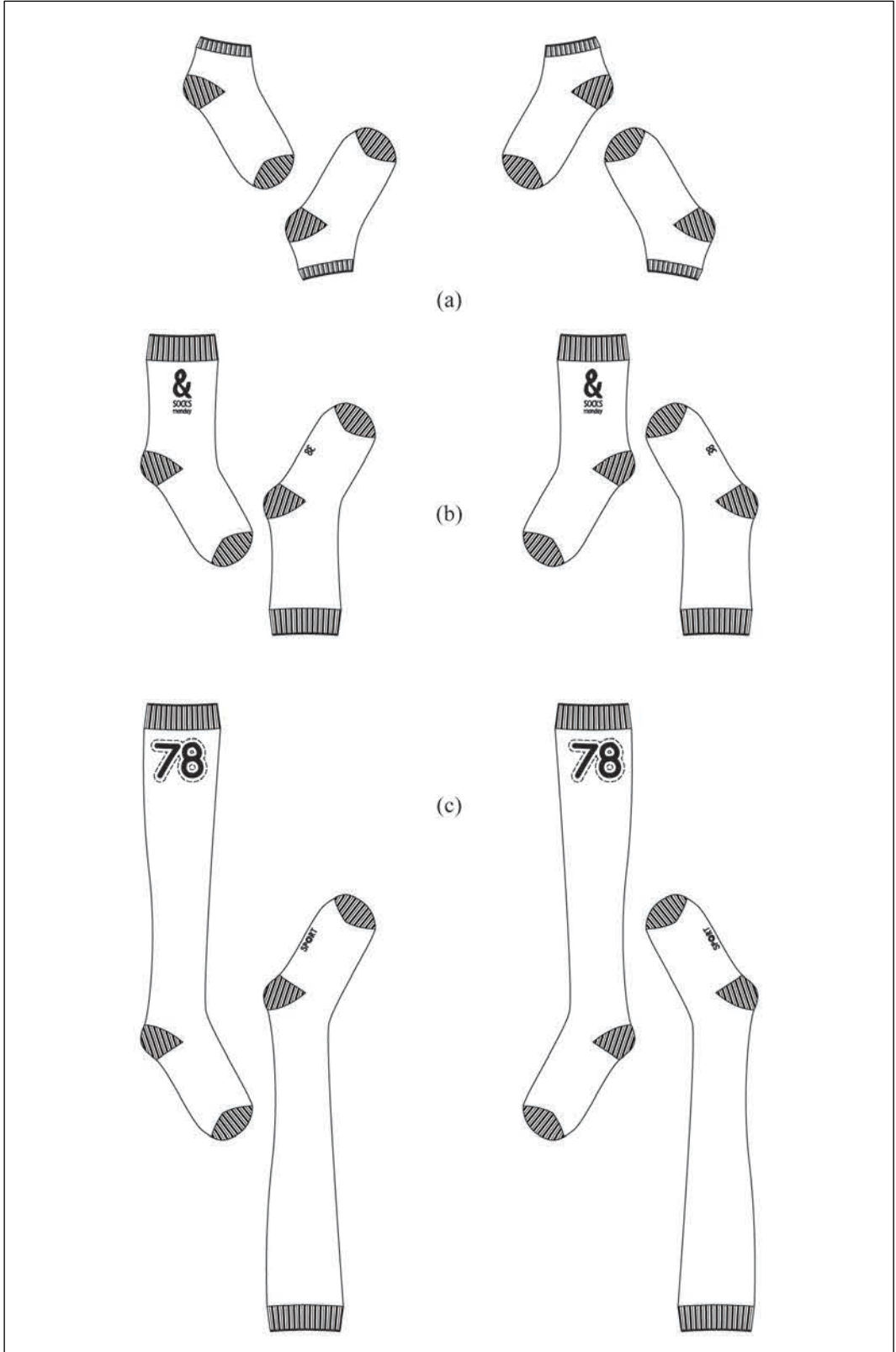

Şekil 4.45. (a) Sutyen, (b) Sporcu sutyeni, (c) Askısız sutyen teknik çizimi; ön-arka görüşleri

Çorap; “ayağı sıcak tutmak, rahatlığını sağlamak, teri emmek ve sürtünme

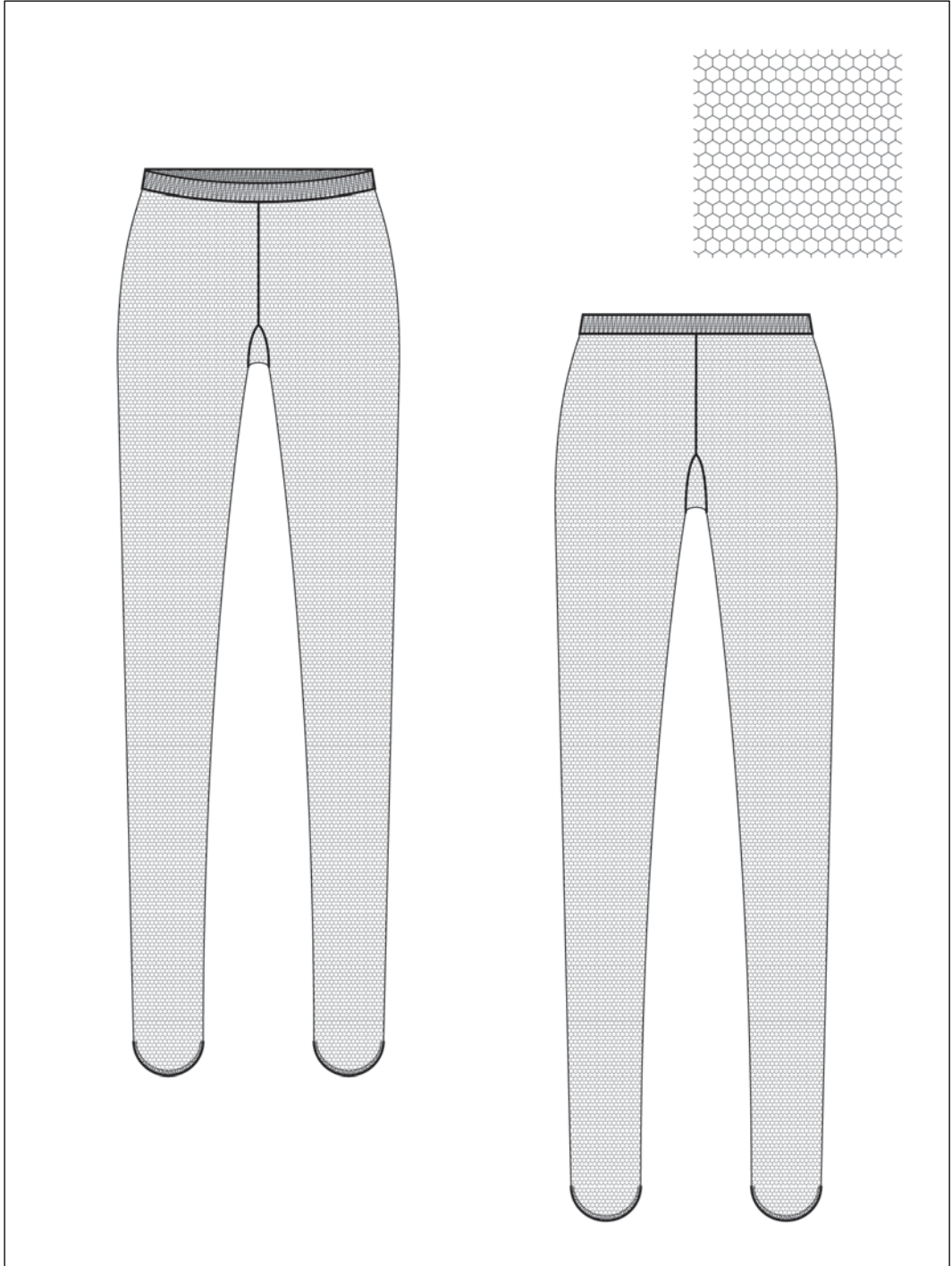
nedeniyle oluşabilecek zarardan koruma amacıyla giyilen giysiler” [20] ve “ayak ve bacağa giyilen, dar kesimli örme giysi” [26] olarak tanımlanmaktadır. “Çeşitli uzunluklarda ve pamuk, yün, ipek yapay elyaf ve karışımları gibi farklı liflerden, düz ya da desenli ve genellikle boğaz kısmında aşağı kaymasını engelleyen esnek bir kısımla üretilmektedirler. Latince hafif ayakkabı ya da terlik anlamına gelen ‘*soccus*’tan gelmektedir” [20]. Babet çorap; “sadece bileğin altına kadar uzanan, çok kısa kesimli, ayakkabı giyildiğinde dışarıdan gözükmeyen çorap türü” olarak tanımlanmaktadır [20]. Günümüzde hemen her ayakkabı türüne özelleşen çoraplar mevcuttur. Bu tanımlar doğrultusunda, Şekil 4.46’da; (a) Babet çorabı, (b) ucu açık babet çorabı standardizasyon önerisine bağlı kalınarak teknik ifade ile resmedilmiştir.

Şekil 4.46. Sol-sağ üst ve sol-sağ alt görünüşler; (a) Babet çorabı, (b) Ucu açık babet çorabı teknik çizimi

Şekil 4.47. (a) Patik çorap, (b) soket çorap, (c) diz boyu çorap teknik çizimi

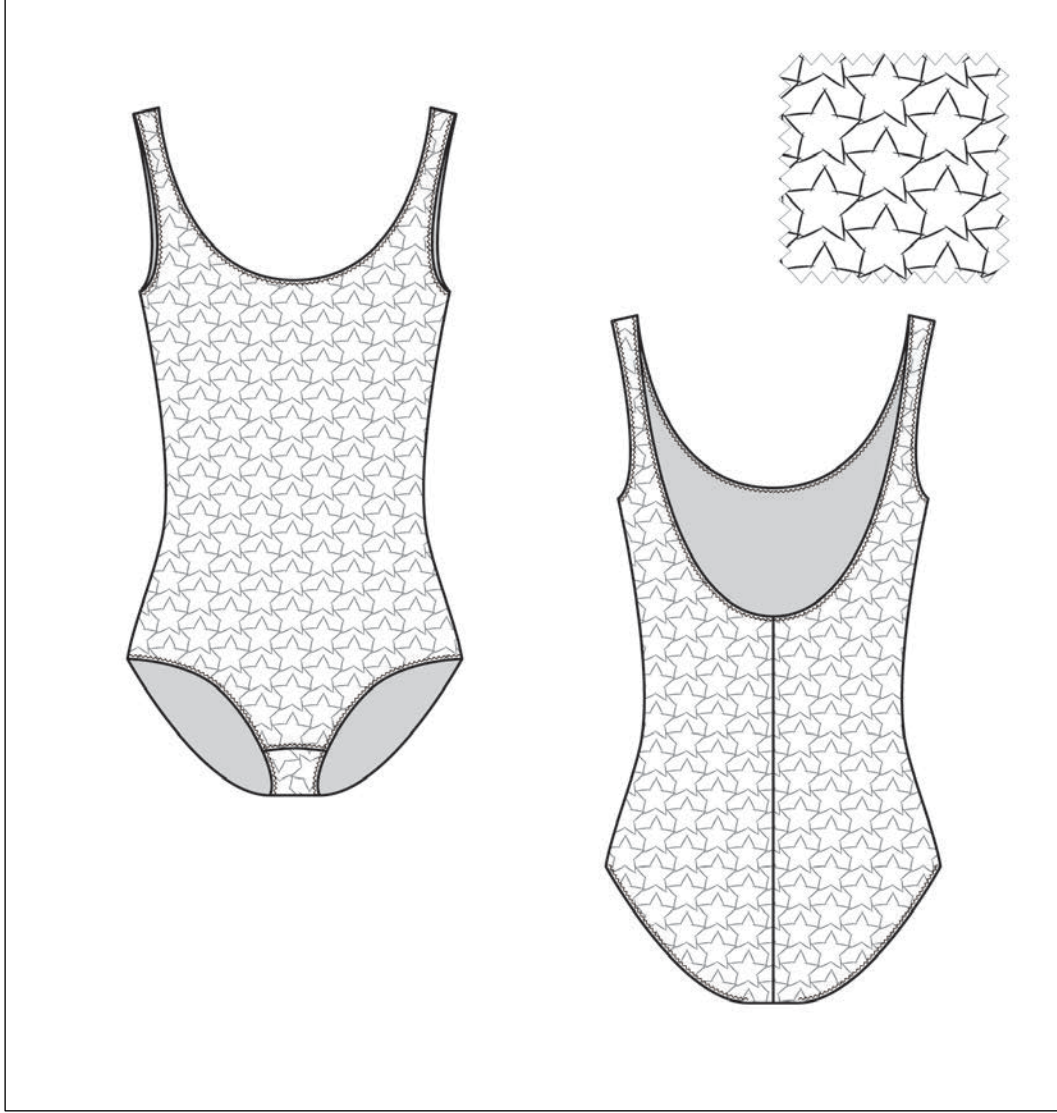
Külotlu  orap; “40 denyenin altındaki kalınlıklarda olan, kon  benzeri, üzerinde külot kısmı bulunan, ayakları, bacakları ve kası ı örten, hafif ve saydam naylondan yapılma dar, tek parça  oraplara verilen isimdir [20]. “ oraplar beden şeklini almaya müsait naylon ve elastan içeren esnek kumaşlardan örülmekte ve çeşitli a  dokularında ve desenlerde üretilmektedir. Eski dönemlerde çoraplar ipek ve y nden örülmekte ve kaymaması için jartiyer ya da çorap ba ıyla birlikte giyilmekteydi” [26]. Şekil 4.48’de kullanılan file kumaş detayı ile birlikte külotlu çorap, standardizasyon önerisine ba lı kalınarak teknik ifade ile resmedilmiştir.

Şekil 4.48. KÜlotlu çorap teknik çizimi; ön-arka görünüş ve file kumaş detayı

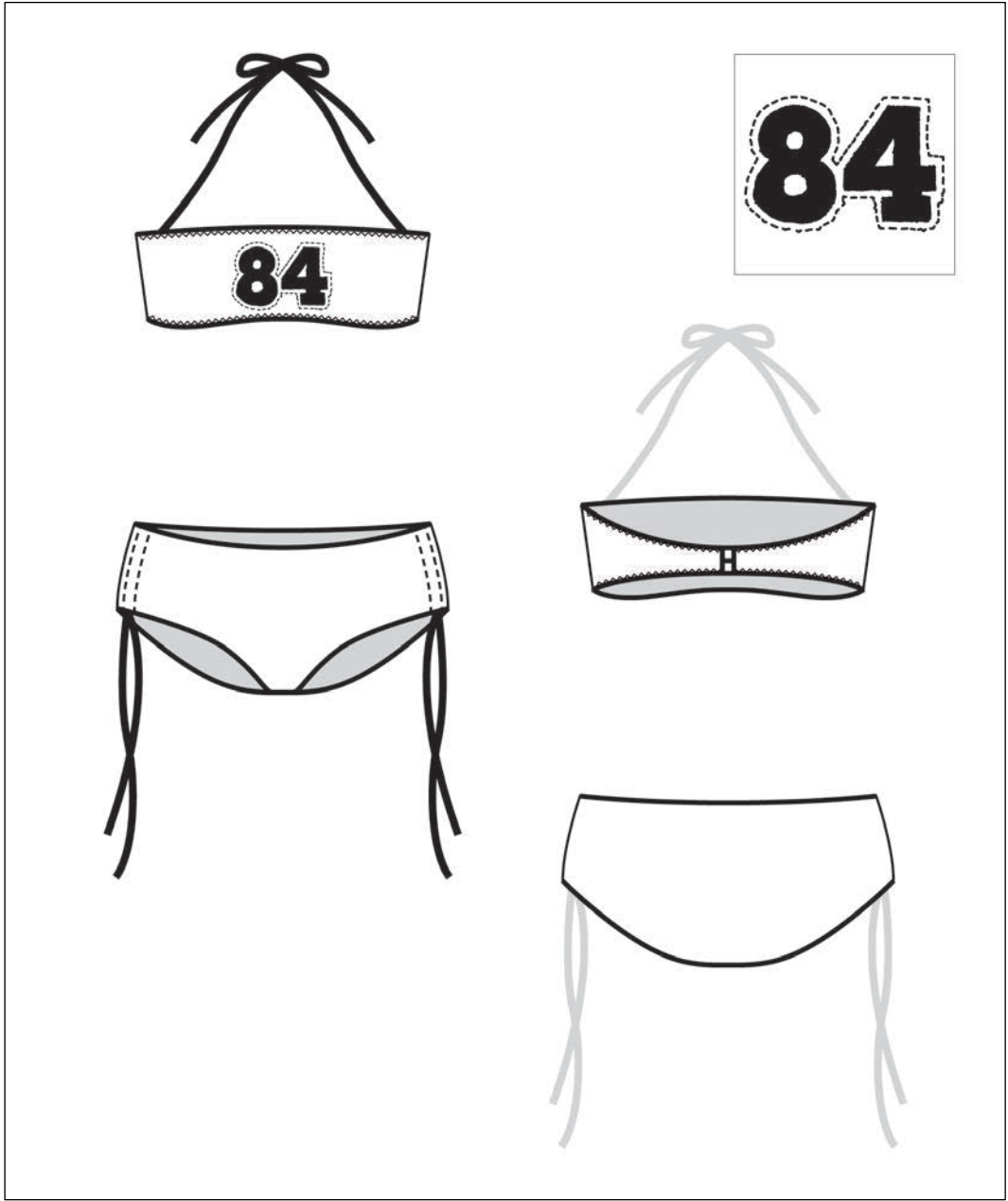
Mayo; “yüzerken giyilen giysi” [20] ve “genellikle denize girerken ten üzerine giyilen, vücudun gerekli kısımlarını sıkıca örten giysi” [2] olarak tanımlanmaktadır. “Mayo yüzme kıyafetlerinin gelişiminde önemli rol oynamıştır. Hareket esnekliği sağladığı için jimnastikçi ve dansçılar arasında da popülerdir” [26]. Bu tanımlar

doğrultusunda, Şekil 4.49’da kullanılan kumaş detayı ile mayo standardizasyon önerisine bağlı kalınarak teknik ifade ile resmedilmiştir.

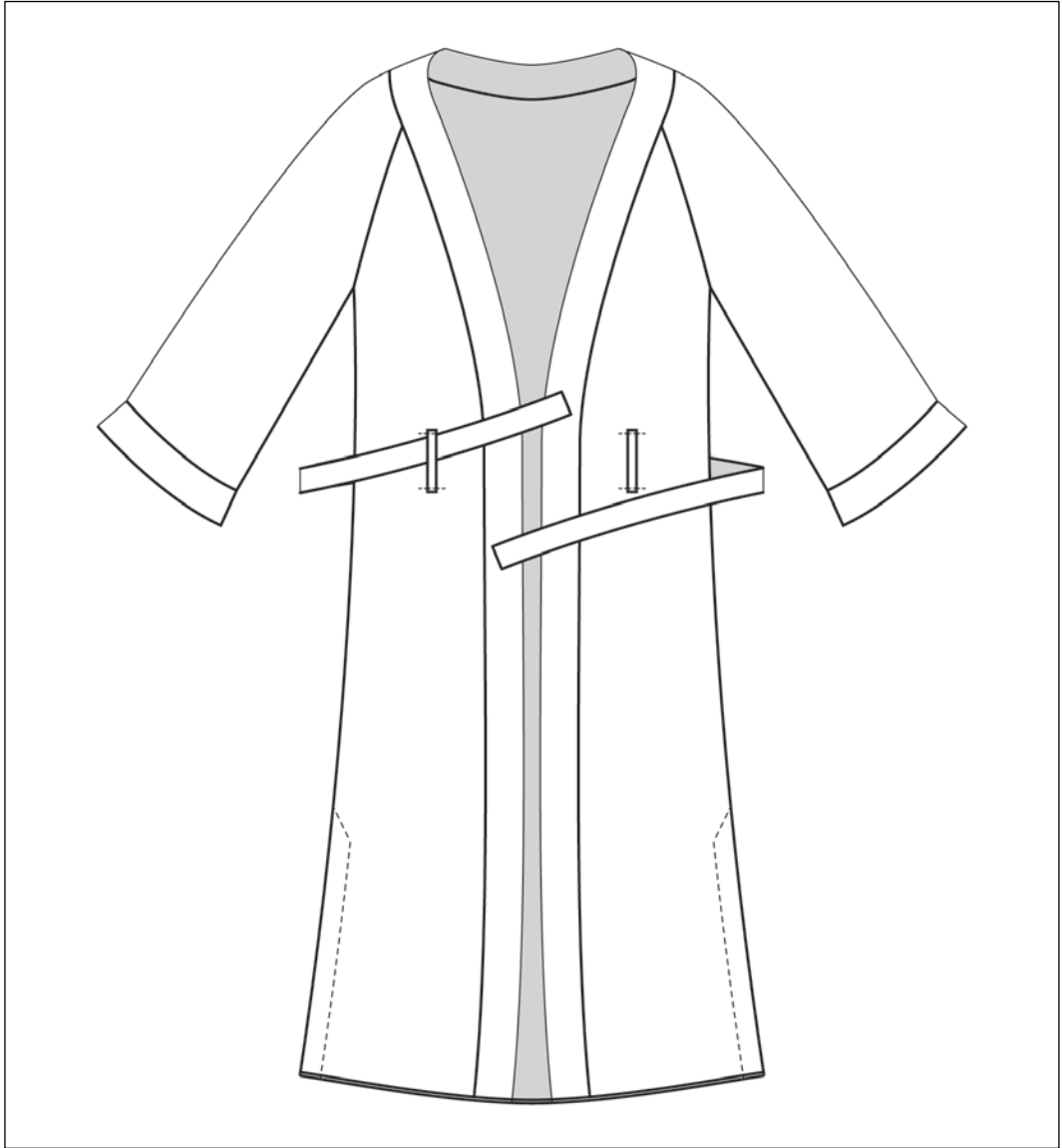
Şekil 4.49. Mayo teknik çizimi; ön-arka görünüş ve baskı detayı

Bikini; “deniz, göl, havuz vb. yerlere girerken veya güneşlenirken giyilen, iki parçadan oluşan kadın giysisi” [2] ve “üst kısmı göğüsleri, alt kısmı da kasıkları ve opsiyonel olarak kalçaları kapatan, iki parçadan oluşan kadın mayosu” [20] olarak tanımlanmaktadır. Şekil 4.50’de ön ve arka görünüşleri ile birlikte baskı detayı verilen bikini takımı standardizasyon önerisine bağlı kalınarak teknik ifade ile resmedilmiştir.

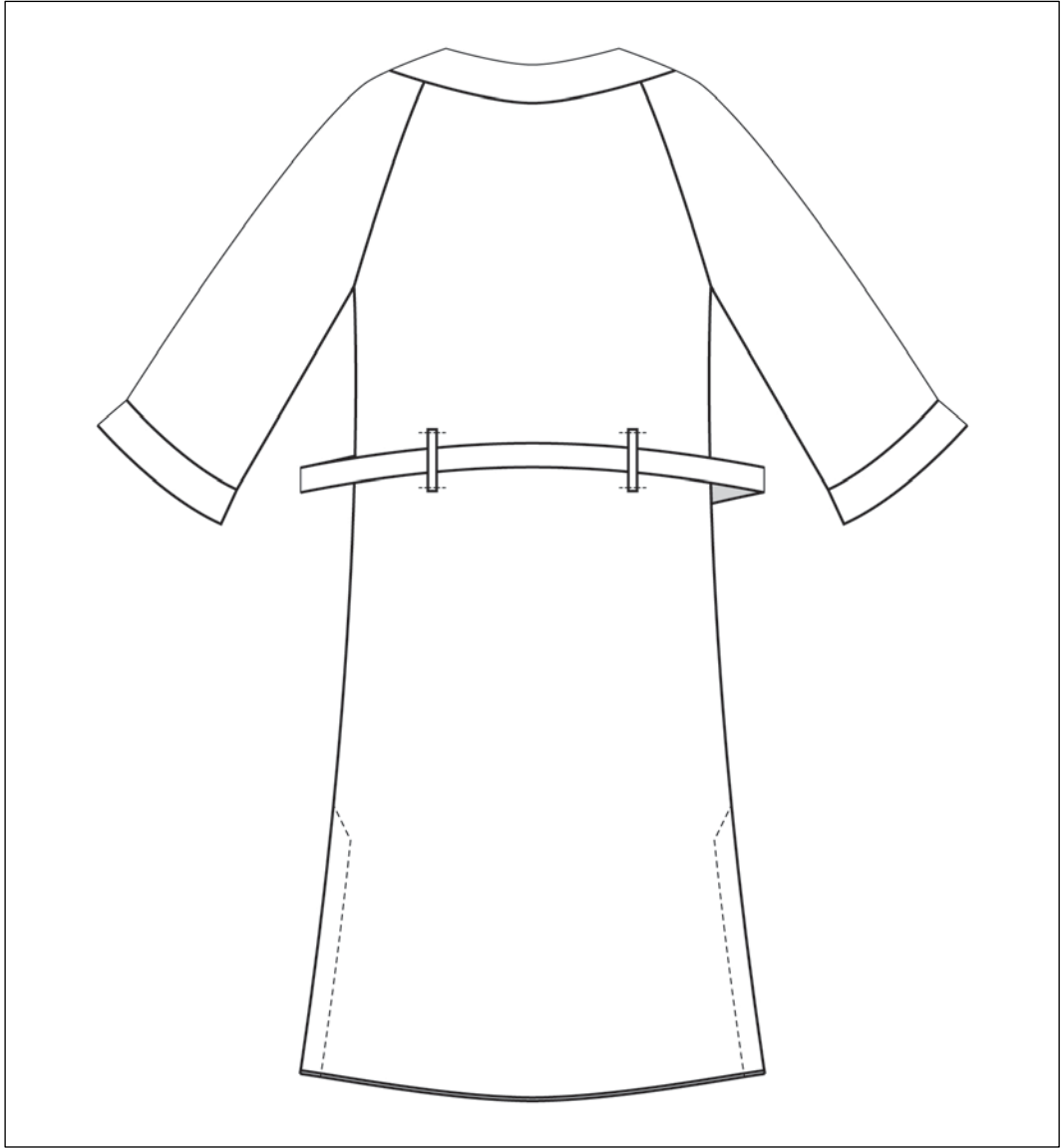

Şekil 4.50. Bikini teknik çizimi; ön üst-alt ve arka üst-alt görünüşler ve baskı detayı

Sabahlık; “sabahları yataktan kalkınca geçici olarak giyilen üstlük” [2] ve “17.yy’dan 19.yy’a kadar, Avrupalı zenginlerin, evde gündüzleri, özellikle de sabahları giydikleri giysileri kapsayan terim” [20] olarak tanımlanmaktadır. Şekil 4.51’de ön görünüm, Şekil 4.52’de arka görünümü verilmiş sabahlık, standardizasyon önerisine bağlı kalınarak teknik ifade ile resmedilmiştir.

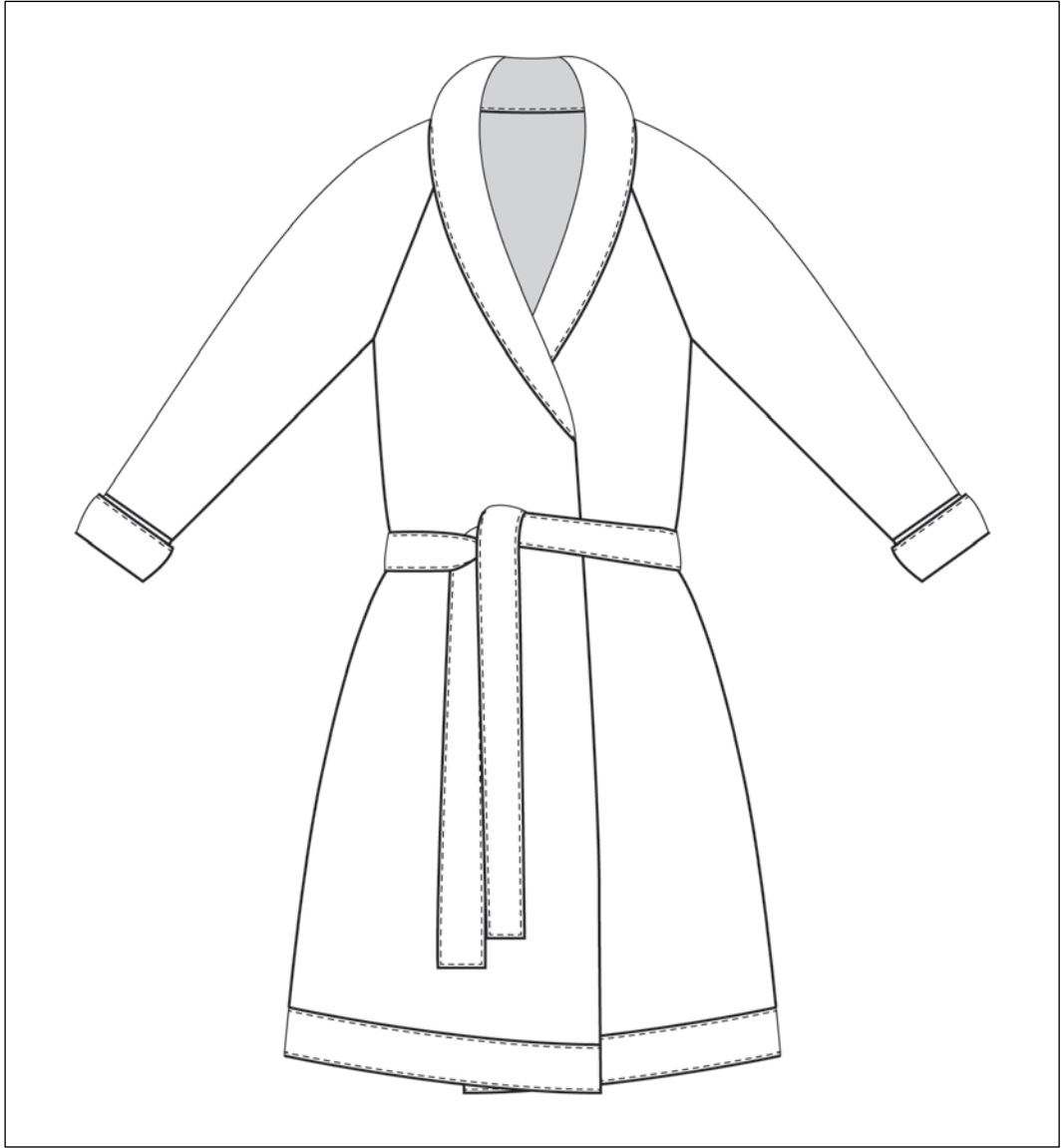

Şekil 4.51. Sabahlık teknik çizimi; ön görünüş

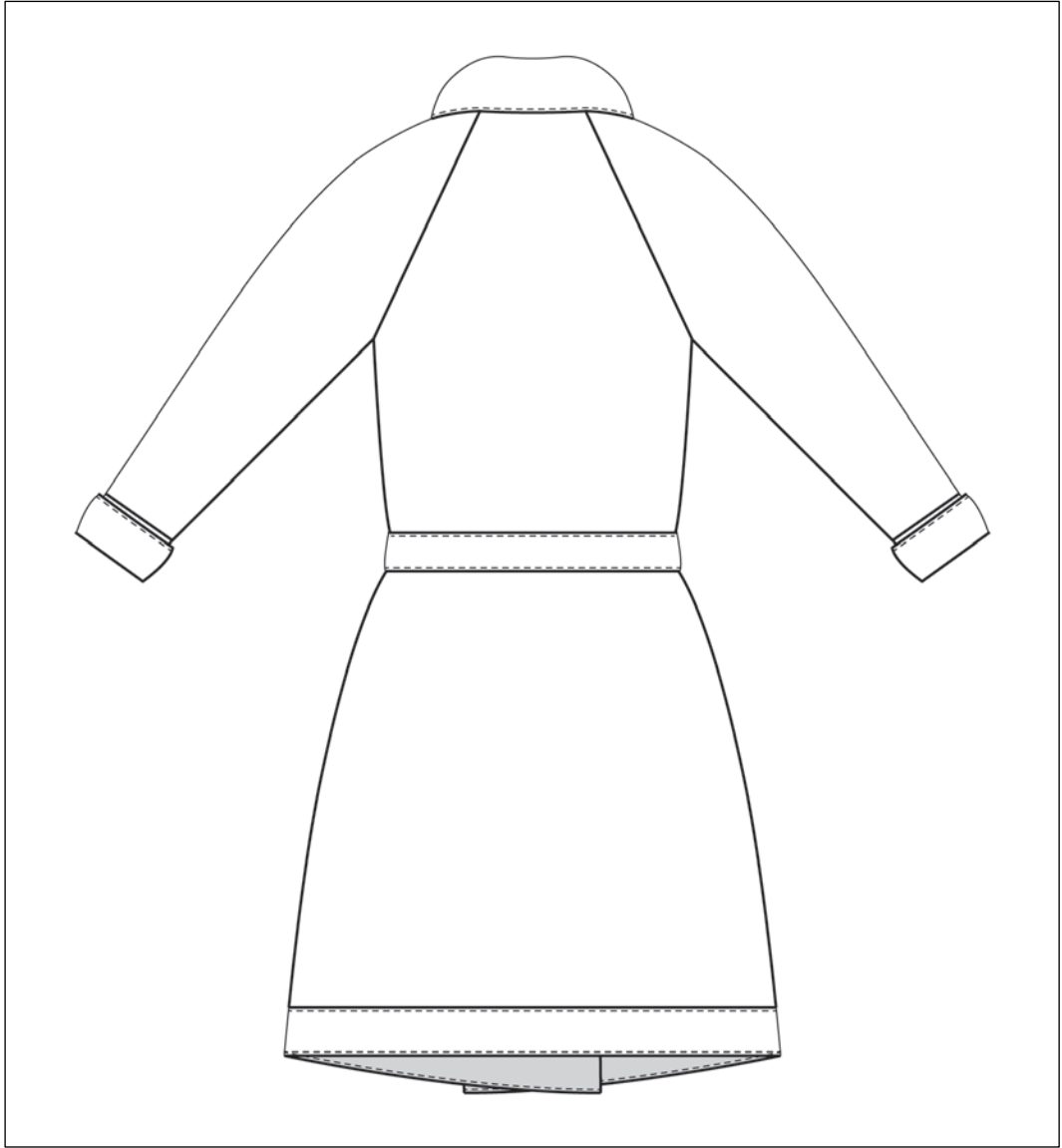

Şekil 4.52. *Sabahlık teknik çizimi; arka görünüş*

Bornoz; “banyodan çıkarken kurulanmak için kullanılan, önden açık, havludan yapılmış giyecek” [2] ve “genellikle havlu kumaştan yapılma, özellikle ev içinde banyodan önce veya sonra giyilen cübbeler” [20] olarak tanımlanmaktadır. 4.53’te ön görünüm ve Şekil 4.54’te arka görünüm olarak verilen bornoz, standardizasyon önerisine bağlı kalınarak teknik ifade ile resmedilmiştir.

Şekil 4.53. *Bornoz teknik çizimi; ön görünüş*

Şekil 4.54. *Bornoz teknik çizimi; arka görünüş*

Gecelik; “yatakta giyilen giysi, gömlek” [2] ve “kollu veya kolsuz, gece yatarken giyilen kıyafet” [20] olarak tanımlanmaktadır. Şekil 4.55’te ön görünüm ve Şekil 4.56’da arka görünüm olarak verilen gecelik, standardizasyon önerisine bağlı kalınarak teknik ifade ile resmedilmiştir.

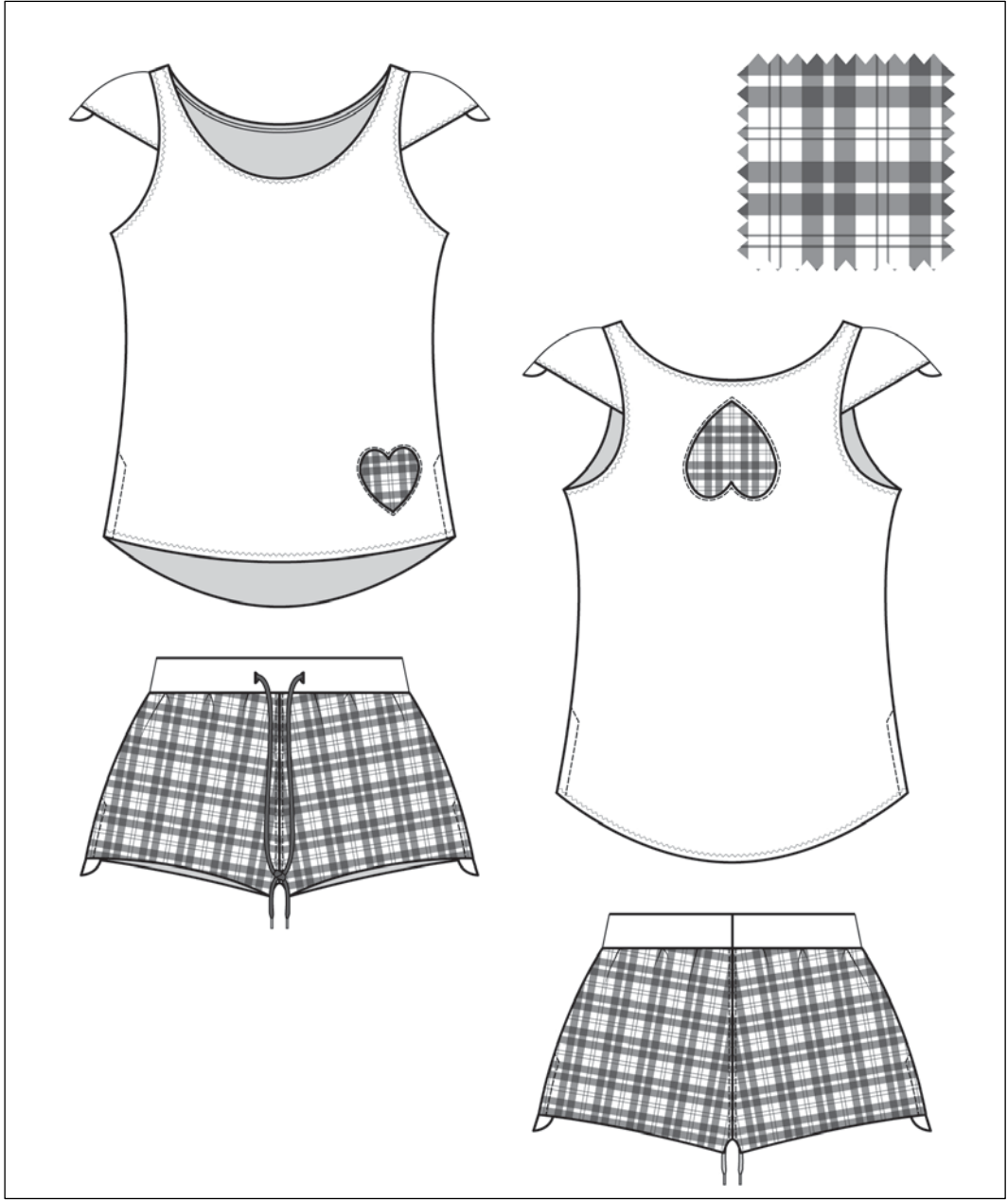

Şekil 4.55. *Gecelik teknik çizimi; ön görünüş*

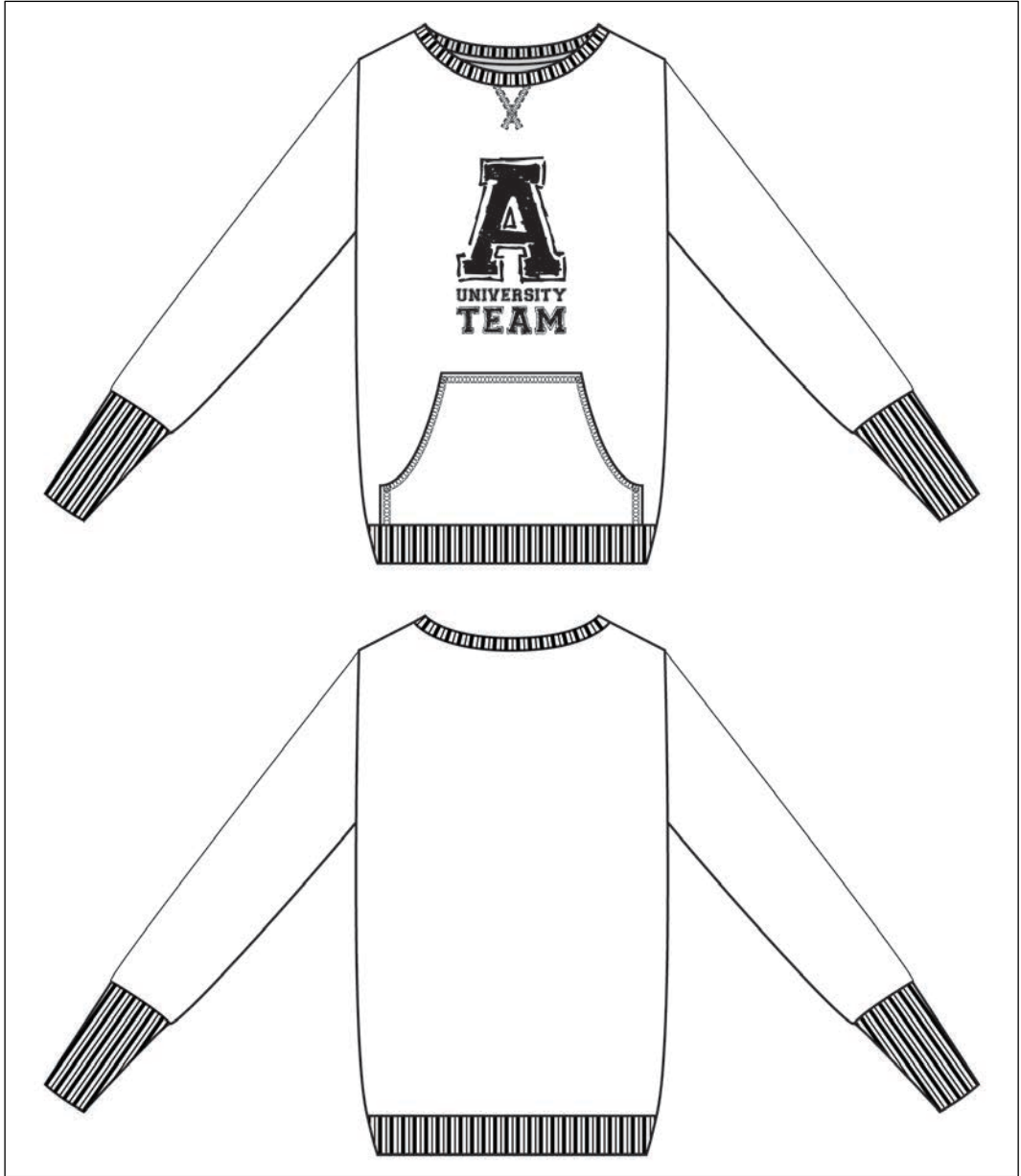
Şekil 4.56. Gecelik teknik çizimi; arka görünüş

Pijama; “aslen Asya’da, kadınlar ve erkekler tarafından giyilen ve 17.yy’da Avrupa’ya da gelen, hafif, beli uçkurlu, bol pantolon” [20] ve “iki parçadan oluşan yatak giysisi” [2] olarak tanımlanmaktadır. “Kelime; Farsça pantolon anlamındaki paejama’dan gelmektedir. Bu terim zamanla bir üstten oluşan, spor giyim ya da ev giyimi olarak kullanılan, bol ve gündelik kıyafetler için de kullanılmıştır. İpek, pamuk, viskon, sentetik lifler ve karışımları gibi çeşitli maddelerden üretilmektedirler” [20]. Şekil 4.57’de ön ve arka görünümüleri ile birlikte ekose kumaş detayı verilen pijama takımı standardizasyon önerisine bağlı kalınarak teknik ifade ile resmedilmiştir.

Şekil 4.57. Pijama teknik çizimi; üst-alt ön, üst-alt arka görünüş ve ekose kumaş detayı

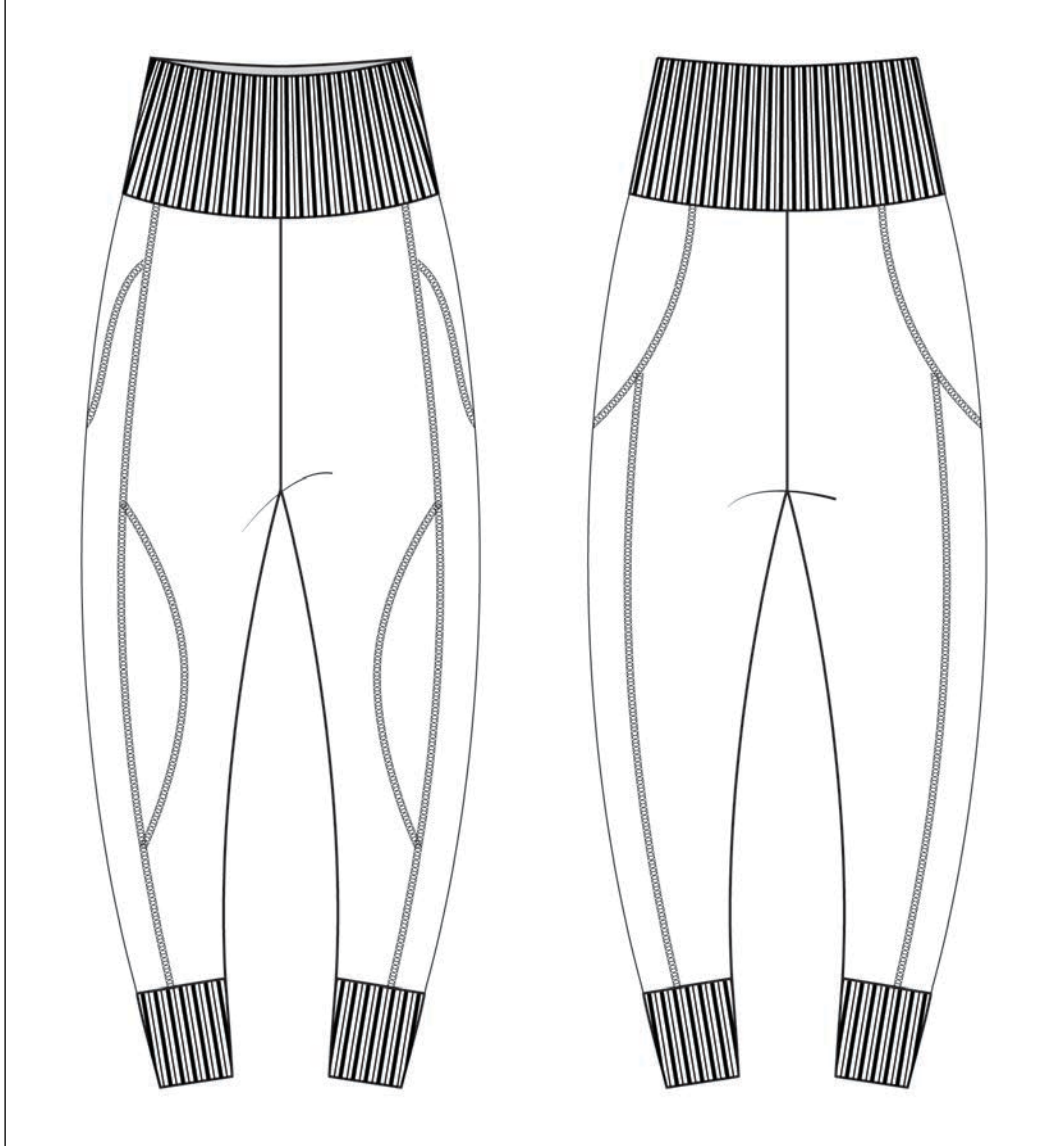
Eşofman; “genellikle spor çalışmalarında giyilen, pamuklu veya sentetik kumaştan, iki parçalı giysi” olarak tanımlanmaktadır [2]. 20.yy’ın başlarından beri, bol pantolon ve uygun bir üstten oluşan, egzersiz sırasında veya spor etkinliklerinden önce ve sonra giyilen, 1960’lardan beri de gündelik giyimde kullanılan iki parçadan oluşan kıyafetler için kullanılmaktadır. Genellikle pamuk, sentetik lifler veya karışımlarından yapılan eşofmanların içleri sıcak tutması ve rahatlık açısından yünle kaplanmıştır [20].

Şekil 4.58. Eşofman üstü teknik çizimi; ön-arka görünüş

Eşofman üstü; “nispeten ağır yünlü pamuk, polipamuk veya diğer elyaf karışımlarından, ribana örgü ile yapılmış manşetleri, balıkçı yaka ve belinde esnek bandı bulunan gündelik bol üstlük” olarak tanımlanmaktadır. Aslen atletler tarafından ısınırken veya gevşeme hareketleri yaparken giyilmek için tasarlanmış olsalar da, günümüzde gündelik giyimin popüler bir ögesi olarak çoğunda üstleri desen ve logo baskılarla kullanılmaktadır. Eşofman altı ile giyildiğinde eşofman takımı olarak anılır [20]. Şekil 4.58’de ön ve arka görünüşleri verilen eşofman üstü, standardizasyon önerisine bağlı kalınarak teknik ifade ile resmedilmiştir.

Eşofman altı; “günümüzde kullanımı oldukça yaygınlaşmış, içi yünlü, pamuk, polipamuk ya da benzeri materyallerden, beli lastikli veya uçkurlu bol pantolon” anlamına gelen terimdir [20]. Şekil 4.59’da ön ve arka görünüşleri verilen eşofman altı, standardizasyon önerisine bağlı kalınarak teknik ifade ile resmedilmiştir.

Şekil 4.59. Eşofman altı teknik çizimi; arka görünüş

4.2. Detayların Teknik Çizimleri

Stil geliştirmek için temel giysi biçimlerine ve onların temel bileşenlerine hakim olunması gerekmektedir. Görünen hemen her detay, geleneksel bir tarzın varyasyonu olarak düşünülebilir. Üzerinde değişiklik yapılacak temel biçim esas alınıp, farklı parçalar birleştirilerek ve bu parçaların çeşitlemeleri yapılarak, tasarımın aslında

varyasyondan ibaret olduğu söylenebilir [8].

Tasarım şekillerinin, yapılarının ve detaylarının sonsuz miktarda farklı görüntüsü olabilir. Bundan yola çıkarak detay çizimlerinin, geleneksel olarak kabul görmüş şekilleri, yapıları ve detayları, tasarım çeşitlemelerinde temel alınması ve kılavuzluk etmesi amaçlanır [15].

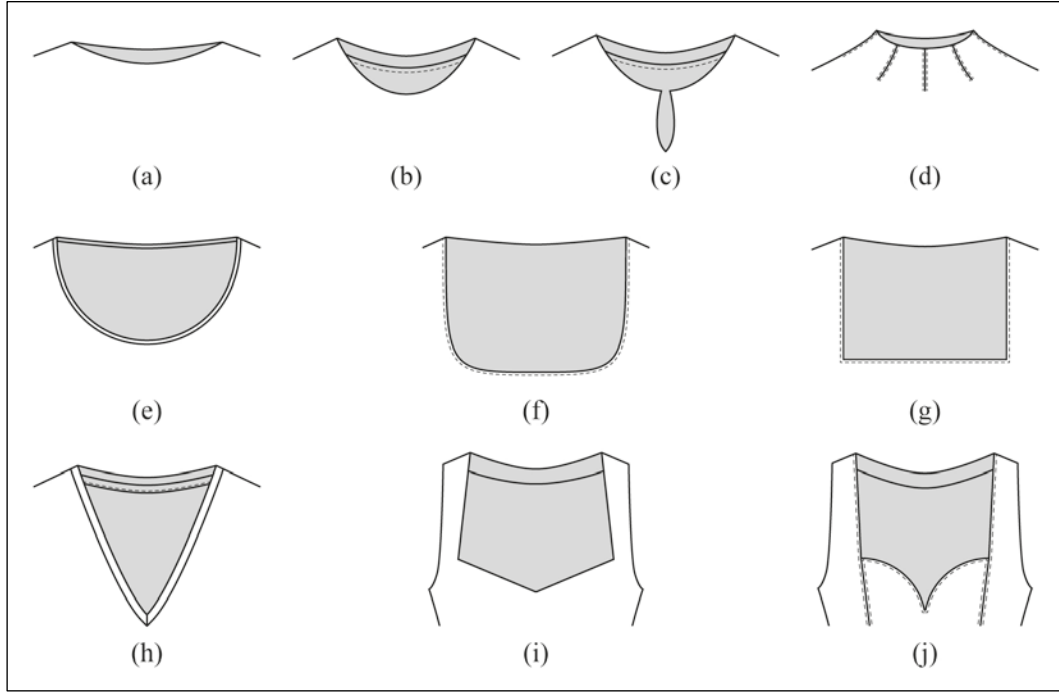
Kadın giyimi ele alındığında, temel giysi tiplerinin üzerinden çeşitleme yapılacağı gibi, kıyafetlerde kullanılan temel form ya da detaylar üzerindeki varyasyonlarla da çeşitleme yapmak mümkündür. Bundan yola çıkarak, kadın giyiminde sıklıkla karşılaşılan; yaka, pens, kup, roba, yaka çeşitleri, pili çeşitleri, yırtmaçlar, lastik, büzgü detaylarının temel formları teknik olarak resmedilmiştir.

4.2.1. Yaka detayı

Yaka; “boyun kısmındaki farklı açıklıklara ya da boyun kısmını saracak şekilde üst giysiye sabitleştirilmiş olan giysi parçası” [24] ve “giysilerin boyun kısmına, genellikle dikilerek, kimi zaman da çıkarılabilir şekilde eklenerek ya da bedenden çıkarılarak oluşturulan parça, şerit” [20] olarak tanımlanmaktadır. Bir diğer tanımlamada yaka; “giysilerin boyna gelen, boynu çeviren bölümü” [2] olarak da ifade edilmektedir.

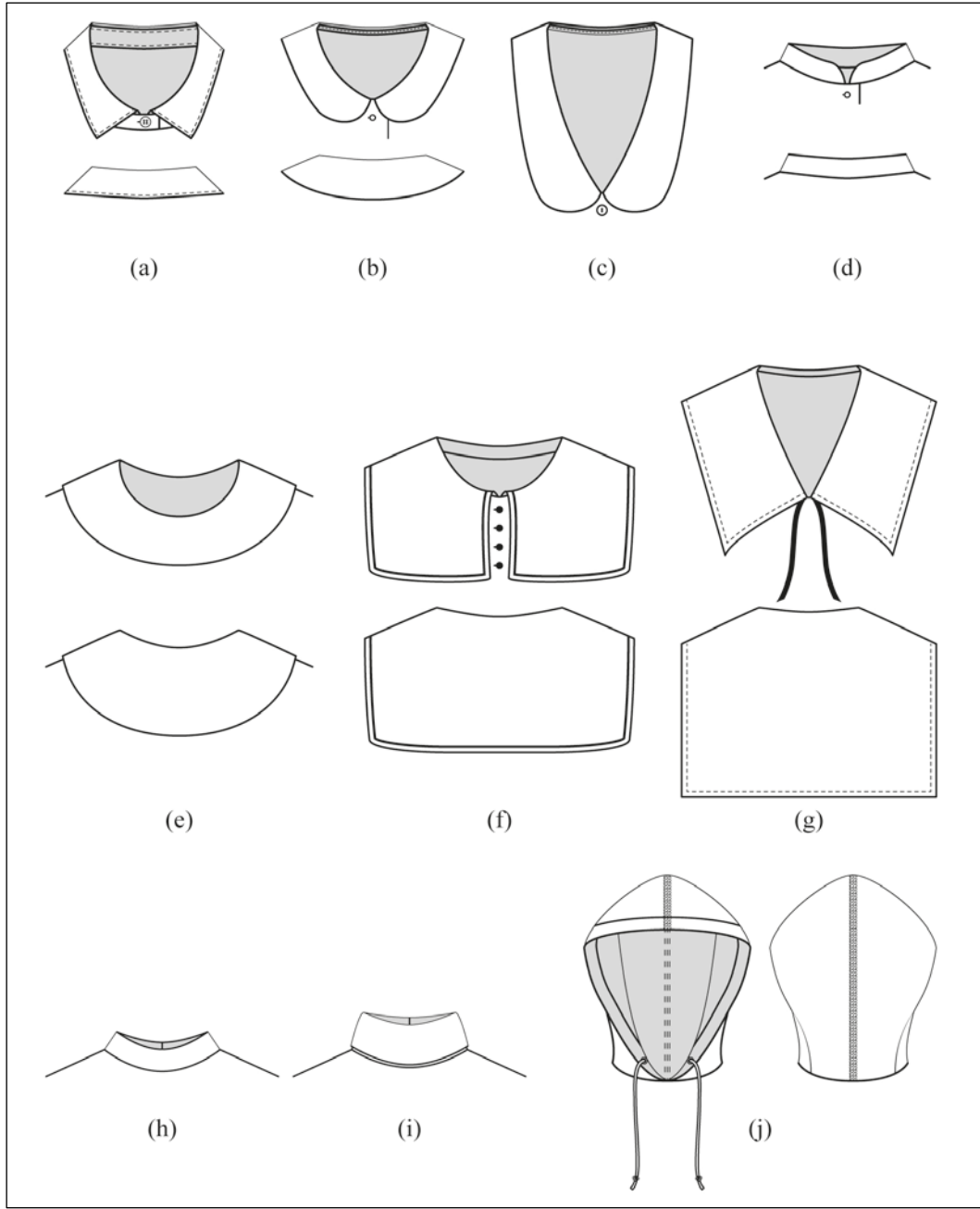
Bu bölümde temel yaka formları; “yakasız yakalar, bedene takılan yakalar ve bedenden çıkan yakalar” olmak üzere kategoriler halinde teknik olarak resmedilmiştir [24].

Yakasız yakalar, boyun kısmındaki farklı açıklıklar ve şekiller belirlenerek tasarlanan yakalardır. Yaka çevresi pervaz ile temizlenebilir [24]. Bu tanımlar doğrultusunda; kayık yaka (a), sıfır yaka (b), anahtar deliği yaka (c), huni yaka (d), bisiklet yaka (e), u yaka (f), kare yaka (g), v yaka (h), elmas yaka (i), prenses yaka (j) en basit biçimleri ile Şekil 4.60’da standardizasyon önerisine bağlı kalınarak teknik ifade ile resmedilmiştir [15].

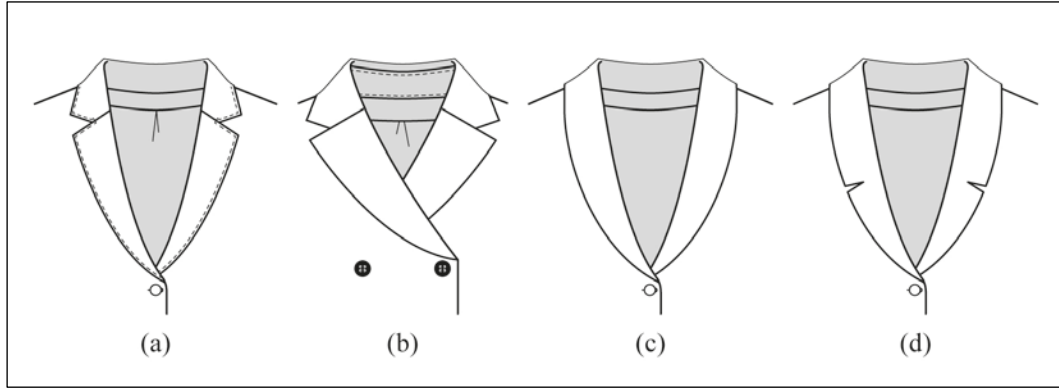
Şekil 4.60. Yakasız yaka çeşitlerinin teknik çizimleri

Bedene takılan yakalar, boyun çevresi ölçüsü alındıktan sonra ayrı olarak kalıbı çıkarılan yakalardır [24]. Şekil 4.61’de gömlek yaka (a), bebe yaka (b), chelsea yaka (c), hakim yaka (d), önlük yaka (e), denizci/bahriye yaka (f) ve (g), yarım balıkçı yaka (h), balıkçı yaka (i), kapüşon (j) en basit biçimleri standardizasyon önerisine bağlı kalınarak teknik ifade ile resmedilmiştir [15].

Şekil 4.61. Bedene takılan yaka çeşitlerinin teknik çizimleri

Bedenden çıkan yakalar bedene bağlı olarak kalıbı çıkarılan yakalardır [24]. Şekilde 4.62’de; (a) klasik ceket yakası, (b) kruvaze yaka, (c) şal yaka, (d) çentikli şal yaka olarak en basit biçimleri ile teknik olarak resmedilmiştir [15].

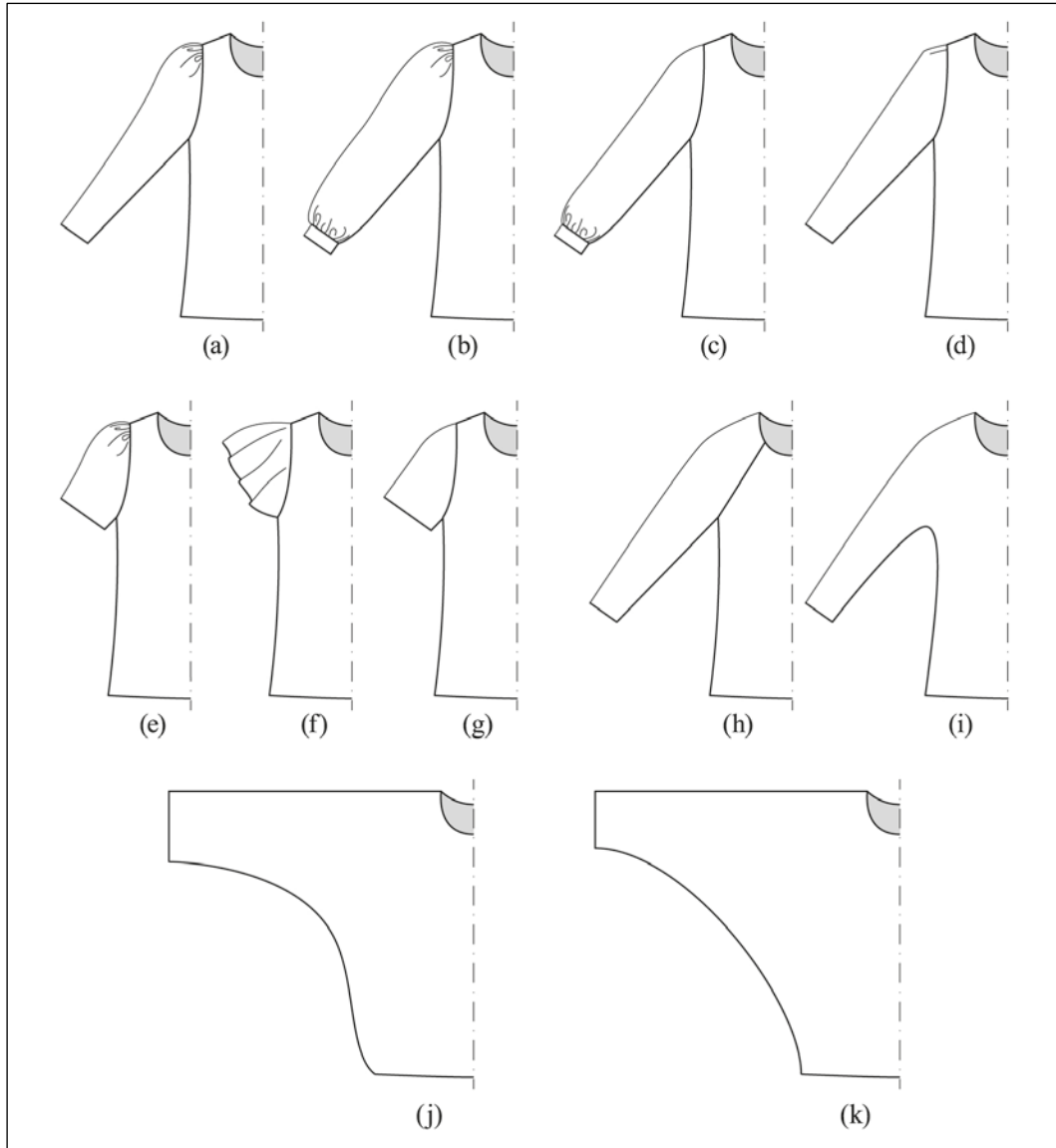
Şekil 4.62. Bedenden çıkan yaka çeşitlerinin teknik çizimleri

4.2.2. Kol detayı

Giyen kişinin kolunu kısmen veya tamamen kaplayan, moda ya bağlı olarak değişik biçim ve uzunlukta olan giysi parçasına “Kol” denir [24]. Giyside vücudun bu bölümünü saran parça olarak tanımlanır [2]. Bedene takılan kollar ve bedenden çıkan kollar olmak üzere iki çeşittir.

Bedene takılan kollar, kol oyunu ölçüsü alındıktan sonra ayrı olarak kalıbı çıkarılan kollarıdır. Kol ve bedenin birleştiği yerde dikiş vardır [24]. Şekil 4.63’te (a), (b), (c), (d), (e), (f), (g) bedene takılan kol çeşitlerine örnek olarak resmedilmiştir.

Bedenden çıkan kollar, beden ve kol kalıbı belli noktalarda birleştirilerek bir bütün oluşturulur. Bu bütün üzerine çeşitli kesikler çizilerek değişik modellerde reglan kol çizimi elde edilir [24]. Şekil 4.63’te (h), (i), (j), (k) ise bedenden çıkan kol çeşitlerine örnek olarak resmedilmiştir.

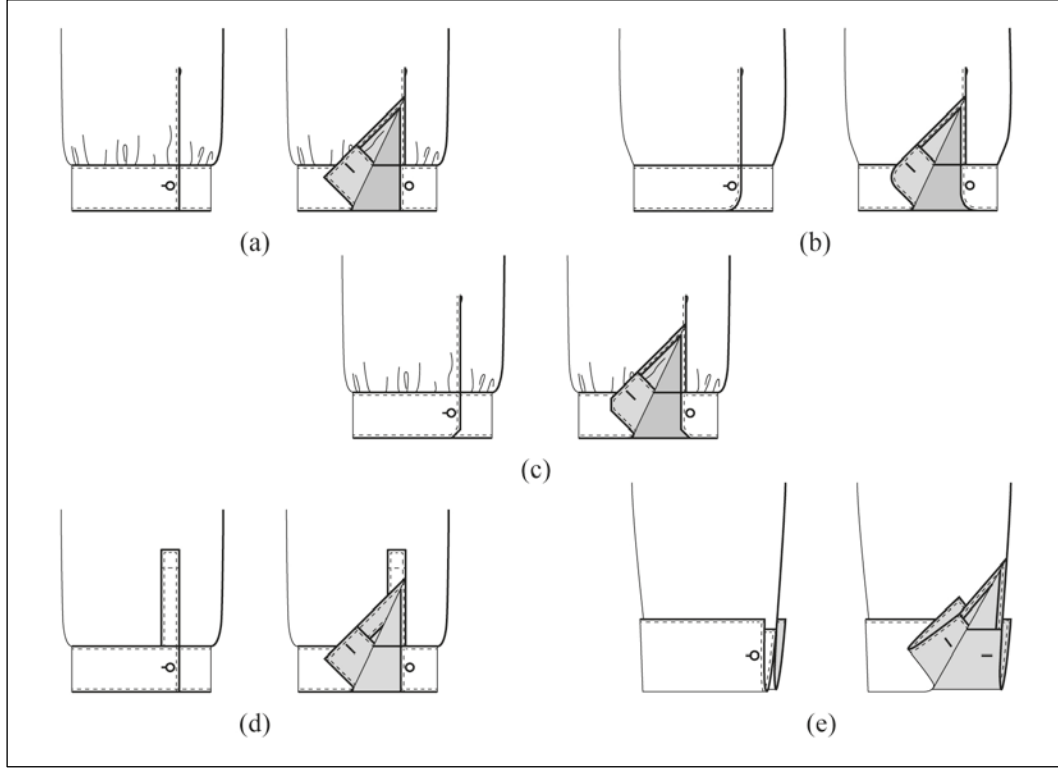

Şekil 4.63. Kol çeşitlerinin teknik çizimleri

4.2.3. Manşet detayı

Manşet; “giysinin kol, paça uçları gibi bölümlerini toplamak ve kullanım kolaylığı sağlamak amacıyla geçirilen, genellikle destekleme malzemesi ile sertleştirilmiş düz veya şekillendirilmiş giysi parçası” [11] ve “bilek veya ön kol ucunda bulunan, kola bağlı, sonradan eklenen ya da kıvrılarak oluşturulan, amacı kolucunu hasarlardan korumak olan veya dekoratif amaçlı şerit” [20] olarak tanımlanmaktadır. Diğer ifadeler ile manşet; “genellikle ayrı olarak kesilen, tela gibi yardımcı malzemelerle sertleştirilen, giysiyi çevresinde saran kumaş parçası” [24] ve “gömleğin kol ağzına geçirilen, genellikle çift katlı kumaştan yapılan bölüm, kolluk” [2] olarak da

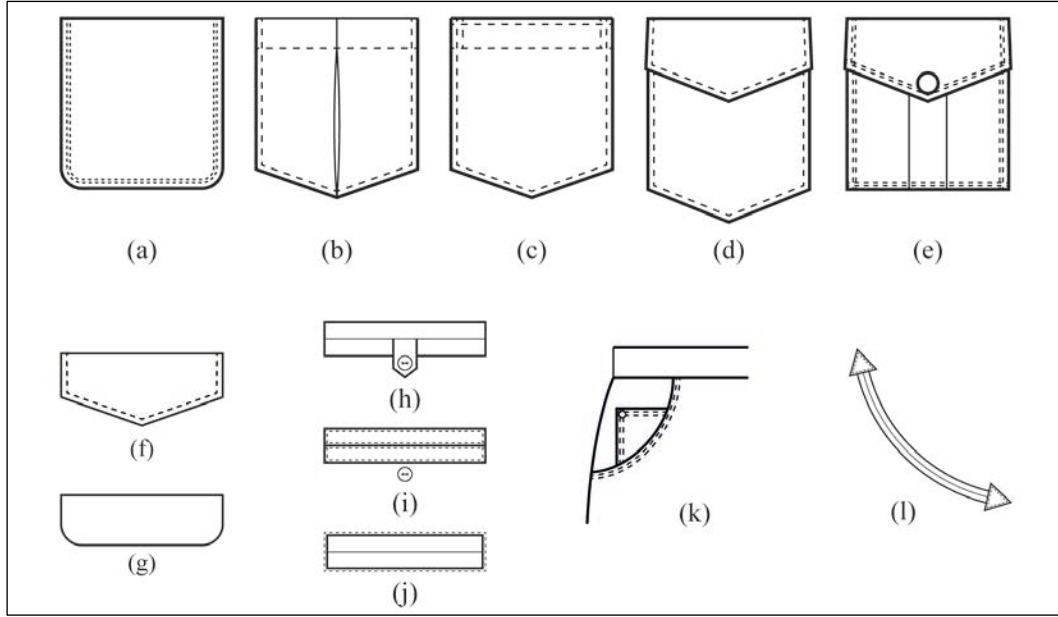
tanımlanır. Şekil 4.64 (a), (b), (c) ve (d)'de farklı kesim ve yerleştirmelerle farklı görünümler kazanan manşet detayları teknik olarak resmedilmiştir.

Şekil 4.64. Manşet detaylarının teknik çizimleri [27]

4.2.4. Cep detayı

Süsleme veya eşya taşıma amacıyla giysinin içine ya da dışına dikilebilen giysi parçasına “cep” denir. Cepler giysi tasarımına estetik bir görünüm kazandırır. Cep, giysinin kendi kumaşından ya da farklı kumaşlardan değişik biçimlerde yapılabilir [24]. Bir diğer kaynakta “cep; genellikle bir şey koymaya yarayan, giysinin belli bir yeri açılarak içine yerleştirilen astardan yapılmış parça” [2] olarak ifade edilmiştir. Şekil 4.65’te cep çeşitleri basit formları ile teknik olarak resmedilmiştir.

Şekil 4.65. Cep çeşitlerinin teknik çizimleri

4.2.5. Pili detayı

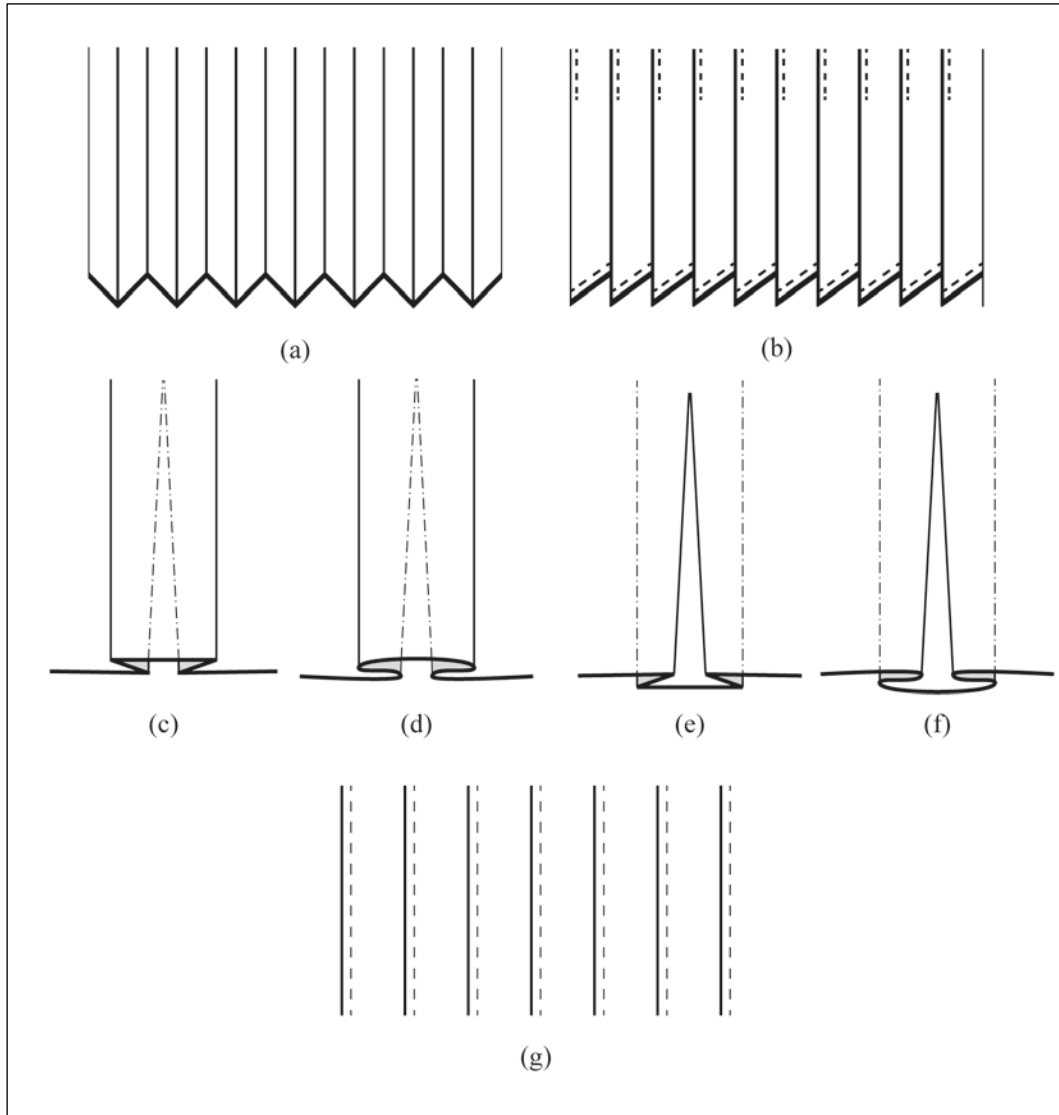
Pili; “giysilere bolluk vermek, giysileri süslemek amacı ile ütü ya da dikişle yapılan kumaş katlaması” [24] ve “tek ya da seri halde, tipik olarak kumaşın dikine yapılan, giysilerde dekoratif amaçlar veya hacim kontrolü amacıyla eklenen katlar” [20] olarak tanımlanmaktadır. Pililer giyside tek olarak, grup halinde veya düzgün aralıklı seriler halinde uygulanabilir. Pililerin hepsi bir yöne doğru veya birbirine bakar şekilde olabilir. Pililer belli bir uzunluğa kadar dikilip ütülenerek veya dikilmeden serbest bırakılarak oluşturulur [24]. Bir diğer ifade ile “pili; kumaş, kâğıt vb.nde bir bölümün öbürünün üzerine getirilmesiyle oluşturulan kıvrım, kırma” olarak da ifade edilmektedir [2].

Akordeon pili; “ismini pililer seri olarak kullanıldıklarında akordeon körüğüne benzediği için akordiyondan alan, dar pili çeşididir” [20]. Bıçak/düz pili; “seri halde, eşit genişliklerde, dar ve belirli bir yöne yatık şekilde keskin hatlara sahip pili çeşidi” [20] olarak tanımlanmaktadır. Şekil 4.66 (a)’da akordiyon pili, (b)’de ise tek yönlü bıçak pili teknik ifade ile resmedilmiştir.

Bir kumaş katında birbirinden belli uzaklıkta bulunan pili kat yerlerinin bu mesafenin orta yerinde karşılıklı olarak bir araya getirilmesine “Pilikaşe” denir [24]. Ters pilikaşe; “pilikaşenin tersi şekilde, kenarları birbirine değecek şekilde yakınlaştırılarak bastırılmış, iki kattan oluşan pili çeşidi” olarak tanımlanmaktadır [20].

Şekil 4.66 (c) ütülü ters pilikaşe, (d)'de ütüsüz ters pilikaşe, (e)'de ütülü pilikaşe ve (f)'de ütüsüz pilikaşe detayları teknik olarak resmedilmiştir.

Nervür; “1-2 milimetre genişliğindeki ince pililere” [24] ve “kumaş ya da giysi üzerinde dikey, yatay ya da çapraz ilerleyen genellikle eş uzaklıklarda tekrarlanan düz ve kabarık sırt ya da dikişle oluşturulan fitillerin tamamı” [20] olarak tanımlanmaktadır. Şekil 4.66 (g)'de en basit hali ile nervür detayı teknik ifade ile resmedilmiştir.

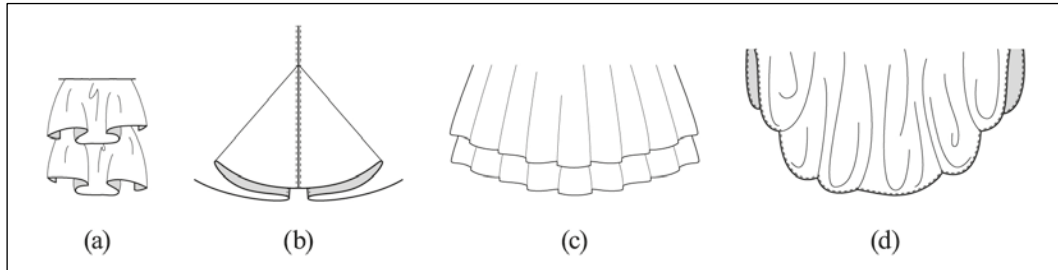

Şekil 4.66. Pili çeşitlerinin çizimleri; (a) akordiyon pili, (b) bıçak pili, (c) ütülü ters pilikaşe, (d) ütüsüz ters pilikaşe, (e) ütülü pilikaşe, (f) ütüsüz pilikaşe, (g) nervür

4.2.6. Fırfır, gode, volan ve drape detayları

Fırfır; “elbise, bluz, gömlek gibi giysilerde süsleme ve tamamlama amacı ile düz

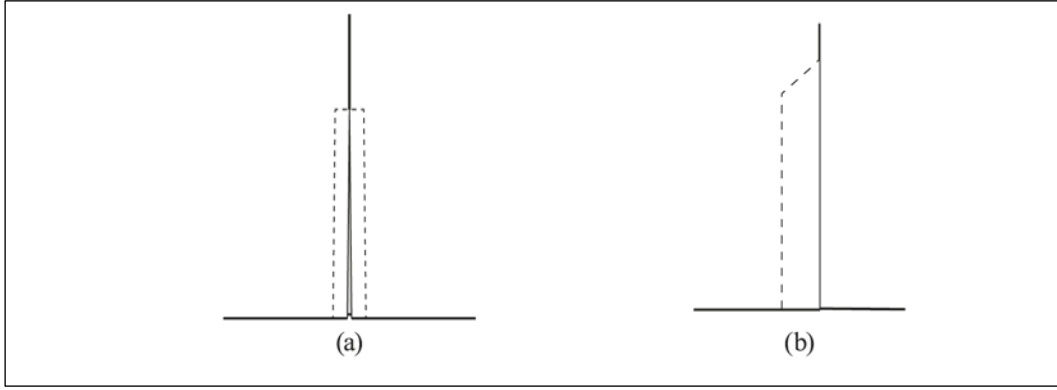
kumaş bantlarının pileli veya büzgülü şekiller verilerek dikilmesi” [24] ve “uçlarından toplanarak ya da katlanarak dalgalı bir görüntü kazandırılan, süslemelerde kullanılan dekoratif şerit” [20] olarak tanımlanmaktadır. Diğer bir tanım ise; “giysi, perde vb.nin kenarlarına dikilen kırmalı veya büzgülü süs, farba, farbala” olarak ifade edilmiştir [2]. Fırfır detayı Şekil 4.67 (a)’da en temel hali ile teknik olarak resmedilmiştir. Gode; “üstü dar uca doğru genişleyerek açılan parça” [11] ve “giysilerin hacmini artırmakta kullanılan, genellikle üçgen şeklinde kıyafete eklenen kumaş parçası” [20] olarak tanımlanmaktadır. Şekil 4.67 (b)’de bu detay en temel hali ile teknik olarak resmedilmiştir. Giysilerin yaka, kol, etek ucu çevrelerine kendi kumaşından veya farklı bir kumaştan kesilen parçanın dikilmesiyle oluşan süslemeye “volan” denir. Volan çiziminde, çizime hareketli bir görünüm kazandırmak gerekir. Böylece kumaş düşüşleri belirginleşir [24]. Diğer bir tanım ise; “kadın giysilerinin etek ucu, kol vb. yerlerine vererek kesilmiş kumaştan yapılan süs” olarak ifade edilmiştir. [2]. Volan detayı Şekil 4.67 (c)’de en temel görünümü ile teknik olarak resmedilmiştir. Giysinin ya da kumaşın çeşitli yerlerinde dalgalanmalarla oluşturulan dökümlü kumaşa “drape” denir. Drapede görülen duruş farklılıkları, kumaşın cinsi ve dökümüyle ilgilidir [24]. Drape detayı Şekil 4.67 (d)’de en temel hali ile teknik olarak resmedilmiştir.

Şekil 4.67. (a) Fırfır/farba, (b) gode, (c) volan ve (d) drape detay çizimleri

4.2.7. Yırtmaç detayı

Yırtmaç “giyside hareket özgürlüğü sağlamak ya da model uygulamak için istenilen kısma verilen açıklık” olarak tanımlanmaktadır [11]. Bir diğer tanımlamada “kadın giyiminde özellikle estetik unsur olarak ön plana çıkan, giysilerdeki model özelliğine göre giysinin kullanımını kolaylaştırmak ve rahatlatmak amacıyla bırakılan açıklıklar” olarak ifade edilmiştir [24]. Çoğunlukla etek, paça veya kol yeninde, dikilmemiş uzunca açıklık” olarak da ifade edilmektedir [2]. Şekil 4.68 (a)’da açık yırtmaç, (b)’de ise kapalı yırtmaç teknik olarak resmedilmiştir.

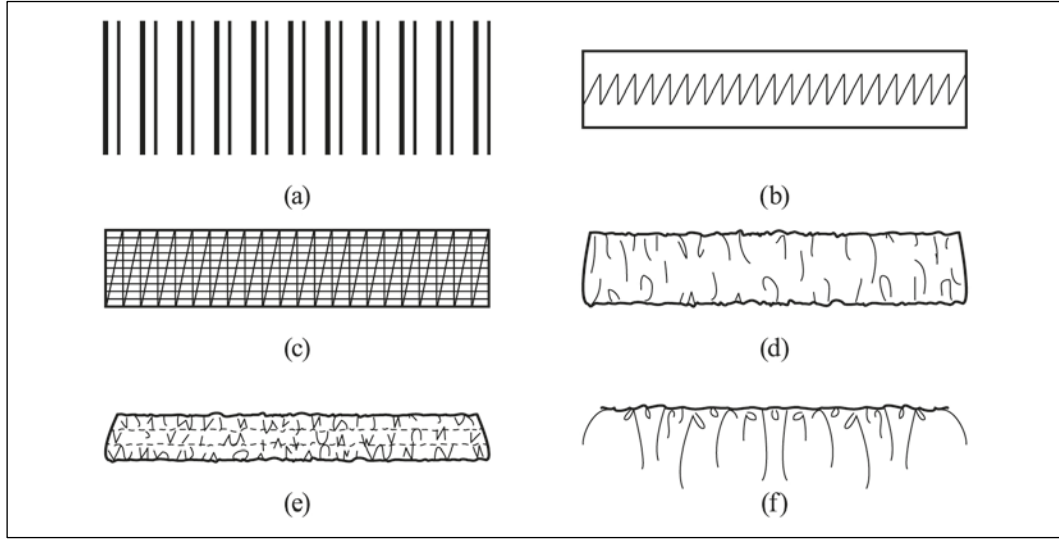
Şekil 4.68. (a) Açık yırtmaç, (b) kapalı yırtmaç

4.2.8. Ribana, lastik ve büzgü detayı

“Ribana örgü, düz ilmeklerden oluşan dikey sıraların ters ilmeklerden oluşan dikey sıralarla dönüşümlü olarak örüldüğü kumaşlardır. Kumaş yüzeyini oluşturan ters düz ilmeklerin yükseklik farkı oluşturmasıyla oluklu bir görünüme sahiptir. Bu örgü enine doğru çok esnek ve dayanıklı olduğu için kazakların bel ve manşet bölgelerinde sıklıkla kullanılır” [28]. Şekil 4.69 (a)’da ribana detay çizmi teknik olarak resmedilmiştir.

Lastik; “esnek, ince kauçuk veya kauçuklu şerit” olarak tanımlanmaktadır [24]. Lastik çeşitleri Şekil 4.69’da gizli lastik (b) [27], görünmez dikişli lastik (c) [27], seyyar lastik (d), dikişli lastik (e) olmak üzere standardizasyon önerisine bağlı kalınarak teknik ifade ile resmedilmiştir.

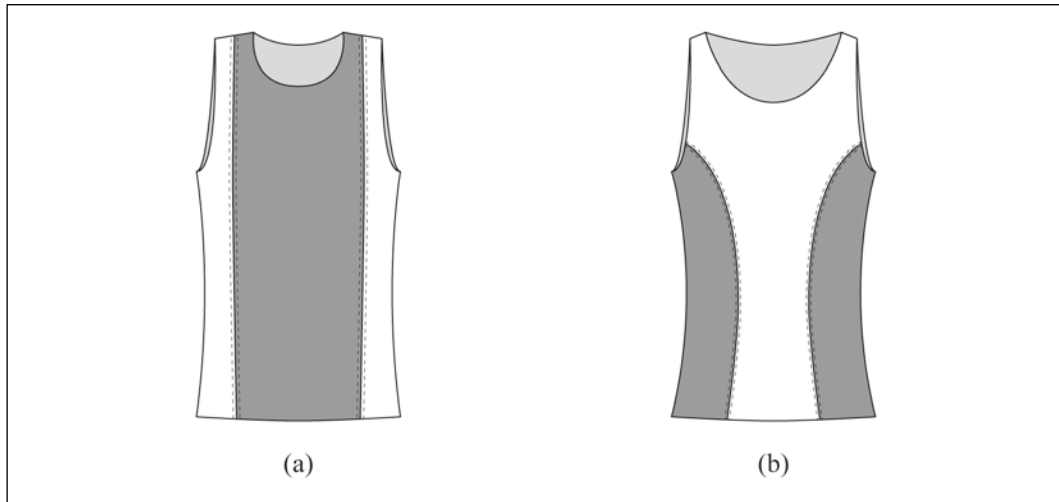
Giyisilerde bolluk vermek ve model özelliği kazandırmak amacıyla kısa mesafeye uzun mesafenin (iki katı kadar fazla) toplanarak tutturulması işlemine “büzgü” denir [24]. Dikişte kumaşın bir ucundan istenilen yere kadar geçirilen bir ipliğin çekilmesi ile oluşan, kumaşın bolluğunu azaltan sık, küçük kıvrım” [2] olarak da ifade edilmektedir. Şekil 4.69 (f)’de büzgü detayı standardizasyon önerisine bağlı kalınarak teknik ifade ile resmedilmiştir.

Şekil 4.69. (a) Ribana, (b) lastik, (c) lastik, (d) lastik, (e) lastik, (f) büzgü

4.2.9. Kup detayı

Kup; “giysiye beden formu vermek ve model özelliği kazandırmak için kalıbın üzerinde yapılan boyuna kesiklerin oluşturduğu parça” [11] olarak tanımlanmaktadır. Bir diğer tanımlamada “giysinin bedene istenilen biçimde oturması ve giysinin estetik duruşu için yapılan özel kesim” [24] olarak da ifade edilmektedir. Şekil 4.70 (a) ve (b)’de kup gösterimleri en temel halleri ile teknik olarak resmedilmiştir.

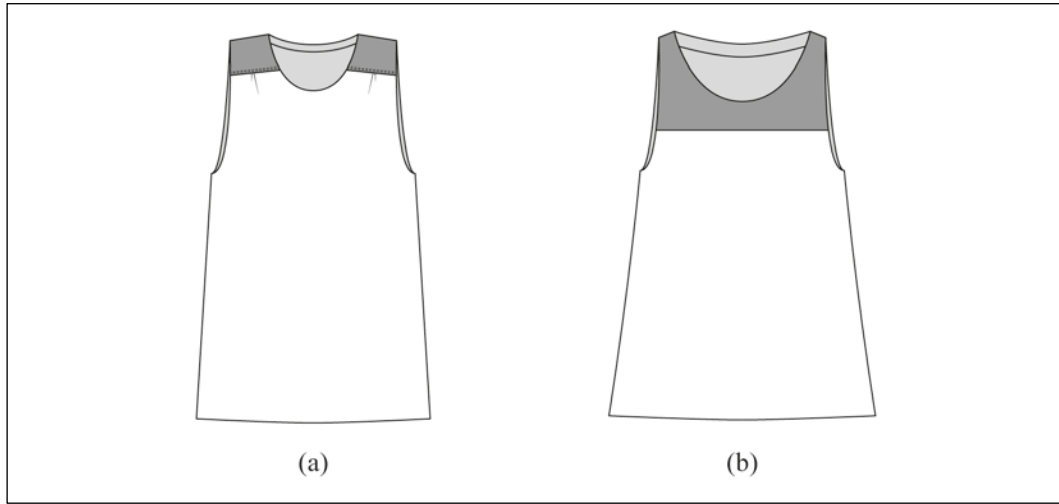

Şekil 4.70. Kup detayı örneklerinin teknik çizimi (a), (b)

4.2.10. Roba detayı

Roba; “gömlek/elbise üst bölümünde form vermek ya da model oluşturmak için

kalıbın enine doğru bölünmesi” olarak tanımlanmaktadır [11]. Bir başka tanımlamada ise “roba; ön ya da arka bedende omuzdan koltuk hizasına kadar değişik boy ve şekillerdeki üst beden kesikleri” olarak ifade edilmektedir [24]. “Bir giyeceğin göğüsle omuz arasında kalan bölümüne eklenen parça” [2] roba için yapılmış bir diğer tanımlamadır. Şekil 4.71 (a) ve (b)’de bu detay farklı yerleşimlerde, en temel hali ile teknik olarak resmedilmiştir.

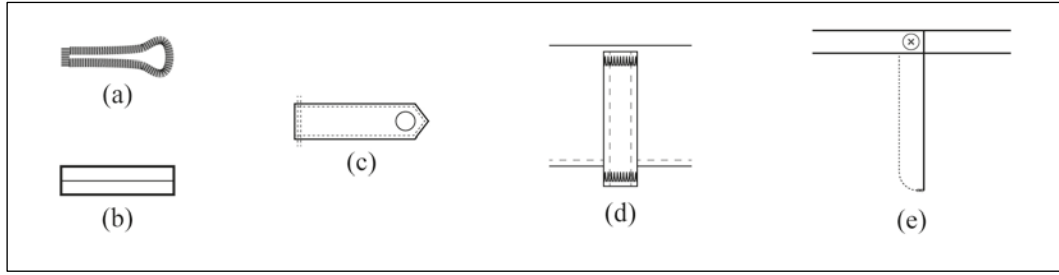

Şekil 4.71. Roba detayı örneklerinin teknik çizimi (a), (b)

4.2.11. Diğer detaylar

İlik; “giysi, yorgan çarşafı, yastık kılıfı vb.nin gereken belirli yerlerine düğmenin geçirilebilmesi için iplikle örülerek, parça geçirilerek veya biye ile yapılan küçük yarı” olarak tanımlanmaktadır [2] ve Şekil 4.72 (a) ve (b)’de en temel hali ile teknik olarak resmedilmiştir. Apolet; “giysilerin omuzlarına süs olarak takılan parça” [2] olarak tanımlanmaktadır. Apolet detayı, Şekil 4.72 (c)’de en temel hali ile teknik olarak resmedilmiştir. Köprü; “giysilerde kemeri kavramak için takılan parça” [2] ve “belirli aralıklarla pantolon ve eteklerin, bel kısımlarına dikilerek kemeri tutmalarına yarayan kumaş parçaları” [20] olarak tanımlanmaktadır ve Şekil 4.72 (d)’de en temel hali ile teknik olarak resmedilmiştir. Patlet; “düğmeleri veya fermuarı gizlemek için yapılan kapak” [11] olarak tanımlanmaktadır. “Genellikle pantolon ve etek gibi giysilerin bel kısmında, bluz gömlek ve elbiselerin yaka ve manşetlerinde bulunmaktadır; aslen bir uçkurla kapatılırken, günümüzde düğmeler, çıtçıtlar, kopçalar veya fermuarlarla kapatılmaktadır ve belirli noktalarında gerginliğe dayanabilmesi için desteklenirler”

[20]. Şekil 4.72 (e)'de en temel hali ile teknik olarak resmedilmiştir.

Şekil 4.72. *İlik (a), parçalı ilik (b), apolet (c), köprü (d), patlet (e) detay örnekleri*

5. TEKNİK FÖY SUNUMU

Teknik föy, teknik çizimin ve nihai ürünün üretilebilmesi için gerekli olan tüm bileşen bilgilerinin bir arada olduğu dokümana verilen addır. Föy oluşturma birincil amacı yazılı bir iletişim aracı ve dokümantasyon ağını sağlamaktır.

Bu bölüm girişinde öncelikle mevcut teknik föyler incelenerek, bu föylerle ilgili kritikler yapılmıştır. Bir sonraki başlıkta ise yeni bir teknik föy önerisi sunulmuştur. Bölümün alt başlıklarında ise sırasıyla föy bileşenleri incelenmiş, yeni bir föy geliştirilerek, örnek bir moda illüstrasyonu üzerinden uygulaması yapılmıştır.

5.1. Mevcut Teknik Föylerin İncelenmesi

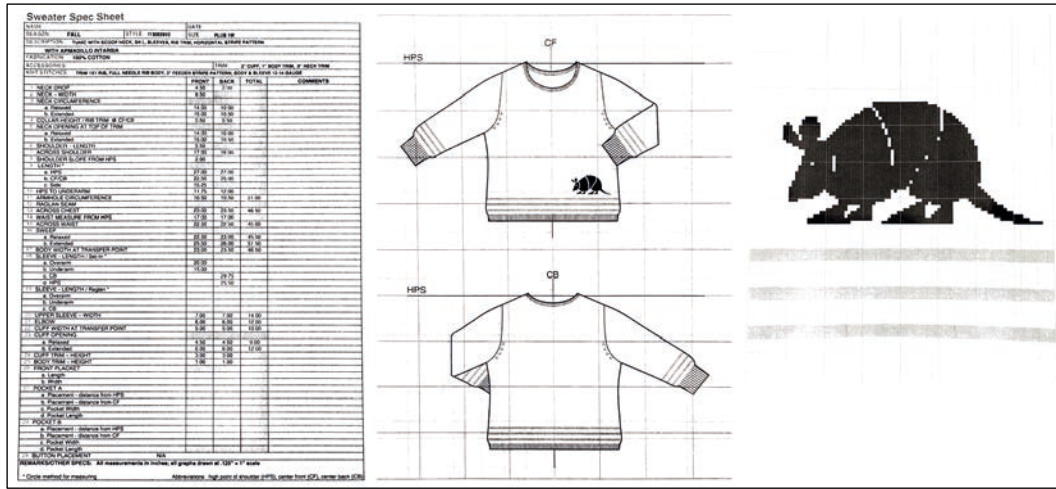
Bu bölümde yapılan literatür taraması sonucu, mevcut yerel kaynaklarda teknik föy çalışmasına rastlanmamıştır. Beş uluslararası kaynaktan yer alan teknik föylerin içerikleri incelenmiş, eleştiriler yapılmıştır. Örnek oluşturan detaylar vurgulanmış ve çalışmaya yön vermiştir.

Şekil 5.1’de sunulan kaynaktan, üç ürün için tek bir föy hazırlamak üretimde karışıklığa neden olması, verilen dikiş, aksesuar, kumaş gibi özelliklerin hangi ürüne ait olduğu bilinmemesi gibi nedenlerle eksik bulunmuştur. Buna ek olarak, teknik çizim bu föyün esas konusu olması nedeniyle, daha büyük alanda ifade edilmesi gerekliliği düşünülmüştür.

Garment Spec Sheet	
Name	Date
Garment description: Cotton, long-sleeved, white, with a buttoned placket. In addition, a set of white buttons. Shoulder straps, adjustable, with a buttoned placket.	
A	Size type: Men's, size M
B	Item description: Long-sleeved, buttoned placket, adjustable shoulder straps
C	Fit: Regular
D	Color: White
E	Length: 3/4 length, long-sleeved, with a buttoned placket, adjustable shoulder straps
F	Top style: The collar is adjustable, with a buttoned placket, adjustable shoulder straps
Garment Special finishing notes: Shoulder straps, adjustable, with a buttoned placket, adjustable shoulder straps. Shoulder straps, adjustable, with a buttoned placket, adjustable shoulder straps.	
Fabric & Trim samples: Cotton, long-sleeved, white, with a buttoned placket. Cotton, long-sleeved, white, with a buttoned placket. Cotton, long-sleeved, white, with a buttoned placket. Cotton, long-sleeved, white, with a buttoned placket. Cotton, long-sleeved, white, with a buttoned placket. Cotton, long-sleeved, white, with a buttoned placket. Cotton, long-sleeved, white, with a buttoned placket. Cotton, long-sleeved, white, with a buttoned placket. Cotton, long-sleeved, white, with a buttoned placket. Cotton, long-sleeved, white, with a buttoned placket.	

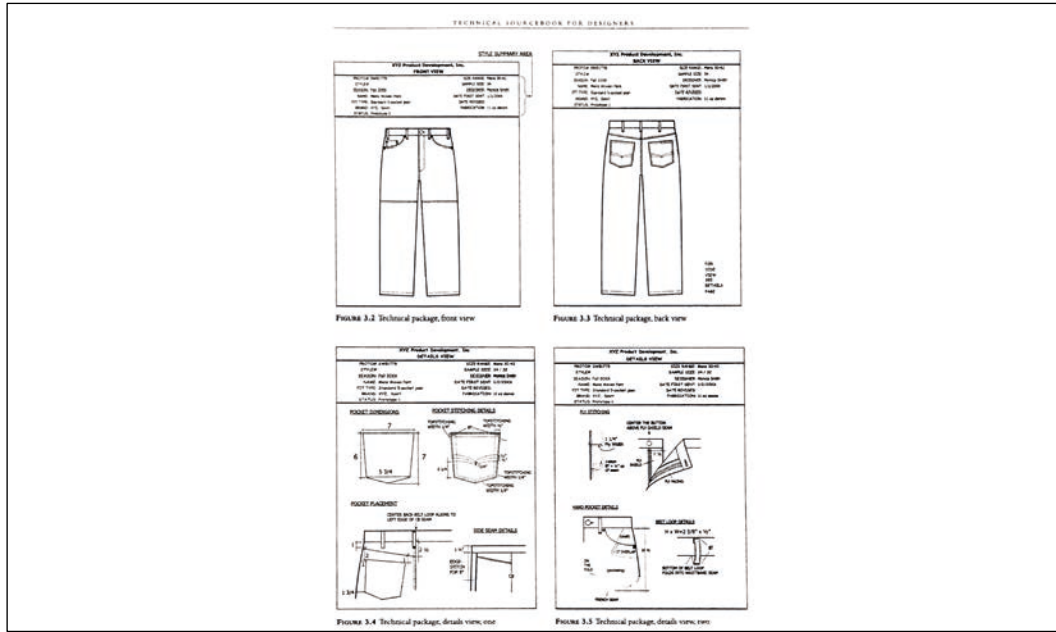
Şekil 5.1. Örnek teknik föy-1, [29]

Şekil 5.2’de üç sayfadan oluşan bu föy; teknik çizim için ayrılan alanın ayrı ve çizimde detayların gösterimi için yeterli olması, teknik föy tasarımı örnek alınmıştır. Burada bir önceki kaynaktaki olduğu gibi dikiş, aksesuar, kumaş gibi detaylar için sadece yazılı alanların mevcudiyeti, numune sayfalarının olmaması bakımından eksik bulunmuştur. Bunun yanı sıra, ölçülendirme tablosunun moda tasarımcısı sorumluluğundan ziyade modelist sorumluluğunda olduğu esas alınarak föy tasarımı ölçülendirme sayfasına yer verilmemiştir.

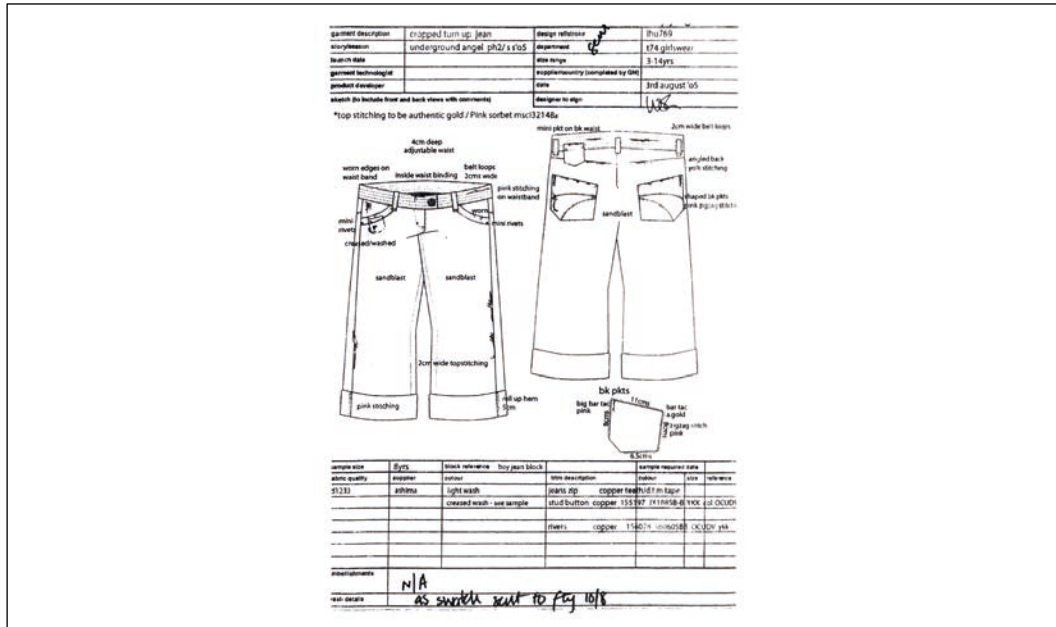
Şekil 5.2. Örnek teknik föy-2, [22]

Şekil 5.3’te verilen, incelenen üçüncü kaynak; bir önceki kritikte belirtildiği üzere, modelistin sorumluluğundaki ölçülendirme tablolarını içermesi nedeniyle detaylı bulunmuştur. Buna ek olarak moda tasarımcısı sorumluluğunda föyde bulunması gereken materyal, aksesuar, baskı/aplike gibi detaylara ait ayrı bir sayfanın olmaması yönüyle eksik bulunmuştur.

Şekil 5.3. Örnek teknik föy-3, [7]

İncelenen dördüncü kaynakta (Bkz. Şekil 5.4), diğer kaynaklardaki benzer eleştiriler söz konusudur. Üretim için gerekli olan bileşenler; materyal, aksesuar, renk, baskı/aplike detaylarını içeren sayfaların olmaması nedeniyle eksik bulunmuştur.

Şekil 5.4. Örnek teknik föy-4 [8]

Şekil 5.5'te incelenen son kaynakta, ilk kaynaktaki eleştiride olduğu gibi teknik

çizime detayları net ifade edilmemesi açısından, alan olarak yetersiz bulunmuştur. Yine ölçülendirme modelistin sorumluluğunda olduğu esas alınarak çalışmanın ilerleyen kısmında yer alan föy tasarımında ölçü tablosuna yer verilmemiştir. Diğer içeriklerden; şirket logosu, teslim tarihi, referans numarası, tasarımcı adı, beden bilgisi ve bilgi alanları çalışmada tasarlanan föy için örnek teşkil etmiştir.

Specification sheet						Company logo here					
Shirt specification sheet			Date: 21/06/2016			Description: Short sleeve button-down top with 2x2 button opening					
Reference No.	Designer	Season	Department	Size	Fabric 1	Fabric 2	Block No.				
00001-01-22	Aliya	SS16	Women Casual	Small	Cotton Shirting Dusty Rose	Cotton Shirting Burgundy	Block Top of				
Measurements		cm.	Sketch		Designers note						
Front length		47			O/L	T/S	Pp/Bnd	C/S	F/S	Other	
Back length		49			S-Seam	34.5	40				
Across back > 13 cm		39			Collar						
Across front		40			Armhole	34.5	40				
Shoulder		36.5			Sleeve hem	34.5	40				
Sleeve length - outside arm		28			Yoke	34.5	40				
Sleeve length - underarm		14.5			Pockets	40	34.5				
Sleeve bicep - u/arm to u/arm		32			Fly						
Centre front neck drop		9			Neck	40	34.5				
Centre back neck drop		2.5			Hem	40	40				
Collar stand height		n/a			Notes						
Collar stand circumference		n/a			= Top half of the top is in the dusty rose, bottom half in the burgundy fabric = Back buttons are covered buttons (covered with burgundy fabric) = Sleeve straps are in burgundy fabric, with matching buttons						
Depth of collar fall		n/a									
Neck opening		n/a									
Armhole		48									
Bust/chest a-hole to a-hole		40									
Depth of centre back yoke		31.5									
Length of back yoke seam		40.5									
No. of pleats/tucks at centre back		n/a									
No. of buttons		5 + 2									
Button spacing		4.5									
Width of front stand		n/a	Seam allowance		1.5cm						
Placket width		1	Fusible type		lightweight						
Cuff depth		9.5	Button type & size		covered, 15 mm						
Cuff length		40	Thread colour		Dusty rose & Burgundy						
Length of sleeve		28	Zip type & length		n/a						
No. & depth of sleeve tucks			Gather ratio								
Other			Other								

This is a typical garment or specification sheet, which includes a drawing of the garment, a fabric swatch and important information such as reference number, name, measurements and garment details.

Şekil 5.5. Örnek teknik föy-5 [25]

5.2. Teknik Föy Tasarımı

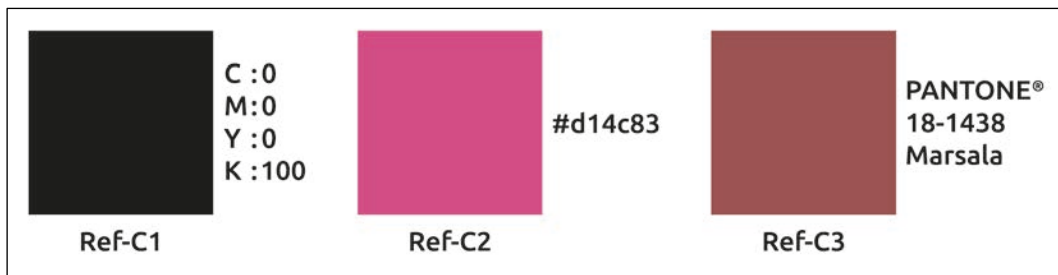
Bu bölümdeki teknik föy bileşenlerinden; renk, materyal, baskı, desen, applike, bakım talimatı ve aksesuar gösterimlerinin föyde nasıl yer alması gerektiği üzerinde durulmuştur. Sonrasında ise bu bileşenlere ait alt sayfaları içeren örnek teknik föy tasarlanmıştır.

5.2.1. Teknik föy bileşenleri

Teknik föyde teknik çizimin yanı sıra, renk kutuları; kumaş örnekleri/tasarımları; aksesuar örnekleri/tasarımları; applike, baskı, desen örnekleri/çözümlemeleri; bakım talimatları gibi bilgilerin de yer alması gerekmektedir. Bütün bu bileşenler referans adları denilen isimlendirmeler yapılarak teknik föye yerleştirilir, böylece teknik föyde kullanılan materyallerin referans adlarına karşılık gelen içerikleri ilgili sayfalarda rahatlıkla bulunur.

5.2.1.1. Renk gösterimleri

Önceki bölümlerde aktarıldığı gibi teknik çizim siyah-beyaz, renkli veya kumaş giydirmeli biçimlerde resmedilebilir. Siyah-beyaz resmedilen çizim ele alındığında, diğer iki çizimden ziyade, referans adları çizimin üzerinde gösterilir. Renkli çizim ve kumaş giydirmeli çizimde, karışıklık oluşturacak durum (örneğin aynı renkte iki farklı kumaş kullanımı) olmadığı takdirde, referans adlarının bilgi alanında verilmesi yeterlidir. Örnek renk gösterimleri, renk kodları/adları ve referans adları ile Şekil 5.6'da gösterilmektedir.

Şekil 5.6. Örnek renk gösterimleri

5.2.1.2. Materyal gösterimleri

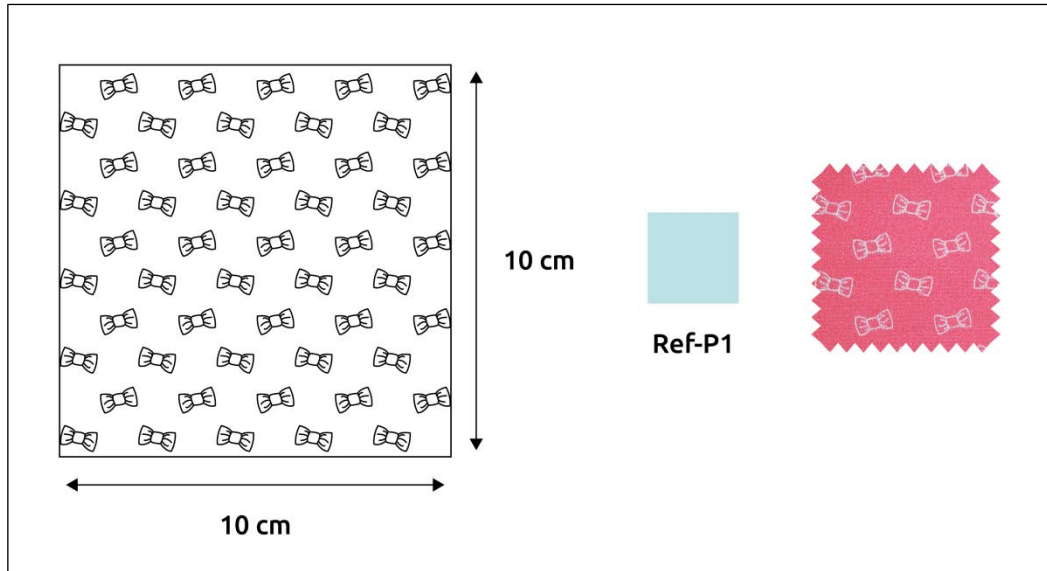
Materyal gösterimleri de tıpkı renk gösteriminde olduğu gibi ifade edilmelidir ve tasarımda kullanılacak materyaller belirlendiği takdirde kullanılır. Materyal gösterimine örnek kumaş gösterimleri, kumaş türleri ve örnek referans adları ile teknik föyde bulunmaya hazır halleri ile Şekil 5.7'de gösterilmiştir. Gösterime alternatif olarak; kumaşın ya da kullanılacak materyalin örnek parçası föyde ilgili yere eklenebilir.

Şekil 5.7. Örnek kumaş gösterimi

5.2.1.3. Baskı, desen, aplike ve nakış çözümlmeleri

Aplike “Genellikle zıt renk ve dokulara sahip kumaş parçalarının, dekoratif desenler oluşturmak için, astar kumaşa veya elbiseye dikilmesi ile gerçekleştirilen dikiş tekniği” olarak tanımlanmaktadır [20]. Nakış; “el ya da makine yoluyla, çeşitli türde, iplikler ve farklı teknik ve dikişlerle, kumaş üzerine işlenen dekoratif işleme” olarak tanımlanmaktadır [20]. Baskı, desen, aplike, nakış vb. detaylar da, renk kutuları ve kumaş çözümlmeleriyle benzer şekilde ifade edilir. Burada dikkat edilmesi gereken husus çözümlmede verilecek ölçüler ve yerleştirmelerdir. Şekil 5.8’de örnek olarak serigrafi baskı tasarımı, raport negatifi, renk kutusu ve kumaş üzerindeki gösterimi yer almaktadır. Aplike, triko desenleri gibi kıyafetlerde yer benzer detaylar da şekildeki gibi ifade edilir.

Şekil 5.8. Örnek baskı gösterimi

5.2.1.4. Bakım talimatları

Bakım talimatları; “giysiye hasar vermeden, nasıl yıkanıp muhafaza edilmesi gerektiğini belirten etiket” olarak tanımlanmaktadır. Her giyside bulunması pek çok ülkede yasa ile zorunlu kılınmıştır” [20]. “Sembollerle resmedilen ve giysi üzerindeki iç etiketlerde ve föyde yer alan talimatlar, sahibine ürün için uygun bakım metodunu bildirerek; çeşitli talimatları, net ve detaylı olarak vermektedir” [26]. Gerekli olduğu takdirde bu bilgiler, kumaş temin edilen yerden alınabilmektedir. ISO 3758 Amerika ve ISO 3758 Avrupa standartları kapsamında bu talimatlar:

- “Ürün sahibine giysiyi nasıl yıkaması gerektiği talimatını veren; Yıkama” Şekil 5.9’da,
 - “Yıkama esnasında ağartma yapılıp yapılmayacağı bilgisini veren; ağartma” Şekil 5.10’da,
 - “Tüketiciye nasıl kuru temizleme yapılması gerektiği” Şekil 5.11’de,
 - Islak temizleme hakkındaki semboller ise Şekil 5.12’de,
 - “Tüketiciye ürünün nasıl kurutulacağı bilgisini veren; kurutma” Şekil 5.13’te,
 - “Tüketicinin ürünü nasıl ütöleyeceği bilgisini veren; Ütü ”Şekil 5.14’te,
- aslına bağlı kalarak yeniden resmedilmiştir [26].

	•••	Makinede yıkanır; 95°C
	••	Makinede yıkanır; 70°C
	••	Makinede yıkanır; 60°C
	•••	Makinede yıkanır; 50°C
	••	Makinede yıkanır; 40°C
	•	Makinede yıkanır; 30°C
Yıkama		
		Makinede yıkanır - Ütü gerekmez
		Makinede yıkanır - Narin/Hassas
		Elde yıkama
		Yıkanmaz

Şekil 5.9. Yıkama sembolleri [30]

		Ağartıcı kullanılmaz
Ağartma		Klorsuz ağartıcı kullanılabilir
		Ağartıcı kullanılabilir

Şekil 5.10. Ağartma sembolleri [30]

		Kuru temizleme yapılır - Herhangi bir çözeltiyle
		Kuru temizleme yapılmaz
		Kuru temizleme - Petrol türevi çözeltilerle - Normal işlem
		Kuru temizleme - Petrol türevi çözeltilerle - Hafif işlem
		Kuru temizleme - Trikloretillen hariç - Normal işlem
		Kuru temizleme - Trikloretillen hariç - Hafif işlem
		Kuru temizleme - Düşük ısı
		Kuru temizleme - Kısa devir
		Kuru temizleme - Buharsız işlem
		Kuru temizleme - Düşük nem
 Profesyonel Temizleme		

Şekil 5.11. Profesyonel temizleme sembolleri; kuru temizleme [30]

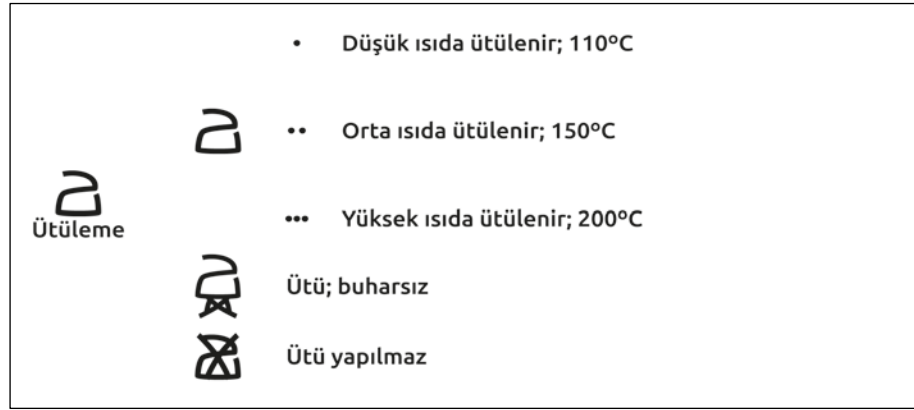
		Islak temizleme - Normal işlem
		Islak temizleme yapılmaz
		Islak temizleme - Hassas işlem
		Islak temizleme - Çok hassas işlem
 Profesyonel Temizleme		

Şekil 5.12. Profesyonel temizleme sembolleri; ıslak temizleme [30]

	• Düşük ısıda tamburlu kurutma;60°C
	•• Orta ısıda tamburlu kurutma;80°C
	••• Yüksek ısıda tamburlu kurutma;100°C
	Tamburlu kurutma yapılmaz
	Tamburlu kurutma - Sadece hava ile ısısız
	Tamburlu kurutma - Ütü istemez
	Tamburlu kurutma - Narin
	Makinede kurutma yapılmaz
	İpe asarak kurutma
	Asarak kurutma
	Asarak kurutma - Sıkmadan
	Sererek kurutma
	Sererek kurutma - Sıkmadan
	Gölgede kurutma
	Gölgede asarak kurutma
	Gölgede asarak kurutma - Sıkmadan
	Gölgede sererek kurutma
	Gölgede sererek kurutma - Sıkmadan
	Sıkma yapılmaz

 Kurutma

Şekil 5.13. Kurutma sembolleri [30]

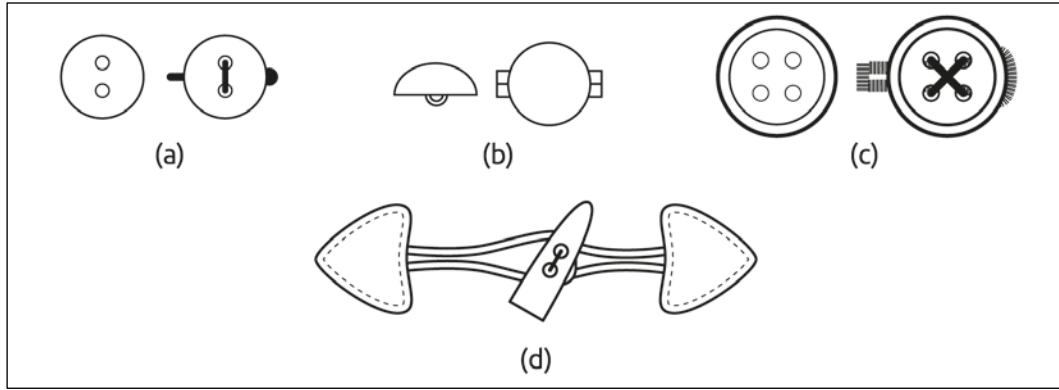
Şekil 5.14. Ütü sembolleri [30]

5.2.1.5. Aksesuar (aksesuar, bağlama parçası ve süs) gösterimleri

Aksesuar (accessory), bir giysiyi tamamlayan bağımsız parçalardır. Ülkemiz moda sektöründe terimin anlamı genişletilerek kullanılmaktadır. Bağlama parçası (fastening); ayrı parçaları bir arada tutan ya da bağlayan parçalara verilen addır. Süs (trim) ise, dekorasyon ile süsleme amaçlarıyla kıyafete dikilen sabitlenen parçalara verilen addır [31]. Bu başlıkta, bu üç kullanım aksesuar olarak ifade edilecektir.

Aksesuar gösterimleri diğer detaylarda olduğu gibi yine referans adlarıyla birlikte teknik föyde yer almalıdır. Bunlara ek olarak, materyal sayfasında olduğu gibi, varsa aksesuar fotoğrafları ya da orijinal aksesuarlar da föye eklenebilir.

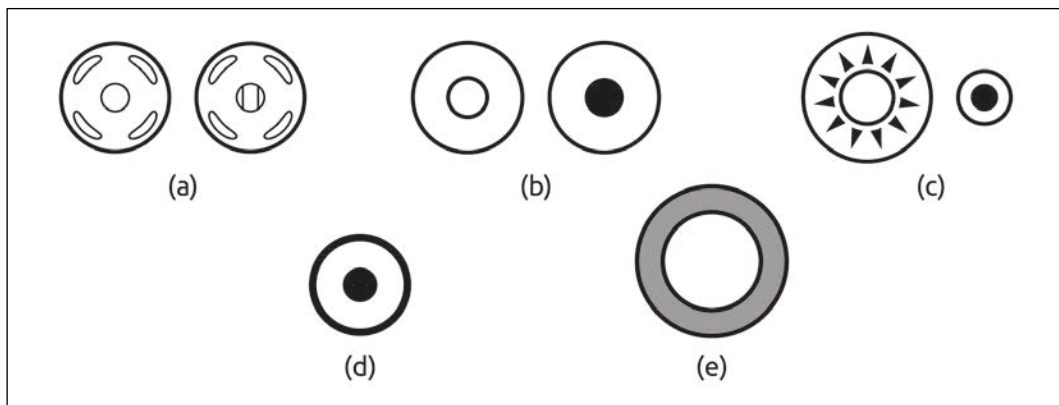
Düğme, “giyim eşyalarına; karşılıklı kenarları birleştirmek ya da süslemek amacıyla dikilen, çeşitli şekil ve yapıdaki araçlara “düğme” denir [32]. Bir diğer kaynakta “giyecek, yorgan ve benzeri ürünlerin bazı yerlerine ilikleyici veya süs olarak dikilen kemik, metal, sedef gibi sert maddelerden yapılmış küçük tutturma” [2] olarak tanımlanmaktadır. Kaplı düğme; “üzeri kumaşla kaplı, tahta, metal ya da benzeri materyalden yapılan düğme çeşidi” olarak tanımlanmaktadır [20]. Şekil 5.15’te düğme çeşitlerinden; (a) iki delikli düğme, (b) kaplamalı düğme, (c) dört delikli düğme, (d) tahta düğme ve ilik detayı standardizasyon önerisine bağlı kalınarak teknik ifade ile resmedilmiştir.

Şekil 5.15. İki delikli, kaplamalı, dört delikli, tahta düğme ve ilik detayı çizimleri

Çıt çıt; “metal ve plastikten hazırlanan, kapama amaçlı gereç” [32] ve “yuvarlak şekilli, birindeki ayağın diğerinin içerisindeki boşluğa oturmasıyla iki parçadan oluşan kapatıcı aparat” [20] olarak tanımlanmaktadır. Perçin; “genellikle metalden yapılan, daire ya da kare tabanlı ve sivri uçlu çivi benzeri dekoratif aparat” [20] olarak tanımlanmaktadır. Kuşgözü; “içinden bağcık, kordon, kanca ya da benzeri aparatın geçebileceği, kumaş üzerinde oluşturulan, kenarları aşınmanın önlenmesi ve dayanıklı olması amacıyla metal ile çevrelenen, küçük dairesel delik” [20] olarak tanımlanmaktadır.

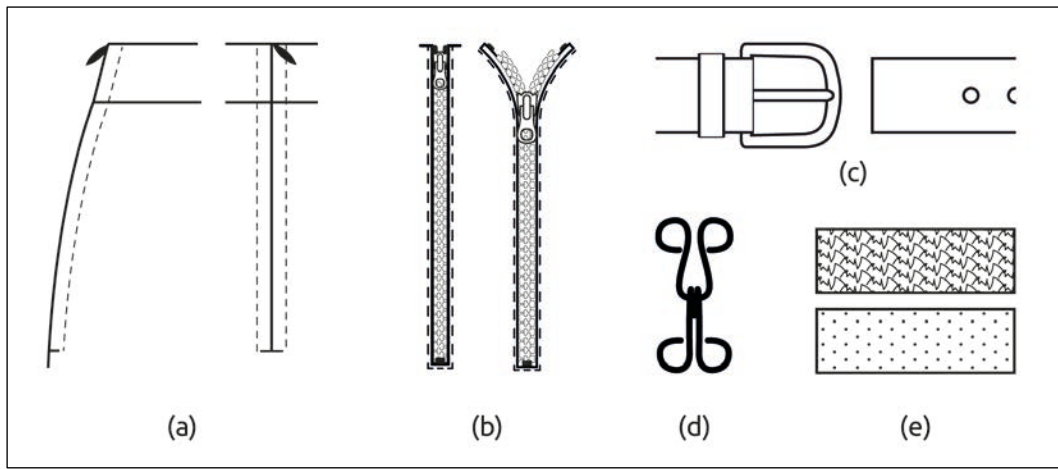
Şekil 5.16’da kıyafetlerde fonksiyonel amaçla kullanılan (a) çıt çıt, (b) mıknatıs çıt çıt (c) rivet, (d) perçin, (e) kuşgözü standardizasyon önerisine bağlı kalınarak teknik ifade ile resmedilmiştir.

Şekil 5.16. Çıt çıt, mıknatıs çıt çıt, rivet, perçin ve kuşgözü teknik çizimleri

Fermuar; “metal veya plastik dişleri olan iki kumaş şeridi ve şerit boyunca çekildiğinde bu dişleri birbirine kenetleyen bir klipsten oluşan, dekoratif ya da işlevsel

amaçla kullanılan tutturaç” [20] olarak tanımlanmaktadır. Agraft (kanca ve kopça); “Ortaçağlarda giysilerde kullanılan, kanca ve halka şeklindeki aparatır” [20]. Cırt cırt bant; “biri ufak kanca benzeri çıkıntılara sahip, diğeri ufak halkalardan oluşan farklı dokulara sahip iki naylon kumaş şeritten oluşan, birbirleri üzerine gelince yapışıp ve az bir kuvvet uygulanmasıyla açılabilen tutturucular” [20] olarak tanımlanmaktadır. Kıyafetlerde fonksiyonel amaçla kullanılan gizli fermuar, fermuar, kemer tokası, kanca-kopça, cırt cırt bant yukardaki tanımlamalar doğrultusunda, Şekil 5.17’de standardizasyon önerisine bağli kalınarak teknik ifade ile resmedilmiştir.

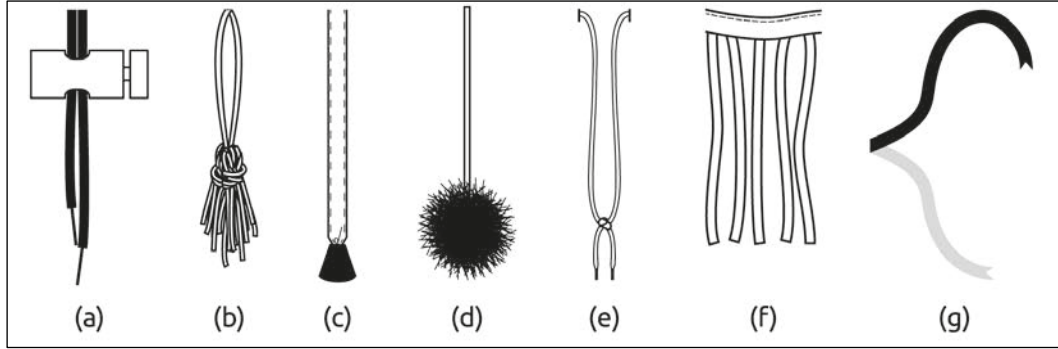

Şekil 5.17. Gizli fermuar, fermuar, kemer tokası, kanca-kopça, cırt cırt bant çizimleri

Püskül; “tek başına ya da grup halinde giyim eşyalarına dekoratif amaçla eklenen, bir ucu toplanıp, diğeri ucunda açılmış iplik demeti veya kesikli materyalden oluşan şerit” [20] olarak tanımlanmaktadır. Saçak şerit; “giysilerin kenarlarında kullanılan, serbestçe sarkan ya da bükümlü iplerden oluşan dekoratif kenarlık” olarak tanımlanmaktadır [20]. Bağcık ucu; “bir bağın, kordonun veya kurdelenin ucundaki metal veya plastik kaplama olup, ip bükümlerinin çözülmesini önlemek ve deliklerden rahat geçiş amacıyla kullanılmaktadır” [20]. Ponpon; “uçları kesilmiş iplik şeklinde, kimi zaman yapay liflerden, kimi zaman kurdele veya nadir de olsa tek bir noktadan açılan tüy ya da çiçeklerden yapılan top püskül” [20] olarak tanımlanmaktadır. Kurdele; “ipek, saten, viskon, kadife gibi yumuşak ve parlak kumaşlardan üretilen, uçları işlenerek çözülmesi engellenen, ince şerit şeklinde dokunmuş materyal” [20] olarak tanımlanmaktadır.

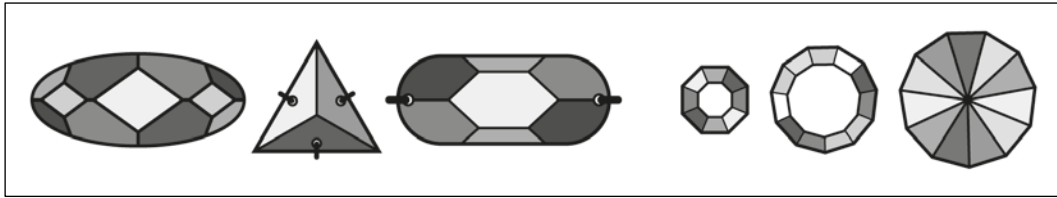
Yukarıdaki tanımlamalar doğrultusunda, Şekil 5.18’de kıyafetlerde fonksiyonel

veya dekoratif amaçlı kullanılan (a) stoper, (b) püskül, (c) bağcık ucu aparatı, (d) ponpon, (e) bağcık, (f) saçak, (g) kurdele standardizasyon önerisine bağlı kalınarak teknik ifade ile resmedilmiştir.

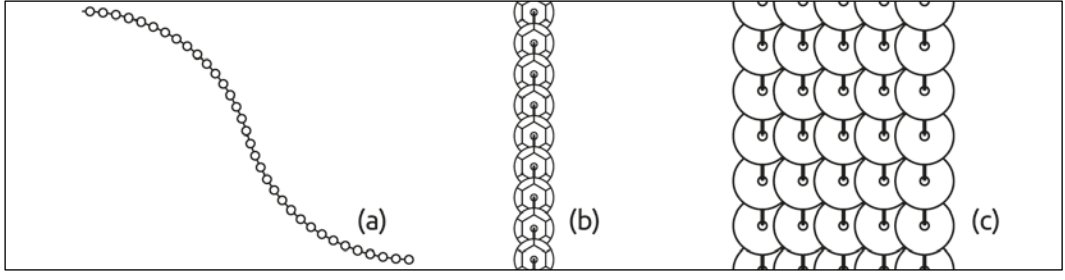
Şekil 5.18. Stoper, püskül, bağcık ucu aparatı, pon pon, bağcık, saçak, kurdele çizimleri

Kıyafetlerde dekoratif süsleme amaçlı kullanılan yapıştırılarak ya da dikilerek sabitlenen taşlar Şekil 5.19’da standardizasyon önerisine bağlı kalınarak teknik ifade ile resmedilmiştir.

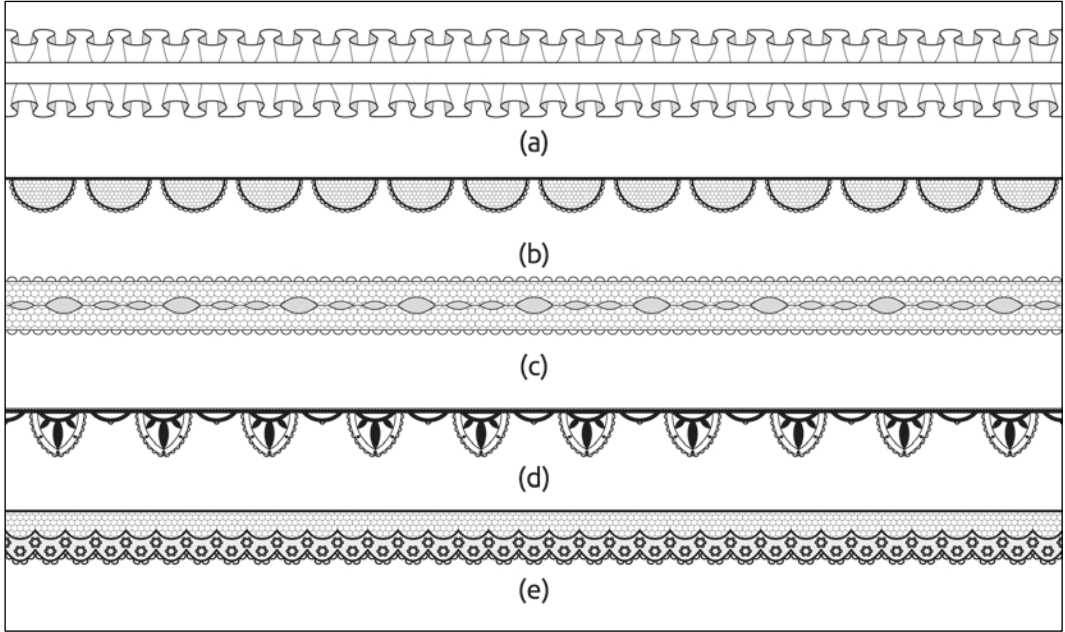
Şekil 5.19. Yapıştırma ve dikme taş çizimi

Payet; “giysi, aksesuar ve ayakkabıların üzerine dikilerek dekoratif bir görünüm veren, pırıltılı folyo, plastik, cam ya da benzeri materyallerden yapılan, küçük, genellikle daire şeklinde parçacık” olarak tanımlanmaktadır [20]. Şekil 5.20’de kıyafetlerde dekoratif amaçlı kullanılan (a) zincir, (b) pul ve (c) payet süslemeleri standardizasyon önerisine bağlı kalınarak teknik ifade ile resmedilmiştir.

Şekil 5.20. Zincir çizimi, pul çizimi, payet çizimi

Şerit dantel; “el ya da makine ile yapılmış, bir veya birden fazla şeridin, desenlerin içine dikiş ve dantel bağı ile eklendiği dantel tipi” [20] olarak tanımlanmaktadır. Şekil 5.21’de kıyafetlerde dekoratif süsleme amaçlı kullanılan (a) tül şerit ile (b), (c), (d) ve (e) dantel bant örnekleri standardizasyon önerisine bağlı kalınarak teknik ifade ile resmedilmiştir.

Şekil 5.21. Tül şerit ve dantel bant çizimleri

5.2.2. Teknik föy geliştirme

Ürün çeşidine göre teknik föy; teknik çizimin bulunacağı sayfa, kumaş/materyal örneklerini içeren bir sayfa, aksesuar numunelerini içeren bir bölüm veya sayfa, baskı/aplike/etiket detaylarını içeren sayfalardan oluşur.

5.2.2.1. Teknik çizim sayfası

Teknik çizim sayfası, içeriğinde olması gereken bilgiler aşağıda sıralanmıştır:

- Tasarımcı/Firma/Ürün Logosu
- Ürün Adı
- Sezon Bilgisi
- Tasarım Tarihi
- Referans Kodu (Dokümantasyon ve iletişim kolaylığı sağlamak için verilen kod, Örn: R-B-070715)
- Hedef Kitlenin Cinsiyet ve Yaş Bilgisi
- Beden Bilgisi
- Ön-arka teknik çizim için ayrılmış bir alan
- Renk bilgileri
- Şekil ile aktarılamayan, yoruma açıklık oluşturabileceği düşünülen durumları ifade etmek amacıyla yazılacak yazılar için bir bilgi alanı

Bu bilgileri içeren ilgili föy sayfası şablonuna Şekil 5.22’de yer verilmiştir.

5.2.2.2. Kumaş/materyal sayfası

Kumaş/materyal sayfası, içeriğinde olması gereken bilgiler aşağıda sıralanmıştır.

- Referans kodu
- Tedarikçi firma ismi, iletişim bilgileri
- Kumaş türü
- Kumaş bileşimi
- Yıkama talimatları
- Renk kodları
- Bilgi alanı

Bu bilgileri içeren ilgili föy sayfası şablonuna Şekil 5.23’te yer verilmiştir.

5.2.2.3. Aksesuar sayfası

Aksesuar sayfası, içeriğinde olması gereken bilgiler aşağıda sıralanmıştır.

- Referans kodu
- Tedarikçi firma ismi, iletişim bilgileri
- Aksesuar adı (fermuar, düğme, bağcık vb.)

- Renk kodları
- Bilgi alanı

Bu bilgileri içeren ilgili föy sayfası şablonuna Şekil 5.24'te yer verilmiştir.

5.2.2.4. *Aplike, nakış, baskı, desen detayları sayfası*

Aplike, nakış, baskı ve desen detayları sayfası, içeriğinde olması gereken bilgiler aşağıda sıralanmıştır.

- Detayın teknik çizimi için alan
- Üretici firma ismi, iletişim bilgileri
- Renk kodları
- Bilgi alanı

Bu bilgileri içeren ilgili föy sayfası şablonuna Şekil 5.25'te yer verilmiştir.

Tasarımcı sorumluluğunda hazırlanan föy, üretimi başlatmak için gereken temel ihtiyaçları içerir. Ek olarak bu doküman; ürünün yeniden üretimi ya da çeşitlemesi gibi durumlarda kaynak niteliği teşkil edecektir.

Referans Kodu:
Tasarımcı/Firma Adı:

Ürün Adı :
Sezon Bilgisi :
Tasarım Tarihi :
Teslim Tarihi :
Hedef Cinsiyet :
Yaş Bilgisi :
Beden Bilgisi :
Renk Bilgileri :

Teknik Çizim - Ön

Teknik Çizim - Arka

Bilgi Alanı:

1/4

Şekil 5.22. Örnek teknik föy; teknik çizim sayfası (1/4)

Referans Kodu:
Tasarımcı/Firma Adı:

Tedarikçi Firma İsmi, İletişim Bilgileri:

Kumaş/Materyal Türü:

Kumaş/Materyal Bileşimi:

Yıkama Talimatları:

Renk Kodları:

Kumaş/Materyal Numuneleri:

Bilgi Alanı:

2/4

Şekil 5.23. Örnek teknik föy; kumaş/materyal sayfası (2/4)

Referans Kodu:
Tasarımcı/Firma Adı:

Tedarikçi Firma İsmi, İletişim Bilgileri:

Aksesuar Adı:

Renk Kodları:

Aksesuar Numuneleri:

Bilgi Alanı:

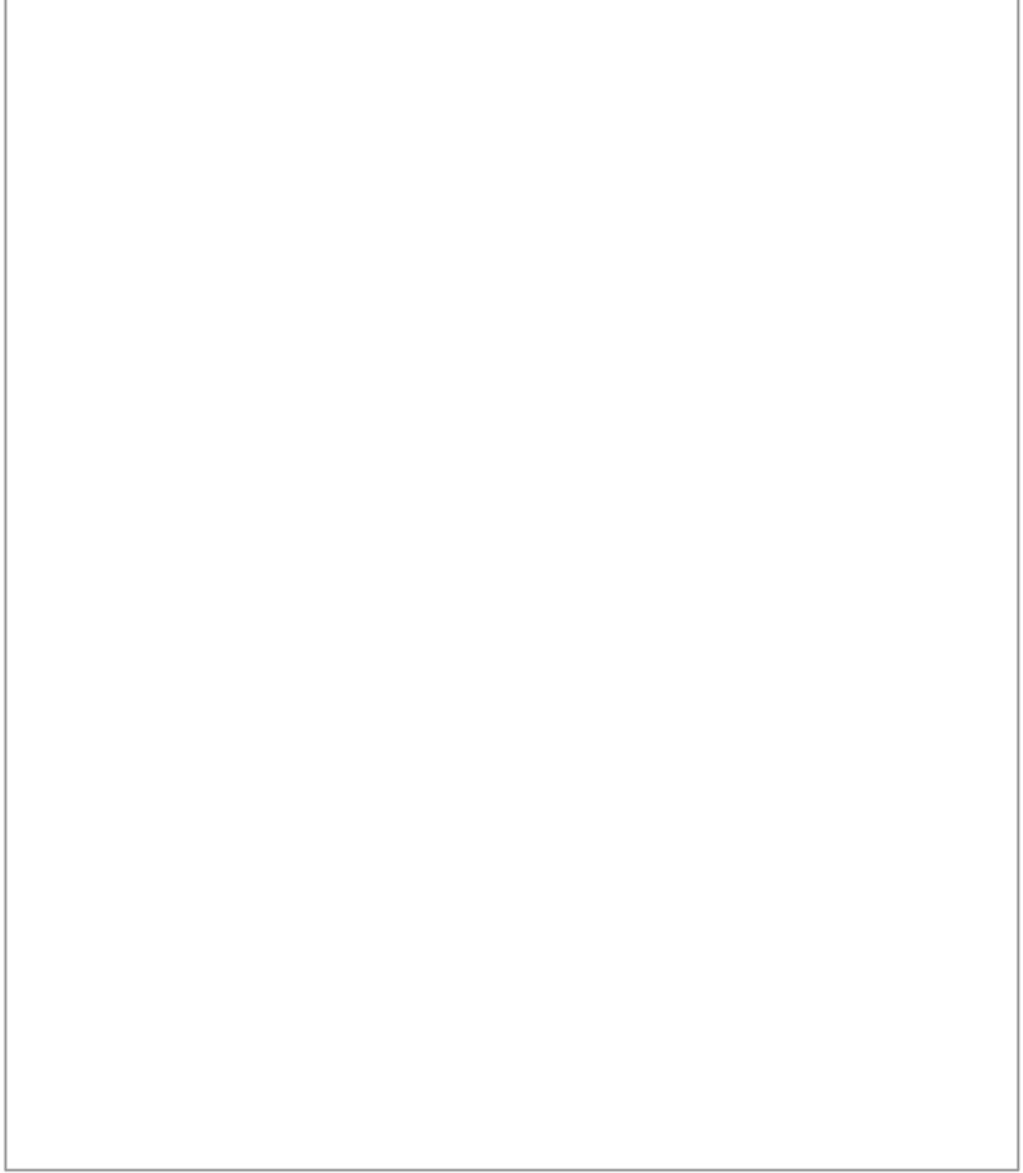
3/4

Şekil 5.24. Örnek teknik föy; aksesuar sayfası (3/4)

Referans Kodu:
Tasarımcı/Firma Adı:

Renk Kodları:

Baskı/Aplike/Etiket vb. Detay Çözümlemesi:

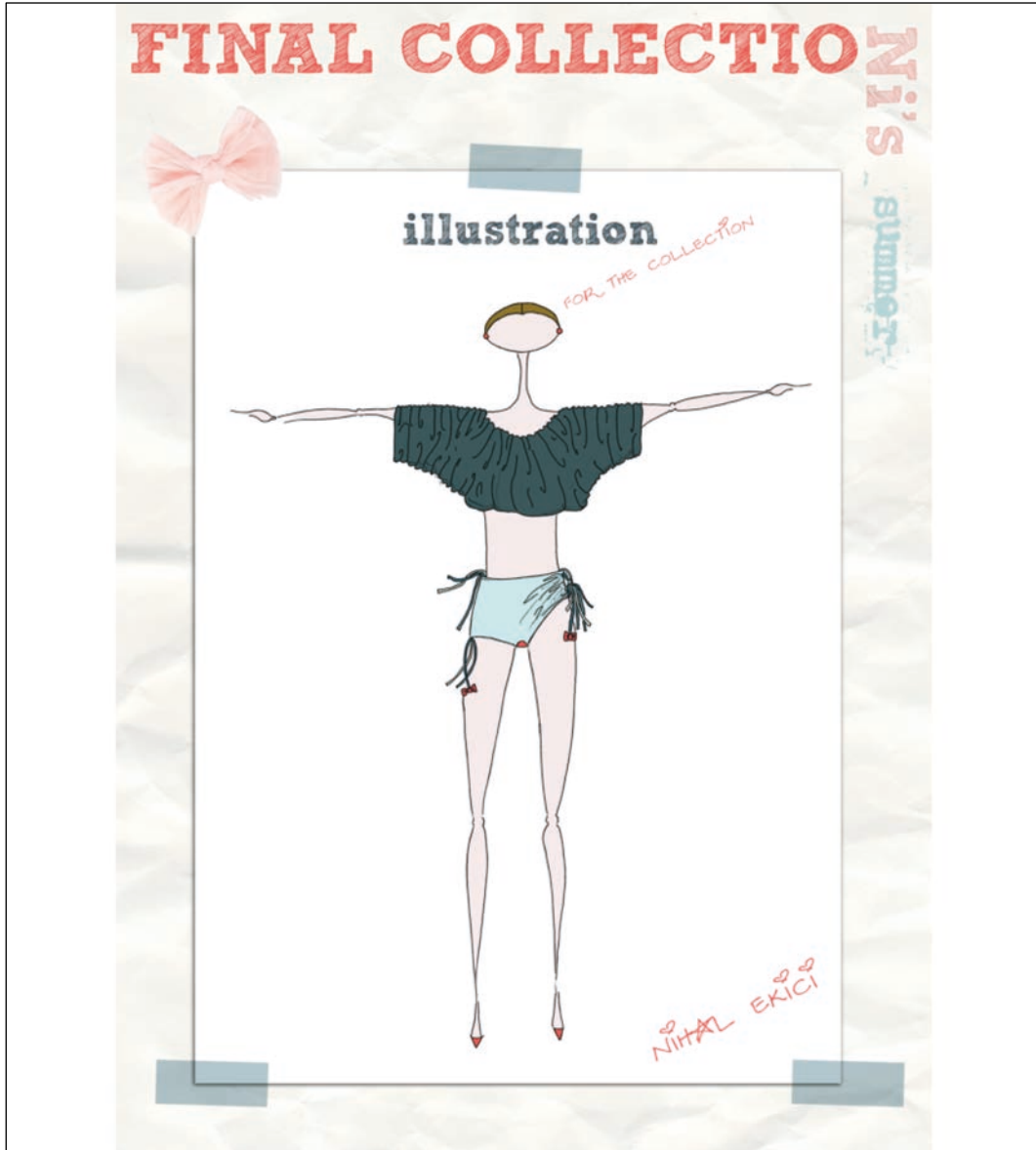
Bilgi Alanı:

4/4

Şekil 5.25. Örnek teknik föy; baskı, apliance, etiket vb. detayları sayfası (4/4)

5.2.3. Örnek teknik föy çalışması

Tasarım süreci kapsamında ele alınan bir eskizin (Şekil 5.26) teknik föyü, bir önceki bölümde anlatılan bilgiler doğrultusunda, numune üretim sürecinde ihtiyaç duyulacak; teknik çizim ve kumaş/materyal sayfalarını içerecek şekilde, örnek olarak sırasıyla; siyah beyaz teknik resimlerin yer aldığı sayfa; Şekil 5.27’de, renkli teknik resimlerin yer aldığı sayfa; Şekil 5.28 ve kumaş bilgileri, yıkama talimatları ve renk kodları gibi bilgilerin yer aldığı sayfa Şekil 5.29’da sunulmuştur.

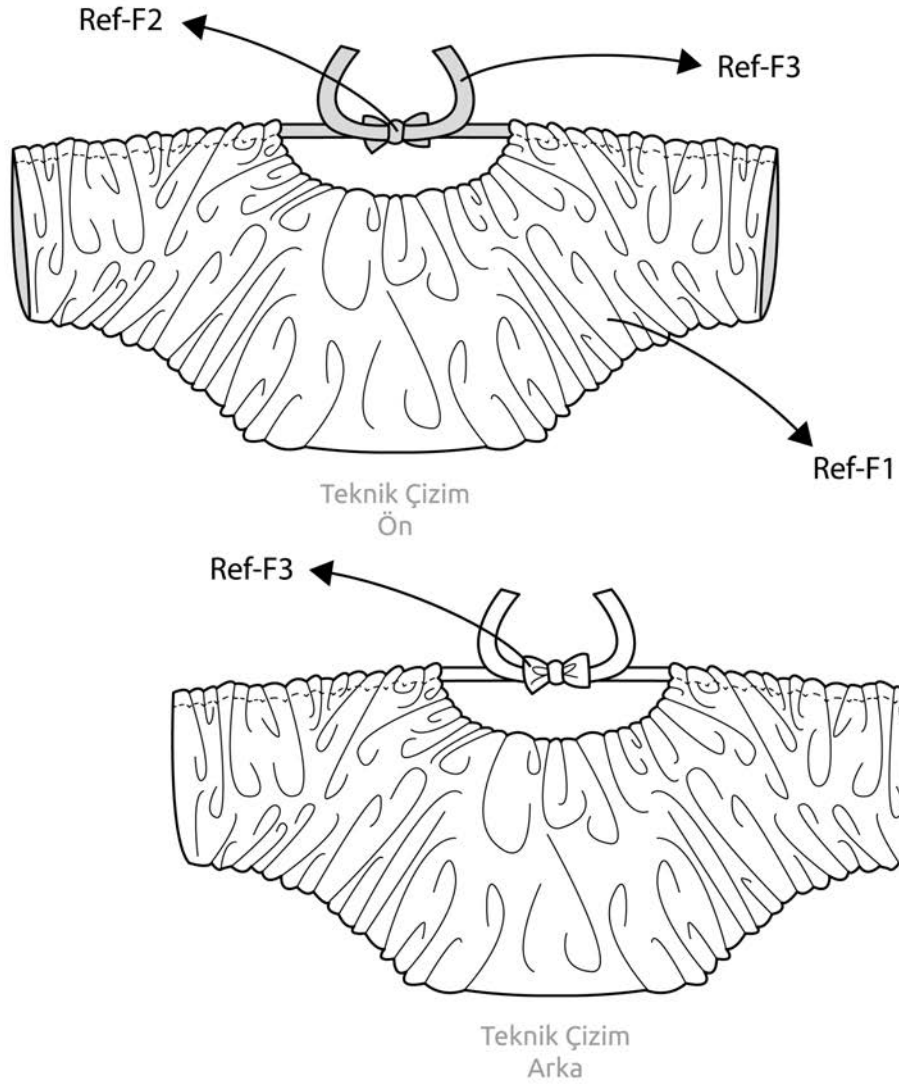
Şekil 5.26. Moda illüstrasyonu

Referans Kodu :
Tasarımcı/Firma Adı :

R-B-070715
ANDY Tasarım Ofisi, Nihal EKİCİ

Ürün Adı : Bluz
Sezon Bilgisi : 2013-14 İlkbahar-Yaz
Tasarım Tarihi : Mayıs, 2011
Teslim Tarihi : Haziran, 2011
Hedef Cinsiyet : Kadın
Yaş Bilgisi : 18-25
Beden Bilgisi : 36
Renk Bilgileri : ● Plankton
● Frosted Grass
● Coral

Bilgi Alanı : Siyah-Beyaz Teknik Çizim

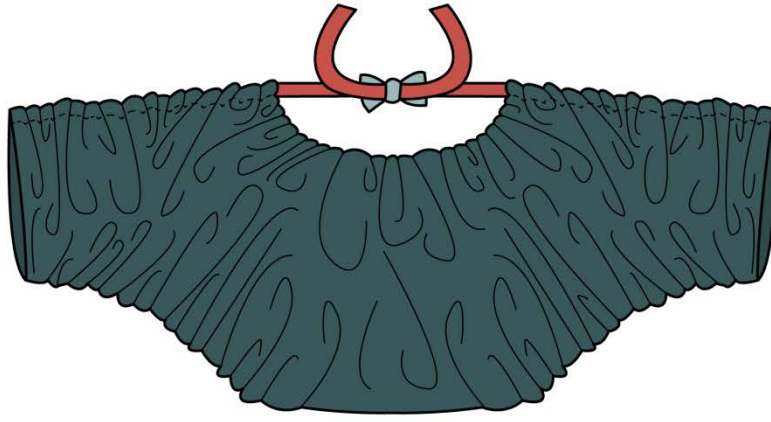
1/3

Şekil 5.27. Teknik föy sayfası-1

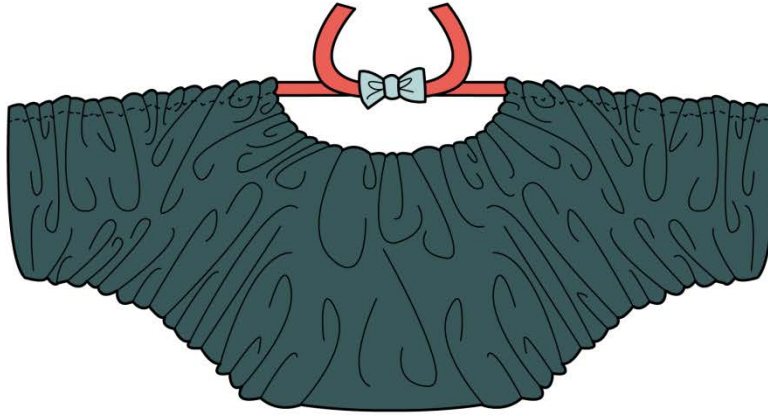
Referans Kodu :
Tasarımcı/Firma Adı :

R-B-070715
ANDY Tasarım Ofisi, Nihal EKİCİ
Ürün Adı : Bluz
Sezon Bilgisi : 2013-14 İlkbahar-Yaz
Tasarım Tarihi : Mayıs, 2011
Teslim Tarihi : Haziran, 2011
Hedef Cinsiyet : Kadın
Yaş Bilgisi : 18-25
Beden Bilgisi : 36
Renk Bilgileri : ● Plankton
● Frosted Grass
● Coral

Teknik Çizim
Ön

Teknik Çizim
Arka

Bilgi Alanı : Renkli Teknik Çizim,
Ref-F1, Ref-F2, Ref-F3

2/3

Şekil 5.28. Teknik föy sayfası-2

Referans Kodu: **R-B-070715**
Tasarımcı/Firma Adı: **ANDY Tasarım Ofisi, Nihal EKİCİ**

Tedarikçi Firma İsmi, İletişim Bilgileri: Stok Kullanımı

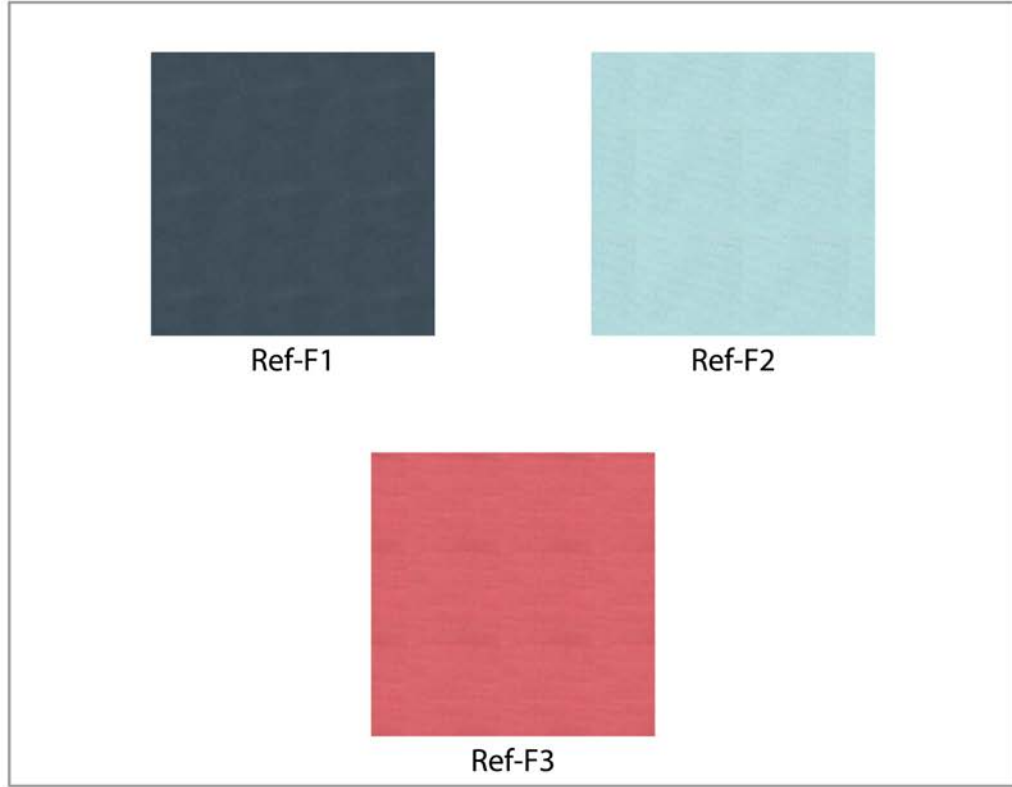
Kumaş/Materyal Türü: Penye ve Likralı Kumaş

Kumaş/Materyal Bileşimi: Ref-F-1: %100 Pamuk, Ref-F-2: %100 Polyester,
Ref-F-3: %95 Pamuk %5 Likra

Yıkama Talimatları:

Renk Kodları: Plankton
Frosted Grass
Coral

Kumaş/Materyal Numuneleri:

Bilgi Alanı:

3/3

Şekil 5.29. Teknik föy sayfası-3

6. SONUÇLAR ve ÖNERİLER

Bu çalışmada, moda tasarım sektörünün olağan ihtiyaçlarına yönelik yeni bir mesleki teknik çizim standardizasyon önerisi geliştirilmiş ve standart olmaları öngörülen kurallar ışığında hazırlanan, 36 beden kadın giyimine yönelik örnekler sunulmuştur. Nihayetinde bu çalışmaların dokümantasyonunu oluşturma amaçlı teknik föy geliştirilmiştir.

Birinci bölümde; moda ve tasarım kavramları genel bir giriş oluşturma amacıyla açıklanmış, tezin ana teması belirtilip, çalışmanın amaç ve hedefleri ve bu esnada uygulanan yöntemler konusunda okuyucu bilgilendirilmiştir.

İkinci bölümde; moda tasarımı, teknik çizim, ve standardizasyon alt başlıklarında ilgili temel kavramlar tanıtılmıştır. Moda tasarım başlığı altında: Moda, moda tasarımı, moda tasarım süreci ve tasarımcı türleri irdelenmiştir. Mesleki teknik çizim başlığı altında ise; teknik çizim, taslak çizim ve illüstrasyon kavramları karşılaştırmalı olarak ele alınmıştır. Buna ek olarak, elde ve bilgisayarda (CAD) teknik çizim yöntemleri ayrımı yapılmış, avantaj ve dezavantajları sıralanmıştır. Son olarak başlı başına farklı bir disiplin olan standardizasyon alanında oldukça genel bir giriş yapılmış, standardizasyon süreci ve fazlarından bahsedilmiş ve Türk Standartları Enstitüsü'nün teknik çizim alanındaki standartlarına değinilmiştir.

Üçüncü ve tezin temel önerisini oluşturan bu bölümde; mesleki teknik çizim için standartlaştırılması önerilen kurallar:

- Kalınlık, bütünsellik değişken değerlerinden yararlanılarak elde edilen çizgi elemanı; kesim, kat, dikiş, gizli kumaş kesimi, gizli dikiş gösterimleri,
- Görünüş çözümlemesi bakımından anlamlandırılan renk elemanı; kumaş arkası ve ön görünüşteki arka detaylar, arka görünüşteki ön detayların tanımlamaları,
- Standart ölçülerde çalışma sağlanması için şablon; üzerinde yapılan çizimin ölçek ve oran bakımından tek elden çıkmış biçimde oluşturulması

başlıklar altında gruplandırılarak sunulmuştur.

Dördüncü bölümde, önerilen kurallar doğrultusunda, 36 beden kadın giyimi üzerine teknik çizim örneklendirilmeleri sunulmuştur. Temel kadın kıyafetlerinin yanı sıra yaka, kol, manşet, cep, pili, fırfır, gode, volan, drape, yırtmaç, ribana, lastik, büzgü,

kup ve roba ve benzeri detay çizimlerine yer verilmiştir.

Beşinci ve son bölümde ise üretim için esas dokümantasyonu sağlayan teknik föy tasarımı konusu ele alınmış; öncelikle mevcut teknik föyler incelenmiş, sonrasında renk, materyal, baskı/desen/aplike, bakım talimatları ve aksesuarlar olmak üzere teknik föy sayfaları tanıtılmıştır. Son olarak örnek bir teknik föy tasarlanmış ve yine örnek bir illüstrasyondan yola çıkılarak teknik tasarımcı sorumluluğundaki bu föy hazırlanmıştır.

Bu çalışmada teknik çizimde tutarsızlık/belirsizlik probleminin çözümü için; çizgi, renk/ton standartları ve ölçekli çizim çalışmaları doğrultusunda örneklerle desteklenerek, mesleki anlamda ortak bir çizim dili geliştirme hedeflenmiştir. Nihayetinde oluşturulan teknik föy yardımıyla, üretilecek ürünün gerekli tüm teknik detayları bir araya getirilerek dokümantasyonu sağlanmıştır. Bu sayede üretimde, tasarımcı sorumluluğunda olan iş tanımı ortaya konulmuştur.

Bu bağlamda sunulabilecek başlıca öneriler aşağıda belirtilmiştir;

- Bilgisayarda teknik çizim kütüphanesi oluşturularak, daha hızlı tasarım yapabilme ortamı hazırlanmasını sağlamak,
- Üretimde tasarımcı sorumluluğundaki ürün dokümantasyon ağını oluşturmak,
- Yaygın kullanımı ile ortak dil oluşturulması amaçlandığı için, moda tasarımı eğitimi veren kuruluşlarda, lisans öğrencilerine kaynak teşkil etmesi amacıyla kullanıma sunulması düşünülmektedir.

Bütün bunlara ek olarak, günümüze kadar yapılan moda teknik çizimi çalışmalarının büyük bir çoğunluğu iki boyutlu olması nedeniyle, çalışma iki boyutla sınırlıdır. Ancak 3-boyutlu tasarım yöntemlerinin diğer tüm disiplinlerde olduğu gibi, moda tasarımı alanında da yaygınlaşmaya başlaması kaçınılmaz bir hakikattir. Bu bağlamda çalışma üç boyutlu tasarım kavramlarını da içine alacak şekilde geliştirilebilir.

KAYNAKÇA

- [1] merriam-webster.com/dictionary/fashion, Erişim Tarihi: 22.11.2015.
- [2] tdk.gov.tr, Erişim Tarihi: 22.11.2015.
- [3] Gürsoy, A., T., Dünden Bugüne Giyim Kültürü ve Moda, Mithat Giyim A.Ş., 2004.
- [4] cambridgedictionary.com, Erişim Tarihi: 22.11.2015.
- [5] Don Kumaragamage, Y., Design Manual, Vol. 1, 2011.
- [6] Springsteel, L., J., Becoming a Fashion Designer, John Wiley & Sons Inc, 2013.
- [7] Lee, J., Steen, C., Technical Sourcebook for Designers, Bloomsbury Publishing Inc., New York, 2010.
- [8] Szkutnicka, B., Moda Tasarımında Teknik Çizim, Karakalem Kitabevi Yayınları, 2011.
- [9] Jones, J., S., Moda Tasarımı, Kerasus Yayınevi, 2013.
- [10] Mesleki Eğitim ve Öğretim Sisteminin Güçlendirilmesi Projesi, Giyim Üretim Teknolojisi, Model Araştırmaları, Ankara, 2006.
- [11] Mesleki Yeterlilik Kurumu, Ulusal Meslek Standardı, 2010.
- [12] Wasim A., Khan Abdul Raouf, Standards for Engineering Design and Manufacturing, CRC Press, New York, 2006.
- [13] Burke, S., Fashion Artist-Drawing Techniques to Portfolio Presentation, 2013.
- [14] Timur, M., Halil, K., MYO'lar için Teknik Resim, Seçkin Yayıncılık, Ankara, 2015.
- [15] Abling, B., Moda Tasarım Çizimleri, Kerasus Yayınevi, 2013.
- [16] Varol, K., Teknik Elemanlar için Temel Teknik Çizim, Literatür Yayıncılık, 2013.
- [17] Kiper, A., Moda İllüstrasyonları, Bilge Kültür Sanat Yayınevi, 2014.
- [18] Hopkins, J., Moda Tasarımında Moda Çizimi, Literatür Yayıncılık, 2013.
- [19] intweb.tse.org.tr, Erişim Tarihi: 22.11.2015 TS 88-23 ISO 128-23 Standardı.
- [20] A'dan Z'ye Moda Sözlüğü, Newman,A., Shariff, Z., 2013, Moda ve Tekstil Kitaplığı:6, Kerasus Kitap, 2013.
- [21] burdastyle.com, Erişim Tarihi: 31.01.2011.
- [22] Bryant, M., W., D.M. Diane, The Spec Manual, Fairchild Publications, Inc., USA, 2006.

- [23] Değirmenci, E., Çardak, F., Hazır Giyimde Teknik Çizim, İstanbul Tekstil ve Konfeksiyon İhracatçı Birlikleri Eğitim Şubesi, Kalıp ve Konfeksiyon Hazırlama Birimi, İstanbul, 2010.
- [24] Milli Eğitim Bakanlığı, Giyim Üretim Teknolojisi, Giysi Teknik Çizimleri II, 2011.
- [25] Suhner, A., Technical Drawing for Fashion Design, Basic Course Book, Volume 1, Pepin Press, 2012.
- [26] Ambrose, G., Harris, P., Görsel Moda Tasarım Sözlüğü, Görsel Sözlükler Dizisi:07, Literatür Yayınları, 2012.
- [27] Gonçaves, A., Basılmamış Ders Notları, 2010, ESAD, Portugal, 2011.
- [28] Mesleki Eğitim ve Öğretim Sisteminin Güçlendirilmesi Projesi, El Sanatları Teknolojisi, Kastamonu Fanılası Örme, Ankara, 2009.
- [29] Udale, J., Sorger, R., Moda Tasarımının Temelleri, Literatür Yayıncılık, 2013.
- [30] ISO 3758 Textiles; Care Labelling Code Using Symbols, Published:2012-04.
- [31] Seivewight, S., Moda Tasarımında Araştırma ve Tasarım, Literatür Yayıncılık, 2013.
- [32] Giyim Üretim Teknolojisi, Temel Dikiş Teknikleri, Ankara, 2006.